ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು
ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಪೂರ್ಣಮದಃ ಪೂರ್ಣಮಿದಂ ಪೂರ್ಣಾತ್ ಪೂರ್ಣಮುದಚ್ಯತೇ ।
ಪೂರ್ಣಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಮಾದಾಯ ಪೂರ್ಣಮೇವಾವಶಿಷ್ಯತೇ ॥
ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

೧. ಈಶಾ ವಾಸ್ಯಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ಯತ್ಕಿಞ್ಚ ಜಗತ್ಯಾಂ ಜಗತ್ ।
ತೇನ ತ್ಯಕ್ತೇನ ಭುಞ್ಜೀಥಾಃ ಮಾ ಗೃಧಃ ಕಸ್ಯಸ್ವಿದ್ಧನಮ್ ॥

೨. ಕುರ್ವನ್ನೇವೇಹ ಕರ್ಮಾಣಿ ಜಿಜೀವಿಷೇಚ್ಛತಗ್ಂ ಸಮಾಃ ।
ಏವಂ ತ್ವಯಿ ನಾನ್ಯಥೇತೋಽಸ್ತಿ ನ ಕರ್ಮ ಲಿಪ್ಯತೇ ನರೇ ॥

೩. ಅಸುರ್ಯಾ ನಾಮ ತೇ ಲೋಕಾ ಅನ್ಧೇನ ತಮಸಾವೃತಾಃ ।
ತಾಗ್ಂಸ್ತೇ ಪ್ರೇತ್ಯಾಭಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಯೇ ಕೇ ಚಾತ್ಮಹನೋ ಜನಾಃ ॥

೪. ಅನೇಜದೇಕಂ ಮನಸೋ ಜವೀಯೋ
ನೈನದ್ದೇವಾ ಆಪ್ನುವನ್ ಪೂರ್ವಮರ್ಷತ್ ।
ತದ್ಧಾವತೋಽನ್ಯಾನತ್ಯೇತಿ ತಿಷ್ಠತ್
ತಸ್ಮಿನ್ನಪೋ ಮಾತರಿಶ್ವಾ ದಧಾತಿ ॥

೫. ತದೇಜತಿ ತನ್ನೈಜತಿ ತದ್ದೂರೇ ತದ್ವನ್ತಿಕೇ ।
ತದನ್ತರಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ತದು ಸರ್ವಸ್ಯಾಸ್ಯ ಬಾಹ್ಯತಃ ॥

೬. ಯಸ್ತು ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಆತ್ಮನ್ಯೇವಾನುಪಶ್ಯತಿ ।
ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಚಾತ್ಮಾನಂ ತತೋ ನ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ ॥

೭. ಯಸ್ಮಿನ್ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಆತ್ಮೈವಾಭೂದ್ವಿಜಾನತಃ ।
ತತ್ರ ಕೋ ಮೋಹಃ ಕಃ ಶೋಕಃ ಏಕತ್ವಮನುಪಶ್ಯತಃ ॥

೮ . ಸ ಪರ್ಯಗಾಚ್ಛುಕ್ರಮಕಾಯಮವ್ರಣಮ್
ಅಸ್ನಾವಿರಗ್ಂ ಶುದ್ಧಮಪಾಪವಿದ್ಧಮ್ ।
ಕವಿರ್ಮನೀಷೀ ಪರಿಭೂಃ ಸ್ವಯಮ್ಭೂ –
ರ್ಯಾಥಾತಥ್ಯತೋಽರ್ಥಾನ್ ವ್ಯದಧಾಚ್ಛಾಶ್ವತೀಭ್ಯಃ ಸಮಾಭ್ಯಃ ॥

೯ . ಅನ್ಧಂ ತಮಃ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಯೇಽವಿದ್ಯಾಮುಪಾಸತೇ ।
ತತೋ ಭೂಯ ಇವ ತೇ ತಮೋ ಯ ಉ ವಿದ್ಯಾಯಾಗ್ಂ ರತಾಃ ॥

೧೦ . ಅನ್ಯದೇವಾಹುರ್ವಿದ್ಯಯಾ ಅನ್ಯದಾಹುರವಿದ್ಯಯಾ ।
ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮ ಧೀರಾಣಾಂ ಯೇ ನಸ್ತದ್ವಿಚಚಕ್ಷಿರೇ ॥

೧೧ . ವಿದ್ಯಾಂ ಚಾವಿದ್ಯಾಂ ಚ ಯಸ್ತದ್ವೇದೋಭಯಗ್ಂ ಸಹ ।
ಅವಿದ್ಯಯಾ ಮೃತ್ಯುಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ವಿದ್ಯಯಾಽಮೃತಮಶ್ನುತೇ ॥

೧೨ . ಅನ್ಧಂ ತಮಃ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಯೇಽಸಮ್ಭೂತಿಮುಪಾಸತೇ ।
ತತೋ ಭೂಯ ಇವ ತೇ ತಮೋ ಯ ಉ ಸಮ್ಭೂತ್ಯಾಗ್ಂ ರತಾಃ ॥

೧೩ . ಅನ್ಯದೇವಾಹುಃ ಸಮ್ಭವಾದನ್ಯದಾಹುರಸಮ್ಭವಾತ್ ।
ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮ ಧೀರಾಣಾಂ ಯೇ ನಸ್ತದ್ವಿಚಚಕ್ಷಿರೇ ॥

೧೪ . ಸಮ್ಭೂತಿಂ ಚ ವಿನಾಶಂ ಚ ಯಸ್ತದ್ವೇದೋಭಯಗ್ಂ ಸಹ ।
ವಿನಾಶೇನ ಮೃತ್ಯುಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಸಮ್ಭೂತ್ಯಾಽಮೃತಮಶ್ನುತೇ ॥

೧೫ . ಹಿರಣ್ಮಯೇನ ಪಾತ್ರೇಣ ಸತ್ಯಸ್ಯಾಪಿಹಿತಂ ಮುಖಮ್ ।
ತತ್ತ್ವಂ ಪೂಷನ್ನಪಾವೃಣು ಸತ್ಯಧರ್ಮಾಯ ದೃಷ್ಟಯೇ ॥

೧೬ . ಪೂಷನ್ನೇಕರ್ಷೇ ಯಮ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ
ವ್ಯೂಹ ರಶ್ಮೀನ್ । ಸಮೂಹ ತೇಜೋ ಯತ್ತೇ
ರೂಪಂ ಕಲ್ಯಾಣತಮಂ ತತ್ತೇ ಪಶ್ಯಾಮಿ ।
ಯೋಽಸಾವಸೌ ಪುರುಷಃ ಸೋಽಹಮಸ್ಮಿ ॥

೧೭ .ವಾಯುರನಿಲಮಮೃತ–
ಮಥೇದಂ ಭಸ್ಮಾನ್ತಗ್ಂ ಶರೀರಮ್ ।
ಓಂ ಕ್ರತೋ ಸ್ಮರ ಕೃತಗ್ಂ ಸ್ಮರ
ಕ್ರತೋ ಸ್ಮರ ಕೃತಗ್ಂ ಸ್ಮರ ॥

೧೮ . ಅಗ್ನೇ ನಯ ಸುಪಥಾ ರಾಯೇ ಅಸ್ಮಾನ್
ವಿಶ್ವಾನಿ ದೇವ ವಯುನಾನಿ ವಿದ್ವಾನ್ ।
ಯುಯೋಧ್ಯಸ್ಮಜ್ಜುಹುರಾಣಮೇನೋ
ಭೂಯಿಷ್ಠಾಂ ತೇ ನಮಉಕ್ತಿಂ ವಿಧೇಮ ॥

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಪೂರ್ಣಮದಃ ಪೂರ್ಣಮಿದಂ ಪೂರ್ಣಾತ್ ಪೂರ್ಣಮುದಚ್ಯತೇ ।
ಪೂರ್ಣಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಮಾದಾಯ ಪೂರ್ಣಮೇವಾವಶಿಷ್ಯತೇ ॥
ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

ಇತಿ ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದೀಯಾ ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ

ಕೇನೋಪನಿಷತ್ತು

(ತಲವಕಾರೋಪನಿಷತ್ತು)

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಆಪ್ಯಾಯನ್ತು ಮಮಾಙ್ಗಾನಿ ವಾಕ್ಪ್ರಾಣಶ್ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಮಥೋ ಬಲಮಿನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ । ಸರ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮೌಪನಿಷದಂ ಮಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರಾಕುರ್ಯಾಂ ಮಾ ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರಾಕರೋತ್ ಅನಿರಾಕರಣಮಸ್ತು ಅನಿರಾಕರಣಂ ಮೇಽಸ್ತು ತದಾತ್ಮನಿ ನಿರತೇ ಯ ಉಪನಿಷತ್ಸು ಧರ್ಮಾಃ ತೇ ಮಯಿ ಸನ್ತು ತೇ ಮಯಿ ಸನ್ತು ॥ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ॥

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

೧. ಕೇನೇಷಿತಂ ಪತತಿ ಪ್ರೇಷಿತಂ ಮನಃ
ಕೇನ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಥಮಃ ಪ್ರೈತಿ ಯುಕ್ತಃ ।
ಕೇನೇಷಿತಾಂ ವಾಚಮಿಮಾಂ ವದನ್ತಿ
ಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಕ ಉ ದೇವೋ ಯುನಕ್ತಿ ॥

೨. ಶ್ರೋತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಮನಸೋ ಮನೋ
ಯದ್ವಾಚೋ ಹ ವಾಚಂ ಸ ಉ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಃ ।
ಚಕ್ಷುಷಶ್ಚಕ್ಷುರತಿಮುಚ್ಯ ಧೀರಾಃ
ಪ್ರೇತ್ಯಾಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದಮೃತಾ ಭವನ್ತಿ ॥

೩. ನ ತತ್ರ ಚಕ್ಷುರ್ಗಚ್ಛತಿ ನ ವಾಗ್ಗಚ್ಛತಿ ನೋ ಮನಃ ।
ನ ವಿದ್ಮೋ ನ ವಿಜಾನೀಮೋ ಯಥೈತದನುಶಿಷ್ಯಾತ್ ॥

೪. ಅನ್ಯದೇವ ತದ್ವಿದಿತಾದಥೋ ಅವಿದಿತಾದಧಿ ।
ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಯೇ ನಸ್ತದ್ವ್ಯಾಚಚಕ್ಷಿರೇ ॥

೫. ಯದ್ವಾಚಾಽನಭ್ಯುದಿತಂ ಯೇನ ವಾಗಭ್ಯುದ್ಯತೇ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದಮುಪಾಸತೇ ॥

೬. ಯನ್ಮನಸಾ ನ ಮನುತೇ ಯೇನಾಹುರ್ಮನೋ ಮತಮ್ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದಮುಪಾಸತೇ ॥

೭. ಯಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ನ ಪಶ್ಯತಿ ಯೇನ ಚಕ್ಷೂಗ್ಂಷಿ ಪಶ್ಯತಿ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದಮುಪಾಸತೇ ॥

೮. ಯಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣ ನ ಶೃಣೋತಿ ಯೇನ ಶ್ರೋತ್ರಮಿದಗ್ಂ ಶ್ರುತಮ್ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದಮುಪಾಸತೇ ॥

೯. ಯತ್ಪ್ರಾಣೇನ ನ ಪ್ರಾಣಿತಿ ಯೇನ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಣೀಯತೇ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದಮುಪಾಸತೇ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

೧. ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ ಸುವೇದೇತಿ ದಭ್ರಮೇವಾಪಿ ನೂನಮ್
ತ್ವಂ ವೇತ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ರೂಪಮ್ ।
ಯದಸ್ಯ ತ್ವಂ ಯದಸ್ಯ ದೇವೇಷ್ವಥ ನು
ಮೀಮಾಗ್ಂಸ್ಯಮೇವ ತೇ ಮನ್ಯೇ ವಿದಿತಮ್ ॥

೨. ನಾಹಂ ಮನ್ಯೇ ಸುವೇದೇತಿ ನೋ ನ ವೇದೇತಿ ವೇದ ಚ ।
ಯೋ ನಸ್ತದ್ವೇದ ತದ್ವೇದ ನೋ ನ ವೇದೇತಿ ವೇದ ಚ ॥

೩. ಯಸ್ಯಾಮತಂ ತಸ್ಯ ಮತಂ ಮತಂ ಯಸ್ಯ ನ ವೇದ ಸಃ ।
ಅವಿಜ್ಞಾತಂ ವಿಜಾನತಾಂ ವಿಜ್ಞಾತಮವಿಜಾನತಾಮ್ ॥

೪. ಪ್ರತಿಬೋಧವಿದಿತಂ ಮತ–
ಮಮೃತತ್ವಂ ಹಿ ವಿನ್ದತೇ ।
ಆತ್ಮನಾ ವಿನ್ದತೇ ವೀರ್ಯಂ
ವಿದ್ಯಯಾ ವಿನ್ದತೇಽಮೃತಮ್ ॥

೫. ಇಹ ಚೇದವೇದೀದಥ ಸತ್ಯಮಸ್ತಿ
ನ ಚೇದಿಹಾವೇದೀನ್ಮಹತೀ ವಿನಷ್ಟಿಃ ।
ಭೂತೇಷು ಭೂತೇಷು ವಿಚಿತ್ಯ ಧೀರಾಃ
ಪ್ರೇತ್ಯಾಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದಮೃತಾ ಭವನ್ತಿ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

೧. ಬ್ರಹ್ಮ ಹ ದೇವೇಭ್ಯೋ ವಿಜಿಗ್ಯೇ
ತಸ್ಯ ಹ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಿಜಯೇ ದೇವಾ ಅಮಹೀಯನ್ತ ।
ತ ಐಕ್ಷನ್ತಾಸ್ಮಾಕಮೇವಾಯಂ ವಿಜಯೋಽ–
ಸ್ಮಾಕಮೇವಾಯಂ ಮಹಿಮೇತಿ ॥

೨. ತದ್ಧೈಷಾಂ ವಿಜಜ್ಞೌ ತೇಭ್ಯೋ ಹ ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವ
ತನ್ನ ವ್ಯಜಾನತ ಕಿಮಿದಂ ಯಕ್ಷಮಿತಿ ॥

೩. ತೇಽಗ್ನಿಮಬ್ರುವನ್ ಜಾತವೇದ ಏತದ್ವಿಜಾನೀಹಿ
ಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ತಥೇತಿ ॥

೪. ತದಭ್ಯದ್ರವತ್ತಮಭ್ಯವದತ್ ಕೋಽಸೀತ್ಯಗ್ನಿರ್ವಾ
ಅಹಮಸ್ಮೀತ್ಯಬ್ರವೀಜ್ಜಾತವೇದಾ ವಾ ಅಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥

೫. ತಸ್ಮಿಗ್ಗ್‌ಸ್ತ್ವಯಿ ಕಿಂ ವೀರ್ಯಮಿತ್ಯಪೀದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ದಹೇಯಂ
ಯದಿದಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿತಿ ॥

೬. ತಸ್ಮೈ ತೃಣಂ ನಿದಧಾವೇತದ್ದಹೇತಿ
ತದುಪಪ್ರೇಯಾಯ ಸರ್ವಜವೇನ ।
ತನ್ನ ಶಶಾಕ ದಗ್ಧುಂ ಸ ತತ ಏವ ನಿವವೃತೇ
ನೈತದಶಕಂ ವಿಜ್ಞಾತುಂ ಯದೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ॥

೭. ಅಥ ವಾಯುಮಬ್ರುವನ್ ವಾಯವೇತದ್ವಿಜಾನೀಹಿ
ಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ತಥೇತಿ ॥

೮. ತದಭ್ಯದ್ರವತ್ತಮಭ್ಯವದತ್ಕೋಽಸೀತಿ
ವಾಯುರ್ವಾ ಅಹಮಸ್ಮೀತ್ಯಬ್ರವೀನ್ಮಾತರಿಶ್ವಾ ವಾ ಅಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥

೯. ತಸ್ಮಿಗ್ಗ್‌ಸ್ತ್ವಯಿ ಕಿಂ ವೀರ್ಯಮಿತ್ಯಪೀದಗ್ಂ
ಸರ್ವಮಾದದೀಯ ಯದಿದಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿತಿ ॥

೧೦. ತಸ್ಮೈ ತೃಣಂ ನಿದಧಾವೇತದಾದತ್ಸ್ವೇತಿ ತದುಪಪ್ರೇಯಾಯ
ಸರ್ವಜವೇನ ತನ್ನ ಶಶಾಕಾದಾತುಂ ಸ ತತ ಏವ ನಿವವೃತೇ ನೈತದಶಕಂ
ವಿಜ್ಞಾತುಂ ಯದೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ॥

೧೧. ಅಥೇನ್ದ್ರಮಬ್ರುವನ್ ಮಘವನ್ನೇತದ್ವಿಜಾನೀಹಿ
ಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ತಥೇತಿ । ತದಭ್ಯದ್ರವತ್ತಸ್ಮಾತ್ತಿರೋದಧೇ ॥

೧೨ . ಸ ತಸ್ಮಿನ್ನೇವಾಕಾಶೇ ಸ್ತ್ರಿಯಮಾಜಗಾಮ ಬಹುಶೋಭಮಾನಾ–
ಮುಮಾಗ್ಂ ಹೈಮವತೀಂ ತಾಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ॥

ಇತಿ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ

೧ . ಸಾ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಹೋವಾಚ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏತದ್ವಿಜಯೇ ಮಹೀ–
ಯಧ್ವಮಿತಿ ತತೋ ಹೈವ ವಿದಾಞ್ಚಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ॥

೨ . ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಏತೇ ದೇವಾ ಅತಿತರಾಮಿವಾನ್ಯಾನ್ದೇವಾನ್,
ಯದಗ್ನಿರ್ವಾಯುರಿನ್ದ್ರಸ್ತೇ ಹ್ಯೇನನ್ನೇದಿಷ್ಠಂ ಪಸ್ಪೃಶುಸ್ತೇ
ಹ್ಯೇನತ್ಪ್ರಥಮೋ ವಿದಾಞ್ಚಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ॥

೩ . ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಇನ್ದ್ರೋಽತಿತರಾಮಿವಾನ್ಯಾನ್ದೇವಾನ್ ಸ ಹ್ಯೇನನ್ನೇದಿಷ್ಠಂ
ಪಸ್ಪರ್ಶ ಸ ಹ್ಯೇನತ್ಪ್ರಥಮೋ ವಿದಾಞ್ಚಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ॥

೪ . ತಸ್ಯೈಷ ಆದೇಶೋ ಯದೇತದ್ವಿದ್ಯುತೋ ವ್ಯದ್ಯುತದಾ ೩
ಇತೀನ್ನ್ಯಮೀಮಿಷದಾ ೩ ಇತ್ಯಧಿದೈವತಮ್ ॥

೫ . ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಯದೇತದ್ಗಚ್ಛತೀವ ಚ ಮನೋಽನೇನ
ಚೈತದುಪಸ್ಮರತ್ಯಭೀಕ್ಷ್ಣಂ ಸಂಕಲ್ಪಃ ॥

೬ . ತದ್ಧ ತದ್ವನಂ ನಾಮ ತದ್ವನಮಿತ್ಯುಪಾಸಿತವ್ಯಂ ಸ ಯ ಏತದೇವಂ
ವೇದಾಭಿಹೈನಗ್ಂ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಸಂವಾಞ್ಛನ್ತಿ ॥

೭ . ಉಪನಿಷದಂ ಭೋ ಬ್ರೂಹೀತ್ಯುಕ್ತಾ ತ ಉಪನಿಷದ್
ಬ್ರಾಹ್ಮೀಂ ವಾವ ತ ಉಪನಿಷದಮಬ್ರೂಮೇತಿ ॥

೮. ತಸ್ಯೈ ತಪೋ ದಮಃ ಕರ್ಮೇತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ
ವೇದಾಃ ಸರ್ವಾಙ್ಗಾನಿ ಸತ್ಯಮಾಯತನಮ್ ॥

೯. ಯೋ ವಾ ಏತಾಮೇವಂ ವೇದಾಪಹತ್ಯ ಪಾಪ್ಮಾನಮನನ್ತೇ
ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ ಜ್ಯೇಯೇ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ॥

ಇತಿ ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಆಪ್ಯಾಯನ್ತು ಮಮಾಙ್ಗಾನಿ ವಾಕ್ಪ್ರಾಣಶ್ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಮಥೋ ಬಲಮಿನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ । ಸರ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮೌಪನಿಷದಂ ಮಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರಾಕುರ್ಯಾಂ ಮಾ ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರಾಕರೋತ್ ಅನಿರಾಕರಣಮಸ್ತು ಅನಿರಾಕರಣಂ ಮೇಽಸ್ತು ತದಾತ್ಮನಿ ನಿರತೇ ಯ ಉಪನಿಷತ್ಸು ಧರ್ಮಾಃ ತೇ ಮಯಿ ಸನ್ತು ತೇ ಮಯಿ ಸನ್ತು ॥ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ॥

ಇತಿ ಸಾಮವೇದೀಯಾ ಕೇನೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ

ಕಾಠಕೋಪನಿಷತ್ತು

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಸಹ ನಾವವತು । ಸಹ ನೌ ಭುನಕ್ತು । ಸಹ ವೀರ್ಯಂ
ಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ ॥
ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ – ಒಂದನೆಯ ವಲ್ಲಿ

೧. ಉಶನ್ ಹ ವೈ ವಾಜಶ್ರವಸಃ ಸರ್ವವೇದಸಂ ದದೌ ।
ತಸ್ಯ ಹ ನಚಿಕೇತಾ ನಾಮ ಪುತ್ರ ಆಸ ॥

೨. ತಗ್ಂ ಹ ಕುಮಾರಗ್ಂ ಸನ್ತಂ ದಕ್ಷಿಣಾಸು ನೀಯಮಾನಾಸು
ಶ್ರದ್ಧಾಽವಿವೇಶ ಸೋಽಮನ್ಯತ ॥

೩. ಪೀತೋದಕಾ ಜಗ್ಧತೃಣಾ ದುಗ್ಧದೋಹಾ ನಿರಿನ್ದ್ರಿಯಾಃ ।
ಅನನ್ದಾ ನಾಮ ತೇ ಲೋಕಾಸ್ತಾನ್ ಸ ಗಚ್ಛತಿ ತಾ ದದತ್ ॥

೪. ಸ ಹೋವಾಚ ಪಿತರಂ ತತ ಕಸ್ಮೈ ಮಾಂ ದಾಸ್ಯಸೀತಿ ।
ದ್ವಿತೀಯಂ ತೃತೀಯಂ ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ಮೃತ್ಯವೇ
ತ್ವಾ ದದಾಮೀತಿ ॥

೫. ಬಹೂನಾಮೇಮಿ ಪ್ರಥಮೋ ಬಹೂನಾಮೇಮಿ ಮಧ್ಯಮಃ ।
ಕಿಗ್ಂ ಸ್ವಿದ್ಯಮಸ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಯನ್ಮಯಾದ್ಯ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥

೬. ಅನುಪಶ್ಯ ಯಥಾ ಪೂರ್ವೇ ಪ್ರತಿಪಶ್ಯ ತಥಾಪರೇ ।
ಸಸ್ಯಮಿವ ಮರ್ತ್ಯಃ ಪಚ್ಯತೇ ಸಸ್ಯಮಿವಾಜಾಯತೇ ಪುನಃ ॥

೭. ವೈಶ್ವಾನರಃ ಪ್ರವಿಶತ್ಯತಿಥಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗೃಹಾನ್ ।
ತಸ್ಯೈತಾಗ್ಂ ಶಾನ್ತಿಂ ಕುರ್ವನ್ತಿ ಹರ ವೈವಸ್ವತೋದಕಮ್ ॥

೮. ಆಶಾಪ್ರತೀಕ್ಷೇ ಸಙ್ಗತಗ್ಂ ಸೂನೃತಾಂ
ಚೇಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇ ಪುತ್ರಪಶೂಗ್ಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ ।
ಏತದ್ವೃಙ್ಕ್ತೇ ಪುರುಷಸ್ಯಾಲ್ಪಮೇಧಸೋ
ಯಸ್ಯಾನಶ್ನನ್ ವಸತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗೃಹೇ ॥

೯. ತಿಸ್ರೋ ರಾತ್ರೀರ್ಯದವಾತ್ಸೀರ್ಗೃಹೇ ಮೇ
ಅನಶ್ನನ್ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನತಿಥಿರ್ನಮಸ್ಯಃ ।
ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಸ್ವಸ್ತಿ ಮೇಽಸ್ತು ತಸ್ಮಾತ್
ಪ್ರತಿ ತ್ರೀನ್ ವರಾನ್ ವೃಣೀಷ್ವ ॥

೧೦. ಶಾನ್ತಸಙ್ಕಲ್ಪಃ ಸುಮನಾ ಯಥಾಸ್ಯಾ-
ದ್ವೀತಮನ್ಯುರ್ಗೌತಮೋ ಮಾಭಿ ಮೃತ್ಯೋ ।
ತ್ವತ್ ಪ್ರಸೃಷ್ಟಂ ಮಾಭಿವದೇತ್ ಪ್ರತೀತ
ಏತತ್ತ್ರಯಾಣಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ವರಂ ವೃಣೇ ॥

೧೧. ಯಥಾ ಪುರಸ್ತಾತ್ ಭವಿತಾ ಪ್ರತೀತ
ಔದ್ದಾಲಕಿರಾರುಣಿರ್ಮತ್ಪ್ರಸೃಷ್ಟಃ ।
ಸುಖಗ್ಂ ರಾತ್ರೀಃ ಶಯಿತಾ ವೀತಮನ್ಯು
ಸ್ತ್ವಾಂ ದದೃಶಿವಾನ್ ಮೃತ್ಯುಮುಖಾತ್ ಪ್ರಮುಕ್ತಮ್ ॥

೧೨. ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ ನ ಭಯಂ ಕಿಞ್ಚನಾಸ್ತಿ
ನ ತತ್ರ ತ್ವಂ ನ ಜರಯಾ ಬಿಭೇತಿ ।
ಉಭೇ ತೀರ್ತ್ವಾ ಅಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ
ಶೋಕಾತಿಗೋ ಮೋದತೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ॥

೧೩. ಸ ತ್ವಮಗ್ನಿಗ್ಂ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಮಧ್ಯೇಷಿ ಮೃತ್ಯೋ
ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ತಗ್ಂ ಶ್ರದ್ದಧಾನಾಯ ಮಹ್ಯಮ್ ।

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಾ ಅಮೃತತ್ವಂ ಭಜನ್ತ
ಏತದ್ವಿತೀಯೇನ ವೃಣೇ ವರೇಣ ॥

೧೪ . ಪ್ರ ತೇ ಬ್ರವೀಮಿ ತದು ಮೇ ನಿಬೋಧ
ಸ್ವರ್ಗ್ಯಮಗ್ನಿಂ ನಚಿಕೇತಃ ಪ್ರಜಾನನ್ ।
ಅನನ್ತಲೋಕಾಪ್ತಿಮಥೋ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ವಿದ್ಧಿ
ತ್ವಮೇತಂ ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಮ್ ॥

೧೫ . ಲೋಕಾದಿಮಗ್ನಿಂ ತಮುವಾಚ ತಸ್ಮೈ ಯಾ
ಇಷ್ಟಕಾ ಯಾವತೀರ್ವಾ ಯಥಾ ವಾ ।
ಸ ಚಾಪಿ ತತ್ ಪ್ರತ್ಯವದದ್ಯಥೋಕ್ತ–
ಮಥಾಸ್ಯ ಮೃತ್ಯುಃ ಪುನರೇವಾಹ ತುಷ್ಟಃ ॥

೧೬ . ತಮಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರೀಯಮಾಣೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ವರಂ ತವೇಹಾದ್ಯ ದದಾಮಿ ಭೂಯಃ ।
ತವೈವ ನಾಮ್ನಾ ಭವಿತಾಽಯಮಗ್ನಿಃ
ಸೃಙ್ಕಾಂ ಚೇಮಾಮನೇಕರೂಪಾಂ ಗೃಹಾಣ ॥

೧೭ . ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತಸ್ತ್ರಿಭಿರೇತ್ಯ ಸನ್ಧಿಂ
ತ್ರಿಕರ್ಮಕೃತ್ ತರತಿ ಜನ್ಮಮೃತ್ಯೂ ।
ಬ್ರಹ್ಮಜಜ್ಞಂ ದೇವಮೀಡ್ಯಂ ವಿದಿತ್ವಾ
ನಿಚಾಯ್ಯೇಮಾಗ್ಂ ಶಾನ್ತಿಮತ್ಯನ್ತಮೇತಿ ॥

೧೮ . ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತಸ್ತ್ರಯಮೇತದ್ ವಿದಿತ್ವಾ
ಯ ಏವಂ ವಿದ್ವಾಗ್ಂಶ್ಚಿನುತೇ ನಾಚಿಕೇತಮ್ ।
ಸ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಾನ್ ಪುರತಃ ಪ್ರಣೋದ್ಯ
ಶೋಕಾತಿಗೋ ಮೋದತೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ॥

೧೯ . ಏಷ ತೇಽಗ್ನಿರ್ನಚಿಕೇತಃ ಸ್ವರ್ಗ್ಯೋ
ಯಮವೃಣೀಥಾ ದ್ವಿತೀಯೇನ ವರೇಣ ।

ಏತಮಗ್ನಿಂ ತವೈವ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯನ್ತಿ ಜನಾಸ-
ಸ್ತೃತೀಯಂ ವರಂ ನಚಿಕೇತೋ ವೃಣೀಷ್ವ ॥

೨೦ . ಯೇಯಂ ಪ್ರೇತೇ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ಮನುಷ್ಯೇ
ಅಸ್ತೀತ್ಯೇಕೇ ನಾಯಮಸ್ತೀತಿ ಚೈಕೇ ।
ಏತದ್ವಿದ್ಯಾಮನುಶಿಷ್ಟಸ್ತ್ವಯಾಹಂ
ವರಾಣಾಮೇಷ ವರಸ್ತೃತೀಯಃ ॥

೨೧ .ದೇವೈರತ್ರಾಪಿ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಿತಂ ಪುರಾ
ನ ಹಿ ಸುವಿಜ್ಞೇಯಮಣುರೇಷ ಧರ್ಮಃ ।
ಅನ್ಯಂ ವರಂ ನಚಿಕೇತೋ ವೃಣೀಷ್ವ
ಮಾ ಮೋಪರೋತ್ಸೀರತಿ ಮಾ ಸೃಜೈನಮ್ ॥

೨೨ . ದೇವೈರತ್ರಾಪಿ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಿತಂ ಕಿಲ
ತ್ವಂ ಚ ಮೃತ್ಯೋ ಯನ್ನ ಸುಜ್ಞೇಯಮಾತ್ಥ ।
ವಕ್ತಾ ಚಾಸ್ಯ ತ್ವಾದೃಗನ್ಯೋ ನ ಲಭ್ಯೋ
ನಾನ್ಯೋ ವರಸ್ತುಲ್ಯ ಏತಸ್ಯ ಕಶ್ಚಿತ್ ॥

೨೩ . ಶತಾಯುಷಃ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾನ್ ವೃಣೀಷ್ವ
ಬಹೂನ್ ಪಶೂನ್ ಹಸ್ತಿಹಿರಣ್ಯಮಶ್ವಾನ್ ।
ಭೂಮೇರ್ಮಹದಾಯತನಂ ವೃಣೀಷ್ವ
ಸ್ವಯಂ ಚ ಜೀವ ಶರದೋ ಯಾವದಿಚ್ಛಸಿ ॥

೨೪ . ಏತತ್ತುಲ್ಯಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ ವರಂ
ವೃಣೀಷ್ವ ವಿತ್ತಂ ಚಿರಜೀವಿಕಾಂ ಚ ।
ಮಹಾಭೂಮೌ ನಚಿಕೇತಸ್ತ್ವಮೇಧಿ
ಕಾಮಾನಾಂ ತ್ವಾ ಕಾಮಭಾಜಂ ಕರೋಮಿ ॥

೨೫ . ಯೇ ಯೇ ಕಾಮಾ ದುರ್ಲಭಾ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕೇ
ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾಗ್ಂಶ್ಛನ್ದತಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸ್ವ ।

ಇಮಾ ರಾಮಾಃ ಸರಥಾಃ ಸತೂರ್ಯಾ
ನ ಹೀದೃಶಾ ಲಮ್ಭನೀಯಾ ಮನುಷ್ಯೈಃ ।
ಆಭಿರ್ಮತ್ಪ್ರತ್ತಾಭಿಃ ಪರಿಚಾರಯಸ್ವ
ನಚಿಕೇತೋ ಮರಣಂ ಮಾನುಪ್ರಾಕ್ಷೀಃ ॥

೨೬. ಶ್ವೋಭಾವಾ ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ ಯದನ್ತಕೈತತ್
ಸರ್ವೇನ್ದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಜರಯನ್ತಿ ತೇಜಃ ।
ಅಪಿ ಸರ್ವಂ ಜೀವಿತಮಲ್ಪಮೇವ
ತವೈವ ವಾಹಾಸ್ತವ ನೃತ್ಯಗೀತೇ ॥

೨೭. ನ ವಿತ್ತೇನ ತರ್ಪಣೀಯೋ ಮನುಷ್ಯೋ
ಲಪ್ಸ್ಯಾಮಹೇ ವಿತ್ತಮದ್ರಾಕ್ಷ್ಮ ಚೇತ್ ತ್ವಾ ।
ಜೀವಿಷ್ಯಾಮೋ ಯಾವದೀಶಿಷ್ಯಸಿ ತ್ವಂ
ವರಸ್ತು ಮೇ ವರಣೀಯಃ ಸ ಏವ ॥

೨೮. ಅಜೀರ್ಯತಾಮಮೃತಾನಾಮುಪೇತ್ಯ
ಜೀರ್ಯನ್ ಮರ್ತ್ಯಃ ಕ್ವಧಃಸ್ಥಃ ಪ್ರಜಾನನ್ ।
ಅಭಿಧ್ಯಾಯನ್ ವರ್ಣರತಿಪ್ರಮೋದಾ-
ನತಿದೀರ್ಘೇ ಜೀವಿತೇ ಕೋ ರಮೇತ ॥

೨೯. ಯಸ್ಮಿನ್ನಿದಂ ವಿಚಿಕಿತ್ಸನ್ತಿ ಮೃತ್ಯೋ
ಯತ್ ಸಾಮ್ಪರಾಯೇ ಮಹತಿ ಬ್ರೂಹಿ ನಸ್ತತ್ ।
ಯೋಽಯಂ ವರೋ ಗೂಢಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟೋ
ನಾನ್ಯಂ ತಸ್ಮಾನ್ನಚಿಕೇತಾ ವೃಣೀತೇ ॥

ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ – ಎರಡನೆಯ ವಲ್ಲಿ

೧. ಅನ್ಯಚ್ಛ್ರೇಯೋಽನ್ಯದುತೈವ ಪ್ರೇಯ–
ಸ್ತೇ ಉಭೇ ನಾನಾರ್ಥೇ ಪುರುಷಗ್ಂ ಸಿನೀತಃ ।
ತಯೋಃ ಶ್ರೇಯ ಆದದಾನಸ್ಯ ಸಾಧು
ಭವತಿ ಹೀಯತೇಽರ್ಥಾತ್ ಯ ಉ ಪ್ರೇಯೋ ವೃಣೀತೇ ॥

೨. ಶ್ರೇಯಶ್ಚ ಪ್ರೇಯಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯಮೇತ–
ಸ್ತೌ ಸಂಪರೀತ್ಯ ವಿವಿನಕ್ತಿ ಧೀರಃ ।
ಶ್ರೇಯೋ ಹಿ ಧೀರೋಽಭಿ ಪ್ರೇಯಸೋ ವೃಣೀತೇ
ಪ್ರೇಯೋ ಮನ್ದೋ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಾದ್ ವೃಣೀತೇ ॥

೩. ಸ ತ್ವಂ ಪ್ರಿಯಾನ್ ಪ್ರಿಯರೂಪಾಗ್ಂಶ್ಚಕಾಮಾ–
ನಭಿಧ್ಯಾಯನ್ನಚಿಕೇತೋಽತ್ಯಸ್ರಾಕ್ಷೀಃ ।
ನೈತಾಗ್ಂ ಸೃಙ್ಕಾಂ ವಿತ್ತಮಯೀಮವಾಪ್ತೋ
ಯಸ್ಯಾಂ ಮಜ್ಜನ್ತಿ ಬಹವೋ ಮನುಷ್ಯಾಃ ॥

೪. ದೂರಮೇತೇ ವಿಪರೀತೇ ವಿಷೂಚೀ
ಅವಿದ್ಯಾ ಯಾ ಚ ವಿದ್ಯೇತಿ ಜ್ಞಾತಾ ।
ವಿದ್ಯಾಭೀಪ್ಸಿನಂ ನಚಿಕೇತಸಂ ಮನ್ಯೇ
ನ ತ್ವಾ ಕಾಮಾ ಬಹವೋಽಲೋಲುಪನ್ತ ॥

೫. ಅವಿದ್ಯಾಯಾಮನ್ತರೇ ವರ್ತಮಾನಾಃ
ಸ್ವಯಂ ಧೀರಾಃ ಪಣ್ಡಿತಂ ಮನ್ಯಮಾನಾಃ ।
ದನ್ದ್ರಮ್ಯಮಾಣಾಃ ಪರಿಯನ್ತಿ ಮೂಢಾ
ಅನ್ಧೇನೈವ ನೀಯಮಾನಾ ಯಥಾನ್ಧಾಃ ॥

೬. ನ ಸಾಮ್ಪರಾಯಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಬಾಲಂ
ಪ್ರಮಾದ್ಯನ್ತಂ ವಿತ್ತಮೋಹೇನ ಮೂಢಮ್ ।

ಅಯಂ ಲೋಕೋ ನಾಸ್ತಿ ಪರ ಇತಿ ಮಾನೀ
ಪುನಃಪುನರ್ವಶಮಾಪದ್ಯತೇ ಮೇ ॥

೭. ಶ್ರವಣಾಯಾಪಿ ಬಹುಭಿರ್ಯೋ ನ ಲಭ್ಯಃ
ಶೃಣ್ವನ್ತೋಽಪಿ ಬಹವೋ ಯಂ ನ ವಿದ್ಯುಃ ।
ಆಶ್ಚರ್ಯೋ ವಕ್ತಾ ಕುಶಲೋಽಸ್ಯ ಲಬ್ಧಾ
ಆಶ್ಚರ್ಯೋ ಜ್ಞಾತಾ ಕುಶಲಾನುಶಿಷ್ಟಃ ॥

೮. ನ ನರೇಣಾವರೇಣ ಪ್ರೋಕ್ತ ಏಷ
ಸುವಿಜ್ಞೇಯೋ ಬಹುಧಾ ಚಿನ್ತ್ಯಮಾನಃ ।
ಅನನ್ಯಪ್ರೋಕ್ತೇ ಗತಿರತ್ರ ನಾಸ್ತಿ
ಅಣೀಯಾನ್ ಹ್ಯತರ್ಕ್ಯಮಣುಪ್ರಮಾಣಾತ್ ॥

೯. ನೈಷಾ ತರ್ಕೇಣ ಮತಿರಾಪನೇಯಾ
ಪ್ರೋಕ್ತಾನ್ಯೇನೈವ ಸುಜ್ಞಾನಾಯ ಪ್ರೇಷ್ಠ ।
ಯಾಂ ತ್ವಮಾಪಃ ಸತ್ಯಧೃತಿರ್ಬತಾಸಿ
ತ್ವಾದೃಙ್ ನೋ ಭೂಯಾನ್ನಚಿಕೇತಃ ಪ್ರಷ್ಟಾ ॥

೧೦. ಜಾನಾಮ್ಯಹಗ್ಂ ಶೇವಧಿರಿತ್ಯನಿತ್ಯಂ
ನ ಹ್ಯಧ್ರುವೈಃ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಹಿ ಧ್ರುವಂ ತತ್ ।
ತತೋ ಮಯಾ ನಾಚಿಕೇತಶ್ಚಿತೋಽಗ್ನಿ-
ರನಿತ್ಯೈರ್ದ್ರವ್ಯೈಃ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನಸ್ಮಿ ನಿತ್ಯಮ್ ॥

೧೧. ಕಾಮಸ್ಯಾಪ್ತಿಂ ಜಗತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ
ಕ್ರತೋರನನ್ತ್ಯಮಭಯಸ್ಯ ಪಾರಮ್ ।
ಸ್ತೋಮಮಹದುರುಗಾಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ
ಧೃತ್ಯಾ ಧೀರೋ ನಚಿಕೇತೋಽತ್ಯಸ್ರಾಕ್ಷೀಃ ॥

೧೨. ತಂ ದುರ್ದರ್ಶಂ ಗೂಢಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟಂ
ಗುಹಾಹಿತಂ ಗಹ್ವರೇಷ್ಠಂ ಪುರಾಣಮ್ ।

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಯೋಗಾಧಿಗಮೇನ ದೇವಂ
ಮತ್ವಾ ಧೀರೋ ಹರ್ಷಶೋಕೌ ಜಹಾತಿ ॥

೧೩ . ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಸಂಪರಿಗೃಹ್ಯ ಮರ್ತ್ಯಃ
ಪ್ರವೃಹ್ಯ ಧರ್ಮ್ಯಮಣುಮೇತಮಾಪ್ಯ ।
ಸ ಮೋದತೇ ಮೋದನೀಯಗ್ಂ ಹಿ ಲಬ್ಧ್ವಾ
ವಿವೃತಗ್ಂ ಸದ್ಮ ನಚಿಕೇತಸಂ ಮನ್ಯೇ ॥

೧೪ . ಅನ್ಯತ್ರ ಧರ್ಮಾದನ್ಯತ್ರಾಧರ್ಮಾದನ್ಯತ್ರಾಸ್ಮಾತ್ ಕೃತಾಕೃತಾತ್ ।
ಅನ್ಯತ್ರ ಭೂತಾಚ್ಚ ಭವ್ಯಾಚ್ಚ ಯತ್ತತ್ಪಶ್ಯಸಿ ತದ್ವದ ॥

೧೫ . ಸರ್ವೇ ವೇದಾ ಯತ್ಪದಮಾಮನನ್ತಿ
ತಪಾಗ್ಂಸಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ಯದ್ವದನ್ತಿ ।
ಯದಿಚ್ಛನ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಚರನ್ತಿ
ತತ್ತೇ ಪದಗ್ಂ ಸಙ್ಗ್ರಹೇಣ ಬ್ರವೀಮ್ಯೋಮಿತ್ಯೇತತ್ ॥

೧೬ . ಏತದ್ಧ್ಯೇವಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಏತದ್ಧ್ಯೇವಾಕ್ಷರಂ ಪರಮ್ ।
ಏತದ್ಧ್ಯೇವಾಕ್ಷರಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಯೋ ಯದಿಚ್ಛತಿ ತಸ್ಯ ತತ್ ॥

೧೭ . ಏತದಾಲಮ್ಬನಗ್ಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಮೇತದಾಲಮ್ಬನಂ ಪರಮ್ ।
ಏತದಾಲಮ್ಬನಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ॥

೧೮ . ನ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇ ವಾ ವಿಪಶ್ಚಿ-
ನ್ನಾಯಂ ಕುತಶ್ಚಿನ್ನ ಬಭೂವ ಕಶ್ಚಿತ್ ।
ಅಜೋ ನಿತ್ಯಃ ಶಾಶ್ವತೋಽಯಂ ಪುರಾಣೋ
ನ ಹನ್ಯತೇ ಹನ್ಯಮಾನೇ ಶರೀರೇ ॥

೧೯ . ಹನ್ತಾ ಚೇನ್ಮನ್ಯತೇ ಹನ್ತುಗ್ಂ ಹತಶ್ಚೇನ್ಮನ್ಯತೇ ಹತಮ್ ।
ಉಭೌ ತೌ ನ ವಿಜಾನೀತೋ ನಾಯಗ್ಂ ಹನ್ತಿ ನ ಹನ್ಯತೇ ॥

೨೦ . ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್
ಆತ್ಮಾಸ್ಯ ಜನ್ತೋರ್ನಿಹಿತೋ ಗುಹಾಯಾಮ್ ।
ತಮಕ್ರತುಃ ಪಶ್ಯತಿ ವೀತಶೋಕೋ
ಧಾತುಪ್ರಸಾದಾನ್ಮಹಿಮಾನಮಾತ್ಮನಃ ॥

೨೧ . ಆಸೀನೋ ದೂರಂ ವ್ರಜತಿ ಶಯಾನೋ ಯಾತಿ ಸರ್ವತಃ ।
ಕಸ್ತಂ ಮದಾಮದಂ ದೇವಂ ಮದನ್ಯೋ ಜ್ಞಾತುಮರ್ಹತಿ ॥

೨೨ . ಅಶರೀರಗ್ಂ ಶರೀರೇಷು ಅನವಸ್ಥೇಷ್ವವಸ್ಥಿತಮ್ ।
ಮಹಾನ್ತಂ ವಿಭುಮಾತ್ಮಾನಂ ಮತ್ವಾ ಧೀರೋ ನ ಶೋಚತಿ ॥

೨೩ . ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರವಚನೇನ ಲಭ್ಯೋ
ನ ಮೇಧಯಾ ನ ಬಹುನಾ ಶ್ರುತೇನ ।
ಯಮೇವೈಷ ವೃಣುತೇ ತೇನ ಲಭ್ಯ-
ಸ್ತಸ್ಯೈಷ ಆತ್ಮಾ ವಿವೃಣುತೇ ತನೂಗ್ಂ ಸ್ವಾಮ್ ॥

೨೪ .ನಾವಿರತೋ ದುಶ್ಚರಿತಾನ್ನಾಶಾನ್ತೋ ನಾಸಮಾಹಿತಃ ।
ನಾಶಾನ್ತಮಾನಸೋ ವಾಪಿ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇನೈನಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥

೨೫ . ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮ ಚ ಕ್ಷತ್ರಂ ಚ ಉಭೇ ಭವತ ಓದನಃ ।
ಮೃತ್ಯುರ್ಯಸ್ಯೋಪಸೇಚನಂ ಕ ಇತ್ಥಾ ವೇದ ಯತ್ರ ಸಃ ॥

ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ – ಮೂರನೆಯ ವಲ್ಲಿ

೧ . ಋತಂ ಪಿಬನ್ತೌ ಸುಕೃತಸ್ಯ ಲೋಕೇ
ಗುಹಾಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೌ ಪರಮೇ ಪರಾರ್ಧೇ ।
ಛಾಯಾತಪೌ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ವದನ್ತಿ
ಪಞ್ಚಾಗ್ನಯೋ ಯೇ ಚ ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತಾಃ ॥

೨ . ಯಃ ಸೇತುರೀಜಾನಾನಾಮಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಯತ್ ಪರಮ್ ।
ಅಭಯಂ ತಿತೀರ್ಷತಾಂ ಪಾರಂ ನಾಚಿಕೇತಗ್ಂ ಶಕೇಮಹಿ ॥

೩ . ಆತ್ಮಾನಗ್ಂ ರಥಿನಂ ವಿದ್ಧಿ ಶರೀರಗ್ಂ ರಥಮೇವ ತು ।
ಬುದ್ಧಿಂ ತು ಸಾರಥಿಂ ವಿದ್ಧಿ ಮನಃ ಪ್ರಗ್ರಹಮೇವ ಚ ॥

೪ . ಇನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ಹಯಾನಾಹುರ್ವಿಷಯಾಗ್ಂಸ್ತೇಷು ಗೋಚರಾನ್ ।
ಆತ್ಮೇನ್ದ್ರಿಯಮನೋಯುಕ್ತಂ ಭೋಕ್ತೇತ್ಯಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ ॥

೫ . ಯಸ್ತ್ವವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ ಭವತ್ಯಯುಕ್ತೇನ ಮನಸಾ ಸದಾ ।
ತಸ್ಯೇನ್ದ್ರಿಯಾಣ್ಯವಶ್ಯಾನಿ ದುಷ್ಟಾಶ್ವಾ ಇವ ಸಾರಥೇಃ ॥

೬ . ಯಸ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ ಭವತಿ ಯುಕ್ತೇನ ಮನಸಾ ಸದಾ ।
ತಸ್ಯೇನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ವಶ್ಯಾನಿ ಸದಶ್ವಾ ಇವ ಸಾರಥೇಃ ॥

೭ . ಯಸ್ತ್ವವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ ಭವತ್ಯಮನಸ್ಕಃ ಸದಾಽಶುಚಿಃ ।
ನ ಸ ತತ್ಪದಮಾಪ್ನೋತಿ ಸಗ್ಂಸಾರಂ ಚಾಧಿಗಚ್ಛತಿ ॥

೮ . ಯಸ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ ಭವತಿ ಸಮನಸ್ಕಃ ಸದಾ ಶುಚಿಃ ।
ಸ ತು ತತ್ ಪದಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಸ್ಮಾದ್ ಭೂಯೋ ನ ಜಾಯತೇ ॥

೯ . ವಿಜ್ಞಾನಸಾರಥಿರ್ಯಸ್ತು ಮನಃ ಪ್ರಗ್ರಹವಾನ್ ನರಃ ।
ಸೋಽಧ್ವನಃ ಪಾರಮಾಪ್ನೋತಿ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಮ್ ॥

೧೦ . ಇನ್ದ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ ಪರಾ ಹ್ಯರ್ಥಾ ಅರ್ಥೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪರಂ ಮನಃ ।
ಮನಸಸ್ತು ಪರಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಬುದ್ಧೇರಾತ್ಮಾ ಮಹಾನ್ ಪರಃ ॥

೧೧ . ಮಹತಃ ಪರಮವ್ಯಕ್ತಮವ್ಯಕ್ತಾತ್ ಪುರುಷಃ ಪರಃ ।
ಪುರುಷಾನ್ನ ಪರಂ ಕಿಞ್ಚಿತ್ ಸಾ ಕಾಷ್ಠಾ ಸಾ ಪರಾಗತಿಃ ॥

೧೨ . ಏಷ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಗೂಢೋಽತ್ಮಾ ನ ಪ್ರಕಾಶತೇ ।
ದೃಶ್ಯತೇ ತ್ವಗ್ರ್ಯಯಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಯಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿಭಿಃ ॥

೧೩ . ಯಚ್ಛೇದ್ವಾಙ್ಮನಸೀ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತದ್ಯಚ್ಛೇಜ್ಜ್ಞಾನ ಆತ್ಮನಿ ।
ಜ್ಞಾನಮಾತ್ಮನಿ ಮಹತಿ ನಿಯಚ್ಛೇತ್ ತದ್ಯಚ್ಛೇಚ್ಛಾನ್ತ ಆತ್ಮನಿ ॥

೧೪ . ಉತ್ತಿಷ್ಠತ ಜಾಗ್ರತ
ಪ್ರಾಪ್ಯ ವರಾನ್ ನಿಬೋಧತ ।
ಕ್ಷುರಸ್ಯ ಧಾರಾ ನಿಶಿತಾ ದುರತ್ಯಯಾ
ದುರ್ಗಂ ಪಥಸ್ತತ್ ಕವಯೋ ವದನ್ತಿ ॥

೧೫ . ಅಶಬ್ದಮಸ್ಪರ್ಶಮರೂಪಮವ್ಯಯಂ
ತಥಾಽರಸಂ ನಿತ್ಯಮಗನ್ಧವಚ್ಚ ಯತ್ ।
ಅನಾದ್ಯನನ್ತಂ ಮಹತಃ ಪರಂ ಧ್ರುವಂ
ನಿಚಾಯ್ಯ ತನ್ಮೃತ್ಯುಮುಖಾತ್ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥

೧೬ . ನಾಚಿಕೇತಮುಪಾಖ್ಯಾನಂ
ಮೃತ್ಯುಪ್ರೋಕ್ತಗ್ಂ ಸನಾತನಮ್ ।
ಉಕ್ತ್ವಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ಮೇಧಾವೀ
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ॥

೧೭ . ಯ ಇಮಂ ಪರಮಂ ಗುಹ್ಯಂ ಶ್ರಾವಯೇತ್ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಸದಿ ।
ಪ್ರಯತಃ ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲೇ ವಾ ತದಾನನ್ತ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ತದಾನನ್ತ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪತ ಇತಿ ॥

ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ – ಒಂದನೆಯ ವಲ್ಲಿ

೧. ಪರಾಞ್ಚಿ ಖಾನಿ ವ್ಯತೃಣತ್ ಸ್ವಯಮ್ಭೂ–
ಸ್ತಸ್ಮಾತ್ ಪರಾಙ್ ಪಶ್ಯತಿ ನಾನ್ತರಾತ್ಮನ್ ।
ಕಶ್ಚಿದ್ಧೀರಃ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮಾನಮೈಕ್ಷ–
ದಾವೃತ್ತಚಕ್ಷುರಮೃತತ್ವಮಿಚ್ಛನ್ ॥

೨. ಪರಾಚಃ ಕಾಮಾನನುಯನ್ತಿ ಬಾಲಾ–
ಸ್ತೇ ಮೃತ್ಯೋರ್ಯನ್ತಿ ವಿತತಸ್ಯ ಪಾಶಮ್ ।
ಅಥ ಧೀರಾ ಅಮೃತತ್ವಂ ವಿದಿತ್ವಾ
ಧ್ರುವಮಧ್ರುವೇಷ್ವಿಹ ನ ಪ್ರಾರ್ಥಯನ್ತೇ ॥

೩. ಯೇನ ರೂಪಂ ರಸಂ ಗನ್ಧಂ
ಶಬ್ದಾನ್ ಸ್ಪರ್ಶಾಗ್ಂಶ್ಚ ಮೈಥುನಾನ್ ।
ಏತೇನೈವ ವಿಜಾನಾತಿ
ಕಿಮತ್ರ ಪರಿಶಿಷ್ಯತೇ । ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೪. ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತಂ ಜಾಗರಿತಾನ್ತಂ ಚೋಭೌ ಯೇನಾನುಪಶ್ಯತಿ ।
ಮಹಾನ್ತಂ ವಿಭುಮಾತ್ಮಾನಂ ಮತ್ವಾ ಧೀರೋ ನ ಶೋಚತಿ ॥

೫. ಯ ಇಮಂ ಮಧ್ವದಂ ವೇದ ಆತ್ಮಾನಂ ಜೀವಮನ್ತಿಕಾತ್ ।
ಈಶಾನಂ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯ ನ ತತೋ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ । ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೬. ಯಃ ಪೂರ್ವಂ ತಪಸೋ ಜಾತಮದ್ಭ್ಯಃ ಪೂರ್ವಮಜಾಯತ ।
ಗುಹಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತಿಷ್ಠನ್ತಂ ಯೋ ಭೂತೇಭಿರ್ವ್ಯಪಶ್ಯತ । ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೭. ಯಾ ಪ್ರಾಣೇನ ಸಮ್ಭವತ್ಯದಿತಿರ್ದೇವತಾಮಯೀ ।
ಗುಹಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತಿಷ್ಠನ್ತೀಂ ಯಾ ಭೂತೇಭಿರ್ವ್ಯಜಾಯತ ।
ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೮ . ಅರಣ್ಯೋರ್ನಿಹಿತೋ ಜಾತವೇದಾ
ಗರ್ಭ ಇವ ಸುಭೃತೋ ಗರ್ಭಿಣೀಭಿಃ ।
ದಿವೇ ದಿವ ಈಡ್ಯೋ ಜಾಗೃವದ್ಭಿ–
ರ್ಹವಿಷ್ಮದ್ಭಿರ್ಮನುಷ್ಯೇಭಿರಗ್ನಿಃ । ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೯ . ಯತಶ್ಚೋದೇತಿ ಸೂರ್ಯೋಽಸ್ತಂ
ಯತ್ರ ಚ ಗಚ್ಛತಿ ।
ತಂ ದೇವಾಃ ಸರ್ವೇ ಅರ್ಪಿತಾ–
ಸ್ತದು ನಾತ್ಯೇತಿ ಕಶ್ಚನ । ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೧೦ . ಯದೇವೇಹ ತದಮುತ್ರ ಯದಮುತ್ರ ತದನ್ವಿಹ ।
ಮೃತ್ಯೋಃ ಸ ಮೃತ್ಯುಮಾಪ್ನೋತಿ ಯ ಇಹ ನಾನೇವ ಪಶ್ಯತಿ ॥

೧೧ . ಮನಸೈವೇದಮಾಪ್ತವ್ಯಂ ನೇಹ ನಾನಾಸ್ತಿ ಕಿಞ್ಚನ ।
ಮೃತ್ಯೋಃ ಸ ಮೃತ್ಯುಂ ಗಚ್ಛತಿ ಯ ಇಹ ನಾನೇವ ಪಶ್ಯತಿ ॥

೧೨ . ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋ ಮಧ್ಯ ಆತ್ಮನಿ ತಿಷ್ಠತಿ ।
ಈಶಾನಂ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯ ನ ತತೋ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ । ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೧೩ . ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋ ಜ್ಯೋತಿರಿವಾಧೂಮಕಃ ।
ಈಶಾನೋ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯ ಸ ಏವಾದ್ಯ ಸ ಉ ಶ್ವಃ । ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೧೪ . ಯಥೋದಕಂ ದುರ್ಗೇ ವೃಷ್ಟಂ ಪರ್ವತೇಷು ವಿಧಾವತಿ ।
ಏವಂ ಧರ್ಮಾನ್ ಪೃಥಕ್ಪಶ್ಯಂಸ್ತಾನೇವಾನುವಿಧಾವತಿ ॥

೧೫ . ಯಥೋದಕಂ ಶುದ್ಧೇ ಶುದ್ಧಮಾಸಿಕ್ತಂ ತಾದೃಗೇವ ಭವತಿ ।
ಏವಂ ಮುನೇರ್ವಿಜಾನತ ಆತ್ಮಾ ಭವತಿ ಗೌತಮ ॥

ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ – ಎರಡನೆಯ ವಲ್ಲಿ

೧ . ಪುರಮೇಕಾದಶದ್ವಾರಮಜಸ್ಯಾವಕ್ರಚೇತಸಃ ।
ಅನುಷ್ಠಾಯ ನ ಶೋಚತಿ ವಿಮುಕ್ತಶ್ಚ ವಿಮುಚ್ಯತೇ । ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೨ . ಹಗ್ಂಸಃ ಶುಚಿಷದ್ವಸುರನ್ತರಿಕ್ಷಸದ್
ಹೋತಾ ವೇದಿಷದತಿಥಿರ್ದುರೋಣಸತ್ ।
ನೃಷದ್ವರಸದೃತಸದ್ವ್ಯೋಮ–
ಸದಬ್ಜಾ ಗೋಜಾ ಋತಜಾ ಅದ್ರಿಜಾ ಋತಂ ಬೃಹತ್ ॥

೩ . ಊರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರಾಣಮುನ್ನಯತ್ಯಪಾನಂ ಪ್ರತ್ಯಗಸ್ಯತಿ ।
ಮಧ್ಯೇ ವಾಮನಮಾಸೀನಂ ವಿಶ್ವೇ ದೇವಾ ಉಪಾಸತೇ ॥

೪ . ಅಸ್ಯ ವಿಸ್ರಂಸಮಾನಸ್ಯ ಶರೀರಸ್ಥಸ್ಯ ದೇಹಿನಃ ।
ದೇಹಾತ್ ವಿಮುಚ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಕಿಮತ್ರ ಪರಿಶಿಷ್ಯತೇ । ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೫ . ನ ಪ್ರಾಣೇನ ನಾಪಾನೇನ ಮರ್ತ್ಯೋ ಜೀವತಿ ಕಶ್ಚನ ।
ಇತರೇಣ ತು ಜೀವನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿನ್ನೇತಾವುಪಾಶ್ರಿತೌ ॥

೬ . ಹನ್ತ ತ ಇದಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಗುಹ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಮ್ ।
ಯಥಾ ಚ ಮರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಆತ್ಮಾ ಭವತಿ ಗೌತಮ ॥

೭ . ಯೋನಿಮನ್ಯೇ ಪ್ರಪದ್ಯನ್ತೇ ಶರೀರತ್ವಾಯ ದೇಹಿನಃ ।
ಸ್ಥಾಣುಮನ್ಯೇಽನುಸಂಯನ್ತಿ ಯಥಾಕರ್ಮ ಯಥಾಶ್ರುತಮ್ ॥

೮ . ಯ ಏಷು ಸುಪ್ತೇಷು ಜಾಗರ್ತಿ
ಕಾಮಂ ಕಾಮಂ ಪುರುಷೋ ನಿರ್ಮಿಮಾಣಃ ।
ತದೇವ ಶುಕ್ರಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ
ತದೇವಾಮೃತಮುಚ್ಯತೇ ।

ತಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕಾಃ ಶ್ರಿತಾಃ ಸರ್ವೇ
ತದು ನಾತ್ಯೇತಿ ಕಶ್ಚನ । ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೯. ಅಗ್ನಿರ್ಯಥೈಕೋ ಭುವನಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ
ರೂಪಂ ರೂಪಂ ಪ್ರತಿರೂಪೋ ಬಭೂವ ।
ಏಕಸ್ತಥಾ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ತರಾತ್ಮಾ
ರೂಪಂ ರೂಪಂ ಪ್ರತಿರೂಪೋ ಬಹಿಶ್ಚ ॥

೧೦. ವಾಯುರ್ಯಥೈಕೋ ಭುವನಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ
ರೂಪಂ ರೂಪಂ ಪ್ರತಿರೂಪೋ ಬಭೂವ ।
ಏಕಸ್ತಥಾ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ತರಾತ್ಮಾ
ರೂಪಂ ರೂಪಂ ಪ್ರತಿರೂಪೋ ಬಹಿಶ್ಚ ॥

೧೧. ಸೂರ್ಯೋ ಯಥಾ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಚಕ್ಷು-
ರ್ನ ಲಿಪ್ಯತೇ ಚಾಕ್ಷುಷೈರ್ಬಾಹ್ಯದೋಷೈಃ ।
ಏಕಸ್ತಥಾ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ತರಾತ್ಮಾ
ನ ಲಿಪ್ಯತೇ ಲೋಕದುಃಖೇನ ಬಾಹ್ಯಃ ॥

೧೨. ಏಕೋ ವಶೀ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ತರಾತ್ಮಾ
ಏಕಂ ರೂಪಂ ಬಹುಧಾ ಯಃ ಕರೋತಿ ।
ತಮಾತ್ಮಸ್ಥಂ ಯೇಽನುಪಶ್ಯನ್ತಿ ಧೀರಾ-
ಸ್ತೇಷಾಂ ಸುಖಂ ಶಾಶ್ವತಂ ನೇತರೇಷಾಮ್ ॥

೧೩. ನಿತ್ಯೋಽನಿತ್ಯಾನಾಂ ಚೇತನಶ್ಚೇತನಾನಾ-
ಮೇಕೋ ಬಹೂನಾಂ ಯೋ ವಿದಧಾತಿ ಕಾಮಾನ್ ।
ತಮಾತ್ಮಸ್ಥಂ ಯೇಽನುಪಶ್ಯನ್ತಿ ಧೀರಾ-
ಸ್ತೇಷಾಂ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾಶ್ವತೀ ನೇತರೇಷಾಮ್ ॥

೧೪. ತದೇತದಿತಿ ಮನ್ಯನ್ತೇಽನಿರ್ದೇಶ್ಯಂ ಪರಮಂ ಸುಖಮ್ ।
ಕಥಂ ನು ತದ್ವಿಜಾನೀಯಾಂ ಕಿಮು ಭಾತಿ ವಿಭಾತಿ ವಾ ॥

೧೫ . ನ ತತ್ರ ಸೂರ್ಯೋ ಭಾತಿ ನ ಚನ್ದ್ರತಾರಕಂ
ನೇಮಾ ವಿದ್ಯುತೋ ಭಾನ್ತಿ ಕುತೋಽಯಮಗ್ನಿಃ ।
ತಮೇವ ಭಾನ್ತಮನುಭಾತಿ ಸರ್ವಂ
ತಸ್ಯ ಭಾಸಾ ಸರ್ವಮಿದಂ ವಿಭಾತಿ ॥

ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ – ಮೂರನೆಯ ವಲ್ಲಿ

೧ . ಊರ್ಧ್ವಮೂಲೋಽವಾಕ್ಶಾಖ ಏಷೋಽಶ್ವತ್ಥಃ ಸನಾತನಃ ।
ತದೇವ ಶುಕ್ರಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತದೇವಾಮೃತಮುಚ್ಯತೇ ।
ತಸ್ಮಿಁಲ್ಲೋಕಾಃ ಶ್ರಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ತದು ನಾತ್ಯೇತಿ ಕಶ್ಚನ ।
ಏತದ್ವೈ ತತ್ ॥

೨ . ಯದಿದಂ ಕಿಂ ಚ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಾಣ ಏಜತಿ ನಿಸ್ಸೃತಮ್ ।
ಮಹದ್ಭಯಂ ವಜ್ರಮುದ್ಯತಂ ಯ ಏತದ್ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವನ್ತಿ ॥

೩ . ಭಯಾದಸ್ಯಾಗ್ನಿಸ್ತಪತಿ ಭಯಾತ್ ತಪತಿ ಸೂರ್ಯಃ ।
ಭಯಾದಿನ್ದ್ರಶ್ಚ ವಾಯುಶ್ಚ ಮೃತ್ಯುರ್ಧಾವತಿ ಪಞ್ಚಮಃ ॥

೪ . ಇಹ ಚೇದಶಕದ್ ಬೋದ್ಧುಂ ಪ್ರಾಕ್ ಶರೀರಸ್ಯ ವಿಸ್ರಸಃ ।
ತತಃ ಸರ್ಗೇಷು ಲೋಕೇಷು ಶರೀರತ್ವಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥

೫ . ಯಥಾದರ್ಶೇ ತಥಾತ್ಮನಿ
ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ತಥಾ ಪಿತೃಲೋಕೇ ।
ಯಥಾಪ್ಸು ಪರೀವ ದದೃಶೇ
ತಥಾ ಗನ್ಧರ್ವಲೋಕೇ ಛಾಯಾತಪಯೋರಿವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ॥

೬ . ಇನ್ದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪೃಥಗ್ಭಾವಮುದಯಾಸ್ತಮಯೌ ಚ ಯತ್ ।
ಪೃಥಗುತ್ಪದ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಮತ್ವಾ ಧೀರೋ ನ ಶೋಚತಿ ॥

೭ . ಇನ್ದ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ ಪರಂ ಮನೋ ಮನಸಃ ಸತ್ತ್ವಮುತ್ತಮಮ್ ।
ಸತ್ತ್ವಾದಪಿ ಮಹಾನಾತ್ಮಾ ಮಹತೋಽವ್ಯಕ್ತಮುತ್ತಮಮ್ ॥

೮ . ಅವ್ಯಕ್ತಾತ್ತು ಪರಃ ಪುರುಷೋ ವ್ಯಾಪಕೋಽಲಿಙ್ಗ ಏವ ಚ ।
ಯಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇ ಜನ್ತುರಮೃತತ್ವಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ ॥

೯ . ನ ಸನ್ದೃಶೇ ತಿಷ್ಠತಿ ರೂಪಮಸ್ಯ
ನ ಚಕ್ಷುಷಾ ಪಶ್ಯತಿ ಕಶ್ಚನೈನಮ್ ।
ಹೃದಾ ಮನೀಷಾ ಮನಸಾಭಿಕ್ಲೃಪ್ತೋ
ಯ ಏತದ್ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವನ್ತಿ ॥

೧೦ . ಯದಾ ಪಞ್ಚಾವತಿಷ್ಠನ್ತೇ ಜ್ಞಾನಾನಿ ಮನಸಾ ಸಹ ।
ಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ನ ವಿಚೇಷ್ಟತಿ ತಾಮಾಹುಃ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್ ॥

೧೧ . ತಾಂ ಯೋಗಮಿತಿ ಮನ್ಯನ್ತೇ ಸ್ಥಿರಾಮಿನ್ದ್ರಿಯ ಧಾರಣಾಮ್ ।
ಅಪ್ರಮತ್ತಸ್ತದಾ ಭವತಿ ಯೋಗೋ ಹಿ ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯೌ ॥

೧೨ . ನೈವ ವಾಚಾ ನ ಮನಸಾ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಶಕ್ಯೋ ನ ಚಕ್ಷುಷಾ ।
ಅಸ್ತೀತಿ ಬ್ರುವತೋಽನ್ಯತ್ರ ಕಥಂ ತದುಪಲಭ್ಯತೇ ॥

೧೩ . ಅಸ್ತೀತ್ಯೇವೋಪಲಬ್ಧವ್ಯಸ್ತತ್ತ್ವಭಾವೇನ ಚೋಭಯೋಃ ।
ಅಸ್ತೀತ್ಯೇವೋಪಲಬ್ಧಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಭಾವಃ ಪ್ರಸೀದತಿ ॥

೧೪ . ಯದಾ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಮುಚ್ಯನ್ತೇ ಕಾಮಾ ಯೇಽಸ್ಯ ಹೃದಿ ಶ್ರಿತಾಃ ।
ಅಥ ಮರ್ತ್ಯೋಽಮೃತೋ ಭವತ್ಯತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಶ್ನುತೇ ॥

೧೫ . ಯದಾ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಭಿದ್ಯನ್ತೇ ಹೃದಯಸ್ಯೇಹ ಗ್ರನ್ಥಯಃ ।
ಅಥ ಮರ್ತ್ಯೋಽಮೃತೋ ಭವತ್ಯೇತಾವದ್ಧ್ಯನುಶಾಸನಮ್ ॥

೧೬ .ಶತಂ ಚೈಕಾ ಚ ಹೃದಯಸ್ಯ ನಾಡ್ಯ-
ಸ್ತಾಸಾಂ ಮೂರ್ಧಾನಮಭಿನಿಸ್ಸೃತೈಕಾ ।
ತಯೋರ್ಧ್ವಮಾಯನ್ನಮೃತತ್ವಮೇತಿ
ವಿಷ್ವಙ್ಙನ್ಯಾ ಉತ್ಕ್ರಮಣೇ ಭವನ್ತಿ ॥

೧೭ . ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋಽನ್ತರಾತ್ಮಾ
ಸದಾ ಜನಾನಾಂ ಹೃದಯೇ ಸಂನಿವಿಷ್ಟಃ ।
ತಂ ಸ್ವಾಚ್ಛರೀರಾತ್ ಪ್ರವೃಹೇ-
ನ್ಮುಞ್ಜಾದಿವೇಷೀಕಾಂ ಧೈರ್ಯೇಣ ।
ತಂ ವಿದ್ಯಾಚ್ಛುಕ್ರಮಮೃತಂ
ತಂ ವಿದ್ಯಾಚ್ಛುಕ್ರಮಮೃತಮಿತಿ ॥

೧೮ . ಮೃತ್ಯುಪ್ರೋಕ್ತಾಂ ನಚಿಕೇತೋಽಥ ಲಬ್ಧ್ವಾ
ವಿದ್ಯಾಮೇತಾಂ ಯೋಗವಿಧಿಂ ಚ ಕೃತ್ಸ್ನಮ್ ।
ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಿರಜೋಽಭೂದ್ವಿಮೃತ್ಯು-
ರನ್ಯೋಽಪ್ಯೇವಂ ಯೋ ವಿದಧ್ಯಾತ್ಮಮೇವ ॥

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಸಹ ನಾವವತು । ಸಹ ನೌ ಭುನಕ್ತು । ಸಹ ವೀರ್ಯಂ
ಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ ॥
ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

ಇತಿ ಕೃಷ್ಣಯಜುರ್ವೇದೀಯಾ ಕಾಠಕೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ

ಪ್ರಶ್ನೋಪನಿಷತ್ತು

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಭದ್ರಂ ಕರ್ಣೇಭಿಃ ಶೃಣುಯಾಮ ದೇವಾಃ । ಭದ್ರಂ ಪಶ್ಯೇಮಾ–ಕ್ಷಭಿರ್ಯಜತ್ರಾಃ । ಸ್ಥಿರೈರಙ್ಗೈಸ್ತುಷ್ಟುವಾಗ್ಂಸಸ್ತನೂಭಿಃ । ವ್ಯಶೇಮ ದೇವಹಿತಂ ಯದಾಯುಃ ॥ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ॥

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

೧. ಸುಕೇಶಾ ಚ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಶೈಬ್ಯಶ್ಚ ಸತ್ಯಕಾಮಃ ಸೌರ್ಯಾಯಣೀ ಚ ಗಾರ್ಗ್ಯಃ ಕೌಸಲ್ಯಶ್ಚಾಶ್ವಲಾಯನೋ ಭಾರ್ಗವೋ ವೈದರ್ಭಿಃ ಕಬನ್ಧೀ ಕಾತ್ಯಾಯನಸ್ತೇ ಹೈತೇ ಬ್ರಹ್ಮಪರಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಾಃ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನ್ವೇಷಮಾಣಾ ಏಷ ಹ ವೈ ತತ್ಸರ್ವಂ ವಕ್ಷ್ಯತೀತಿ ತೇ ಹ ಸಮಿತ್ಪಾಣಯೋ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಪ್ಪಲಾದಮುಪಸನ್ನಾಃ ॥

೨. ತಾನ್ ಹ ಸ ಋಷಿರುವಾಚ ಭೂಯ ಏವ ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಸಂವತ್ಸರಂ ಸಂವತ್ಸ್ಯಥ ಯಥಾಕಾಮಂ ಪ್ರಶ್ನಾನ್ ಪೃಚ್ಛತ ಯದಿ ವಿಜ್ಞಾಸ್ಯಾಮಃ ಸರ್ವಂ ಹ ವೋ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ ॥

೩. ಅಥ ಕಬನ್ಧೀ ಕಾತ್ಯಾಯನ ಉಪೇತ್ಯ ಪಪ್ರಚ್ಛ ।
ಭಗವನ್ ಕುತೋ ಹ ವಾ ಇಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರಜಾಯನ್ತ ಇತಿ ॥

೪. ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ ಪ್ರಜಾಕಾಮೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಸ ತಪೋಽತಪ್ಯತ ಸ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಸ ಮಿಥುನಮುತ್ಪಾದಯತೇ । ರಯಿಂ ಚ ಪ್ರಾಣಂ ಚೇತ್ಯೇತೌ ಮೇ ಬಹುಧಾ ಪ್ರಜಾಃ ಕರಿಷ್ಯತ ಇತಿ ॥

೫. ಆದಿತ್ಯೋ ಹ ವೈ ಪ್ರಾಣೋ ರಯಿರೇವ ಚನ್ದ್ರಮಾ ರಯಿರ್ವಾ ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಯನ್ಮೂರ್ತಂ ಚಾಮೂರ್ತಂ ಚ ತಸ್ಮಾನ್ಮೂರ್ತಿರೇವ ರಯಿಃ ॥

೬. ಅಥಾದಿತ್ಯ ಉದಯನ್ಯತ್ಪ್ರಾಚೀಂ ದಿಶಂ ಪ್ರವಿಶತಿ ತೇನ ಪ್ರಾಚ್ಯಾನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ರಶ್ಮಿಷು ಸನ್ನಿಧತ್ತೇ । ಯದ್ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಯತ್ಪ್ರತೀಚೀಂ ಯದುದೀಚೀಂ ಯದಧೋ ಯದೂರ್ಧ್ವಂ ಯದನ್ತರಾ ದಿಶೋ ಯತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಕಾಶಯತಿ ತೇನ ಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ರಶ್ಮಿಷು ಸನ್ನಿಧತ್ತೇ ॥

೭. ಸ ಏಷ ವೈಶ್ವಾನರೋ ವಿಶ್ವರೂಪಃ ಪ್ರಾಣೋಽಗ್ನಿರುದಯತೇ । ತದೇತದೃಚಾಭ್ಯುಕ್ತಮ್ ॥

೮. ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಹರಿಣಂ ಜಾತವೇದಸಂ ಪರಾಯಣಂ ಜ್ಯೋತಿರೇಕಂ ತಪನ್ತಮ್ । ಸಹಸ್ರರಶ್ಮಿಃ ಶತಧಾ ವರ್ತಮಾನಃ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಜಾನಾಮುದ-ಯತ್ಯೇಷ ಸೂರ್ಯಃ ॥

೯. ಸಂವತ್ಸರೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತಸ್ಯಾಯನೇ ದಕ್ಷಿಣಂ ಚೋತ್ತರಂ ಚ । ತದ್ಯೇ ಹ ವೈ ತದಿಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇ ಕೃತಮಿತ್ಯುಪಾಸತೇ ತೇ ಚಾನ್ದ್ರಮಸಮೇವ ಲೋಕಮಭಿಜಯನ್ತೇ । ತ ಏವ ಪುನರಾವರ್ತನ್ತೇ ತಸ್ಮಾದೇತ ಋಷಯಃ ಪ್ರಜಾಕಾಮಾ ದಕ್ಷಿಣಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯನ್ತೇ । ಏಷ ಹ ವೈ ರಯಿರ್ಯಃ ಪಿತೃಯಾಣಃ ॥

೧೦. ಅಥೋತ್ತರೇಣ ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ವಿದ್ಯಯಾತ್ಮಾನಮನ್ವಿಷ್ಯಾದಿತ್ಯಮಭಿಜಯನ್ತೇ । ಏತದ್ವೈ ಪ್ರಾಣಾನಾಮಾಯತನಮ್ ಏತದಮೃತಮಭಯಮೇತತ್ಪರಾಯಣಮೇತ-ಸ್ಮಾನ್ನ ಪುನರಾವರ್ತನ್ತ ಇತ್ಯೇಷ ನಿರೋಧಃ । ತದೇಷ ಶ್ಲೋಕಃ ॥

೧೧. ಪಞ್ಚಪಾದಂ ಪಿತರಂ ದ್ವಾದಶಾಕೃತಿಂ ದಿವ ಆಹುಃ ಪರೇ ಅರ್ಧೇ ಪುರೀಷಿಣಮ್ । ಅಥೇಮೇ ಅನ್ಯ ಉ ಪರೇ ವಿಚಕ್ಷಣಂ ಸಪ್ತಚಕ್ರೇ ಷಡರ ಆಹುರರ್ಪಿತಮಿತಿ ॥

೧೨. ಮಾಸೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಏವ ರಯಿಃ ಶುಕ್ಲಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಸ್ಮಾದೇತ ಋಷಯಃ ಶುಕ್ಲ ಇಷ್ಟಂ ಕುರ್ವನ್ತೀತರ ಇತರಸ್ಮಿನ್ ॥

೧೩ . ಅಹೋರಾತ್ರೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತಸ್ಯಾಹರೇವ ಪ್ರಾಣೋ ರಾತ್ರಿರೇವ ರಯಿಃ ಪ್ರಾಣಂ ವಾ ಏತೇ ಪ್ರಸ್ಕನ್ದನ್ತಿ ಯೇ ದಿವಾ ರತ್ಯಾ ಸಂಯುಜ್ಯನ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವ ತದ್ಯದ್ರಾತ್ರೌ ರತ್ಯಾ ಸಂಯುಜ್ಯನ್ತೇ ॥

೧೪ . ಅನ್ನಂ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತತೋ ಹ ವೈ ತದ್ರೇತಸ್ತಸ್ಮಾದಿಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರಜಾಯನ್ತ ಇತಿ ॥

೧೫ . ತದ್ಯೇ ಹ ವೈ ತತ್ಪ್ರಜಾಪತಿವ್ರತಂ ಚರನ್ತಿ ತೇ ಮಿಥುನಮುತ್ಪಾದಯನ್ತೇ । ತೇಷಾಮೇವೈಷ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ಯೇಷಾಂ ತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಯೇಷು ಸತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ ॥

೧೬ . ತೇಷಾಮಸೌ ವಿರಜೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ನ ಯೇಷು ಜಿಹ್ಮಮನೃತಂ ನ ಮಾಯಾ ಚೇತಿ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

೧ . ಅಥ ಹೈನಂ ಭಾರ್ಗವೋ ವೈದರ್ಭಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಭಗವನ್ ಕತ್ಯೇವ ದೇವಾಃ ಪ್ರಜಾಂ ವಿಧಾರಯನ್ತೇ ಕತರ ಏತತ್ಪ್ರಕಾಶಯನ್ತೇ ಕಃ ಪುನರೇಷಾಂ ವರಿಷ್ಠ ಇತಿ ॥

೨ . ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ । ಆಕಾಶೋ ಹ ವಾ ಏಷ ದೇವೋ ವಾಯು–ರಗ್ನಿರಾಪಃ ಪೃಥಿವೀ ವಾಙ್ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಚ । ತೇ ಪ್ರಕಾಶ್ಯಾಭಿವದನ್ತಿ ವಯಮೇತದ್ಬಾಣಮವಷ್ಟಭ್ಯ ವಿಧಾರಯಾಮಃ ॥

೩ . ತಾನ್ವರಿಷ್ಠಃ ಪ್ರಾಣ ಉವಾಚ । ಮಾ ಮೋಹಮಾಪದ್ಯಥಾಹಮೇವೈ
ತತ್ಪಞ್ಚಧಾತ್ಮಾನಂ ಪ್ರವಿಭಜ್ಯೈತದ್ ಬಾಣಮವಷ್ಟಭ್ಯ
ವಿಧಾರಯಾಮೀತಿ ತೇಽಶ್ರದ್ದಧಾನಾ ಬಭೂವುಃ ॥

೪ . ಸೋಽಭಿಮಾನಾದೂರ್ಧ್ವಮುತ್ಕ್ರಾಮತ ಇವ ತಸ್ಮಿನ್ನುತ್ಕ್ರಾಮತ್ಯಥೇತರೇ
ಸರ್ವ ಏವೋತ್ಕ್ರಾಮನ್ತೇ ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಮಾನೇ ಸರ್ವ ಏವ
ಪ್ರಾತಿಷ್ಠನ್ತೇ । ತದ್ಯಥಾ ಮಕ್ಷಿಕಾ ಮಧುಕರರಾಜಾನಮುತ್ಕ್ರಾಮನ್ತಂ ಸರ್ವಾ
ಏವೋತ್ಕ್ರಾಮನ್ತೇ ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಮಾನೇ ಸರ್ವಾ ಏವ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠನ್ತ
ಏವಂ ವಾಙ್ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಚ ತೇ ಪ್ರೀತಾಃ ಪ್ರಾಣಂ ಸ್ತುನ್ವನ್ತಿ ॥

೫ . ಏಷೋಽಗ್ನಿಸ್ತಪತ್ಯೇಷ ಸೂರ್ಯ ಏಷ ಪರ್ಜನ್ಯೋ ಮಘವಾನೇಷ
ವಾಯುರೇಷ ಪೃಥಿವೀ ರಯಿರ್ದೇವಃ ಸದಸಚ್ಚಾಮೃತಂ ಚ ಯತ್ ॥

೬ . ಅರಾ ಇವ ರಥನಾಭೌ ಪ್ರಾಣೇ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ ।
ಋಚೋ ಯಜೂಂಷಿ ಸಾಮಾನಿ ಯಜ್ಞಃ ಕ್ಷತ್ರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಚ ॥

೭ . ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ಚರಸಿ ಗರ್ಭೇ ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತಿಜಾಯಸೇ ।
ತುಭ್ಯಂ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಜಾಸ್ತ್ವಿಮಾ ಬಲಿಂ ಹರನ್ತಿ ಯಃ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠಸಿ ॥

೮ . ದೇವಾನಾಮಸಿ ವಹ್ನಿತಮಃ ಪಿತೄಣಾಂ ಪ್ರಥಮಾ ಸ್ವಧಾ ।
ಋಷೀಣಾಂ ಚರಿತಂ ಸತ್ಯಮಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸಾಮಸಿ ॥

೯ . ಇನ್ದ್ರಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಣ ತೇಜಸಾ ರುದ್ರೋಽಸಿ ಪರಿರಕ್ಷಿತಾ ।
ತ್ವಮನ್ತರಿಕ್ಷೇ ಚರಸಿ ಸೂರ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಪತಿಃ ॥

೧೦ . ಯದಾ ತ್ವಮಭಿವರ್ಷಸ್ಯಥೇಮಾಃ ಪ್ರಾಣತೇ ಪ್ರಜಾಃ ।
ಆನನ್ದರೂಪಾಸ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ಕಾಮಾಯಾನ್ನಂ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ ॥

೧೧ .ವ್ರಾತ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಣೈಕರ್ಷಿರತ್ತಾ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಸತ್ಪತಿಃ ।
ವಯಮಾದ್ಯಸ್ಯ ದಾತಾರಃ ಪಿತಾ ತ್ವಂ ಮಾತರಿಶ್ವನಃ ॥

೧೨ . ಯಾ ತೇ ತನೂರ್ವಾಚಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಯಾ ಶ್ರೋತ್ರೇ ಯಾ ಚ ಚಕ್ಷುಷಿ ।
ಯಾ ಚ ಮನಸಿ ಸನ್ತತಾ ಶಿವಾಂ ತಾಂ ಕುರು ಮೋತ್ಕ್ರಮೀಃ ॥

೧೩ . ಪ್ರಾಣಸ್ಯೇದಂ ವಶೇ ಸರ್ವಂ ತ್ರಿದಿವೇ ಯತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ ।
ಮಾತೇವ ಪುತ್ರಾನ್ರಕ್ಷಸ್ವ ಶ್ರೀಶ್ಚ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಚ ವಿಧೇಹಿ ನ ಇತಿ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

೧ . ಅಥ ಹೈನಂ ಕೌಸಲ್ಯಶ್ಚಾಶ್ವಲಾಯನಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಭಗವನ್ ಕುತ ಏಷ ಪ್ರಾಣೋ ಜಾಯತೇ ಕಥಮಾಯಾತ್ಯಸ್ಮಿಞ್ಛರೀರ ಆತ್ಮಾನಂ ವಾ ಪ್ರವಿಭಜ್ಯ ಕಥಂ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತೇ ಕೇನೋತ್ಕ್ರಮತೇ ಕಥಂ ಬಾಹ್ಯಮಭಿಧತ್ತೇ ಕಥಮಧ್ಯಾತ್ಮಮಿತಿ ॥

೨ . ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚಾತಿಪ್ರಶ್ನಾನ್ ಪೃಚ್ಛಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಠೋಽಸೀತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತೇಽಹಂ ಬ್ರವೀಮಿ ॥

೩ . ಆತ್ಮನ ಏಷ ಪ್ರಾಣೋ ಜಾಯತೇ । ಯಥೈಷಾ ಪುರುಷೇ ಛಾಯೈತಸ್ಮಿನ್ನೇತದಾತತಂ ಮನೋಕೃತೇನಾಯಾತ್ಯಸ್ಮಿಞ್ಛರೀರೇ ॥

೪. ಯಥಾ ಸಮ್ರಾಡೇವಾಧಿಕೃತಾನ್ವಿನಿಯುಙ್ಕ್ತೇ
ಏತಾನ್ಗ್ರಾಮಾನೇತಾನ್ ಗ್ರಾಮಾನಧಿತಿಷ್ಠಸ್ವೇತ್ಯೇವಮೇವೈಷ ಪ್ರಾಣ
ಇತರಾನ್ಪ್ರಾಣಾನ್ಪೃಥಕ್ಪೃಥಗೇವ ಸನ್ನಿಧತ್ತೇ ॥

೫. ಪಾಯೂಪಸ್ಥೇಽಪಾನಂ ಚಕ್ಷುಃಶ್ರೋತ್ರೇ ಮುಖನಾಸಿಕಾಭ್ಯಾಂ
ಪ್ರಾಣಃ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತೇ ಮಧ್ಯೇ ತು ಸಮಾನಃ । ಏಷ
ಹ್ಯೇತದ್ಧುತಮನ್ನಂ ಸಮಂ ನಯತಿ ತಸ್ಮಾದೇತಾಃ ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಷೋ
ಭವನ್ತಿ ॥

೬. ಹೃದಿ ಹ್ಯೇಷ ಆತ್ಮಾ । ಅತ್ರೈತದೇಕಶತಂ ನಾಡೀನಾಂ ತಾಸಾಂ ಶತಂ
ಶತಮೇಕೈಕಸ್ಯಾಂ ದ್ವಾಸಪ್ತತಿರ್ದ್ವಾಸಪ್ತತಿಃ ಪ್ರತಿಶಾಖಾ ನಾಡೀಸಹಸ್ರಾಣಿ
ಭವನ್ತ್ಯಾಸು ವ್ಯಾನಶ್ಚರತಿ ॥

೭. ಅಥೈಕಯೋರ್ಧ್ವ ಉದಾನಃ ಪುಣ್ಯೇನ ಪುಣ್ಯಂ ಲೋಕಂ ನಯತಿ ಪಾಪೇನ
ಪಾಪಮುಭಾಭ್ಯಾಮೇವ ಮನುಷ್ಯಲೋಕಮ್ ॥

೮. ಆದಿತ್ಯೋ ಹ ವೈ ಬಾಹ್ಯಃ ಪ್ರಾಣ ಉದಯತ್ಯೇಷ ಹ್ಯೇನಂ ಚಾಕ್ಷುಷಂ
ಪ್ರಾಣಮನುಗೃಹ್ಣಾನಃ । ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯಾ ದೇವತಾ ಸೈಷಾ
ಪುರುಷಸ್ಯಾಪಾನಮವಷ್ಟಭ್ಯಾನ್ತರಾ ಯದಾಕಾಶಃ ಸ ಸಮಾನೋ
ವಾಯುರ್ವ್ಯಾನಃ ॥

೯. ತೇಜೋ ಹ ವಾ ಉದಾನಸ್ತಸ್ಮಾದುಪಶಾನ್ತತೇಜಾಃ ।
ಪುನರ್ಭವಮಿನ್ದ್ರಿಯೈರ್ಮನಸಿ ಸಂಪದ್ಯಮಾನೈಃ ॥

೧೦. ಯಚ್ಚಿತ್ತಸ್ತೇನೈಷ ಪ್ರಾಣಮಾಯಾತಿ ಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜಸಾ ಯುಕ್ತಃ ।
ಸಹಾತ್ಮನಾ ಯಥಾಸಙ್ಕಲ್ಪಿತಂ ಲೋಕಂ ನಯತಿ ॥

೧೧. ಯ ಏವಂ ವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರಾಣಂ ವೇದ ನ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾ
ಹೀಯತೇಽಮೃತೋ ಭವತಿ ತದೇಷ ಶ್ಲೋಕಃ ॥

೧೨ . ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಯತಿಂ ಸ್ಥಾನಂ ವಿಭುತ್ವಂ ಚೈವ ಪಞ್ಚಧಾ ।
ಅಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಚೈವ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಯಾಮೃತಮಶ್ನುತೇ
ವಿಜ್ಞಾಯಾಮೃತಮಶ್ನುತ ಇತಿ ॥

ಇತಿ ತೃತೀಯಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

೧ . ಅಥ ಹೈನಂ ಸೌರ್ಯಾಯಣೀ ಗಾರ್ಗ್ಯಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಭಗವನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ ಪುರುಷೇ ಕಾನಿ ಸ್ವಪನ್ತಿ ಕಾನ್ಯಸ್ಮಿಞ್ಜಾಗ್ರತಿ ಕತರ ಏಷ ದೇವಃ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ ಪಶ್ಯತಿ ಕಸ್ಯೈತತ್ ಸುಖಂ ಭವತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಸರ್ವೇ ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಭವನ್ತೀತಿ ॥

೨ . ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ । ಯಥಾ ಗಾರ್ಗ್ಯ ಮರೀಚಯೋಽರ್ಕಸ್ಯಾಸ್ತಂ ಗಚ್ಛತಃ ಸರ್ವಾ ಏತಸ್ಮಿಂಸ್ತೇಜೋಮಣ್ಡಲ ಏಕೀಭವನ್ತಿ । ತಾಃ ಪುನಃ ಪುನರುದಯತಃ ಪ್ರಚರನ್ತ್ಯೇವಂ ಹ ವೈ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪರೇ ದೇವೇ ಮನಸ್ಯೇಕೀಭವತಿ । ತೇನ ತರ್ಹ್ಯೇಷ ಪುರುಷೋ ನ ಶೃಣೋತಿ ನ ಪಶ್ಯತಿ ನ ಜಿಘ್ರತಿ ನ ರಸಯತೇ ನ ಸ್ಪೃಶತೇ ನಾಭಿವದತೇ ನಾದತ್ತೇ ನಾನನ್ದಯತೇ ನ ವಿಸೃಜತೇ ನೇಯಾಯತೇ ಸ್ವಪಿತೀತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ॥

೩ . ಪ್ರಾಣಾಗ್ನಯ ಏವೈತಸ್ಮಿನ್ಪುರೇ ಜಾಗ್ರತಿ । ಗಾರ್ಹಪತ್ಯೋ ಹ ವಾ ಏಷೋಽಪಾನೋ ವ್ಯಾನೋಽನ್ವಾಹಾರ್ಯಪಚನೋ ಯದ್ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾತ್ ಪ್ರಣೀಯತೇ ಪ್ರಣಯನಾದಾಹವನೀಯಃ ಪ್ರಾಣಃ ॥

೪ . ಯದುಚ್ಛ್ವಾಸನಿಃಶ್ವಾಸಾವೇತಾವಾಹುತೀ ಸಮಂ ನಯತೀತಿ ಸ ಸಮಾನೋ ಮನೋ ಹ ವಾವ ಯಜಮಾನಃ । ಇಷ್ಟಫಲಮೇವೋದಾನಃ ಸ ಏನಂ ಯಜಮಾನಮಹರಹರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಗಮಯತಿ ॥

೫ . ಅತ್ರೈಷ ದೇವಃ ಸ್ವಪ್ನೇ ಮಹಿಮಾನಮನುಭವತಿ । ಯದ್ದೃಷ್ಟಂ ದೃಷ್ಟಮನುಪಶ್ಯತಿ ಶ್ರುತಂ ಶ್ರುತಮೇವಾರ್ಥಮನುಶೃಣೋತಿ ದೇಶದಿಗನ್ತರೈಶ್ಚ ಪ್ರತ್ಯನುಭೂತಂ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪ್ರತ್ಯನುಭವತಿ ದೃಷ್ಟಂ ಚಾದೃಷ್ಟಂ ಚ ಶ್ರುತಂ ಚಾಶ್ರುತಂ ಚಾನುಭೂತಂ ಚಾನನುಭೂತಂ ಚ ಸಚ್ಚಾಸಚ್ಚ ಸರ್ವಂ ಪಶ್ಯತಿ ಸರ್ವಃ ಪಶ್ಯತಿ ॥

೬ . ಸ ಯದಾ ತೇಜಸಾಭಿಭೂತೋ ಭವತಿ । ಅತ್ರೈಷ ದೇವಃ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ನ ಪಶ್ಯತ್ಯಥ ತದೈತಸ್ಮಿಞ್ಛರೀರ ಏತತ್ಸುಖಂ ಭವತಿ ॥

೭ . ಸ ಯಥಾ ಸೋಮ್ಯ ವಯಾಂಸಿ ವಾಸೋವೃಕ್ಷಂ ಸಮ್ಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತೇ ಏವಂ ಹ ವೈ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪರ ಆತ್ಮನಿ ಸಮ್ಪ್ರತಿಷ್ಠತೇ ॥

೮ . ಪೃಥಿವೀ ಚ ಪೃಥಿವೀಮಾತ್ರಾ ಚಾಪಶ್ಚಾಪೋಮಾತ್ರಾ ಚ ತೇಜಶ್ಚ ತೇಜೋಮಾತ್ರಾ ಚ ವಾಯುಶ್ಚ ವಾಯುಮಾತ್ರಾ ಚಾಕಾಶಶ್ಚಾಕಾಶಮಾತ್ರಾ ಚ ಚಕ್ಷುಶ್ಚ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಂ ಚ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಚ ಶ್ರೋತವ್ಯಂ ಚ ಘ್ರಾಣಂ ಚ ಘ್ರಾತವ್ಯಂ ಚ ರಸಶ್ಚ ರಸಯಿತವ್ಯಂ ಚ ತ್ವಕ್ಚ ಸ್ಪರ್ಶಯಿತವ್ಯಂ ಚ ವಾಕ್ಚ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಚ ಹಸ್ತೌ ಚಾದಾತವ್ಯಂ ಚೋಪಸ್ಥಶ್ಚಾನನ್ದಯಿತವ್ಯಂ ಚ ಪಾಯುಶ್ಚ ವಿಸರ್ಜಯಿತವ್ಯಂ ಚ ಪಾದೌ ಚ ಗನ್ತವ್ಯಂ ಚ ಮನಶ್ಚ ಮನ್ತವ್ಯಂ ಚ ಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ಬೋದ್ಧವ್ಯಂ ಚಾಹಙ್ಕಾರಶ್ಚಾಹಙ್ಕರ್ತವ್ಯಂ ಚ ಚಿತ್ತಂ ಚ ಚೇತಯಿತವ್ಯಂ ಚ ತೇಜಶ್ಚ ವಿದ್ಯೋತಯಿತವ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಾಣಶ್ಚ ವಿಧಾರಯಿತವ್ಯಂ ಚ ॥

೯ . ಏಷ ಹಿ ದ್ರಷ್ಟಾ ಸ್ಪ್ರಷ್ಟಾ ಶ್ರೋತಾ ಘ್ರಾತಾ ರಸಯಿತಾ ಮನ್ತಾ ಬೋದ್ಧಾ ಕರ್ತಾ ವಿಜ್ಞಾನಾತ್ಮಾ ಪುರುಷಃ । ಸ ಪರೇಽಕ್ಷರ ಆತ್ಮನಿ ಸಮ್ಪ್ರತಿಷ್ಠತೇ ॥

೧೦ . ಪರಮೇವಾಕ್ಷರಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ಸ ಯೋ ಹ ವೈ ತದಚ್ಛಾಯಮಶರೀರಮಲೋಹಿತಂ ಶುಭ್ರಮಕ್ಷರಂ ವೇದಯತೇ ಯಸ್ತು ಸೋಮ್ಯ । ಸ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವೋ ಭವತಿ ತದೇಷ ಶ್ಲೋಕಃ ॥

೧೧ .ವಿಜ್ಞಾನಾತ್ಮಾ ಸಹ ದೇವೈಶ್ಚ ಸರ್ವೈಃ
ಪ್ರಾಣಾ ಭೂತಾನಿ ಸಮ್ಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತಿ ಯತ್ರ ।
ತದಕ್ಷರಂ ವೇದಯತೇ ಯಸ್ತು ಸೋಮ್ಯ
ಸ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವಮೇವಾವಿವೇಶೇತಿ ॥

ಇತಿ ಚತುರ್ಥಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

೧ . ಅಥ ಹೈನಂ ಶೈಬ್ಯಃ ಸತ್ಯಕಾಮಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಸ ಯೋ ಹ ವೈ ತದ್ಭಗವನ್ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಪ್ರಾಯಣಾನ್ತಮೋಂಕಾರಮಭಿಧ್ಯಾಯೀತ । ಕತಮಂ ವಾವ ಸ ತೇನ ಲೋಕಂ ಜಯತೀತಿ ॥

೨ . ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ । ಏತದ್ವೈ ಸತ್ಯಕಾಮ ಪರಂ ಚಾಪರಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮ ಯದೋಙ್ಕಾರಃ । ತಸ್ಮಾದ್ವಿದ್ವಾನೇತೇನೈವಾಯತ-ನೇನೈಕತರಮನ್ವೇತಿ ॥

೩ . ಸ ಯದ್ಯೇಕಮಾತ್ರಮಭಿಧ್ಯಾಯೀತ ಸ ತೇನೈವ ಸಂವೇದಿತಸ್ತೂರ್ಣ ಮೇವ ಜಗತ್ಯಾಮಭಿಸಮ್ಪದ್ಯತೇ । ತಮೃಚೋ ಮನುಷ್ಯಲೋಕ-ಮುಪನಯನ್ತೇ ಸ ತತ್ರ ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಸಮ್ಪನ್ನೋ ಮಹಿಮಾನಮನುಭವತಿ ॥

೪ . ಅಥ ಯದಿ ದ್ವಿಮಾತ್ರೇಣ ಮನಸಿ ಸಮ್ಪದ್ಯತೇ ಸೋಽನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಯಜುರ್ಭಿರುನ್ನೀಯತೇ ಸೋಮಲೋಕಮ್ । ಸ ಸೋಮಲೋಕೇ ವಿಭೂತಿಮನುಭೂಯ ಪುನರಾವರ್ತತೇ ॥

೫ . ಯಃ ಪುನರೇತಂ ತ್ರಿಮಾತ್ರೇಣೋಮಿತ್ಯನೇನೈವಾಕ್ಷರೇಣ ಪರಂ ಪುರುಷಮಭಿಧ್ಯಾಯೀತ ಸ ತೇಜಸಿ ಸೂರ್ಯೇ ಸಮ್ಪನ್ನಃ । ಯಥಾ ಪಾದೋದರಸ್ತ್ವಚಾ ವಿನಿರ್ಮುಚ್ಯತ ಏವಂ ಹ ವೈ ಸ ಪಾಪ್ಮನಾ ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಸ ಸಾಮಭಿರುನ್ನೀಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಸ ಏತಸ್ಮಾಜ್ಜೀವಘನಾತ್ಪರಾತ್ಪರಂ ಪುರಿಶಯಂ ಪುರುಷಮೀಕ್ಷತೇ । ತದೇತೌ ಶ್ಲೋಕೌ ಭವತಃ ॥

೬ . ತಿಸ್ರೋ ಮಾತ್ರಾ ಮೃತ್ಯುಮತ್ಯಃ ಪ್ರಯುಕ್ತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಕ್ತಾ ಅನವಿಪ್ರಯುಕ್ತಾಃ । ಕ್ರಿಯಾಸು ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯನ್ತರಮಧ್ಯಮಾಸು ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಯುಕ್ತಾಸು ನ ಕಮ್ಪತೇ ಜ್ಞಃ ॥

೭ . ಋಗ್ಭಿರೇತಂ ಯಜುರ್ಭಿರನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಸಾಮಭಿರ್ಯತ್ತತ್ಕವಯೋ ವೇದಯನ್ತೇ । ತಮೋಙ್ಕಾರೇಣೈವಾಯತನೇನಾನ್ವೇತಿ ವಿದ್ವಾನ್ಯತ್ತಚ್ಛಾನ್ತಮಜರಮಮೃತಮಭಯಂ ಪರಂ ಚೇತಿ ॥

ಇತಿ ಪಞ್ಚಮಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

ಅಥ ಷಷ್ಠಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

೧ . ಅಥ ಹೈನಂ ಸುಕೇಶಾ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಭಗವನ್ ಹಿರಣ್ಯನಾಭಃ ಕೌಸಲ್ಯೋ ರಾಜಪುತ್ರೋ ಮಾಮುಪೇತ್ಯೈತಂ ಪ್ರಶ್ನಮಪೃಚ್ಛತ । ಷೋಡಶಕಲಂ ಭಾರದ್ವಾಜ ಪುರುಷಂ ವೇತ್ಥ । ತಮಹಂ ಕುಮಾರಮಬ್ರುವಂ ನಾಹಮಿಮಂ ವೇದ ಯದ್ಯಹಮಿಮಮವೇ- ದಿಷಂ ಕಥಂ ತೇ ನಾವಕ್ಷ್ಯಮಿತಿ । ಸಮೂಲೋ ವಾ ಏಷ ಪರಿಶುಷ್ಯತಿ ಯೋಽನೃತಮಭಿವದತಿ ತಸ್ಮಾನ್ನಾರ್ಹಾಮ್ಯನೃತಂ

ವಕ್ತುಮ್ । ಸ ತೂಷ್ಣೀಂ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಪ್ರವವ್ರಾಜ । ತಂ ತ್ವಾ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ಕ್ವಾಸೌ ಪುರುಷ ಇತಿ ॥

೨. ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ । ಇಹೈವಾನ್ತಃಶರೀರೇ ಸೋಮ್ಯ ಸ ಪುರುಷೋ ಯಸ್ಮಿನ್ನೇತಾಃ ಷೋಡಶಕಲಾಃ ಪ್ರಭವನ್ತೀತಿ ॥

೩. ಸ ಈಕ್ಷಾಞ್ಚಕ್ರೇ ಕಸ್ಮಿನ್ನ್ವಹಮುತ್ಕ್ರಾನ್ತ ಉತ್ಕ್ರಾನ್ತೋ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಸ್ಮಿನ್ವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಯಾಮೀತಿ ॥

೪. ಸ ಪ್ರಾಣಮಸೃಜತ ಪ್ರಾಣಾಚ್ಛ್ರದ್ಧಾಂ ಖಂ
ವಾಯುರ್ಜ್ಯೋತಿರಾಪಃ ಪೃಥಿವೀನ್ದ್ರಿಯಂ ಮನಃ ।
ಅನ್ನಮನ್ನಾದ್ವೀರ್ಯಂ ತಪೋ ಮನ್ತ್ರಾಃ ಕರ್ಮ
ಲೋಕಾ ಲೋಕೇಷು ಚ ನಾಮ ಚ ॥

೫. ಸ ಯಥೇಮಾ ನದ್ಯಃ ಸ್ಯನ್ದಮಾನಾಃ ಸಮುದ್ರಾಯಣಾಃ ಸಮುದ್ರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಸ್ತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಭಿದ್ಯೇತೇ ತಾಸಾಂ ನಾಮರೂಪೇ ಸಮುದ್ರ ಇತ್ಯೇವಂ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ । ಏವಮೇವಾಸ್ಯ ಪರಿದ್ರಷ್ಟುರಿಮಾಃ ಷೋಡಶಕಲಾಃ ಪುರುಷಾಯಣಾಃ ಪುರುಷಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಸ್ತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಭಿದ್ಯೇತೇ ಚಾಸಾಂ ನಾಮರೂಪೇ ಪುರುಷ ಇತ್ಯೇವಂ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಸ ಏಷೋಽಕಲೋಽಮೃತೋ ಭವತಿ ತದೇಷ ಶ್ಲೋಕಃ ॥

೬. ಅರಾ ಇವ ರಥನಾಭೌ ಕಲಾ ಯಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ । ತಂ ವೇದ್ಯಂ ಪುರುಷಂ ವೇದ ಯಥಾ ಮಾ ವೋ ಮೃತ್ಯುಃ ಪರಿವ್ಯಥಾ ಇತಿ ॥

೭. ತಾನ್ ಹೋವಾಚೈತಾವದೇವಾಹಮೇತತ್ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವೇದ । ನಾತಃ ಪರಮಸ್ತೀತಿ ॥

೮. ತೇ ತಮರ್ಚಯನ್ತಸ್ತ್ವಂ ಹಿ ನಃ ಪಿತಾ ಯೋಽಸ್ಮಾಕಮ –
ವಿದ್ಯಾಯಾಃ ಪರಂ ಪಾರಂ ತಾರಯಸೀತಿ । ನಮಃ ಪರಮ–
ಋಷಿಭ್ಯೋ ನಮಃ ಪರಮಋಷಿಭ್ಯಃ ॥

ಇತಿ ಷಷ್ಠಃ ಪ್ರಶ್ನಃ

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಭದ್ರಂ ಕರ್ಣೇಭಿಃ ಶೃಣುಯಾಮ ದೇವಾಃ । ಭದ್ರಂ ಪಶ್ಯೇಮಾಕ್ಷಭಿರ್ಯಜತ್ರಾಃ । ಸ್ಥಿರೈರಙ್ಗೈಸ್ತುಷ್ಟುವಾಗ್ಂಸಸ್ತನೂಭಿಃ । ವ್ಯಶೇಮ ದೇವಹಿತಂ ಯದಾಯುಃ ॥ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ॥

ಇತಿ ಅಥರ್ವವೇದೀಯಾ ಪ್ರಶ್ನೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ

ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತು
ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಭದ್ರಂ ಕರ್ಣೇಭಿಃ ಶೃಣುಯಾಮ ದೇವಾಃ । ಭದ್ರಂ ಪಶ್ಯೇಮಾಕ್ಷಭಿರ್ಯಜತ್ರಾಃ । ಸ್ಥಿರೈರಙ್ಗೈಸ್ತುಷ್ಟುವಾಗ್ಂಸಸ್ತನೂಭಿಃ । ವ್ಯಶೇಮ ದೇವಹಿತಂ ಯದಾಯುಃ ॥ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ॥

ಒಂದನೆಯ ಮುಂಡಕ – ಒಂದನೆಯ ಖಂಡ

೧. ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಥಮಃ ಸಂಬಭೂವ
ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಕರ್ತಾ ಭುವನಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾ ।
ಸ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪ್ರತಿಷ್ಠಾ-
ಮಥರ್ವಾಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರಾಯ ಪ್ರಾಹ ॥

೨. ಅಥರ್ವಣೇ ಯಾಂ ಪ್ರವದೇತ ಬ್ರಹ್ಮಾ-
(ಅ)ಥರ್ವಾ ತಾಂ ಪುರೋವಾಚಾಙ್ಗಿರೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಮ್ ।
ಸ ಭಾರದ್ವಾಜಾಯ ಸತ್ಯವಹಾಯ ಪ್ರಾಹ
ಭಾರದ್ವಾಜೋऽಙ್ಗಿರಸೇ ಪರಾವರಾಮ್ ॥

೩. ಶೌನಕೋ ಹ ವೈ ಮಹಾಶಾಲೋऽಙ್ಗಿರಸಂ ವಿಧಿವದುಪಸನ್ನಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ।
ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಭಗವೋ ವಿಜ್ಞಾತೇ ಸರ್ವಮಿದಂ ವಿಜ್ಞಾತಂ ಭವತೀತಿ ॥

೪. ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ । ದ್ವೇ ವಿದ್ಯೇ ವೇದಿತವ್ಯೇ ಇತಿ ಹ ಸ್ಮ
ಯದ್ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ವದನ್ತಿ ಪರಾ ಚೈವಾಪರಾ ಚ ॥

೫. ತತ್ರಾಪರಾ ಋಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇದಃ ಸಾಮವೇದೋऽಥರ್ವವೇದಃ
ಶಿಕ್ಷಾ ಕಲ್ಪೋ ವ್ಯಾಕರಣಂ ನಿರುಕ್ತಂ ಛನ್ದೋ ಜ್ಯೋತಿಷಮಿತಿ ॥

೬. ಅಥ ಪರಾ ಯಯಾ ತದಕ್ಷರಮಧಿಗಮ್ಯತೇ
ಯತ್ತದದ್ರೇಶ್ಯಮಗ್ರಾಹ್ಯಮಗೋತ್ರಮವರ್ಣ-
ಮಚಕ್ಷುಃಶ್ರೋತ್ರಂ ತದಪಾಣಿಪಾದಮ್ ।
ನಿತ್ಯಂ ವಿಭುಂ ಸರ್ವಗತಂ ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮಂ
ತದವ್ಯಯಂ ಯದ್ ಭೂತಯೋನಿಂ ಪರಿಪಶ್ಯನ್ತಿ ಧೀರಾಃ ॥

೭. ಯಥೋರ್ಣನಾಭಿಃ ಸೃಜತೇ ಗೃಹ್ಣತೇ ಚ
ಯಥಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮೋಷಧಯಃ ಸಂಭವನ್ತಿ ।
ಯಥಾ ಸತಃ ಪುರುಷಾತ್ ಕೇಶಲೋಮಾನಿ
ತಥಾಽಕ್ಷರಾತ್ ಸಂಭವತೀಹ ವಿಶ್ವಮ್ ॥

೮. ತಪಸಾ ಚೀಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮ ತತೋಽನ್ನಮಭಿಜಾಯತೇ ।
ಅನ್ನಾತ್ ಪ್ರಾಣೋ ಮನಃ ಸತ್ಯಂ ಲೋಕಾಃ ಕರ್ಮಸು ಚಾಮೃತಮ್ ॥

೯. ಯಃ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವವಿದ್ಯಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಮಯಂ ತಪಃ ।
ತಸ್ಮಾದೇತದ್ ಬ್ರಹ್ಮ ನಾಮರೂಪಮನ್ನಂ ಚ ಜಾಯತೇ ॥

ಒಂದನೆಯ ಮುಂಡಕ – ಎರಡನೆಯ ಖಂಡ

೧. ತದೇತತ್ ಸತ್ಯಂ ಮನ್ತ್ರೇಷು ಕರ್ಮಾಣಿ ಕವಯೋ ಯಾನ್ಯಪಶ್ಯಂ-
ಸ್ತಾನಿ ತ್ರೇತಾಯಾಂ ಬಹುಧಾ ಸನ್ತತಾನಿ ।
ತಾನ್ಯಾಚರಥ ನಿಯತಂ ಸತ್ಯಕಾಮಾ
ಏಷ ವಃ ಪನ್ಥಾಃ ಸುಕೃತಸ್ಯ ಲೋಕೇ ॥

೨. ಯದಾ ಲೇಲಾಯತೇ ಹ್ಯರ್ಚಿಃ ಸಮಿದ್ಧೇ ಹವ್ಯವಾಹನೇ ।
ತದಾಜ್ಯಭಾಗಾವನ್ತರೇಣಾಹುತೀಃ ಪ್ರತಿಪಾದಯೇತ್ ॥

೩. ಯಸ್ಯಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಮದರ್ಶಮಪೌರ್ಣಮಾಸ–
ಮಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಮನಾಗ್ರಯಣಮತಿಥಿವರ್ಜಿತಂ ಚ ।
ಅಹುತಮವೈಶ್ವದೇವಮವಿಧಿನಾ ಹುತ–
ಮಾಸಪ್ತಮಾಂಸ್ತಸ್ಯ ಲೋಕಾನ್ ಹಿನಸ್ತಿ ॥

೪. ಕಾಲೀ ಕರಾಲೀ ಚ ಮನೋಜವಾ ಚ
ಸುಲೋಹಿತಾ ಯಾ ಚ ಸುಧೂಮ್ರವರ್ಣಾ ।
ಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಿನೀ ವಿಶ್ವರುಚೀ ಚ ದೇವೀ
ಲೇಲಾಯಮಾನಾ ಇತಿ ಸಪ್ತ ಜಿಹ್ವಾಃ ॥

೫. ಏತೇಷು ಯಶ್ಚರತೇ ಭ್ರಾಜಮಾನೇಷು
ಯಥಾಕಾಲಂ ಚಾಹುತಯೋ ಹ್ಯಾದದಾಯನ್ ।
ತಂ ನಯನ್ತ್ಯೇತಾಃ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ರಶ್ಮಯೋ
ಯತ್ರ ದೇವಾನಾಂ ಪತಿರೇಕೋಽಧಿವಾಸಃ ॥

೬. ಏಹ್ಯೇಹೀತಿ ತಮಾಹುತಯಃ ಸುವರ್ಚಸಃ
ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ರಶ್ಮಿಭಿರ್ಯಜಮಾನಂ ವಹನ್ತಿ ।
ಪ್ರಿಯಾಂ ವಾಚಮಭಿವದನ್ತ್ಯೋಽರ್ಚಯನ್ತ್ಯ
ಏಷ ವಃ ಪುಣ್ಯಃ ಸುಕೃತೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಃ ॥

೭. ಪ್ಲವಾ ಹ್ಯೇತೇ ಅದೃಢಾ ಯಜ್ಞರೂಪಾ
ಅಷ್ಟಾದಶೋಕ್ತಮವರಂ ಯೇಷು ಕರ್ಮ ।
ಏತಚ್ಛ್ರೇಯೋ ಯೇಽಭಿನನ್ದನ್ತಿ ಮೂಢಾ
ಜರಾಮೃತ್ಯುಂ ತೇ ಪುನರೇವಾಪಿ ಯನ್ತಿ ॥

೮. ಅವಿದ್ಯಾಯಾಮನ್ತರೇ ವರ್ತಮಾನಾಃ
ಸ್ವಯಂ ಧೀರಾಃ ಪಣ್ಡಿತಂಮನ್ಯಮಾನಾಃ ।
ಜಙ್ಘನ್ಯಮಾನಾಃ ಪರಿಯನ್ತಿ ಮೂಢಾಃ
ಅನ್ಧೇನೈವ ನೀಯಮಾನಾ ಯಥಾಽನ್ಧಾಃ ॥

೯. ಅವಿದ್ಯಾಯಾಂ ಬಹುಧಾ ವರ್ತಮಾನಾ
ವಯಂ ಕೃತಾರ್ಥಾ ಇತ್ಯಭಿಮನ್ಯನ್ತಿ ಬಾಲಾಃ ।
ಯತ್ ಕರ್ಮಿಣೋ ನ ಪ್ರವೇದಯನ್ತಿ ರಾಗಾತ್
ತೇನಾತುರಾಃ ಕ್ಷೀಣಲೋಕಾಶ್ಚ್ಯವನ್ತೇ ॥

೧೦. ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಂ ಮನ್ಯಮಾನಾ ವರಿಷ್ಠಂ
ನಾನ್ಯಚ್ಛ್ರೇಯೋ ವೇದಯನ್ತೇ ಪ್ರಮೂಢಾಃ ।
ನಾಕಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠೇ ತೇ ಸುಕೃತೇಽನುಭೂತ್ವಾ
ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಹೀನತರಂ ವಾ ವಿಶನ್ತಿ ॥

೧೧. ತಪಃಶ್ರದ್ಧೇ ಯೇ ಹ್ಯುಪವಸನ್ತ್ಯರಣ್ಯೇ
ಶಾನ್ತಾ ವಿದ್ವಾಂಸೋ ಭೈಕ್ಷ್ಯಚರ್ಯಾಂ ಚರನ್ತಃ ।
ಸೂರ್ಯದ್ವಾರೇಣ ತೇ ವಿರಜಾಃ ಪ್ರಯಾನ್ತಿ
ಯತ್ರಾಮೃತಃ ಸ ಪುರುಷೋ ಹ್ಯವ್ಯಯಾತ್ಮಾ ॥

೧೨. ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ಲೋಕಾನ್ ಕರ್ಮಚಿತಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ
ನಿರ್ವೇದಮಾಯಾನ್ನಾಸ್ತ್ಯಕೃತಃ ಕೃತೇನ ।
ತದ್ವಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥಂ ಸ ಗುರುಮೇವಾಭಿಗಚ್ಛೇತ್
ಸಮಿತ್ಪಾಣಿಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಮ್ ॥

೧೩. ತಸ್ಮೈ ಸ ವಿದ್ವಾನುಪಸನ್ನಾಯ ಸಮ್ಯಕ್
ಪ್ರಶಾನ್ತಚಿತ್ತಾಯ ಶಮಾನ್ವಿತಾಯ ।
ಯೇನಾಕ್ಷರಂ ಪುರುಷಂ ವೇದ ಸತ್ಯಂ
ಪ್ರೋವಾಚ ತಾಂ ತತ್ತ್ವತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಮ್ ॥

ಎರಡನೆಯ ಮುಂಡಕ – ಒಂದನೆಯ ಖಂಡ

೧. ತದೇತತ್ ಸತ್ಯಂ ಯಥಾ ಸುದೀಪ್ತಾತ್ ಪಾವಕಾದ್ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ
ಸಹಸ್ರಶಃ ಪ್ರಭವನ್ತೇ ಸರೂಪಾಃ ।
ತಥಾಕ್ಷರಾದ್ ವಿವಿಧಾಃ ಸೋಮ್ಯ ಭಾವಾಃ
ಪ್ರಜಾಯನ್ತೇ ತತ್ರ ಚೈವಾಪಿಯನ್ತಿ ॥

೨. ದಿವ್ಯೋ ಹ್ಯಮೂರ್ತಃ ಪುರುಷಃ
ಸಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯನ್ತರೋ ಹ್ಯಜಃ ।
ಅಪ್ರಾಣೋ ಹ್ಯಮನಾಃ ಶುಭ್ರೋ
ಹ್ಯಕ್ಷರಾತ್ ಪರತಃ ಪರಃ ॥

೩. ಏತಸ್ಮಾಜ್ಜಾಯತೇ ಪ್ರಾಣೋ
ಮನಃ ಸರ್ವೇನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ।
ಖಂ ವಾಯುರ್ಜ್ಯೋತಿರಾಪಃ
ಪೃಥಿವೀ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಧಾರಿಣೀ ॥

೪. ಅಗ್ನಿರ್ಮೂರ್ಧಾ ಚಕ್ಷುಷೀ ಚನ್ದ್ರಸೂರ್ಯೌ
ದಿಶಃ ಶ್ರೋತ್ರೇ ವಾಗ್ವಿವೃತಾಶ್ಚ ವೇದಾಃ ।
ವಾಯುಃ ಪ್ರಾಣೋ ಹೃದಯಂ ವಿಶ್ವಮಸ್ಯ
ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವೀ ಹ್ಯೇಷ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ತರಾತ್ಮಾ ॥

೫. ತಸ್ಮಾದಗ್ನಿಃ ಸಮಿಧೋ ಯಸ್ಯ ಸೂರ್ಯಃ
ಸೋಮಾತ್ ಪರ್ಜನ್ಯ ಓಷಧಯಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮ್ ।
ಪುಮಾನ್ ರೇತಃ ಸಿಞ್ಚತಿ ಯೋಷಿತಾಯಾಂ
ಬಹ್ವೀಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪುರುಷಾತ್ ಸಂಪ್ರಸೂತಾಃ ॥

೬. ತಸ್ಮಾದೃಚಃ ಸಾಮ ಯಜೂಗ್ಂಷಿ ದೀಕ್ಷಾ
ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಕ್ರತವೋ ದಕ್ಷಿಣಾಶ್ಚ ।

ಸಂವತ್ಸರಶ್ಚ ಯಜಮಾನಶ್ಚ ಲೋಕಾಃ
ಸೋಮೋ ಯತ್ರ ಪವತೇ ಯತ್ರ ಸೂರ್ಯಃ ॥

೭. ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ದೇವಾ ಬಹುಧಾ ಸಂಪ್ರಸೂತಾಃ
ಸಾಧ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಶವೋ ವಯಾಂಸಿ ।
ಪ್ರಾಣಾಪಾನೌ ವ್ರೀಹಿಯವೌ ತಪಶ್ಚ
ಶ್ರದ್ಧಾ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ವಿಧಿಶ್ಚ ॥

೮. ಸಪ್ತ ಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರಭವನ್ತಿ ತಸ್ಮಾತ್
ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಷಃ ಸಮಿಧಃ ಸಪ್ತ ಹೋಮಾಃ ।
ಸಪ್ತ ಇಮೇ ಲೋಕಾ ಯೇಷು ಚರನ್ತಿ ಪ್ರಾಣಾ
ಗುಹಾಶಯಾ ನಿಹಿತಾಃ ಸಪ್ತ ಸಪ್ತ ॥

೯. ಅತಃ ಸಮುದ್ರಾ ಗಿರಯಶ್ಚ ಸರ್ವೇ
ಅಸ್ಮಾತ್ ಸ್ಯನ್ದನ್ತೇ ಸಿನ್ಧವಃ ಸರ್ವರೂಪಾಃ ।
ಅತಶ್ಚ ಸರ್ವಾ ಓಷಧಯೋ ರಸಶ್ಚ
ಯೇನೈಷ ಭೂತೈಸ್ತಿಷ್ಠತೇ ಹ್ಯನ್ತರಾತ್ಮಾ ॥

೧೦. ಪುರುಷ ಏವೇದಂ ವಿಶ್ವಂ ಕರ್ಮ
ತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಾಮೃತಮ್ ।
ಏತದ್ ಯೋ ವೇದ ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಂ
ಸೋಽವಿದ್ಯಾಗ್ರನ್ಥಿಂ ವಿಕಿರತೀಹ ಸೋಮ್ಯ ॥

ಎರಡನೆಯ ಮುಂಡಕ – ಎರಡನೆಯ ಖಂಡ

೧. ಆವಿಃ ಸನ್ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಚರಂ ನಾಮ
ಮಹತ್ಪದಮತ್ರೈತತ್ ಸಮರ್ಪಿತಮ್ ।
ಏಜತ್ ಪ್ರಾಣನ್ನಿಮಿಷಚ್ಚ ಯದೇತಜ್ಜಾನಥ ಸದ-
ಸದ್ವರೇಣ್ಯಂ ಪರಂ ವಿಜ್ಞಾನಾದ್ಯದ್ವರಿಷ್ಠಂ ಪ್ರಜಾನಾಮ್ ॥

೨. ಯದರ್ಚಿಮದ್ ಯದಣುಭ್ಯೋಽಣು ಚ
ಯಸ್ಮಿಂಲ್ಲೋಕಾ ನಿಹಿತಾ ಲೋಕಿನಶ್ಚ ।
ತದೇತದಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ ಪ್ರಾಣಸ್ತದು ವಾಙ್ಮನಃ
ತದೇತತ್ ಸತ್ಯಂ ತದಮೃತಂ ತದ್ವೇದ್ಧವ್ಯಂ ಸೋಮ್ಯ ವಿದ್ಧಿ ॥

೩. ಧನುರ್ಗೃಹೀತ್ವೌಪನಿಷದಂ ಮಹಾಸ್ತ್ರಂ
ಶರಂ ಹ್ಯುಪಾಸಾನಿಶಿತಂ ಸಂದಧೀತ ।
ಆಯಮ್ಯ ತದ್ಭಾವಗತೇನ ಚೇತಸಾ
ಲಕ್ಷ್ಯಂ ತದೇವಾಕ್ಷರಂ ಸೋಮ್ಯ ವಿದ್ಧಿ ॥

೪. ಪ್ರಣವೋ ಧನುಃ ಶರೋ ಹ್ಯಾತ್ಮಾ
ಬ್ರಹ್ಮ ತಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಮುಚ್ಯತೇ ।
ಅಪ್ರಮತ್ತೇನ ವೇದ್ಧವ್ಯಂ
ಶರವತ್ ತನ್ಮಯೋ ಭವೇತ್ ॥

೫. ಯಸ್ಮಿನ್ ದ್ಯೌಃ ಪೃಥಿವೀ ಚಾನ್ತರಿಕ್ಷ-
ಮೋತಂ ಮನಃ ಸಹ ಪ್ರಾಣೈಶ್ಚ ಸರ್ವೈಃ ।
ತಮೇವೈಕಂ ಜಾನಥ ಆತ್ಮಾನ-
ಮನ್ಯಾ ವಾಚೋ ವಿಮುಞ್ಚಥಾಮೃತಸ್ಯೈಷ ಸೇತುಃ ॥

೬. ಅರಾ ಇವ ರಥನಾಭೌ ಸಂಹತಾ ಯತ್ರ ನಾಡ್ಯಃ
ಸ ಏಷೋಽನ್ತಶ್ಚರತೇ ಬಹುಧಾ ಜಾಯಮಾನಃ ।

ಓಮಿತ್ಯೇವಂ ಧ್ಯಾಯಥ ಆತ್ಮಾನಂ
ಸ್ವಸ್ತಿ ವಃ ಪಾರಾಯ ತಮಸಃ ಪರಸ್ತಾತ್ ॥

೭. ಯಃ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವವಿದ್
ಯಸ್ಯೈಷ ಮಹಿಮಾ ಭುವಿ ।
ದಿವ್ಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೇ ಹ್ಯೇಷ
ವ್ಯೋಮನ್ಯಾತ್ಮಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ ॥

೮. ಮನೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಶರೀರನೇತಾ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋಽನ್ನೇ ಹೃದಯಂ ಸನ್ನಿಧಾಯ ।
ತದ್ವಿಜ್ಞಾನೇನ ಪರಿಪಶ್ಯನ್ತಿ ಧೀರಾ
ಆನನ್ದರೂಪಮಮೃತಂ ಯದ್ವಿಭಾತಿ ॥

೯. ಭಿದ್ಯತೇ ಹೃದಯಗ್ರನ್ಥಿಶ್ಛಿದ್ಯನ್ತೇ ಸರ್ವಸಂಶಯಾಃ ।
ಕ್ಷೀಯನ್ತೇ ಚಾಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ತಸ್ಮಿನ್ ದೃಷ್ಟೇ ಪರಾವರೇ ॥

೧೦. ಹಿರಣ್ಮಯೇ ಪರೇ ಕೋಶೇ ವಿರಜಂ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿಷ್ಕಲಮ್ ।
ತಚ್ಛುಭ್ರಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಜ್ಯೋತಿಸ್ತದ್ಯದಾತ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ ॥

೧೧. ನ ತತ್ರ ಸೂರ್ಯೋ ಭಾತಿ ನ ಚನ್ದ್ರತಾರಕಂ
ನೇಮಾ ವಿದ್ಯುತೋ ಭಾನ್ತಿ ಕುತೋಽಯಮಗ್ನಿಃ ।
ತಮೇವ ಭಾನ್ತಮನುಭಾತಿ ಸರ್ವಂ
ತಸ್ಯ ಭಾಸಾ ಸರ್ವಮಿದಂ ವಿಭಾತಿ ॥

೧೨. ಬ್ರಹ್ಮೈವೇದಮಮೃತಂ ಪುರಸ್ತಾತ್
ಬ್ರಹ್ಮ ಪಶ್ಚಾದ್ ಬ್ರಹ್ಮ ದಕ್ಷಿಣತಶ್ಚೋತ್ತರೇಣ ।
ಅಧಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಂ ಚ ಪ್ರಸೃತಂ
ಬ್ರಹ್ಮೈವೇದಂ ವಿಶ್ವಮಿದಂ ವರಿಷ್ಠಮ್ ॥

ಮೂರನೆಯ ಮುಂಡಕ – ಒಂದನೆಯ ಖಂಡ

೧ . ದ್ವಾ ಸುಪರ್ಣಾ ಸಯುಜಾ ಸಖಾಯಾ
ಸಮಾನಂ ವೃಕ್ಷಂ ಪರಿಷಸ್ವಜಾತೇ ।
ತಯೋರನ್ಯಃ ಪಿಪ್ಪಲಂ ಸ್ವಾದ್ವತ್ತಿ
ಅನಶ್ನನ್ನನ್ಯೋಽಭಿಚಾಕಶೀತಿ ॥

೨ . ಸಮಾನೇ ವೃಕ್ಷೇ ಪುರುಷೋ ನಿಮಗ್ನೋ–
ಽನೀಶಯಾ ಶೋಚತಿ ಮುಹ್ಯಮಾನಃ ।
ಜುಷ್ಟಂ ಯದಾ ಪಶ್ಯತ್ಯನ್ಯಮೀಶಮಸ್ಯ
ಮಹಿಮಾನಮಿತಿ ವೀತಶೋಕಃ ॥

೩ . ಯದಾ ಪಶ್ಯಃ ಪಶ್ಯತೇ ರುಕ್ಮವರ್ಣಂ
ಕರ್ತಾರಮೀಶಂ ಪುರುಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿಮ್ ।
ತದಾ ವಿದ್ವಾನ್ ಪುಣ್ಯಪಾಪೇ ವಿಧೂಯ
ನಿರಞ್ಜನಃ ಪರಮಂ ಸಾಮ್ಯಮುಪೈತಿ ॥

೪ . ಪ್ರಾಣೋ ಹ್ಯೇಷ ಯಃ ಸರ್ವಭೂತೈರ್ವಿಭಾತಿ
ವಿಜಾನನ್ ವಿದ್ವಾನ್ ಭವತೇ ನಾತಿವಾದೀ ।
ಆತ್ಮಕ್ರೀಡ ಆತ್ಮರತಿಃ ಕ್ರಿಯಾವಾನ್
ಏಷ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ವರಿಷ್ಠಃ ॥

೫ . ಸತ್ಯೇನ ಲಭ್ಯಸ್ತಪಸಾ ಹ್ಯೇಷ ಆತ್ಮಾ
ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ನಿತ್ಯಮ್ ।
ಅನ್ತಃಶರೀರೇ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯೋ ಹಿ ಶುಭ್ರೋ
ಯಂ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಯತಯಃ ಕ್ಷೀಣದೋಷಾಃ ॥

೬ . ಸತ್ಯಮೇವ ಜಯತೇ ನಾನೃತಂ
ಸತ್ಯೇನ ಪನ್ಥಾ ವಿತತೋ ದೇವಯಾನಃ ।

ಯೇನಾಕ್ರಮನ್ತಿ ಋಷಯೋ ಹ್ಯಾಪ್ತಕಾಮಾಃ
ಯತ್ರ ತತ್ಸತ್ಯಸ್ಯ ಪರಮಂ ನಿಧಾನಮ್ ॥

೭. ಬೃಹಚ್ಚ ತದ್ದಿವ್ಯಮಚಿನ್ತ್ಯರೂಪಂ
ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಚ್ಚ ತತ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮತರಂ ವಿಭಾತಿ ।
ದೂರಾತ್ ಸುದೂರೇ ತದಿಹಾನ್ತಿಕೇ ಚ
ಪಶ್ಯತ್ಸ್ವಿಹೈವ ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಮ್ ॥

೮. ನ ಚಕ್ಷುಷಾ ಗೃಹ್ಯತೇ ನಾಪಿ ವಾಚಾ
ನಾನ್ಯೈರ್ದೇವೈಸ್ತಪಸಾ ಕರ್ಮಣಾ ವಾ ।
ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾದೇನ ವಿಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವ-
ಸ್ತತಸ್ತು ತಂ ಪಶ್ಯತೇ ನಿಷ್ಕಲಂ ಧ್ಯಾಯಮಾನಃ ॥

೯. ಏಷೋಽಣುರಾತ್ಮಾ ಚೇತಸಾ ವೇದಿತವ್ಯಃ
ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಾಣಃ ಪಞ್ಚಧಾ ಸಂವಿವೇಶ ।
ಪ್ರಾಣೈಶ್ಚಿತ್ತಂ ಸರ್ವಮೋತಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ
ಯಸ್ಮಿನ್ ವಿಶುದ್ಧೇ ವಿಭವತ್ಯೇಷ ಆತ್ಮಾ ॥

೧೦. ಯಂ ಯಂ ಲೋಕಂ ಮನಸಾ ಸಂವಿಭಾತಿ
ವಿಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವಃ ಕಾಮಯತೇ ಯಾಂಶ್ಚ ಕಾಮಾನ್ ।
ತಂ ತಂ ಲೋಕಂ ಜಯತೇ ತಾಂಶ್ಚ ಕಾಮಾಂ-
ಸ್ತಸ್ಮಾದಾತ್ಮಜ್ಞಂ ಹ್ಯರ್ಚಯೇದ್ ಭೂತಿಕಾಮಃ ॥

ಮೂರನೆಯ ಮುಂಡಕ – ಎರಡನೆಯ ಖಂಡ

೧. ಸ ವೇದೈತತ್ ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಧಾಮ
ಯತ್ರ ವಿಶ್ವಂ ನಿಹಿತಂ ಭಾತಿ ಶುಭ್ರಮ್ ।
ಉಪಾಸತೇ ಪುರುಷಂ ಯೇ ಹ್ಯಕಾಮಾ–
ಸ್ತೇ ಶುಕ್ರಮೇತದತಿವರ್ತನ್ತಿ ಧೀರಾಃ ॥

೨. ಕಾಮಾನ್ ಯಃ ಕಾಮಯತೇ ಮನ್ಯಮಾನಃ
ಸ ಕಾಮಭಿರ್ಜಾಯತೇ ತತ್ರ ತತ್ರ ।
ಪರ್ಯಾಪ್ತಕಾಮಸ್ಯ ಕೃತಾತ್ಮನಸ್ತು
ಇಹೈವ ಸರ್ವೇ ಪ್ರವಿಲೀಯನ್ತಿ ಕಾಮಾಃ ॥

೩. ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರವಚನೇನ ಲಭ್ಯೋ
ನ ಮೇಧಯಾ ನ ಬಹುನಾ ಶ್ರುತೇನ ।
ಯಮೇವೈಷ ವೃಣುತೇ ತೇನ ಲಭ್ಯ–
ಸ್ತಸ್ಯೈಷ ಆತ್ಮಾ ವಿವೃಣುತೇ ತನುಂ ಸ್ವಾಮ್ ॥

೪. ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಬಲಹೀನೇನ ಲಭ್ಯೋ
ನ ಚ ಪ್ರಮಾದಾತ್ತಪಸೋ ವಾಪ್ಯಲಿಙ್ಗಾತ್ ।
ಏತೈರುಪಾಯೈರ್ಯತತೇ ಯಸ್ತು ವಿದ್ವಾಂ–
ಸ್ತಸ್ಯೈಷ ಆತ್ಮಾ ವಿಶತೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಧಾಮ ॥

೫. ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯೈನಮೃಷಯೋ ಜ್ಞಾನತೃಪ್ತಾಃ
ಕೃತಾತ್ಮಾನೋ ವೀತರಾಗಾಃ ಪ್ರಶಾನ್ತಾಃ ।
ತೇ ಸರ್ವಗಂ ಸರ್ವತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಧೀರಾ
ಯುಕ್ತಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವಮೇವಾವಿಶನ್ತಿ ॥

೬ . ವೇದಾನ್ತವಿಜ್ಞಾನಸುನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಾಃ
ಸಂನ್ಯಾಸಯೋಗಾದ್ ಯತಯಃ ಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವಾಃ ।
ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಷು ಪರಾನ್ತಕಾಲೇ
ಪರಾಮೃತಾಃ ಪರಿಮುಚ್ಯನ್ತಿ ಸರ್ವೇ ॥

೭ . ಗತಾಃ ಕಲಾಃ ಪಞ್ಚದಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ
ದೇವಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಪ್ರತಿದೇವತಾಸು ।
ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಶ್ಚ ಆತ್ಮಾ
ಪರೇಽವ್ಯಯೇ ಸರ್ವ ಏಕೀಭವನ್ತಿ ॥

೮ . ಯಥಾ ನದ್ಯಃ ಸ್ಯನ್ದಮಾನಾಃ ಸಮುದ್ರೇ
ಅಸ್ತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ನಾಮರೂಪೇ ವಿಹಾಯ ।
ತಥಾ ವಿದ್ವಾನ್ ನಾಮರೂಪಾದ್ವಿಮುಕ್ತಃ
ಪರಾತ್ಪರಂ ಪುರುಷಮುಪೈತಿ ದಿವ್ಯಮ್ ॥

೯ . ಸ ಯೋ ಹ ವೈ ತತ್ ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವೇದ
ಬ್ರಹ್ಮೈವ ಭವತಿ ನಾಸ್ಯಾಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ ಕುಲೇ ಭವತಿ ।
ತರತಿ ಶೋಕಂ ತರತಿ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಗುಹಾಗ್ರನ್ಥಿಭ್ಯೋ
ವಿಮುಕ್ತೋಽಮೃತೋ ಭವತಿ ॥

೧೦ .ತದೇತದೃಚಾಭ್ಯುಕ್ತಮ್–
ಕ್ರಿಯಾವನ್ತಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಾಃ
ಸ್ವಯಂ ಜುಹ್ವತ ಏಕರ್ಷಿಂ ಶ್ರದ್ಧಯನ್ತಃ ।
ತೇಷಾಮೇವೈತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ವದೇತ
ಶಿರೋವ್ರತಂ ವಿಧಿವದ್ ಯೈಸ್ತು ಚೀರ್ಣಮ್ ॥

೧೧ .ತದೇತತ್ ಸತ್ಯಮೃಷಿರಙ್ಗಿರಾಃ
ಪುರೋವಾಚ ನೈತದಚೀರ್ಣವ್ರತೋಽಧೀತೇ ।
ನಮಃ ಪರಮಋಷಿಭ್ಯೋ
ನಮಃ ಪರಮಋಷಿಭ್ಯಃ ॥

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಭದ್ರಂ ಕರ್ಣೇಭಿಃ ಶೃಣುಯಾಮ ದೇವಾಃ । ಭದ್ರಂ ಪಶ್ಯೇಮಾಕ್ಷಭಿರ್ಯಜತ್ರಾಃ । ಸ್ಥಿರೈರಙ್ಗೈಸ್ತುಷ್ಟುವಾಗ್ಂಸಸ್ತನೂಭಿಃ । ವ್ಯಶೇಮ ದೇವಹಿತಂ ಯದಾಯುಃ ॥ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ॥

ಇತಿ ಅಥರ್ವವೇದೀಯಾ ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ

ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು
ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಭದ್ರಂ ಕರ್ಣೇಭಿಃ ಶೃಣುಯಾಮ ದೇವಾಃ । ಭದ್ರಂ ಪಶ್ಯೇಮಾಕ್ಷಭಿರ್ಯಜತ್ರಾಃ । ಸ್ಥಿರೈರಙ್ಗೈಸ್ತುಷ್ಟುವಾಗ್ಂಸಸ್ತನೂಭಿಃ । ವ್ಯಶೇಮ ದೇವಹಿತಂ ಯದಾಯುಃ ॥ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ॥

(ಮಂಗಲ)

೧. ಪ್ರಜ್ಞಾನಾಂಶುಪ್ರತಾನೈಃ ಸ್ಥಿರಚರನಿಕರವ್ಯಾಪಿಭಿರ್ವ್ಯಾಪ್ಯ ಲೋಕಾನ್,
ಭುಕ್ತ್ವಾ ಭೋಗಾನ್ ಸ್ಥವಿಷ್ಠಾನ್ ಪುನರಪಿ ಧಿಷಣೋದ್ಭಾಸಿತಾನ್
ಕಾಮಜನ್ಯಾನ್ । ಪೀತ್ವಾ ಸರ್ವಾನ್ ವಿಶೇಷಾನ್ ಸ್ವಪಿತಿ ಮಧುರಭುಙ್
ಮಾಯಯಾ ಭೋಜಯನ್ನೋ, ಮಾಯಾಸಙ್ಖ್ಯಾತುರೀಯಂ
ಪರಮಮೃತಮಜಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಯತ್ತನ್ನತೋಽಸ್ಮಿ ॥

೨. ಯೋ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ವಿವಿಧವಿಷಯಾನ್ ಪ್ರಾಶ್ಯ ಭೋಗಾನ್
ಸ್ಥವಿಷ್ಠಾನ್ ಪಶ್ಚಾಚ್ಚಾನ್ಯಾನ್ ಸ್ವಮತಿವಿಭವಾನ್ ಜ್ಯೋತಿಷಾ
ಸ್ವೇನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾನ್ । ಸರ್ವಾನೇತಾನ್ ಪುನರಪಿ ಶನೈಃ ಸ್ವಾತ್ಮನಿ
ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ಹಿತ್ವಾ ಸರ್ವಾನ್ ವಿಶೇಷಾನ್ ವಿಗತಗುಣಗಣಃ
ಪಾತ್ವಸೌ ನಸ್ತುರೀಯಃ ॥

(ಉಪನಿಷತ್ತು)

೧. ಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯೋಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ
ಭೂತಂ ಭವದ್ಭವಿಷ್ಯದಿತಿ ಸರ್ವಮೋಂಕಾರ ಏವ ।
ಯಚ್ಚಾನ್ಯತ್ತ್ರಿಕಾಲಾತೀತಂ ತದಪ್ಯೋಂಕಾರ ಏವ ॥

೨ . ಸರ್ವಗ್‍ಂ ಹ್ಯೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಯಮಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೋಽಯಮಾತ್ಮಾ
ಚತುಷ್ಪಾತ್ ॥

೩ . ಜಾಗರಿತಸ್ಥಾನೋ ಬಹಿಷ್ಪ್ರಜ್ಞಃ ಸಪ್ತಾಙ್ಗ ಏಕೋನವಿಂಶತಿಮುಖಃ
ಸ್ಥೂಲಭುಗ್ ವೈಶ್ವಾನರಃ ಪ್ರಥಮಃ ಪಾದಃ ॥

೪ . ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಾನೋಽನ್ತಃಪ್ರಜ್ಞಃ ಸಪ್ತಾಙ್ಗ ಏಕೋನವಿಂಶತಿಮುಖಃ
ಪ್ರವಿವಿಕ್ತಭುಕ್ ತೈಜಸೋ ದ್ವಿತೀಯಃ ಪಾದಃ ॥

೫ . ಯತ್ರ ಸುಪ್ತೋ ನ ಕಂಚನ ಕಾಮಂ ಕಾಮಯತೇ ನ ಕಂಚನ
ಸ್ವಪ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ ತತ್ ಸುಷುಪ್ತಮ್ । ಸುಷುಪ್ತಸ್ಥಾನ ಏಕೀಭೂತಃ
ಪ್ರಜ್ಞಾನಘನ ಏವಾನನ್ದಮಯೋ ಹ್ಯಾನನ್ದಭುಕ್ಚೇತೋಮುಖಃ
ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತೃತೀಯಃ ಪಾದಃ ॥

೬ . ಏಷ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಏಷ ಸರ್ವಜ್ಞ ಏಷೋಽನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯೇಷ
ಯೋನಿಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯೌ ಹಿ ಭೂತಾನಾಮ್ ॥

೭ . ನಾನ್ತಃಪ್ರಜ್ಞಂ ನ ಬಹಿಃಪ್ರಜ್ಞಂ ನೋಭಯತಃಪ್ರಜ್ಞಂ ನ
ಪ್ರಜ್ಞಾನಘನಂ ನ ಪ್ರಜ್ಞಂ ನಾಪ್ರಜ್ಞಮ್ ।ಅದೃಷ್ಟಮವ್ಯ-
ವಹಾರ್ಯಮಗ್ರಾಹ್ಯಮಲಕ್ಷಣಮಚಿನ್ತ್ಯಮವ್ಯಪದೇಶ್ಯಮೇ-
ಕಾತ್ಮಪ್ರತ್ಯಯಸಾರಂ ಪ್ರಪಞ್ಚೋಪಶಮಂ ಶಾನ್ತಂ
ಶಿವಮದ್ವೈತಂ ಚತುರ್ಥಂ ಮನ್ಯನ್ತೇ ಸ ಆತ್ಮಾ ಸ
ವಿಜ್ಞೇಯಃ ॥

೮ . ಸೋಽಯಮಾತ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷರಮೋಙ್ಕಾರೋಽಧಿಮಾತ್ರಂ ಪಾದಾ
ಮಾತ್ರಾಮಾತ್ರಾಶ್ಚ ಪಾದಾ ಅಕಾರ ಉಕಾರೋ ಮಕಾರ ಇತಿ ॥

೯ . ಜಾಗರಿತಸ್ಥಾನೋ ವೈಶ್ವಾನರೋಽಕಾರಃ ಪ್ರಥಮಾ ಮಾತ್ರಾಽಽ
ಪ್ತೇರಾದಿಮತ್ತ್ವಾದ್ವಾಽಽಪ್ನೋತಿ ಹ ವೈ ಸರ್ವಾನ್
ಕಾಮಾನಾದಿಶ್ಚ ಭವತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ॥

೧೦ . ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಾನಸ್ತೈಜಸ ಉಕಾರೋ ದ್ವಿತೀಯಾ ಮಾತ್ರೋಽತ್ಕರ್ಷಾ-
ದುಭಯತ್ವಾದ್ವೋತ್ಕರ್ಷತಿ ಹ ವೈ ಜ್ಞಾನಸನ್ತತಿಂ ಸಮಾನಶ್ಚ ಭವತಿ
ನಾಸ್ಯಾಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ ಕುಲೇ ಭವತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ॥

೧೧ .ಸುಷುಪ್ತಸ್ಥಾನಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಮಕಾರಸ್ತೃತೀಯಾ ಮಾತ್ರಾ
ಮಿತೇರಪೀತೇರ್ವಾ ಮಿನೋತಿ ಹ ವಾ ಇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಪೀತಿಶ್ಚ
ಭವತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ॥

೧೨ . ಅಮಾತ್ರಶ್ಚತುರ್ಥೋಽವ್ಯವಹಾರ್ಯಃ ಪ್ರಪಞ್ಚೋಪಶಮಃ
ಶಿವೋಽದ್ವೈತ ಏವಮೋಙ್ಕಾರ ಆತ್ಮೈವ ಸಂವಿಶತ್ಯಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂ ಯ
ಏವಂ ವೇದ ಯ ಏವಂ ವೇದ ॥

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಭದ್ರಂ ಕರ್ಣೇಭಿಃ ಶೃಣುಯಾಮ ದೇವಾಃ । ಭದ್ರಂ ಪಶ್ಯೇಮಾಕ್ಷಭಿರ್ಯಜತ್ರಾಃ । ಸ್ಥಿರೈರಙ್ಗೈಸ್ತುಷ್ಟುವಾಗ್ಂಸಸ್ತನೂಭಿಃ ।ವ್ಯಶೇಮ ದೇವಹಿತಂ ಯದಾಯುಃ ॥ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ॥

ಇತಿ ಅಥರ್ವವೇದೀಯಾ ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ

ಮಾಂಡೂಕ್ಯಕಾರಿಕೆಗಳು

೧ . ಆಗಮಪ್ರಕರಣ

೧ . ಬಹಿಷ್ಪ್ರಜ್ಞೋ ವಿಭುರ್ವಿಶ್ವೋ ಹ್ಯನ್ತಃಪ್ರಜ್ಞಸ್ತು ತೈಜಸಃ ।
ಘನಪ್ರಜ್ಞಸ್ತಥಾ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಏಕ ಏವ ತ್ರಿಧಾ ಸ್ಮೃತಃ ॥

೨ . ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ಷಿಮುಖೇ ವಿಶ್ವೋ ಮನಸ್ಯನ್ತಸ್ತು ತೈಜಸಃ ।
ಆಕಾಶೇ ಚ ಹೃದಿ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತ್ರಿಧಾ ದೇಹೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ॥

೩ . ವಿಶ್ವೋ ಹಿ ಸ್ಥೂಲಭುಙ್ನಿತ್ಯಂ ತೈಜಸಃ ಪ್ರವಿವಿಕ್ತಭುಕ್ ।
ಆನನ್ದಭುಕ್ತಥಾ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತ್ರಿಧಾ ಭೋಗಂ ನಿಬೋಧತ ॥

೪ . ಸ್ಥೂಲಂ ತರ್ಪಯತೇ ವಿಶ್ವಂ ಪ್ರವಿವಿಕ್ತಂ ತು ತೈಜಸಮ್ ।
ಆನನ್ದಶ್ಚ ತಥಾ ಪ್ರಾಜ್ಞಂ ತ್ರಿಧಾ ತೃಪ್ತಿಂ ನಿಬೋಧತ ॥

೫ . ತ್ರಿಷು ಧಾಮಸು ಯದ್ಭೋಜ್ಯಂ ಭೋಕ್ತಾ ಯಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ।
ವೇದೈತದುಭಯಂ ಯಸ್ತು ಸ ಭುಞ್ಜಾನೋ ನ ಲಿಪ್ಯತೇ ॥

೬ . ಪ್ರಭವಃ ಸರ್ವಭಾವಾನಾಂ ಸತಾಮಿತಿ ವಿನಿಶ್ಚಯಃ ।
ಸರ್ವಂ ಜನಯತಿ ಪ್ರಾಣಶ್ಚೇತೋಽಂಶೂನ್ ಪುರುಷಃ ಪೃಥಕ್ ॥

೭ . ವಿಭೂತಿಂ ಪ್ರಸವಂ ತ್ವನ್ಯೇ ಮನ್ಯನ್ತೇ ಸೃಷ್ಟಿಚಿನ್ತಕಾಃ ।
ಸ್ವಪ್ನಮಾಯಾಸರೂಪೇತಿ ಸೃಷ್ಟಿರನ್ಯೈರ್ವಿಕಲ್ಪಿತಾ ॥

೮ . ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರಂ ಪ್ರಭೋಃ ಸೃಷ್ಟಿರಿತಿ ಸೃಷ್ಟೌ ವಿನಿಶ್ಚಿತಾಃ ।
ಕಾಲಾತ್ ಪ್ರಸೂತಿಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮನ್ಯನ್ತೇ ಕಾಲಚಿನ್ತಕಾಃ ॥

೯ . ಭೋಗಾರ್ಥಂ ಸೃಷ್ಟಿರಿತ್ಯನ್ಯೇ ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಮಿತಿ ಚಾಪರೇ ।
ದೇವಸ್ಯೈಷ ಸ್ವಭಾವೋಽಯಮಾಪ್ತಕಾಮಸ್ಯ ಕಾ ಸ್ಪೃಹಾ ॥

೧೦ . ನಿವೃತ್ತೇಃ ಸರ್ವದುಃಖಾನಾಮೀಶಾನಃ ಪ್ರಭುರವ್ಯಯಃ ।
ಅದ್ವೈತಃ ಸರ್ವಭಾವಾನಾಂ ದೇವಸ್ತುರ್ಯೋ ವಿಭುಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥

೧೧ . ಕಾರ್ಯಕಾರಣಬದ್ಧೌ ತಾವಿಷ್ಯೇತೇ ವಿಶ್ವತೈಜಸೌ ।
ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕಾರಣಬದ್ಧಸ್ತು ದ್ವೌ ತೌ ತುರ್ಯೇ ನ ಸಿಧ್ಯತಃ ॥

೧೨ . ನಾತ್ಮಾನಂ ನ ಪರಾಂಶ್ಚೈವ ನ ಸತ್ಯಂ ನಾಪಿ ಚಾನೃತಮ್ ।
ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕಿಂಚನ ಸಂವೇತ್ತಿ ತುರ್ಯಂ ತತ್ ಸರ್ವದೃಕ್ಸದಾ ॥

೧೩ . ದ್ವೈತಸ್ಯಾಗ್ರಹಣಂ ತುಲ್ಯಮುಭಯೋಃ ಪ್ರಾಜ್ಞತುರ್ಯಯೋಃ ।
ಬೀಜನಿದ್ರಾಯುತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸಾ ಚ ತುರ್ಯೇ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥

೧೪ . ಸ್ವಪ್ನನಿದ್ರಾಯುತಾವಾದ್ಯೌ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತ್ವಸ್ವಪ್ನನಿದ್ರಯಾ ।
ನ ನಿದ್ರಾಂ ನೈವ ಚ ಸ್ವಪ್ನಂ ತುರ್ಯೇ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ನಿಶ್ಚಿತಾಃ ॥

೧೫ .ಅನ್ಯಥಾ ಗೃಹ್ಣತಃ ಸ್ವಪ್ನೋ ನಿದ್ರಾ ತತ್ತ್ವಮಜಾನತಃ ।
ವಿಪರ್ಯಾಸೇ ತಯೋಃ ಕ್ಷೀಣೇ ತುರೀಯಂ ಪದಮಶ್ನುತೇ ॥

೧೬ .ಅನಾದಿಮಾಯಯಾ ಸುಪ್ತೋ ಯದಾ ಜೀವಃ ಪ್ರಬುಧ್ಯತೇ ।
ಅಜಮನಿದ್ರಮಸ್ವಪ್ನಮದ್ವೈತಂ ಬುಧ್ಯತೇ ತದಾ ॥

೧೭ . ಪ್ರಪಞ್ಚೋ ಯದಿ ವಿದ್ಯೇತ ನಿವರ್ತೇತ ನ ಸಂಶಯಃ ।
ಮಾಯಾಮಾತ್ರಮಿದಂ ದ್ವೈತಮದ್ವೈತಂ ಪರಮಾರ್ಥತಃ ॥

೧೮ . ವಿಕಲ್ಪೋ ವಿನಿವರ್ತೇತ ಕಲ್ಪಿತೋ ಯದಿ ಕೇನಚಿತ್ ।
ಉಪದೇಶಾದಯಂ ವಾದೋ ಜ್ಞಾತೇ ದ್ವೈತಂ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥

೧೯ . ವಿಶ್ವಸ್ಯಾತ್ವವಿವಕ್ಷಾಯಾಮಾದಿಸಾಮಾನ್ಯಮುತ್ಕಟಮ್ ।
ಮಾತ್ರಾಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತೌ ಸ್ಯಾದಾಪ್ತಿಸಾಮಾನ್ಯಮೇವ ಚ ॥

೨೦ . ತೈಜಸಸ್ಯೋತ್ವವಿಜ್ಞಾನೇ ಉತ್ಕರ್ಷೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಸ್ಫುಟಮ್ ।
ಮಾತ್ರಾಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತೌ ಸ್ಯಾದುಭಯತ್ವಂ ತಥಾವಿಧಮ್ ॥

೨೧ . ಮಕಾರಭಾವೇ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ಯ ಮಾನಸಾಮಾನ್ಯಮುತ್ಕಟಮ್ ।
ಮಾತ್ರಾಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತೌ ತು ಲಯಸಾಮಾನ್ಯಮೇವ ಚ ॥

೨೨ . ತ್ರಿಷು ಧಾಮಸು ಯಸ್ತುಲ್ಯಂ ಸಾಮಾನ್ಯಂ ವೇತ್ತಿ ನಿಶ್ಚಿತಃ ।
ಸ ಪೂಜ್ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ವನ್ದ್ಯಶ್ಚೈಲಷ ಮಹಾಮುನಿಃ ॥

೨೩ . ಅಕಾರೋ ನಯತೇ ವಿಶ್ವಮುಕಾರಶ್ಚಾಪಿ ತೈಜಸಮ್ ।
ಮಕಾರಶ್ಚ ಪುನಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಂ ನಾಮಾತ್ರೇ ವಿದ್ಯತೇ ಗತಿಃ ॥

೨೪ . ಓಙ್ಕಾರಂ ಪಾದಶೋ ವಿದ್ಯಾತ್ ಪಾದಾ ಮಾತ್ರಾ ನ ಸಂಶಯಃ ।
ಓಙ್ಕಾರಂ ಪಾದಶೋ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ನ ಕಿಂಚಿದಪಿ ಚಿನ್ತಯೇತ್ ॥

೨೫ . ಯುಞ್ಜೀತ ಪ್ರಣವೇ ಚೇತಃ ಪ್ರಣವೋ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರ್ಭಯಮ್ ।
ಪ್ರಣವೇ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಸ್ಯ ನ ಭಯಂ ವಿದ್ಯತೇ ಕ್ವಚಿತ್ ॥

೨೬ . ಪ್ರಣವೋ ಹ್ಯಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಣವಶ್ಚ ಪರಂ ಸ್ಮೃತಃ ।
ಅಪೂರ್ವೋಽನನ್ತರೋಽಬಾಹ್ಯೋಽನಪರಃ ಪ್ರಣವೋಽವ್ಯಯಃ ॥

೨೭ . ಸರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಣವೋ ಹ್ಯಾದಿರ್ಮಧ್ಯಮನ್ತಸ್ತಥೈವ ಚ ।
ಏವಂ ಹಿ ಪ್ರಣವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವ್ಯಶ್ನುತೇ ತದನನ್ತರಮ್ ॥

೨೮ . ಪ್ರಣವಂ ಹೀಶ್ವರಂ ವಿದ್ಯಾತ್ ಸರ್ವಸ್ಯ ಹೃದಯೇ ಸ್ಥಿತಮ್ ।
ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿನಮೋಙ್ಕಾರಂ ಮತ್ವಾ ಧೀರೋ ನ ಶೋಚತಿ ॥

೨೯ .ಅಮಾತ್ರೋಽನನ್ತಮಾತ್ರಶ್ಚ ದ್ವೈತಸ್ಯೋಪಶಮಃ ಶಿವಃ ।
ಓಙ್ಕಾರೋ ವಿದಿತೋ ಯೇನ ಸ ಮುನಿರ್ನೇತರೋ ಜನಃ ॥

ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ

೨ . ವೈತಥ್ಯಪ್ರಕರಣ

೧ . ವೈತಥ್ಯಂ ಸರ್ವಭಾವಾನಾಂ ಸ್ವಪ್ನ ಆಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ ।
ಅನ್ತಃಸ್ಥಾನಾತ್ತು ಭಾವಾನಾಂ ಸಂವೃತತ್ವೇನ ಹೇತುನಾ ॥

೨ . ಅದೀರ್ಘತ್ವಾಚ್ಚ ಕಾಲಸ್ಯ ಗತ್ವಾ ದೇಶಾನ್ನ ಪಶ್ಯತಿ ।
ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಶ್ಚ ವೈ ಸರ್ವಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ದೇಶೇ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥

೩ . ಅಭಾವಶ್ಚ ರಥಾದೀನಾಂ ಶ್ರೂಯತೇ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕಮ್ ।
ವೈತಥ್ಯಂ ತೇನ ವೈ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸ್ವಪ್ನ ಆಹುಃ ಪ್ರಕಾಶಿತಮ್ ॥

೪ . ಅನ್ತಸ್ಥಾನಾತ್ತು ಭೇದಾನಾಂ ತಸ್ಮಾಜ್ಜಾಗರಿತೇ ಸ್ಮೃತಮ್ ।
ಯಥಾ ತತ್ರ ತಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ಸಂವೃತತ್ವೇನ ಭಿದ್ಯತೇ ॥

೫ . ಸ್ವಪ್ನಜಾಗರಿತಸ್ಥಾನೇ ಹ್ಯೇಕಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ ।
ಭೇದಾನಾಂ ಹಿ ಸಮತ್ವೇನ ಪ್ರಸಿದ್ಧೇನೈವ ಹೇತುನಾ ॥

೬ . ಆದಾವನ್ತೇ ಚ ಯನ್ನಾಸ್ತಿ ವರ್ತಮಾನೇಽಪಿ ತತ್ತಥಾ ।
ವಿತಥೈಃ ಸದೃಶಾಃ ಸನ್ತೋಽವಿತಥಾ ಇವ ಲಕ್ಷಿತಾಃ ॥

೭ . ಸಪ್ರಯೋಜನತಾ ತೇಷಾಂ ಸ್ವಪ್ನೇ ವಿಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ।
ತಸ್ಮಾದಾದ್ಯನ್ತವತ್ತ್ವೇನ ಮಿಥ್ಯೈವ ಖಲು ತೇ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥

೮ . ಅಪೂರ್ವಂ ಸ್ಥಾನಿಧರ್ಮೋ ಹಿ ಯಥಾ ಸ್ವರ್ಗನಿವಾಸಿನಾಮ್ ।
ತಾನಯಂ ಪ್ರೇಕ್ಷತೇ ಗತ್ವಾ ಯಥೈವೇಹ ಸುಶಿಕ್ಷಿತಃ ॥

೯. ಸ್ವಪ್ನವೃತ್ತಾವಪಿ ತ್ವನ್ತಶ್ಚೇತಸಾ ಕಲ್ಪಿತಂ ತ್ವಸತ್ ।
ಬಹಿಶ್ಚೇತೋ ಗೃಹೀತಂ ಸದ್ದೃಷ್ಟಂ ವೈತಥ್ಯಮೇತಯೋಃ ॥

೧೦. ಜಾಗ್ರದ್ವೃತ್ತಾವಪಿ ತ್ವನ್ತಶ್ಚೇತಸಾ ಕಲ್ಪಿತಂ ತ್ವಸತ್ ।
ಬಹಿಶ್ಚೇತೋ ಗೃಹೀತಂ ಸದ್ಯುಕ್ತಂ ವೈತಥ್ಯಮೇತಯೋಃ ॥

೧೧. ಉಭಯೋರಪಿ ವೈತಥ್ಯಂ ಭೇದಾನಾಂ ಸ್ಥಾನಯೋರ್ಯದಿ ।
ಕ ಏತಾನ್ ಬುಧ್ಯತೇ ಭೇದಾನ್ ಕೋ ವೈ ತೇಷಾಂ ವಿಕಲ್ಪಕಃ ॥

೧೨. ಕಲ್ಪಯತ್ಯಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮಾ ದೇವಃ ಸ್ವಮಾಯಯಾ ।
ಸ ಏವ ಬುಧ್ಯತೇ ಭೇದಾನಿತಿ ವೇದಾನ್ತನಿಶ್ಚಯಃ ॥

೧೩. ವಿಕಾರೋತ್ಯಪರಾನ್ ಭಾವಾನನ್ತಶ್ಚಿತ್ತೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾನ್ ।
ನಿಯತಾಂಶ್ಚ ಬಹಿಶ್ಚಿತ್ತ ಏವಂ ಕಲ್ಪಯತೇ ಪ್ರಭುಃ ॥

೧೪. ಚಿತ್ತಕಾಲಾ ಹಿ ಯೇಽನ್ತಸ್ತು ದ್ವಯಕಾಲಶ್ಚ ಯೇ ಬಹಿಃ ।
ಕಲ್ಪಿತಾ ಏವ ತೇ ಸರ್ವೇ ವಿಶೇಷೋ ನಾನ್ಯಹೇತುಕಃ ॥

೧೫. ಅವ್ಯಕ್ತಾ ಏವ ಯೇಽನ್ತಸ್ತು ಸ್ಫುಟಾ ಏವ ಚ ಯೇ ಬಹಿಃ ।
ಕಲ್ಪಿತಾ ಏವ ತೇ ಸರ್ವೇ ವಿಶೇಷಸ್ತ್ವಿನ್ದ್ರಿಯಾನ್ತರೇ ॥

೧೬. ಜೀವಂ ಕಲ್ಪಯತೇ ಪೂರ್ವಂ ತತೋ ಭಾವಾನ್ ಪೃಥಗ್ವಿಧಾನ್ ।
ಬಾಹ್ಯಾನಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಾಂಶ್ಚೈವ ಯಥಾವಿದ್ಯಸ್ತಥಾ ಸ್ಮೃತಿಃ ॥

೧೭. ಅನಿಶ್ಚಿತಾ ಯಥಾ ರಜ್ಜುರನ್ಧಕಾರೇ ವಿಕಲ್ಪಿತಾ ।
ಸರ್ಪಧಾರಾದಿಭಿರ್ಭಾವೈಸ್ತದ್ವದಾತ್ಮಾ ವಿಕಲ್ಪಿತಃ ॥

೧೮. ನಿಶ್ಚಿತಾಯಾಂ ಯಥಾ ರಜ್ಜ್ವಾಂ ವಿಕಲ್ಪೋ ವಿನಿವರ್ತತೇ ।
ರಜ್ಜುರೇವೇತಿ ಚಾದ್ವೈತಂ ತದ್ವದಾತ್ಮವಿನಿಶ್ಚಯಃ ॥

೧೯ .ಪ್ರಾಣಾದಿಭಿರನನ್ತೈಶ್ಚ ಭಾವೈರೇತೈರ್ವಿಕಲ್ಪಿತಃ ।
ಮಾಯೈಷಾ ತಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಯಯಾಽಯಂ ಮೋಹಿತಃ ಸ್ವಯಮ್ ॥

೨೦ . ಪ್ರಾಣ ಇತಿ ಪ್ರಾಣವಿದೋ ಭೂತಾನೀತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಗುಣಾ ಇತಿ ಗುಣವಿದಸ್ತತ್ತ್ವಾನೀತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ॥

೨೧ . ಪಾದಾ ಇತಿ ಪಾದವಿದೋ ವಿಷಯಾ ಇತಿ ತದ್ವಿದಃ ।
ಲೋಕಾ ಇತಿ ಲೋಕವಿದೋ ದೇವಾ ಇತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ॥

೨೨ .ವೇದಾ ಇತಿ ವೇದವಿದೋ ಯಜ್ಞಾ ಇತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಭೋಕ್ತೇತಿ ಚ ಭೋಕ್ತೃವಿದೋ ಭೋಜ್ಯಮಿತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ॥

೨೩ . ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿದಃ ಸ್ಥೂಲ ಇತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಮೂರ್ತ ಇತಿ ಮೂರ್ತವಿದೋಽಮೂರ್ತ ಇತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ॥

೨೪ . ಕಾಲ ಇತಿ ಕಾಲವಿದೋ ದಿಶ ಇತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ವಾದಾ ಇತಿ ವಾದವಿದೋ ಭುವನಾನೀತಿ ತದ್ವಿದಃ ॥

೨೫ .ಮನ ಇತಿ ಮನೋವಿದೋ ಬುದ್ಧಿರಿತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಚಿತ್ತಮಿತಿ ಚಿತ್ತವಿದೋ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮೌ ಚ ತದ್ವಿದಃ ॥

೨೬ .ಪಞ್ಚವಿಂಶಕ ಇತ್ಯೇಕೇ ಷಡ್ವಿಂಶ ಇತಿ ಚಾಪರೇ ।
ಏಕತ್ರಿಂಶಕ ಇತ್ಯಾಹುರನನ್ತ ಇತಿ ಚಾಪರೇ ॥

೨೭ . ಲೋಕಾಂಲ್ಲೋಕವಿದಃ ಪ್ರಾಹುರಾಶ್ರಮಾ ಇತಿ ತದ್ವಿದಃ ।
ಸ್ತ್ರೀಪುಂನಪುಂಸಕಂ ಲೈಙ್ಗಾಃ ಪರಾಪರಮಥಾಪರೇ ॥

೨೮ . ಸೃಷ್ಟಿರಿತಿ ಸೃಷ್ಟಿವಿದೋ ಲಯ ಇತಿ ಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಸ್ಥಿತಿರಿತಿ ಸ್ಥಿತಿವಿದಃ ಸರ್ವೇ ಚೇಹ ತು ಸರ್ವದಾ ॥

೨೯ . ಯಂ ಭಾವಂ ದರ್ಶಯೇದ್ಯಸ್ಯ ತಂ ಭಾವಂ ಸ ತು ಪಶ್ಯತಿ ।
ತಂ ಚಾವತಿ ಸ ಭೂತ್ವಾಽಸೌ ತದ್ಗ್ರಹಃ ಸಮುಪೈತಿ ತಮ್ ॥

೩೦ . ಏತೈರೇಷೋಽಪೃಥಗ್ಭಾವೈಃ ಪೃಥಗೇವೇತಿ ಲಕ್ಷಿತಃ ।
ಏವಂ ಯೋ ವೇದ ತತ್ತ್ವೇನ ಕಲ್ಪಯೇತ್ ಸೋಽವಿಶಙ್ಕಿತಃ ॥

೩೧ . ಸ್ವಪ್ನಮಾಯೇ ಯಥಾ ದೃಷ್ಟೇ ಗನ್ಧರ್ವನಗರಂ ಯಥಾ ।
ತಥಾ ವಿಶ್ವಮಿದಂ ದೃಷ್ಟಂ ವೇದಾನ್ತೇಷು ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥

೩೨ . ನ ನಿರೋಧೋ ನ ಚೋತ್ಪತ್ತಿರ್ನ ಬದ್ಧೋ ನ ಚ ಸಾಧಕಃ ।
ನ ಮುಮುಕ್ಷುರ್ನ ವೈ ಮುಕ್ತ ಇತ್ಯೇಷಾ ಪರಮಾರ್ಥತಾ ॥

೩೩ . ಭಾವೈರಸದ್ಭಿರೇವಾಯಮದ್ವಯೇನ ಚ ಕಲ್ಪಿತಃ ।
ಭಾವಾ ಅಪ್ಯದ್ವಯೇನೈವ ತಸ್ಮಾದದ್ವಯತಾ ಶಿವಾ ॥

೩೪ . ನಾತ್ಮಭಾವೇನ ನಾನೇದಂ ನ ಸ್ವೇನಾಪಿ ಕಥಂಚನ ।
ನ ಪೃಥಙ್ನಾಪೃಥಕ್ಕಿಂಚಿದಿತಿ ತತ್ತ್ವವಿದೋ ವಿದುಃ ॥

೩೫ . ವೀತರಾಗಭಯಕ್ರೋಧೈರ್ಮುನಿಭಿರ್ವೇದಪಾರಗೈಃ ।
ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪೋ ಹ್ಯಯಂ ದೃಷ್ಟಃ ಪ್ರಪಞ್ಚೋಪಶಮೋಽದ್ವಯಃ ॥

೩೬ . ತಸ್ಮಾದೇವಂ ವಿದಿತ್ವೈನಮದ್ವೈತೇ ಯೋಜಯೇತ್ ಸ್ಮೃತಿಮ್ ।
ಅದ್ವೈತಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಜಡವಲ್ಲೋಕಮಾಚರೇತ್ ॥

೩೭ . ನಿಸ್ತುತಿರ್ನಿರ್ನಮಸ್ಕಾರೋ ನಿಃಸ್ವಧಾಕಾರ ಏವ ಚ ।
ಚಲಾಚಲನಿಕೇತಶ್ಚ ಯತಿರ್ಯಾದೃಚ್ಛಿಕೋ ಭವೇತ್ ॥

೩೮ . ತತ್ತ್ವಮಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ತ್ವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಬಾಹ್ಯತಃ ।
ತತ್ತ್ವೀಭೂತಸ್ತದಾರಾಮಸ್ತತ್ತ್ವಾದಪ್ರಚ್ಯುತೋ ಭವೇತ್ ॥

೩ . ಅದ್ವೈತಪ್ರಕರಣ

೧ . ಉಪಾಸನಾಶ್ರಿತೋ ಧರ್ಮೋ ಜಾತೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ವರ್ತತೇ ।
ಪ್ರಾಗುತ್ಪತ್ತೇರಜಂ ಸರ್ವಂ ತೇನಾಸೌ ಕೃಪಣಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥

೨ . ಅತೋ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಕಾರ್ಪಣ್ಯಮಜಾತಿ ಸಮತಾಂ ಗತಮ್ ।
ಯಥಾ ನ ಜಾಯತೇ ಕಿಂಚಿಜ್ಜಾಯಮಾನಂ ಸಮನ್ತತಃ ॥

೩ . ಆತ್ಮಾ ಹ್ಯಾಕಾಶವಜ್ಜೀವೈರ್ಘಟಾಕಾಶೈರಿವೋದಿತಃ ।
ಘಟಾದಿವಚ್ಚ ಸಙ್ಘಾತೈರ್ಜಾತಾವೇತನ್ನಿದರ್ಶನಮ್ ॥

೪ . ಘಟಾದಿಷು ಪ್ರಲೀನೇಷು ಘಟಾಕಾಶಾದಯೋ ಯಥಾ ।
ಆಕಾಶೇ ಸಂಪ್ರಲೀಯನ್ತೇ ತದ್ವಜ್ಜೀವಾ ಇಹಾತ್ಮನಿ ॥

೫ . ಯಥೈಕಸ್ಮಿನ್ ಘಟಾಕಾಶೇ ರಜೋಧೂಮಾದಿಭಿರ್ಯುತೇ ।
ನ ಸರ್ವೇ ಸಂಪ್ರಯುಜ್ಯನ್ತೇ ತದ್ವಜ್ಜೀವಾಃ ಸುಖಾದಿಭಿಃ ॥

೬ . ರೂಪಕಾರ್ಯಸಮಾಖ್ಯಾಶ್ಚ ಭಿದ್ಯನ್ತೇ ತತ್ರ ತತ್ರ ವೈ ।
ಆಕಾಶಸ್ಯ ನ ಭೇದೋಽಸ್ತಿ ತದ್ವಜ್ಜೀವೇಷು ನಿರ್ಣಯಃ ॥

೭ . ನಾಕಾಶಸ್ಯ ಘಟಾಕಾಶೋ ವಿಕಾರಾವಯವೌ ಯಥಾ ।
ನೈವಾತ್ಮನಃ ಸದಾ ಜೀವೋ ವಿಕಾರಾವಯವೌ ತಥಾ ॥

೮ . ಯಥಾ ಭವತಿ ಬಾಲಾನಾಂ ಗಗನಂ ಮಲಿನಂ ಮಲೈಃ ।
ತಥಾ ಭವತ್ಯಬುದ್ಧಾನಾಮಾತ್ಮಾಪಿ ಮಲಿನೋ ಮಲೈಃ ॥

೯ . ಮರಣೇ ಸಂಭವೇ ಚೈವ ಗತ್ಯಾಗಮನಯೋರಪಿ ।
ಸ್ಥಿತೌ ಸರ್ವಶರೀರೇಷು ಹ್ಯಾಕಾಶೇನಾವಿಲಕ್ಷಣಃ ॥

೧೦ . ಸಙ್ಘಾತಾಃ ಸ್ವಪ್ನವತ್ ಸರ್ವೇ ಆತ್ಮಮಾಯಾವಿಸರ್ಜಿತಾಃ ।
ಆಧಿಕ್ಯೇ ಸರ್ವಸಾಮ್ಯೇ ವಾ ನೋಪಪತ್ತಿರ್ಹಿ ವಿದ್ಯತೇ ॥

೧೧ . ರಸಾದಯೋ ಹಿ ಯೇ ಕೋಶಾಃ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾಸ್ತೈತ್ತಿರೀಯಕೇ ।
ತೇಷಾಮಾತ್ಮಾ ಪರೋ ಜೀವಃ ಖಂ ಯಥಾ ಸಮ್ಪ್ರಕಾಶಿತಃ ॥

೧೨ . ದ್ವಯೋರ್ದ್ವಯೋರ್ಮಧುಜ್ಞಾನೇ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಕಾಶಿತಮ್ ।
ಪೃಥಿವ್ಯಾಮುದರೇ ಚೈವ ಯಥಾಕಾಶಃ ಪ್ರಕಾಶಿತಃ ॥

೧೩ . ಜೀವಾತ್ಮನೋರನನ್ಯತ್ವಮಭೇದೇನ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ ।
ನಾನಾತ್ವಂ ನಿನ್ದ್ಯತೇ ಯಚ್ಚ ತದೇವಂ ಹಿ ಸಮಞ್ಜಸಮ್ ॥

೧೪ . ಜೀವಾತ್ಮನೋಃ ಪೃಥಕ್ತ್ವಂ ಯತ್ ಪ್ರಾಗುತ್ಪತ್ತೇಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ।
ಭವಿಷ್ಯದ್ವೃತ್ತ್ಯಾ ಗೌಣಂ ತನ್ಮುಖ್ಯತ್ವಂ ಹಿ ನ ಯುಜ್ಯತೇ ॥

೧೫ . ಮೃಲ್ಲೋಹವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾದ್ಯೈಃ ಸೃಷ್ಟಿರ್ಯಾ ಚೋದಿತಾನ್ಯಥಾ ।
ಉಪಾಯಃ ಸೋಽವತಾರಾಯ ನಾಸ್ತಿ ಭೇದಃ ಕಥಂಚನ ॥

೧೬ . ಆಶ್ರಮಾಸ್ತ್ರಿವಿಧಾ ಹೀನಮಧ್ಯಮೋತ್ಕೃಷ್ಟದೃಷ್ಟಯಃ ।
ಉಪಾಸನೋಪದಿಷ್ಟೇಯಂ ತದರ್ಥಮನುಕಮ್ಪಯಾ ॥

೧೭ . ಸ್ವಸಿದ್ಧಾನ್ತವ್ಯವಸ್ಥಾಸು ದ್ವೈತಿನೋ ನಿಶ್ಚಿತಾ ದೃಢಮ್ ।
ಪರಸ್ಪರಂ ವಿರುಧ್ಯನ್ತೇ ತೈರಯಂ ನ ವಿರುಧ್ಯತೇ ॥

೧೮ . ಅದ್ವೈತಂ ಪರಮಾರ್ಥೋ ಹಿ ದ್ವೈತಂ ತದ್ಭೇದ ಉಚ್ಯತೇ ।
ತೇಷಾಮುಭಯಥಾ ದ್ವೈತಂ ತೇನಾಯಂ ನ ವಿರುಧ್ಯತೇ ॥

೧೯ . ಮಾಯಯಾ ಭಿದ್ಯತೇ ಹ್ಯೇತನ್ನಾನ್ಯಥಾಜಂ ಕಥಂಚನ ।
ತತ್ತ್ವತೋ ಭಿದ್ಯಮಾನೇ ಹಿ ಮರ್ತ್ಯತಾಮಮೃತಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥

೨೦ . ಅಜಾತಸ್ಯೈವ ಭಾವಸ್ಯ ಜಾತಿಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ವಾದಿನಃ ।
ಅಜಾತೋ ಹ್ಯಮೃತೋ ಭಾವೋ ಮರ್ತ್ಯತಾಂ ಕಥಮೇಷ್ಯತಿ ॥

೨೧ . ನ ಭವತ್ಯಮೃತಂ ಮರ್ತ್ಯಂ ನ ಮರ್ತ್ಯಮಮೃತಂ ತಥಾ ।
ಪ್ರಕೃತೇರನ್ಯಥಾಭಾವೋ ನ ಕಥಂಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

೨೨ . ಸ್ವಭಾವೇನಾಮೃತೋ ಯಸ್ಯ ಭಾವೋ ಗಚ್ಛತಿ ಮರ್ತ್ಯತಾಮ್ ।
ಕೃತಕೇನಾಮೃತಸ್ತಸ್ಯ ಕಥಂ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ನಿಶ್ಚಲಃ ॥

೨೩ . ಭೂತತೋಽಭೂತತೋ ವಾಪಿ ಸೃಜ್ಯಮಾನೇ ಸಮಾ ಶ್ರುತಿಃ ।
ನಿಶ್ಚಿತಂ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತಂ ಚ ಯತ್ ತದ್ಭವತಿ ನೇತರೇತ್ ॥

೨೪ . ನೇಹ ನಾನೇತಿ ಚಾಮ್ನಾಯಾದಿನ್ದ್ರೋ ಮಾಯಾಭಿರಿತ್ಯಪಿ ।
ಅಜಾಯಮಾನೋ ಬಹುಧಾ ಮಾಯಯಾ ಜಾಯತೇ ತು ಸಃ ॥

೨೫ . ಸಮ್ಭೂತೇರಪವಾದಾಚ್ಚ ಸಮ್ಭವಃ ಪ್ರತಿಷಿಧ್ಯತೇ ।
ಕೋ ನ್ವೇನಂ ಜನಯೇದಿತಿ ಕಾರಣಂ ಪ್ರತಿಷಿಧ್ಯತೇ ॥

೨೬ . ಸ ಏಷ ನೇತಿ ನೇತೀತಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಂ ನಿಹ್ನುತೇ ಯತಃ ।
ಸರ್ವಮಗ್ರಾಹ್ಯಭಾವೇನ ಹೇತುನಾಜಂ ಪ್ರಕಾಶತೇ ॥

೨೭ . ಸತೋ ಹಿ ಮಾಯಯಾ ಜನ್ಮ ಯುಜ್ಯತೇ ನ ತು ತತ್ತ್ವತಃ ।
ತತ್ತ್ವತೋ ಜಾಯತೇ ಯಸ್ಯ ಜಾತಂ ತಸ್ಯ ಹಿ ಜಾಯತೇ ॥

೨೮ . ಅಸತೋ ಮಾಯಯಾ ಜನ್ಮ ತತ್ತ್ವತೋ ನೈವ ಯುಜ್ಯತೇ ।
ವನ್ಧ್ಯಾಪುತ್ರೋ ನ ತತ್ತ್ವೇನ ಮಾಯಯಾ ವಾಪಿ ಜಾಯತೇ ॥

೨೯ . ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಸ್ಪನ್ದತೇ ಮಾಯಯಾ ಮನಃ ।
ತಥಾ ಜಾಗ್ರದ್ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಸ್ಪನ್ದತೇ ಮಾಯಯಾ ಮನಃ ॥

೩೦ . ಅದ್ವಯಂ ಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಮನಃ ಸ್ವಪ್ನೇ ನ ಸಂಶಯಃ ।
ಅದ್ವಯಂ ಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ತಥಾ ಜಾಗ್ರನ್ನ ಸಂಶಯಃ ॥

೩೧ .ಮನೋದೃಶ್ಯಮಿದಂ ದ್ವೈತಂ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ ಸಚರಾಚರಮ್ ।
ಮನಸೋ ಹ್ಯಮನೀಭಾವೇ ದ್ವೈತಂ ನೈವೋಪಲಭ್ಯತೇ ॥

೩೨ . ಆತ್ಮಸತ್ಯಾನುಬೋಧೇನ ನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಯತೇ ಯದಾ ।
ಅಮನಸ್ತಾಂ ತದಾ ಯಾತಿ ಗ್ರಾಹ್ಯಾಭಾವೇ ತದಗ್ರಹಮ್ ॥

೩೩ . ಅಕಲ್ಪಕಮಜಂ ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞೇಯಾಭಿನ್ನಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ।
ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞೇಯಮಜಂ ನಿತ್ಯಮಜೇನಾಜಂ ವಿಬುಧ್ಯತೇ ॥

೩೪ . ನಿಗೃಹೀತಸ್ಯ ಮನಸೋ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ।
ಪ್ರಚಾರಃ ಸ ತು ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸುಷುಪ್ತೇಽನ್ಯೋ ನ ತತ್ಸಮಃ ॥

೩೫ .ಲೀಯತೇ ಹಿ ಸುಷುಪ್ತೇ ತನ್ನಿಗೃಹೀತಂ ನ ಲೀಯತೇ ।
ತದೇವ ನಿರ್ಭಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನಾಲೋಕಂ ಸಮನ್ತತಃ ॥

೩೬ . ಅಜಮನಿದ್ರಮಸ್ವಪ್ನಮನಾಮಕಮರೂಪಕಮ್ ।
ಸಕೃದ್ವಿಭಾತಂ ಸರ್ವಜ್ಞಂ ನೋಪಚಾರಃ ಕಥಂಚನ ॥

೩೭ .ಸರ್ವಾಭಿಲಾಪವಿಗತಃ ಸರ್ವಚಿನ್ತಾಸಮುತ್ಥಿತಃ ।
ಸುಪ್ರಶಾನ್ತಃ ಸಕೃಜ್ಜ್ಯೋತಿಃ ಸಮಾಧಿರಚಲೋಽಭಯಃ ॥

೩೮ . ಗ್ರಹೋ ನ ತತ್ರ ನೋತ್ಸರ್ಗಶ್ಚಿನ್ತಾ ಯತ್ರ ನ ವಿದ್ಯತೇ ।
ಆತ್ಮಸಂಸ್ಥಂ ತದಾ ಜ್ಞಾನಮಜಾತಿ ಸಮತಾಂಗತಮ್ ॥

೩೯ . ಅಸ್ಪರ್ಶಯೋಗೋ ವೈ ನಾಮ ದುರ್ದರ್ಶಃ ಸರ್ವಯೋಗಿಭಿಃ ।
ಯೋಗಿನೋ ಬಿಭ್ಯತಿ ಹ್ಯಸ್ಮಾದಭಯೇ ಭಯದರ್ಶಿನಃ ॥

೪೦ .ಮನಸೋ ನಿಗ್ರಹಾಯತ್ತಮಭಯಂ ಸರ್ವಯೋಗಿನಾಮ್ ।
ದುಃಖಕ್ಷಯಃ ಪ್ರಬೋಧಶ್ಚಾಪ್ಯಕ್ಷಯಾ ಶಾನ್ತಿರೇವ ಚ ॥

೪೧ .ಉತ್ಸೇಕ ಉದಧೇರ್ಯದ್ವತ್ ಕುಶಾಗ್ರೇಣೈಕಬಿನ್ದುನಾ ।
ಮನಸೋ ನಿಗ್ರಹಸ್ತದ್ವದ್ಭವೇದಪರಿಖೇದತಃ ॥

೪೨ .ಉಪಾಯೇನ ನಿಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಕಾಮಭೋಗಯೋಃ ।
ಸುಪ್ರಸನ್ನಂ ಲಯೇ ಚೈವ ಯಥಾ ಕಾಮೋ ಲಯಸ್ತಥಾ ॥

೪೩ . ದುಃಖಂ ಸರ್ವಮನುಸ್ಮೃತ್ಯ ಕಾಮಭೋಗಾನ್ನಿವರ್ತಯೇತ್ ।
ಅಜಂ ಸರ್ವಮನುಸ್ಮೃತ್ಯ ಜಾತಂ ನೈವ ತು ಪಶ್ಯತಿ ॥

೪೪ .ಲಯೇ ಸಮ್ಬೋಧಯೇಚ್ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಶಮಯೇತ್ ಪುನಃ ।
ಸಕಷಾಯಂ ವಿಜಾನೀಯಾತ್ ಸಮಪ್ರಾಪ್ತಂ ನ ಚಾಲಯೇತ್ ॥

೪೫ .ನಾಸ್ವಾದಯೇತ್ ಸುಖಂ ತತ್ರ ನಿಸ್ಸಙ್ಗಃ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಭವೇತ್ ।
ನಿಶ್ಚಲಂ ನಿಶ್ಚರಚ್ಚಿತ್ತಮೇಕೀಕುರ್ಯಾತ್ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ॥

೪೬ . ಯದಾ ನ ಲೀಯತೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಚ ವಿಕ್ಷಿಪ್ಯತೇ ಪುನಃ ।
ಅನಿಙ್ಗನಮನಾಭಾಸಂ ನಿಷ್ಪನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತತ್ತದಾ ॥

೪೭ . ಸ್ವಸ್ಥಂ ಶಾನ್ತಂ ಸನಿರ್ವಾಣಮಕಥ್ಯಂ ಸುಖಮುತ್ತಮಮ್ ।
ಅಜಮಜೇನ ಜ್ಞೇಯೇನ ಸರ್ವಜ್ಞಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ ॥

೪೮ . ನ ಕಶ್ಚಿಜ್ಜಾಯತೇ ಜೀವಃ ಸಮ್ಭವೋಽಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೇ ।
ಏತತ್ತದುತ್ತಮಂ ಸತ್ಯಂ ಯತ್ರ ಕಿಂಚಿನ್ನ ಜಾಯತೇ ॥

೪ . ಅಲಾತಶಾಂತಿಪ್ರಕರಣ

೧ . ಜ್ಞಾನೇನಾಕಾಶಕಲ್ಪೇನ ಧರ್ಮಾನ್ ಯೋ ಗಗನೋಪಮಾನ್ ।
ಜ್ಞೇಯಾಭಿನ್ನೇನ ಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ತಂ ವನ್ದೇ ದ್ವಿಪದಾಂ ವರಮ್ ॥

೨ . ಅಸ್ಪರ್ಶಯೋಗೋ ವೈ ನಾಮ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವಸುಖೋ ಹಿತಃ ।
ಅವಿವಾದೋಽವಿರುದ್ಧಶ್ಚ ದೇಶಿತಸ್ತಂ ನಮಾಮ್ಯಹಮ್ ॥

೩ . ಭೂತಸ್ಯ ಜಾತಿಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ವಾದಿನಃ ಕೇಚಿದೇವ ಹಿ ।
ಅಭೂತಸ್ಯಾಪರೇ ಧೀರಾ ವಿವದನ್ತಃ ಪರಸ್ಪರಮ್ ॥

೪ . ಭೂತಂ ನ ಜಾಯತೇ ಕಿಂಚಿದಭೂತಂ ನೈವ ಜಾಯತೇ ।
ವಿವದನ್ತೋ ದ್ವಯಾ ಹ್ಯೇವಮಜಾತಿಂ ಖ್ಯಾಪಯನ್ತಿ ತೇ ॥

೫ . ಖ್ಯಾಪ್ಯಮಾನಾಮಜಾತಿಂ ತೈರನುಮೋದಾಮಹೇ ವಯಮ್ ।
ವಿವದಾಮೋ ನ ತೈಃ ಸಾರ್ಧಮವಿವಾದಂ ನಿಬೋಧತ ॥

೬ . ಅಜಾತಸ್ಯೈವ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಜಾತಿಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ವಾದಿನಃ ।
ಅಜಾತೋ ಹ್ಯಮೃತೋ ಧರ್ಮೋ ಮರ್ತ್ಯತಾಂ ಕಥಮೇಷ್ಯತಿ ॥

೭ . ನ ಭವತ್ಯಮೃತಂ ಮರ್ತ್ಯಂ ನ ಮರ್ತ್ಯಮಮೃತಂ ತಥಾ ।
ಪ್ರಕೃತೇರನ್ಯಥಾಭಾವೋ ನ ಕಥಂಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

೮ . ಸ್ವಭಾವೇನಾಮೃತೋ ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮೋ ಗಚ್ಛತಿ ಮರ್ತ್ಯತಾಮ್ ।
ಕೃತಕೇನಾಮೃತಸ್ತಸ್ಯ ಕಥಂ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ನಿಶ್ಚಲಃ ॥

೯ . ಸಾಂಸಿದ್ಧಿಕೀ ಸ್ವಾಭಾವಿಕೀ ಸಹಜಾ ಅಕೃತಾ ಚ ಯಾ ।
ಪ್ರಕೃತಿಃ ಸೇತಿ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಸ್ವಭಾವಂ ನ ಜಹಾತಿ ಯಾ ॥

೧೦ . ಜರಾಮರಣನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾಃ ಸ್ವಭಾವತಃ ।
ಜರಾಮರಣಮಿಚ್ಛನ್ತಶ್ಚ್ಯವನ್ತೇ ತನ್ಮನೀಷಯಾ ॥

೧೧ . ಕಾರಣಂ ಯಸ್ಯ ವೈ ಕಾರ್ಯಂ ಕಾರಣಂ ತಸ್ಯ ಜಾಯತೇ ।
ಜಾಯಮಾನಂ ಕಥಮಜಂ ಭಿನ್ನಂ ನಿತ್ಯಂ ಕಥಂ ಚ ತತ್ ॥

೧೨ . ಕಾರಣಾದ್ಯದ್ಯನನ್ಯತ್ವಮತಃ ಕಾರ್ಯಮಜಂ ತವ ।
ಜಾಯಮಾನಾದ್ಧಿ ವೈ ಕಾರ್ಯಾತ್ ಕಾರಣಂ ತೇ ಕಥಂ ಧ್ರುವಮ್ ॥

೧೩ . ಅಜಾದ್ವೈ ಜಾಯತೇ ಯಸ್ಯ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಸ್ತಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ವೈ ।
ಜಾತಾಚ್ಚ ಜಾಯಮಾನಸ್ಯ ನ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಪ್ರಸಜ್ಯತೇ ॥

೧೪ . ಹೇತೋರಾದಿಃ ಫಲಂ ಯೇಷಾಮಾದಿರ್ಹೇತುಃ ಫಲಸ್ಯ ಚ ।
ಹೇತೋಃ ಫಲಸ್ಯ ಚಾನಾದಿಃ ಕಥಂ ತೈರುಪವರ್ಣ್ಯತೇ ॥

೧೫ . ಹೇತೋರಾದಿಃ ಫಲಂ ಯೇಷಾಮಾದಿರ್ಹೇತುಃ ಫಲಸ್ಯ ಚ ।
ತಥಾ ಜನ್ಮ ಭವೇತ್ತೇಷಾಂ ಪುತ್ರಾಜ್ಜನ್ಮ ಪಿತುರ್ಯಥಾ ॥

೧೬ . ಸಮ್ಭವೇ ಹೇತುಫಲಯೋರೇಷಿತವ್ಯಃ ಕ್ರಮಸ್ತ್ವಯಾ ।
ಯುಗಪತ್ ಸಮ್ಭವೇ ಯಸ್ಮಾದಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವಿಷಾಣವತ್ ॥

೧೭ . ಫಲಾದುತ್ಪದ್ಯಮಾನಃ ಸನ್ ನ ತೇ ಹೇತುಃ ಪ್ರಸಿಧ್ಯತಿ ।
ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಃ ಕಥಂ ಹೇತುಃ ಫಲಮುತ್ಪಾದಯಿಷ್ಯತಿ ॥

೧೮ . ಯದಿ ಹೇತೋಃ ಫಲಾತ್ ಸಿದ್ಧಿಃ ಫಲಸಿದ್ಧಿಶ್ಚ ಹೇತುತಃ ।
ಕತರತ್ ಪೂರ್ವನಿಷ್ಪನ್ನಂ ಯಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಿರಪೇಕ್ಷಯಾ ॥

೧೯ . ಅಶಕ್ತಿರಪರಿಜ್ಞಾನಂ ಕ್ರಮಕೋಪೋಽಥ ವಾ ಪುನಃ ।
ಏವಂ ಹಿ ಸರ್ವಥಾ ಬುದ್ಧೈರಜಾತಿಃ ಪರಿದೀಪಿತಾ ॥

೨೦ . ಬೀಜಾಙ್ಕುರಾಖ್ಯೋ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ ಸದಾ ಸಾಧ್ಯಸಮೋ ಹಿ ಸಃ ।
ನ ಹಿ ಸಾಧ್ಯಸಮೋ ಹೇತುಃ ಸಿದ್ಧೌ ಸಾಧ್ಯಸ್ಯ ಯುಜ್ಯತೇ ॥

೨೧ . ಪೂರ್ವಾಪರಾಪರಿಜ್ಞಾನಮಜಾತೇಃ ಪರಿದೀಪಕಮ್ ।
ಜಾಯಮಾನಾದ್ಧಿ ವೈ ಧರ್ಮಾತ್ ಕಥಂ ಪೂರ್ವಂ ನ ಗೃಹ್ಯತೇ ॥

೨೨ .ಸ್ವತೋ ವಾ ಪರತೋ ವಾಪಿ ನ ಕಿಂಚಿದ್ವಸ್ತು ಜಾಯತೇ ।
ಸದಸತ್ಸದಸದ್ವಾಪಿ ನ ಕಿಂಚಿದ್ವಸ್ತು ಜಾಯತೇ ॥

೨೩ . ಹೇತುರ್ನ ಜಾಯತೇಽನಾದೇಃ ಫಲಂ ಚಾಪಿ ಸ್ವಭಾವತಃ ।
ಆದಿರ್ನ ವಿದ್ಯತೇ ಯಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಹ್ಯಾದಿರ್ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥

೨೪ . ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತೇಃ ಸನಿಮಿತ್ತತ್ವಮನ್ಯಥಾ ದ್ವಯನಾಶತಃ ।
ಸಙ್ಕ್ಲೇಶಸ್ಯೋಪಲಬ್ಧೇಶ್ಚ ಪರತನ್ತ್ರಾಸ್ತಿತಾ ಮತಾ ॥

೨೫ .ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತೇಃ ಸನಿಮಿತ್ತತ್ವಮಿಷ್ಯತೇ ಯುಕ್ತಿದರ್ಶನಾತ್ ।
ನಿಮಿತ್ತಸ್ಯಾನಿಮಿತ್ತತ್ವಮಿಷ್ಯತೇ ಭೂತದರ್ಶನಾತ್ ॥

೨೬ .ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಂಸ್ಪೃಶತ್ಯರ್ಥಂ ನಾರ್ಥಾಭಾಸಂ ತಥೈವ ಚ ।
ಅಭೂತೋ ಹಿ ಯತಶ್ಚಾರ್ಥೋ ನಾರ್ಥಾಭಾಸಸ್ತತಃ ಪೃಥಕ್ ॥

೨೭ . ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಸದಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಂಸ್ಪೃಶತ್ಯಧ್ವಸು ತ್ರಿಷು ।
ಅನಿಮಿತ್ತೋ ವಿಪರ್ಯಾಸಃ ಕಥಂ ತಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

೨೮ . ತಸ್ಮಾನ್ನ ಜಾಯತೇ ಚಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯಂ ನ ಜಾಯತೇ ।
ತಸ್ಯ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಯೇ ಜಾತಿಂ ಖೇ ವೈ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ತೇ ಪದಮ್ ॥

೨೯ .ಅಜಾತಂ ಜಾಯತೇ ಯಸ್ಮಾದಜಾತಿಃ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ತತಃ ।
ಪ್ರಕೃತೇರನ್ಯಥಾಭಾವೋ ನ ಕಥಂಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

೩೦ . ಅನಾದೇರನ್ತವತ್ತ್ವಂ ಚ ಸಂಸಾರಸ್ಯ ನ ಸೇತ್ಸ್ಯತಿ ।
ಅನನ್ತತಾ ಚಾದಿಮತೋ ಮೋಕ್ಷಸ್ಯ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

೩೧ . ಆದಾವನ್ತೇ ಚ ಯನ್ನಾಸ್ತಿ ವರ್ತಮಾನೇಽಪಿ ತತ್ತಥಾ ।
ವಿತಥೈಃ ಸದೃಶಾಃ ಸನ್ತೋಽವಿತಥಾ ಇವ ಲಕ್ಷಿತಾಃ ॥

೩೨ . ಸಪ್ರಯೋಜನತಾ ತೇಷಾಂ ಸ್ವಪ್ನೇ ವಿಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ।
ತಸ್ಮಾದಾದ್ಯನ್ತವತ್ತ್ವೇನ ಮಿಥ್ಯೈವ ಖಲು ತೇ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥

೩೩ . ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾ ಮೃಷಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ಕಾಯಸ್ಯಾನ್ತರ್ನಿದರ್ಶನಾತ್ ।
ಸಂವೃತೇಽಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರದೇಶೇ ವೈ ಭೂತಾನಾಂ ದರ್ಶನಂ ಕುತಃ ॥

೩೪ . ನ ಯುಕ್ತಂ ದರ್ಶನಂ ಗತ್ವಾ ಕಾಲಸ್ಯಾನಿಯಮಾದ್ಗತೌ ।
ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಶ್ಚ ವೈ ಸರ್ವಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ದೇಶೇ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥

೩೫ . ಮಿತ್ರಾದ್ಯೈಃ ಸಹ ಸಮ್ಮನ್ತ್ರ್ಯ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ನ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ ।
ಗೃಹೀತಂ ಚಾಪಿ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋ ನ ಪಶ್ಯತಿ ॥

೩೬ . ಸ್ವಪ್ನೇ ಚಾವಸ್ತುಕಃ ಕಾಯಃ ಪೃಥಗನ್ಯಸ್ಯ ದರ್ಶನಾತ್ ।
ಯಥಾ ಕಾಯಸ್ತಥಾ ಸರ್ವಂ ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯಮವಸ್ತುಕಮ್ ॥

೩೭ . ಗ್ರಹಣಾಜ್ಜಾಗರಿತವತ್ ತದ್ಧೇತುಃ ಸ್ವಪ್ನ ಇಷ್ಯತೇ ।
ತದ್ಧೇತುತ್ವಾತ್ತು ತಸ್ಯೈವ ಸಜ್ಜಾಗರಿತಮಿಷ್ಯತೇ ॥

೩೮ . ಉತ್ಪಾದಸ್ಯಾಪ್ರಸಿದ್ಧತ್ವಾದಜಂ ಸರ್ವಮುದಾಹೃತಮ್ ।
ನ ಚ ಭೂತಾದಭೂತಸ್ಯ ಸಂಭವೋಽಸ್ತಿ ಕಥಂಚನ ॥

೩೯ . ಅಸಜ್ಜಾಗರಿತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ಪಶ್ಯತಿ ತನ್ಮಯಃ ।
ಅಸತ್ಸ್ವಪ್ನೇಽಪಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋ ನ ಪಶ್ಯತಿ ॥

೪೦ . ನಾಸ್ತ್ಯಸದ್ಧೇತುಕಮಸತ್ ಸದಸದ್ಧೇತುಕಂ ತಥಾ ।
ಸಚ್ಚ ಸದ್ಧೇತುಕಂ ನಾಸ್ತಿ ಸದ್ಧೇತುಕಮಸತ್ ಕುತಃ ॥

೪೧ . ವಿಪರ್ಯಾಸಾದ್ಯಥಾ ಜಾಗ್ರದಚಿನ್ತ್ಯಾನ್ ಭೂತವತ್ ಸ್ಪೃಶೇತ್ ।
ತಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ವಿಪರ್ಯಾಸಾದ್ಧರ್ಮಾಂಸ್ತತ್ರೈವ ಪಶ್ಯತಿ ॥

೪೨ .ಉಪಲಮ್ಭಾತ್ ಸಮಾಚಾರಾದಸ್ತಿವಸ್ತುತ್ವವಾದಿನಾಮ್ ।
ಜಾತಿಸ್ತು ದೇಶಿತಾ ಬುದ್ಧೈರಜಾತೇಸ್ತ್ರಸತಾಂ ಸದಾ ॥

೪೩ . ಅಜಾತೇಸ್ತ್ರಸತಾಂ ತೇಷಾಮುಪಲಮ್ಭಾದ್ವಿಯನ್ತಿ ಯೇ ।
ಜಾತಿದೋಷಾ ನ ಸೇತ್ಸ್ಯನ್ತಿ ದೋಷೋಽಪ್ಯಲ್ಪೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

೪೪ . ಉಪಲಮ್ಭಾತ್ ಸಮಾಚಾರಾನ್ಮಾಯಾಹಸ್ತೀ ಯಥೋಚ್ಯತೇ ।
ಉಪಲಮ್ಭಾತ್ ಸಮಾಚಾರಾದಸ್ತಿ ವಸ್ತು ತಥೋಚ್ಯತೇ ॥

೪೫ .ಜಾತ್ಯಾಭಾಸಂ ಚಲಾಭಾಸಂ ವಸ್ತ್ವಾಭಾಸಂ ತಥೈವ ಚ ।
ಅಜಾಚಲಮವಸ್ತುತ್ವಂ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಶಾನ್ತಮದ್ವಯಮ್ ॥

೪೬ .ಏವಂ ನ ಜಾಯತೇ ಚಿತ್ತಮೇವಂ ಧರ್ಮಾ ಅಜಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ।
ಏವಮೇವ ವಿಜಾನನ್ತೋ ನ ಪತನ್ತಿ ವಿಪರ್ಯಯೇ ॥

೪೭ . ಋಜುವಕ್ರಾದಿಕಾಭಾಸಮಲಾತಸ್ಪನ್ದಿತಂ ಯಥಾ ।
ಗ್ರಹಣಗ್ರಾಹಕಾಭಾಸಂ ವಿಜ್ಞಾನಸ್ಪನ್ದಿತಂ ತಥಾ ॥

೪೮ . ಅಸ್ಪನ್ದಮಾನಮಲಾತಮನಾಭಾಸಮಜಂ ಯಥಾ ।
ಅಸ್ಪನ್ದಮಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನಮನಾಭಾಸಮಜಂ ತಥಾ ॥

೪೯ .ಅಲಾತೇ ಸ್ಪನ್ದಮಾನೇ ವೈ ನಾಭಾಸಾ ಅನ್ಯತೋಭುವಃ ।
ನ ತತೋಽನ್ಯತ್ರ ನಿಸ್ಪನ್ದಾನ್ನಾಲಾತಂ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ತೇ ॥

೫೦ . ನ ನಿರ್ಗತಾ ಅಲಾತಾತ್ ತೇ ದ್ರವ್ಯತ್ವಾಭಾವಯೋಗತಃ ।
ವಿಜ್ಞಾನೇಽಪಿ ತಥೈವ ಸ್ಯುರಾಭಾಸಸ್ಯಾವಿಶೇಷತಃ ॥

೫೧ . ವಿಜ್ಞಾನೇ ಸ್ಪನ್ದಮಾನೇ ವೈ ನಾಭಾಸಾ ಅನ್ಯತೋಭುವಃ ।
ನ ತತೋಽನ್ಯತ್ರ ನಿಸ್ಪನ್ದಾನ್ನ ವಿಜ್ಞಾನಂ ವಿಶನ್ತಿ ತೇ ॥

೫೨ . ನ ನಿರ್ಗತಾಸ್ತೇ ವಿಜ್ಞಾನಾದ್ದ್ರವ್ಯತ್ವಾಭಾವಯೋಗತಃ ।
ಕಾರ್ಯಕಾರಣತಾಭಾವಾದ್ಯತೋಽಚಿನ್ತ್ಯಾಃ ಸದೈವತೇ ॥

೫೩ . ದ್ರವ್ಯಂ ದ್ರವ್ಯಸ್ಯ ಹೇತುಃ ಸ್ಯಾದನ್ಯದನ್ಯಸ್ಯ ಚೈವ ಹಿ ।
ದ್ರವ್ಯತ್ವಮನ್ಯಭಾವೋ ವಾ ಧರ್ಮಾಣಾಂ ನೋಪಪದ್ಯತೇ ॥

೫೪ . ಏವಂ ನ ಚಿತ್ತಜಾ ಧರ್ಮಾಶ್ಚಿತ್ತಂ ವಾಪಿ ನ ಧರ್ಮಜಮ್ ।
ಏವಂ ಹೇತುಫಲಾಜಾತಿಂ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಮನೀಷಿಣಃ ॥

೫೫. ಯಾವದ್ಧೇತುಫಲಾವೇಶಸ್ತಾವದ್ಧೇತುಫಲೋದ್ಭವಃ ।
ಕ್ಷೀಣೇ ಹೇತುಫಲಾವೇಶೇ ನಾಸ್ತಿ ಹೇತುಫಲೋದ್ಭವಃ ॥

೫೬. ಯಾವದ್ಧೇತುಫಲಾವೇಶಃ ಸಂಸಾರಸ್ತಾವದಾಯತಃ ।
ಕ್ಷೀಣೇ ಹೇತುಫಲಾವೇಶೇ ಸಂಸಾರಂ ನ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ ॥

೫೭. ಸಂವೃತ್ಯಾ ಜಾಯತೇ ಸರ್ವಂ ಶಾಶ್ವತಂ ನಾಸ್ತಿ ತೇನ ವೈ ।
ಸದ್ಭಾವೇನ ಹ್ಯಜಂ ಸರ್ವಮುಚ್ಛೇದಸ್ತೇನ ನಾಸ್ತಿ ವೈ ॥

೫೮. ಧರ್ಮಾ ಯ ಇತಿ ಜಾಯನ್ತೇ ಜಾಯನ್ತೇ ತೇ ನ ತತ್ತ್ವತಃ ।
ಜನ್ಮ ಮಾಯೋಪಮಂ ತೇಷಾಂ ಸಾ ಚ ಮಾಯಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥

೫೯. ಯಥಾ ಮಾಯಾಮಯಾದ್ ಬೀಜಾಜ್ಜಾಯತೇ, ತನ್ಮಯೋಽಙ್ಕುರಃ ।
ನಾಸೌ ನಿತ್ಯೋ ನ ಚೋಚ್ಛೇದೀ ತದ್ವದ್ಧರ್ಮೇಷು ಯೋಜನಾ ॥

೬೦ . ನಾಜೇಷು ಸರ್ವಧರ್ಮೇಷು ಶಾಶ್ವತಾಶಾಶ್ವತಾಭಿದಾ ।
ಯತ್ರ ವರ್ಣಾ ನ ವರ್ತನ್ತೇ ವಿವೇಕಸ್ತತ್ರ ನೋಚ್ಯತೇ ॥

೬೧ . ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಚಲತಿ ಮಾಯಯಾ ।
ತಥಾ ಜಾಗ್ರದ್ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಚಲತಿ ಮಾಯಯಾ ॥

೬೨ . ಅದ್ವಯಂ ಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಸ್ವಪ್ನೇ ನ ಸಂಶಯಃ ।
ಅದ್ವಯಂ ಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ತಥಾ ಜಾಗ್ರನ್ನ ನ ಸಂಶಯಃ ॥

೬೩ . ಸ್ವಪ್ನದೃಕ್ ಪ್ರಚರನ್ ಸ್ವಪ್ನೇ ದಿಕ್ಷು ವೈ ದಶಸು ಸ್ಥಿತಾನ್ ।
ಅಣ್ಡಜಾನ್ ಸ್ವೇದಜಾನ್ ವಾಪಿ ಜೀವಾನ್ ಪಶ್ಯತಿ ಯಾನ್ ಸದಾ ॥

೬೪ . ಸ್ವಪ್ನದೃಕ್ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯಾಸ್ತೇ ನ ವಿದ್ಯನ್ತೇ ತತಃ ಪೃಥಕ್ ।
ತಥಾ ತದ್ದೃಶ್ಯಮೇವೇದಂ ಸ್ವಪ್ನದೃಕ್ಚಿತ್ತಮಿಷ್ಯತೇ ॥

೬೫ . ಚರಞ್ಜಾಗರಿತೇ ಜಾಗ್ರದ್ದಿಕ್ಷು ವೈ ದಶಸು ಸ್ಥಿತಾನ್ ।
ಅಣ್ಡಜಾನ್ ಸ್ವೇದಜಾನ್ ವಾಪಿ ಜೀವಾನ್ ಪಶ್ಯತಿ ಯಾನ್ ಸದಾ ॥

೬೬ . ಜಾಗ್ರಚ್ಚಿತ್ತೇಕ್ಷಣೀಯಾಸ್ತೇ ನ ವಿದ್ಯನ್ತೇ ತತಃ ಪೃಥಕ್ ।
ತಥಾ ತದ್ದೃಶ್ಯಮೇವೇದಂ ಜಾಗ್ರತಶ್ಚಿತ್ತಮಿಷ್ಯತೇ ॥

೬೭ . ಉಭೇ ಹ್ಯನ್ಯೋನ್ಯದೃಶ್ಯೇ ತೇ ಕಿಂ ತದಸ್ತೀತಿ ನೋಚ್ಯತೇ ।
ಲಕ್ಷಣಾಶೂನ್ಯಮುಭಯಂ ತನ್ಮತೇನೈವ ಗೃಹ್ಯತೇ ॥

೬೮ . ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನಮಯೋ ಜೀವೋ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇಽಪಿ ಚ ।
ತಥಾ ಜೀವಾ ಅಮೀ ಸರ್ವೇ ಭವನ್ತಿ ನ ಭವನ್ತಿ ಚ ॥

೬೯ . ಯಥಾ ಮಾಯಾಮಯೋ ಜೀವೋ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇಽಪಿ ಚ ।
ತಥಾ ಜೀವಾ ಅಮೀ ಸರ್ವೇ ಭವನ್ತಿ ನ ಭವನ್ತಿ ಚ ॥

೭೦ .ಯಥಾ ನಿರ್ಮಿತಕೋ ಜೀವೋ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇಽಪಿ ಚ ।
ತಥಾ ಜೀವಾ ಅಮೀ ಸರ್ವೇ ಭವನ್ತಿ ನ ಭವನ್ತಿ ಚ ॥

೭೧ .ನ ಕಶ್ಚಿಜ್ಜಾಯತೇ ಜೀವಃ ಸಮ್ಭವೋಽಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೇ ।
ಏತತ್ತದುತ್ತಮಂ ಸತ್ಯಂ ಯತ್ರ ಕಿಂಚಿನ್ನ ಜಾಯತೇ ॥

೭೨ .ಚಿತ್ತಸ್ಪನ್ದಿತಮೇವೇದಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಗ್ರಾಹಕವತ್ ದ್ವಯಮ್ ।
ಚಿತ್ತಂ ನಿರ್ವಿಷಯಂ ನಿತ್ಯಮಸಙ್ಗಂ ತೇನ ಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥

೭೩ . ಯೋಽಸ್ತಿ ಕಲ್ಪಿತಸಂವೃತ್ಯಾ ಪರಮಾರ್ಥೇನ ನಾಸ್ತ್ಯಸೌ ।
ಪರತನ್ತ್ರಾಭಿಸಂವೃತ್ಯಾ ಸ್ಯಾನ್ನಾಸ್ತಿ ಪರಮಾರ್ಥತಃ ॥

೭೪ .ಅಜಃ ಕಲ್ಪಿತಸಂವೃತ್ಯಾ ಪರಮಾರ್ಥೇನ ನಾಪ್ಯಜಃ ।
ಪರತನ್ತ್ರಾಭಿನಿಷ್ಪತ್ತ್ಯಾ ಸಂವೃತ್ಯಾ ಜಾಯತೇ ತು ಸಃ ॥

೭೫ .ಅಭೂತಾಭಿನಿವೇಶೋಽಸ್ತಿ ದ್ವಯಂ ತತ್ರ ನ ವಿದ್ಯತೇ ।
ದ್ವಯಾಭಾವಂ ಸ ಬುದ್ಧ್ವೈವ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತೋ ನ ಜಾಯತೇ ॥

೭೬ . ಯದಾ ನ ಲಭತೇ ಹೇತೂನುತ್ತಮಾಧಮಮಧ್ಯಮಾನ್ ।
ತದಾ ನ ಜಾಯತೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೇತ್ವಭಾವೇ ಫಲಂ ಕುತಃ ॥

೭೭ . ಅನಿಮಿತ್ತಸ್ಯ ಚಿತ್ತಸ್ಯ ಯಾಽನುತ್ಪತ್ತಿಃ ಸಮಾದ್ವಯಾ ।
ಅಜಾತಸ್ಯೈವ ಸರ್ವಸ್ಯ ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯಂ ಹಿ ತದ್ಯತಃ ॥

೭೮ .ಬುದ್ಧ್ವಾಽನಿಮಿತ್ತತಾಂ ಸತ್ಯಾಂ ಹೇತುಂ ಪೃಥಗನಾಪ್ನುವನ್ ।
ವೀತಶೋಕಂ ತಥಾಽಕಾಮಮಭಯಂ ಪದಮಶ್ನುತೇ ॥

೭೯ .ಅಭೂತಾಭಿನಿವೇಶಾದ್ಧಿ ಸದೃಶೇ ತತ್ಪ್ರವರ್ತತೇ ।
ವಸ್ತ್ವಭಾವಂ ಸ ಬುದ್ಧ್ವೈವ ನಿಸ್ಸಙ್ಗಂ ವಿನಿವರ್ತತೇ ॥

೮೦ . ನಿವೃತ್ತಸ್ಯಾಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಲಾ ಹಿ ತದಾ ಸ್ಥಿತಿಃ ।
ವಿಷಯಃ ಸ ಹಿ ಬುದ್ಧಾನಾಂ ತತ್ ಸಾಮ್ಯಮಜಮದ್ವಯಮ್ ॥

೮೧ . ಅಜಮನಿದ್ರಮಸ್ವಪ್ನಂ ಪ್ರಭಾತಂ ಭವತಿ ಸ್ವಯಮ್ ।
ಸಕೃದ್ವಿಭಾತೋ ಹ್ಯೇವೈಷ ಧರ್ಮೋ ಧಾತುಸ್ವಭಾವತಃ ॥

೮೨ . ಸುಖಮಾವ್ರಿಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ದುಃಖಂ ವಿವ್ರಿಯತೇ ಸದಾ ।
ಯಸ್ಯ ಕಸ್ಯ ಚ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗ್ರಹೇಣ ಭಗವಾನಸೌ ॥

೮೩ . ಅಸ್ತಿ ನಾಸ್ತ್ಯಸ್ತಿನಾಸ್ತೀತಿ ನಾಸ್ತಿನಾಸ್ತೀತಿ ವಾ ಪುನಃ ।
ಚಲಸ್ಥಿರೋಭಯಾಭಾವೈರಾವೃಣೋತ್ಯೇವ ಬಾಲಿಶಃ ॥

೮೪ . ಕೋಟ್ಯಶ್ಚತಸ್ರ ಏತಾಸ್ತು ಗ್ರಹೈರ್ಯಾಸಾಂ ಸದಾವೃತಃ ।
ಭಗವಾನಾಭಿರಸ್ಪೃಷ್ಟೋ ಯೇನ ದೃಷ್ಟಃ ಸ ಸರ್ವದೃಕ್ ॥

೮೫ . ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸರ್ವಜ್ಞತಾಂ ಕೃತ್ಸ್ನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಪದಮದ್ವಯಮ್ ।
ಅನಾಪನ್ನಾದಿಮಧ್ಯಾನ್ತಂ ಕಿಮತಃ ಪರಮೀಹತೇ ॥

೮೬ . ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ವಿನಯೋ ಹ್ಯೇಷ ಶಮಃ ಪ್ರಾಕೃತ ಉಚ್ಯತೇ ।
ದಮಃ ಪ್ರಕೃತಿದಾನ್ತತ್ವಾದೇವಂ ವಿದ್ವಾಞ್ಛಮಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥

೮೭ . ಸವಸ್ತು ಸೋಪಲಮ್ಭಂ ಚ ದ್ವಯಂ ಲೌಕಿಕಮಿಷ್ಯತೇ ।
ಅವಸ್ತು ಸೋಪಲಮ್ಭಂ ಚ ಶುದ್ಧಂ ಲೌಕಿಕಮಿಷ್ಯತೇ ॥

೮೮ . ಅವಸ್ತ್ವನುಪಲಮ್ಭಂ ಚ ಲೋಕೋತ್ತರಮಿತಿ ಸ್ಮೃತಮ್ ।
ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಸದಾ ಬುದ್ಧೈಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥

೮೯ . ಜ್ಞಾನೇ ಚ ತ್ರಿವಿಧೇ ಜ್ಞೇಯೇ ಕ್ರಮೇಣ ವಿದಿತೇ ಸ್ವಯಮ್ ।
ಸರ್ವಜ್ಞತಾ ಹಿ ಸರ್ವತ್ರ ಭವತೀಹ ಮಹಾಧಿಯಃ ॥

೯೦ . ಹೇಯಜ್ಞೇಯಾಪ್ಯಪಾಕ್ಯಾನಿ ವಿಜ್ಞೇಯಾನ್ಯಗ್ರಯಾಣತಃ ।
ತೇಷಾಮನ್ಯತ್ರ ವಿಜ್ಞೇಯಾದುಪಲಮ್ಭಸ್ತ್ರಿಷು ಸ್ಮೃತಃ ॥

೯೧ . ಪ್ರಕೃತ್ಯಾಕಾಶವಜ್ಞೇಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾ ಅನಾದಯಃ ।
ವಿದ್ಯತೇ ನ ಹಿ ನಾನಾತ್ವಂ ತೇಷಾಂ ಕ್ವಚನ ಕಿಂಚನ ॥

೯೨ . ಆದಿಬುದ್ಧಾಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯೈವ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾಃ ಸುನಿಶ್ಚಿತಾಃ ।
ಯಸ್ಯೈವಂ ಭವತಿ ಕ್ಷಾನ್ತಿಃ ಸೋಽಮೃತತ್ವಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥

೯೩ . ಆದಿಶಾನ್ತಾ ಹ್ಯನುತ್ಪನ್ನಾಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯೈವ ಸುನಿರ್ವೃತಾಃ ।
ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾಃ ಸಮಾಽಭಿನ್ನಾ ಅಜಂ ಸಾಮ್ಯಂ ವಿಶಾರದಮ್ ॥

೯೪ . ವೈಶಾರದ್ಯಂ ತು ವೈ ನಾಸ್ತಿ ಭೇದೇ ವಿಚರತಾಂ ಸದಾ ।
ಭೇದನಿಮ್ನಾಃ ಪೃಥಗ್ವಾದಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಕೃಪಣಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥

೯೫ . ಅಜೇ ಸಾಮ್ಯೇ ತು ಯೇ ಕೇಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯನ್ತಿ ಸುನಿಶ್ಚಿತಾಃ ।
ತೇ ಹಿ ಲೋಕೇ ಮಹಾಜ್ಞಾನಾಸ್ತಚ್ಚ ಲೋಕೋ ನ ಗಾಹತೇ ॥

೯೬ . ಅಜೇಷ್ವಜಮಸಂಕ್ರಾನ್ತಂ ಧರ್ಮೇಷು ಜ್ಞಾನಮಿಷ್ಯತೇ ।
ಯತೋ ನ ಕ್ರಮತೇ ಜ್ಞಾನಮಸಙ್ಗಂ ತೇನ ಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥

೯೭ . ಅಣುಮಾತ್ರೇಽಪಿ ವೈಧರ್ಮ್ಯೇ ಜಾಯಮಾನೇಽವಿಪಶ್ಚಿತಃ ।
ಅಸಙ್ಗತಾ ಸದಾ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಮುತಾವರಣಚ್ಯುತಿಃ ॥

೯೮ . ಅಲಬ್ಧಾವರಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾಃ ಪ್ರಕೃತಿನಿರ್ಮಲಾಃ ।
ಆದೌ ಬುದ್ಧಾಸ್ತಥಾ ಮುಕ್ತಾ ಬುಧ್ಯನ್ತ ಇತಿ ನಾಯಕಾಃ ॥

೯೯ . ಕ್ರಮತೇ ನ ಹಿ ಬುದ್ಧಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಂ ಧರ್ಮೇಷು ತಾಯಿನಃ ।
ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾಸ್ತಥಾ ಜ್ಞಾನಂ ನೈತದ್ ಬುದ್ಧೇನ ಭಾಷಿತಮ್ ॥

೧೦೦. ದುರ್ದರ್ಶಮತಿಗಮ್ಭೀರಮಜಂ ಸಾಮ್ಯಂ ವಿಶಾರದಮ್ ।
ಬುದ್ಧ್ವಾ ಪದಮನಾನಾತ್ವಂ ನಮಸ್ಕುರ್ಮೋ ಯಥಾಬಲಮ್ ॥

ಮಾಂಡೂಕ್ಯಕಾರಿಕಾ ಸಮಾಪ್ತಾ

ಭಾಷ್ಯಕಾರರ ಮಂಗಲ

೧. ಅಜಮಪಿ ಜನಿಯೋಗಂ ಪ್ರಾಪದೈಶ್ವರ್ಯಯೋಗಾ-
ದಗತಿ ಚ ಗತಿಮತ್ತಾಂ ಪ್ರಾಪದೇಕಂ ಹ್ಯನೇಕಮ್ ।
ವಿವಿಧವಿಷಯಧರ್ಮಗ್ರಾಹಿಮುಗ್ಧೇಕ್ಷಣಾನಾಂ
ಪ್ರಣತಭಯವಿಹನ್ತೃ ಬ್ರಹ್ಮ ಯತ್ತನ್ನತೋಽಸ್ಮಿ ॥

೨. ಪ್ರಜ್ಞಾವೈಶಾಖವೇಧಕ್ಷುಭಿತಜಲನಿಧೇರ್ವೇದನಾಮ್ನೋಽನ್ತರಸ್ಥಂ
ಭೂತಾನ್ಯಾಲೋಕ್ಯ ಮಗ್ನಾನ್ಯವಿರತಜನನಗ್ರಾಹಘೋರೇ ಸಮುದ್ರೇ ।
ಕಾರುಣ್ಯಾದುದ್ದಧಾರಾಮೃತಮಿದಮಮರೈರ್ದುರ್ಲಭಂ ಭೂತಹೇತೋರ್ಯಸ್ತಂ
ಪೂಜ್ಯಾಭಿಪೂಜ್ಯಂ ಪರಮಗುರುಮಮುಂ ಪಾದಪಾತೈರ್ನತೋಽಸ್ಮಿ ॥

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತು
(ಮಂಗಲ)

೧. ಯಸ್ಮಾಜ್ಜಾತಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಯಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಪ್ರಲೀಯತೇ ।
ಯೇನೇದಂ ಧಾರ್ಯತೇ ಚೈವ ತಸ್ಮೈ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥

೨. ಯೈರಿಮೇ ಗುರುಭಿಃ ಪೂರ್ವಂ ಪದವಾಕ್ಯಪ್ರಮಾಣತಃ ।
ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾಃ ಸರ್ವವೇದಾನ್ತಾಸ್ತಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಣತೋಽಸ್ಮ್ಯಹಮ್ ॥

೩. ತೈತ್ತಿರೀಯಕಸಾರಸ್ಯ ಮಯಾಽಽಚಾರ್ಯಪ್ರಸಾದತಃ ।
ವಿಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥರುಚೀನಾಂ ಹಿ ವ್ಯಾಖ್ಯೇಯಂ ಸಂಪ್ರಣೀಯತೇ ॥

ಶೀಕ್ಷಾವಲ್ಲೀ
ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

೧. ಶಂ ನೋ ಮಿತ್ರಃ ಶಂ ವರುಣಃ । ಶಂ ನೋ ಭವತ್ವರ್ಯಮಾ । ಶಂ ನ ಇಂದ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ । ಶಂ ನೋ ವಿಷ್ಣುರುರುಕ್ರಮಃ । ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ । ನಮಸ್ತೇ ವಾಯೋ । ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ । ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ಋತಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ಸತ್ಯಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ತನ್ಮಾಮವತು । ತದ್ವಕ್ತಾರಮವತು । ಅವತು ಮಾಮ್ । ಅವತು ವಕ್ತಾರಮ್ ॥ ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

೨. ಶೀಕ್ಷಾಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ । ವರ್ಣಸ್ಸ್ವರಃ । ಮಾತ್ರಾ ಬಲಮ್ । ಸಾಮ ಸಂತಾನಃ । ಇತ್ಯುಕ್ತಶ್ಶೀಕ್ಷಾಧ್ಯಾಯಃ ॥

೩ . ಸಹ ನೌ ಯಶಃ । ಸಹ ನೌ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಮ್ । ಅಥಾತಸ್ಸಗ್ಂಹಿತಾಯಾ ಉಪನಿಷದಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ । ಪಂಚಸ್ವಧಿಕರಣೇಷು । ಅಧಿಲೋಕಮಧಿಜ್ಯೌತಿಷಮಧಿವಿದ್ಯಮಧಿ – ಪ್ರಜಮಧ್ಯಾತ್ಮಮ್ । ತಾ ಮಹಾಸಗ್ಂಹಿತಾ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ । ಅಥಾಧಿಲೋಕಮ್ । ಪೃಥಿವೀ ಪೂರ್ವರೂಪಮ್ । ದ್ಯೌರುತ್ತರರೂಪಮ್ । ಆಕಾಶಸ್ಸಂಧಿಃ । ವಾಯುಸ್ಸಂಧಾನಮ್ । ಇತ್ಯಧಿಲೋಕಮ್ । ಅಥಾಧಿಜ್ಯೌತಿಷಮ್ । ಅಗ್ನಿಃ ಪೂರ್ವರೂಪಮ್ । ಆದಿತ್ಯ ಉತ್ತರರೂಪಮ್ । ಆಪಸ್ಸಂಧಿಃ । ವೈದ್ಯುತಸ್ಸಂಧಾನಮ್ । ಇತ್ಯಧಿಜ್ಯೌತಿಷಮ್ । ಅಥಾಧಿವಿದ್ಯಮ್ । ಆಚಾರ್ಯಃ ಪೂರ್ವರೂಪಮ್ । ಅನ್ತೇವಾಸ್ಯುತ್ತರರೂಪಮ್ । ವಿದ್ಯಾ ಸಂಧಿಃ । ಪ್ರವಚನಗ್ಂ ಸಂಧಾನಮ್ । ಇತ್ಯಧಿವಿದ್ಯಮ್ । ಅಥಾಧಿಪ್ರಜಮ್ । ಮಾತಾ ಪೂರ್ವರೂಪಮ್ । ಪಿತೋತ್ತರರೂಪಮ್ । ಪ್ರಜಾ ಸಂಧಿಃ । ಪ್ರಜನನಗ್ಂ ಸಂಧಾನಮ್ । ಇತ್ಯಧಿಪ್ರಜಮ್ । ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಮ್ । ಅಧರಾಹನುಃ ಪೂರ್ವರೂಪಮ್ । ಉತ್ತರಾಹನುರುತ್ತರರೂಪಮ್ । ವಾಕ್ಸಂಧಿಃ । ಜಿಹ್ವಾ ಸಂಧಾನಮ್ । ಇತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಮ್ । ಇತೀಮಾ ಮಹಾಸಗ್ಂಹಿತಾಃ । ಯ ಏವಮೇತಾ ಮಹಾಸಗ್ಂಹಿತಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾ ವೇದ । ಸಂಧೀಯತೇ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿಃ । ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನಾನ್ನಾದ್ಯೇನ ಸುವರ್ಗೇಣ ಲೋಕೇನ ॥

೪ . ಯಶ್ಛಂದಸಾಮೃಷಭೋ ವಿಶ್ವರೂಪಃ । ಛಂದೋಭ್ಯೋಽಧ್ಯಮೃತಾಥ್ಸಂಬಭೂವ । ಸ ಮೇನ್ದ್ರೋ ಮೇಧಯಾ ಸ್ಪೃಣೋತು । ಅಮೃತಸ್ಯ ದೇವ ಧಾರಣೋ ಭೂಯಾಸಮ್ । ಶರೀರಂ ಮೇ

ವಿಚರ್ಷಣಮ್ । ಜಿಹ್ವಾ ಮೇ ಮಧುಮತ್ತಮಾ । ಕರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಭೂರಿವಿಶ್ರುವಮ್ । ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕೋಶೋಽಸಿ ಮೇಧಯಾಪಿಹಿತಃ । ಶ್ರುತಂ ಮೇ ಗೋಪಾಯ । ಆವಹಂತೀ ವಿತನ್ವಾನಾ । ಕುರ್ವಾಣಾ ಚೀರಮಾತ್ಮನಃ । ವಾಸಾಗ್ಂಸಿ ಮಮ ಗಾವಶ್ಚ । ಅನ್ನಪಾನೇ ಚ ಸರ್ವದಾ । ತತೋ ಮೇ ಶ್ರಿಯಮಾವಹ । ಲೋಮಶಾಂ ಪಶುಭಿಸ್ಸಹ ಸ್ವಾಹಾ । ಆ ಮಾ ಯಂತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ವಿ ಮಾ ಯಂತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ಪ್ರ ಮಾ ಯಂತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ಯಶೋ ಜನೇಽಸಾನಿ ಸ್ವಾಹಾ । ಶ್ರೇಯಾನ್, ವಸ್ಯಸೋಽಸಾನಿ ಸ್ವಾಹಾ । ತಂ ತ್ವಾ ಭಗ ಪ್ರವಿಶಾನಿ ಸ್ವಾಹಾ । ಸ ಮಾ ಭಗ ಪ್ರವಿಶ ಸ್ವಾಹಾ । ತಸ್ಮಿನ್ಸ್ಸಹಸ್ರಶಾಖೇ । ನಿಭಗಾಽಹಂ ತ್ವಯಿ ಮೃಜೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಯಥಾಽಽಪಃ ಪ್ರವತಾಽಽಯಂತಿ । ಯಥಾ ಮಾಸಾ ಅಹರ್ಜರಮ್ । ಏವಂ ಮಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ । ಧಾತರಾಯಂತು ಸರ್ವತಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ಪ್ರತಿವೇಶೋಽಸಿ ಪ್ರಮಾಭಾಹಿ ಪ್ರಮಾಪದ್ಯಸ್ವ ॥

೫ . ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರಿತಿ ವಾ ಏತಾಸ್ತಿಸ್ರೋ ವ್ಯಾಹೃತಯಃ । ತಾಸಾಮು ಹ ಸ್ಮೈತಾಂ ಚತುರ್ಥೀಮ್ । ಮಾಹಾಚಮಸ್ಯಃ ಪ್ರವೇದಯತೇ । ಮಹ ಇತಿ । ತದ್ ಬ್ರಹ್ಮ । ಸ ಆತ್ಮಾ । ಅಂಗಾನ್ಯನ್ಯಾ ದೇವತಾಃ । ಭೂರಿತಿ ವಾ ಅಯಂ ಲೋಕಃ । ಭುವ ಇತ್ಯಂತರಿಕ್ಷಮ್ । ಸುವರಿತ್ಯಸೌ ಲೋಕಃ । ಮಹ ಇತ್ಯಾದಿತ್ಯಃ । ಆದಿತ್ಯೇನ ವಾವ ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾ ಮಹೀಯನ್ತೇ । ಭೂರಿತಿ ವಾ ಅಗ್ನಿಃ । ಭುವ

ಇತಿ ವಾಯುಃ । ಸುವರಿತ್ಯಾದಿತ್ಯಃ । ಮಹ ಇತಿ ಚಂದ್ರಮಾಃ । ಚಂದ್ರಮಸಾ ವಾವ ಸರ್ವಾಣಿ ಜ್ಯೋತೀಗ್ಂಷಿ ಮಹೀಯನ್ತೇ । ಭೂರಿತಿ ವಾ ಋಚಃ । ಭುವ ಇತಿ ಸಾಮಾನಿ । ಸುವರಿತಿ ಯಜೂಗ್ಂಷಿ । ಮಹ ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮ । ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಾವ ಸರ್ವೇ ವೇದಾ ಮಹೀಯನ್ತೇ । ಭೂರಿತಿ ವೈ ಪ್ರಾಣಃ । ಭುವ ಇತ್ಯಪಾನಃ । ಸುವರಿತಿ ವ್ಯಾನಃ । ಮಹ ಇತ್ಯನ್ನಮ್ । ಅನ್ನೇನ ವಾವ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾ ಮಹೀಯನ್ತೇ । ತಾ ವಾ ಏತಾಶ್ಚತಸ್ರಶ್ಚತುರ್ಧಾ । ಚತಸ್ರಶ್ಚತಸ್ರೋ ವ್ಯಾಹೃತಯಃ । ತಾ ಯೋ ವೇದ । ಸ ವೇದ ಬ್ರಹ್ಮ । ಸರ್ವೇಽಸ್ಮೈ ದೇವಾ ಬಲಿಮಾವಹಂತಿ ॥

೬. ಸ ಯ ಏಷೋಽನ್ತರ್ಹೃದಯ ಆಕಾಶಃ । ತಸ್ಮಿನ್ನಯಂ ಪುರುಷೋ ಮನೋಮಯಃ । ಅಮೃತೋ ಹಿರಣ್ಮಯಃ । ಅನ್ತರೇಣ ತಾಲುಕೇ । ಯ ಏಷಸ್ತನ ಇವಾವಲಂಬತೇ । ಸೇನ್ದ್ರಯೋನಿಃ । ಯತ್ರಾಸೌ ಕೇಶಾನ್ತೋ ವಿವರ್ತತೇ । ವ್ಯಪೋಹ್ಯ ಶೀರ್ಷಕಪಾಲೇ । ಭೂರಿತ್ಯಗ್ನೌ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಭುವ ಇತಿ ವಾಯೌ । ಸುವರಿತ್ಯಾದಿತ್ಯೇ । ಮಹ ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಿ । ಆಪ್ನೋತಿ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಮ್ । ಆಪ್ನೋತಿ ಮನಸಸ್ಪತಿಮ್ । ವಾಕ್ಪತಿಶ್ಚಕ್ಷುಷ್ಪತಿಃ । ಶ್ರೋತ್ರಪತಿರ್ವಿಜ್ಞಾನಪತಿಃ । ಏತತ್ತತೋ ಭವತಿ । ಆಕಾಶಶರೀರಂ ಬ್ರಹ್ಮ । ಸತ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಾಣಾರಾಮಂ ಮನ ಆನನ್ದಮ್ । ಶಾನ್ತಿಸಮೃದ್ಧಮಮೃತಮ್ । ಇತಿ ಪ್ರಾಚೀನಯೋಗ್ಯೋಪಾಸ್ವ ॥

೭ . ಪೃಥಿವ್ಯನ್ತರಿಕ್ಷಂ ದ್ಯೌರ್ದಿಶೋऽವಾನ್ತರದಿಶಾಃ । ಅಗ್ನಿರ್ವಾಯುರಾದಿತ್ಯಶ್ಚಂದ್ರಮಾ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ । ಆಪ ಓಷಧಯೋ ವನಸ್ಪತಯ ಆಕಾಶ ಆತ್ಮಾ । ಇತ್ಯಧಿಭೂತಮ್ । ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಮ್ । ಪ್ರಾಣೋ ವ್ಯಾನೋऽಪಾನ ಉದಾನಸ್ಸಮಾನಃ । ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ಮನೋ ವಾಕ್ ತ್ವಕ್ । ಚರ್ಮ ಮಾಗ್ಂಸಗ್ಗ್ಸ್ನಾವಾऽಸ್ಥಿ ಮಜ್ಜಾ । ಏತದಧಿವಿಧಾಯ ಋಷಿರವೋಚತ್ । ಪಾಙ್ಕ್ತಂ ವಾ ಇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮ್ । ಪಾಙ್ಕ್ತೇನೈವ ಪಾಙ್ಕ್ತಗ್ಗ್ ಸ್ಪೃಣೋತೀತಿ ॥

೮ . ಓಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮ । ಓಮಿತೀದಗ್ಂ ಸರ್ವಮ್ । ಓಮಿತ್ಯೇತದನುಕೃತಿ ಹ ಸ್ಮ ವಾ ಅಪ್ಯೋಶ್ರಾವಯೇತ್ಯಾಶ್ರಾವಯನ್ತಿ । ಓಮಿತಿ ಸಾಮಾನಿ ಗಾಯನ್ತಿ । ಓಗ್ಂ ಶೋಮಿತಿ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಶಗ್ಂಸನ್ತಿ । ಓಮಿತ್ಯಧ್ವರ್ಯುಃ ಪ್ರತಿಗರಂ ಪ್ರತಿಗೃಣಾತಿ । ಓಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪ್ರಸೌತಿ । ಓಮಿತ್ಯಗ್ನಿಹೋತ್ರ – ಮನುಜಾನಾತಿ । ಓಮಿತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯನ್ನಾಹ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಪ್ನವಾನೀತಿ । ಬ್ರಹ್ಮೈವೋಪಾಪ್ನೋತಿ ॥

೯ . ಋತಂ ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಸತ್ಯಂ ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ತಪಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ದಮಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಶಮಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಅಗ್ನಯಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಅತಿಥಯಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಮಾನುಷಂ ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಪ್ರಜಾ ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಪ್ರಜನಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ

ಚ । ಪ್ರಜಾತಿಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ । ಸತ್ಯಮಿತಿ ಸತ್ಯವಚಾ ರಾಥೀತರಃ । ತಪ ಇತಿ ತಪೋನಿತ್ಯಃ ಪೌರುಶಿಷ್ಟಿಃ । ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಏವೇತಿ ನಾಕೋ ಮೌದ್ಗಲ್ಯಃ । ತದ್ಧಿ ತಪಸ್ತದ್ಧಿ ತಪಃ ॥

೧೦ . ಅಹಂ ವೃಕ್ಷಸ್ಯ ರೇರಿವಾ । ಕೀರ್ತಿಃ ಪೃಷ್ಠಂ ಗಿರೇರಿವ । ಊರ್ಧ್ವಪವಿತ್ರೋ ವಾಜಿನೀವ ಸ್ವಮೃತಮಸ್ಮಿ । ದ್ರವಿಣಗ್ಂ ಸವರ್ಚಸಮ್ । ಸುಮೇಧಾ ಅಮೃತೋಕ್ಷಿತಃ । ಇತಿ ತ್ರಿಶಙ್ಕೋರ್ವೇದಾನುವಚನಮ್ ॥

೧೧ .ವೇದಮನೂಚ್ಯಾಚಾರ್ಯೋಽನ್ತೇವಾಸಿನಮನುಶಾಸ್ತಿ । ಸತ್ಯಂ ವದ । ಧರ್ಮಂ ಚರ । ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾನ್ಮಾ ಪ್ರಮದಃ । ಆಚಾರ್ಯಾಯ ಪ್ರಿಯಂ ಧನಮಾಹೃತ್ಯ ಪ್ರಜಾತನ್ತುಂ ಮಾ ವ್ಯವಚ್ಛೇತ್ಸೀಃ । ಸತ್ಯಾನ್ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್ । ಧರ್ಮಾನ್ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್ । ಕುಶಲಾನ್ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್ । ಭೂತ್ಯೈ ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್ । ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ – ಪ್ರವಚನಾಭ್ಯಾಂ ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್ । ದೇವಪಿತೃಕಾರ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್ । ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ । ಪಿತೃದೇವೋ ಭವ । ಆಚಾರ್ಯದೇವೋ ಭವ । ಅತಿಥಿದೇವೋ ಭವ । ಯಾನ್ಯನವದ್ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ । ತಾನಿ ಸೇವಿತವ್ಯಾನಿ । ನೋ ಇತರಾಣಿ । ಯಾನ್ಯಸ್ಮಾಕಗ್ಂ ಸುಚರಿತಾನಿ । ತಾನಿ ತ್ವಯೋಪಾಸ್ಯಾನಿ । ನೋ ಇತರಾಣಿ । ಯೇ ಕೇ ಚಾಸ್ಮಚ್ಛ್ರೇಯಾಗ್ಂಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ । ತೇಷಾಂ ತ್ವಯಾಽಽಸನೇ ನ ಪ್ರಶ್ವಸಿತವ್ಯಮ್ । ಶ್ರದ್ಧಯಾ ದೇಯಮ್ । ಅಶ್ರದ್ಧಯಾಽದೇಯಮ್ । ಶ್ರಿಯಾ ದೇಯಮ್ । ಹ್ರಿಯಾ ದೇಯಮ್ । ಭಿಯಾ ದೇಯಮ್ ।

ಸಂವಿದಾ ದೇಯಮ್ । ಅಥ ಯದಿ ತೇ ಕರ್ಮವಿಚಿಕಿಥ್ಸಾ ವಾ ವೃತ್ತವಿಚಿಕಿಥ್ಸಾ ವಾ ಸ್ಯಾತ್ । ಯೇ ತತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ಸಂಮರ್ಶಿನಃ । ಯುಕ್ತಾ ಆಯುಕ್ತಾಃ । ಅಲೂಕ್ಷಾ ಧರ್ಮಕಾಮಾಸ್ಸ್ಯುಃ । ಯಥಾ ತೇ ತತ್ರ ವರ್ತೇರನ್ । ತಥಾ ತತ್ರ ವರ್ತೇಥಾಃ । ಅಥಾಭ್ಯಾಖ್ಯಾತೇಷು । ಯೇ ತತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸ್ಸಂಮರ್ಶಿನಃ । ಯುಕ್ತಾ ಆಯುಕ್ತಾಃ । ಅಲೂಕ್ಷಾ ಧರ್ಮಕಾಮಾಸ್ಸ್ಯುಃ । ಯಥಾ ತೇ ತೇಷು ವರ್ತೇರನ್ । ತಥಾ ತೇಷು ವರ್ತೇಥಾಃ । ಏಷ ಆದೇಶಃ । ಏಷ ಉಪದೇಶಃ । ಏಷಾ ವೇದೋಪನಿಷತ್ । ಏತದನುಶಾಸನಮ್ । ಏವಮುಪಾಸಿತವ್ಯಮ್ । ಏವಮು ಚೈತದುಪಾಸ್ಯಮ್ ॥

ಉತ್ತರಶಾಂತಿಪಾಠ

೧೨ .ಶಂ ನೋ ಮಿತ್ರಶ್ಶಂ ವರುಣಃ । ಶಂ ನೋ ಭವತ್ವರ್ಯಮಾ । ಶಂ ನ ಇಂದ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ । ಶಂ ನೋ ವಿಷ್ಣುರುರುಕ್ರಮಃ । ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ । ನಮಸ್ತೇ ವಾಯೋ । ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ । ತ್ವಾಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾವಾದಿಷಮ್ । ಋತಮವಾದಿಷಮ್ । ಸತ್ಯಮವಾದಿಷಮ್ । ತನ್ಮಾಮಾವೀತ್ । ತದ್ವಕ್ತಾರಮಾವೀತ್ । ಆವೀನ್ಮಾಮ್ । ಆವೀದ್ವಕ್ತಾರಮ್ ॥ ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವಲ್ಲಿ

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಸಹ ನಾವವತು । ಸಹ ನೌ ಭುನಕ್ತು । ಸಹ ವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ ॥ ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

೧ . ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಪ್ನೋತಿ ಪರಮ್ । ತದೇಷಾಽಭ್ಯುಕ್ತಾ । ಸತ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಮನನ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮ । ಯೋ ವೇದ ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಂ ಪರಮೇ ವ್ಯೋಮನ್ । ಸೋಽಶ್ನುತೇ ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನ್ತ್ಸಹ । ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಿಪಶ್ಚಿತೇತಿ । ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಏತಸ್ಮಾದಾತ್ಮನ ಆಕಾಶಸ್ಸಂಭೂತಃ । ಆಕಾಶಾದ್ವಾಯುಃ । ವಾಯೋರಗ್ನಿಃ । ಅಗ್ನೇರಾಪಃ । ಅದ್ಭ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀ । ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಓಷಧಯಃ । ಓಷಧೀಭ್ಯೋಽನ್ನಮ್ । ಅನ್ನಾತ್ ಪುರುಷಃ । ಸ ವಾ ಏಷ ಪುರುಷೋಽನ್ನ- ರಸಮಯಃ । ತಸ್ಯೇದಮೇವ ಶಿರಃ । ಅಯಂ ದಕ್ಷಿಣಃ ಪಕ್ಷಃ । ಅಯಮುತ್ತರಃ ಪಕ್ಷಃ । ಅಯಮಾತ್ಮಾ । ಇದಂ ಪುಚ್ಛಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ ॥

೨ . ಅನ್ನಾದ್ವೈ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರಜಾಯನ್ತೇ । ಯಾಃ ಕಾಶ್ಚ ಪೃಥಿವೀಗ್ಂ ಶ್ರಿತಾಃ । ಅಥೋ ಅನ್ನೇನೈವ ಜೀವನ್ತಿ । ಅಥೈನದಪಿಯನ್ತ್ಯನ್ತತಃ । ಅನ್ನಗ್ಂ ಹಿ ಭೂತಾನಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮ್ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೌಷಧಮುಚ್ಯತೇ । ಸರ್ವಂ ವೈ ತೇಽನ್ನಮಾಪ್ನುವನ್ತಿ ।

ಯೋಽನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸತೇ । ಅನ್ನಗ್ಂ ಹಿ ಭೂತಾನಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮ್ ।
ತಸ್ಮಾಥ್ಸರ್ವೌಷಧಮುಚ್ಯತೇ । ಅನ್ನಾದ್ಭೂತಾನಿ ಜಾಯನ್ತೇ ।
ಜಾತಾನ್ಯನ್ನೇನ ವರ್ಧನ್ತೇ । ಅದ್ಯತೇಽತ್ತಿ ಚ ಭೂತಾನಿ । ತಸ್ಮಾದನ್ನಂ
ತದುಚ್ಯತ ಇತಿ । ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಏತಸ್ಮಾದನ್ನರಸಮಯಾತ್ ।
ಅನ್ಯೋಽನ್ತರ ಆತ್ಮಾ ಪ್ರಾಣಮಯಃ । ತೇನೈಷ ಪೂರ್ಣಃ । ಸ ವಾ
ಏಷ ಪುರುಷವಿಧ ಏವ । ತಸ್ಯ ಪುರುಷವಿಧತಾಮ್ । ಅನ್ವಯಂ
ಪುರುಷವಿಧಃ । ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣ ಏವ ಶಿರಃ । ವ್ಯಾನೋ ದಕ್ಷಿಣಃ ಪಕ್ಷಃ ।
ಅಪಾನ ಉತ್ತರಃ ಪಕ್ಷಃ । ಆಕಾಶ ಆತ್ಮಾ । ಪೃಥಿವೀ ಪುಚ್ಛಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ।
ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ ॥

೩. ಪ್ರಾಣಂ ದೇವಾ ಅನುಪ್ರಾಣನ್ತಿ । ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಶವಶ್ಚ ಯೇ ।
ಪ್ರಾಣೋ ಹಿ ಭೂತಾನಾಮಾಯುಃ । ತಸ್ಮಾಥ್ಸರ್ವಾಯುಷಮುಚ್ಯತೇ ।
ಸರ್ವಮೇವ ತ ಆಯುರ್ಯನ್ತಿ । ಯೇ ಪ್ರಾಣಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸತೇ ।
ಪ್ರಾಣೋ ಹಿ ಭೂತಾನಾಮಾಯುಃ । ತಸ್ಮಾಥ್ಸರ್ವಾಯುಷಮುಚ್ಯತ
ಇತಿ । ತಸ್ಯೈಷ ಏವ ಶಾರೀರ ಆತ್ಮಾ । ಯಃ ಪೂರ್ವಸ್ಯ । ತಸ್ಮಾದ್ವಾ
ಏತಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಾಣಮಯಾತ್ । ಅನ್ಯೋಽಂತರ ಆತ್ಮಾ ಮನೋಮಯಃ ।
ತೇನೈಷ ಪೂರ್ಣಃ । ಸ ವಾ ಏಷ ಪುರುಷವಿಧ ಏವ । ತಸ್ಯ ಪುರುಷ
ವಿಧತಾಮ್ । ಅನ್ವಯಂ ಪುರುಷ ವಿಧಃ । ತಸ್ಯ ಯಜುರೇವ ಶಿರಃ ।
ಋಗ್ದಕ್ಷಿಣಃ ಪಕ್ಷಃ । ಸಾಮೋತ್ತರಃ ಪಕ್ಷಃ । ಆದೇಶ ಆತ್ಮಾ ।
ಅಥರ್ವಾಂಗಿರಸಃ ಪುಚ್ಛಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ ॥

೪ . ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವರ್ತನ್ತೇ । ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ಸಹ । ಆನನ್ದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಿದ್ವಾನ್ । ನ ಬಿಭೇತಿ ಕದಾಚನೇತಿ । ತಸ್ಯೈಷ ಏವ ಶಾರೀರ ಆತ್ಮಾ । ಯಃ ಪೂರ್ವಸ್ಯ । ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಏತಸ್ಮಾನ್ಮನೋಮಯಾತ್ । ಅನ್ಯೋಽನ್ತರ ಆತ್ಮಾ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ । ತೇನೈಷ ಪೂರ್ಣಃ । ಸ ವಾ ಏಷ ಪುರುಷವಿಧ ಏವ । ತಸ್ಯ ಪುರುಷವಿಧತಾಮ್ । ಅನ್ವಯಂ ಪುರುಷವಿಧಃ । ತಸ್ಯ ಶ್ರದ್ಧೈವ ಶಿರಃ । ಋತಂ ದಕ್ಷಿಣಃ ಪಕ್ಷಃ । ಸತ್ಯಮುತ್ತರಃ ಪಕ್ಷಃ । ಯೋಗ ಆತ್ಮಾ । ಮಹಃ ಪುಚ್ಛಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ ॥

೫ . ವಿಜ್ಞಾನಂ ಯಜ್ಞಂ ತನುತೇ । ಕರ್ಮಾಣಿ ತನುತೇಽಪಿ ಚ । ವಿಜ್ಞಾನಂ ದೇವಾಸ್ಸರ್ವೇ । ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮುಪಾಸತೇ । ವಿಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಚೇದ್ವೇದ । ತಸ್ಮಾಚ್ಚೇನ್ನ ಪ್ರಮಾದ್ಯತಿ । ಶರೀರೇ ಪಾಪ್ಮನೋಹಿತ್ವಾ । ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನ್ಥ್ಸಮಶ್ನುತ ಇತಿ । ತಸ್ಯೈಷ ಏವ ಶಾರೀರ ಆತ್ಮಾ । ಯಃ ಪೂರ್ವಸ್ಯ । ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಏತಸ್ಮಾದ್ವಿಜ್ಞಾನಮಯಾತ್ । ಅನ್ಯೋಽಂತರ ಆತ್ಮಾಽಽನನ್ದಮಯಃ । ತೇನೈಷ ಪೂರ್ಣಃ । ಸ ವಾ ಏಷ ಪುರುಷವಿಧ ಏವ । ತಸ್ಯ ಪುರುಷವಿಧತಾಮ್ । ಅನ್ವಯಂ ಪುರುಷವಿಧಃ । ತಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಮೇವ ಶಿರಃ । ಮೋದೋ ದಕ್ಷಿಣಃ ಪಕ್ಷಃ । ಪ್ರಮೋದ ಉತ್ತರಃ ಪಕ್ಷಃ । ಆನನ್ದ ಆತ್ಮಾ । ಬ್ರಹ್ಮಪುಚ್ಛಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ ॥

೬ . ಅಸನ್ನೇವ ಸ ಭವತಿ । ಅಸದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವೇದ ಚೇತ್ । ಅಸ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಚೇದ್ವೇದ । ಸನ್ತಮೇನಂ ತತೋ ವಿದುರಿತಿ । ತಸ್ಯೈಷ ಏವ ಶಾರೀರ ಆತ್ಮಾ । ಯಃ ಪೂರ್ವಸ್ಯ । ಅಥಾತೋಽನುಪ್ರಶ್ನಾಃ । ಉತಾವಿದ್ವಾನಮುಂ ಲೋಕಂ ಪ್ರೇತ್ಯ । ಕಶ್ಚನ ಗಚ್ಛತೀ ೩ । ಆಹೋ ವಿದ್ವಾನಮುಂ ಲೋಕಂ ಪ್ರೇತ್ಯ । ಕಶ್ಚಿಥ್ಸಮಶ್ನುತಾ ೩ ಉ । ಸೋಽಕಾಮಯತ । ಬಹು ಸ್ಯಾಂ ಪ್ರಜಾಯೇಯೇತಿ । ಸ ತಪೋಽತಪ್ಯತ । ಸ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ । ಇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಸೃಜತ । ಯದಿದಂ ಕಿಂಚ । ತಥ್ಸೃಷ್ಟ್ವಾ । ತದೇವಾನುಪ್ರಾವಿಶತ್ । ತದನುಪ್ರವಿಶ್ಯ । ಸಚ್ಚ ತ್ಯಚ್ಚಾಭವತ್ । ನಿರುಕ್ತಂ ಚಾನಿರುಕ್ತಂ ಚ । ನಿಲಯನಂ ಚಾನಿಲಯನಂ ಚ । ವಿಜ್ಞಾನಂ ಚಾವಿಜ್ಞಾನಂ ಚ । ಸತ್ಯಂ ಚಾನೃತಂ ಚ ಸತ್ಯಮಭವತ್ । ಯದಿದಂ ಕಿಂಚ । ತಥ್ಸತ್ಯಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ ॥

೭ . ಅಸದ್ವಾ ಇದಮಗ್ರ ಆಸೀತ್ । ತತೋ ವೈ ಸದಜಾಯತ । ತದಾತ್ಮಾನಗ್ಗ್ ಸ್ವಯಮಕುರುತ । ತಸ್ಮಾತ್ತಥ್ಸುಕೃತಮುಚ್ಯತ ಇತಿ । ಯದ್ವೈ ತಥ್ಸುಕೃತಮ್ । ರಸೋ ವೈ ಸಃ । ರಸಗ್ಗ್ ಹ್ಯೇವಾಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾಽಽನನ್ದೀ ಭವತಿ । ಕೋ ಹ್ಯೇವಾನ್ಯಾತ್ಕಃ ಪ್ರಾಣ್ಯಾತ್ । ಯದೇಷ ಆಕಾಶ ಆನನ್ದೋ ನ ಸ್ಯಾತ್ । ಏಷ ಹ್ಯೇವಾನನ್ದಯಾತಿ । ಯದಾ ಹ್ಯೇವೈಷ ಏತಸ್ಮಿನ್ನದೃಶ್ಯೇಽನಾತ್ಮ್ಯೇಽನಿರುಕ್ತೇಽನಿಲಯನೇಽಭಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ವಿನ್ದತೇ । ಅಥ ಸೋಽಭಯಂ ಗತೋ ಭವತಿ । ಯದಾ ಹ್ಯೇವೈಷ

ಏತಸ್ಮಿನ್ನುದರಮನ್ತರಂ ಕುರುತೇ । ಅಥ ತಸ್ಯ ಭಯಂ ಭವತಿ । ತತ್ತ್ವೇವ ಭಯಂ ವಿದುಷೋಽಮನ್ವಾನಸ್ಯ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ ॥

೮. ಭೀಷಾಽಸ್ಮಾದ್ವಾತಃ ಪವತೇ । ಭೀಷೋದೇತಿ ಸೂರ್ಯಃ । ಭೀಷಾಽಸ್ಮಾದಗ್ನಿಶ್ಚೇಂದ್ರಶ್ಚ । ಮೃತ್ಯುರ್ಧಾವತಿ ಪಂಚಮ ಇತಿ । ಸೈಷಾಽಽನಂದಸ್ಯ ಮೀಮಾಗ್ಂಸಾ ಭವತಿ । ಯುವಾ ಸ್ಯಾಥ್ಸಾಧು-ಯುವಾಽಧ್ಯಾಯಕಃ । ಆಶಿಷ್ಠೋ ದ್ರಢಿಷ್ಠೋ ಬಲಿಷ್ಠಃ । ತಸ್ಯೇಯಂ ಪೃಥಿವೀ ಸರ್ವಾ ವಿತ್ತಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಾ ಸ್ಯಾತ್ । ಸ ಏಕೋ ಮಾನುಷ ಆನನ್ದಃ । ತೇ ಯೇ ಶತಂ ಮಾನುಷಾ ಆನನ್ದಾಃ । ಸ ಏಕೋ ಮನುಷ್ಯಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಾನನ್ದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇ ಯೇ ಶತಂ ಮನುಷ್ಯಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಾನನ್ದಾಃ । ಸ ಏಕೋ ದೇವಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಾನನ್ದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇ ಯೇ ಶತಂ ದೇವಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಾನನ್ದಾಃ । ಸ ಏಕಃ ಪಿತೃಣಾಂ ಚಿರಲೋಕಲೋಕಾನಾಮಾನನ್ದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇ ಯೇ ಶತಂ ಪಿತೃಣಾಂ ಚಿರಲೋಕಲೋಕಾನಾಮಾನನ್ದಾಃ । ಸ ಏಕ ಆಜಾನಜಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಾನಂದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇ ಯೇ ಶತಮಾಜಾನಜಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಾನನ್ದಾಃ । ಸ ಏಕಃ ಕರ್ಮದೇವಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಾನನ್ದಃ । ಯೇ ಕರ್ಮಣಾ ದೇವಾನಪಿಯನ್ತಿ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇ ಯೇ ಶತಂ ಕರ್ಮದೇವಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಾನನ್ದಾಃ । ಸ ಏಕೋ ದೇವಾನಾಮಾನನ್ದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ ।

ತೇ ಯೇ ಶತಂ ದೇವಾನಾಮಾನನ್ದಾಃ । ಸ ಏಕ ಇಂದ್ರಸ್ಯಾನನ್ದಃ ।
ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇ ಯೇ ಶತಮಿಂದ್ರಸ್ಯಾನನ್ದಾಃ ।
ಸ ಏಕೋ ಬೃಹಸ್ಪತೇರಾನನ್ದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ ।
ತೇ ಯೇ ಶತಂ ಬೃಹಸ್ಪತೇರಾನನ್ದಾಃ । ಸ ಏಕಃ ಪ್ರಜಾಪತೇರಾನನ್ದಃ ।
ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇ ಯೇ ಶತಂ ಪ್ರಜಾಪತೇರಾನನ್ದಾಃ । ಸ
ಏಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ ಆನನ್ದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ಸ ಯಶ್ಚಾಯಂ
ಪುರುಷೇ । ಯಶ್ಚಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇ । ಸ ಏಕಃ । ಸ ಯ ಏವಂವಿತ್ ।
ಅಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೇತ್ಯ । ಏತಮನ್ನಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ ।
ಏತಂ ಪ್ರಾಣಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ । ಏತಂ ಮನೋಮಯಮಾತ್ಮಾನ-
ಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ । ಏತಂ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ ।
ಏತಮಾನಂದಮಯಮಾ ತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ ॥

೯ . ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವರ್ತನ್ತೇ । ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ಸಹ ।
ಆನಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಿದ್ವಾನ್ । ನ ಬಿಭೇತಿ ಕುತಶ್ಚನೇತಿ । ಏತಗ್ಂ
ಹ ವಾವ ನ ತಪತಿ । ಕಿಮಹಗ್ಂ ಸಾಧು ನಾಕರವಮ್ । ಕಿಮಹಂ
ಪಾಪಮಕರವಮಿತಿ । ಸ ಯ ಏವಂ ವಿದ್ವಾನೇತೇ ಆತ್ಮಾನಗ್ಗ್‌ಸ್ಪೃಣುತೇ ।
ಉಭೇ ಹ್ಯೇವೈಷ ಏತೇ ಆತ್ಮಾನಗ್ಗ್ ಸ್ಪೃಣುತೇ । ಯ ಏವಂ ವೇದ ।
ಇತ್ಯುಪನಿಷತ್ ॥

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಸಹ ನಾವವತು । ಸಹ ನೌ ಭುನಕ್ತು । ಸಹ ವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ ॥ ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

ಭೃಗುವಲ್ಲಿ

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಸಹ ನಾವವತು । ಸಹ ನೌ ಭುನಕ್ತು । ಸಹ ವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ ॥ ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

೧. ಭೃಗುರ್ವೈ ವಾರುಣಿಃ ।ವರುಣಂ ಪಿತರಮುಪಸಸಾರ । ಅಧೀಹಿ ಭಗವೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ತಸ್ಮಾ ಏತತ್ ಪ್ರೋವಾಚ । ಅನ್ನಂ ಪ್ರಾಣಂ ಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಮನೋ ವಾಚಮಿತಿ । ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ । ಯತೋ ವಾ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯನ್ತೇ । ಯೇನ ಜಾತಾನಿ ಜೀವನ್ತಿ । ಯತ್ ಪ್ರಯಂತ್ಯಭಿಸಂವಿಶನ್ತಿ । ತದ್ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ । ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ಸ ತಪೋಽತಪ್ಯತ । ಸ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ॥

೨ . ಅನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವ್ಯಜಾನಾತ್ । ಅನ್ನಾದ್ಧ್ಯೇವ ಖಲ್ವಿಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯನ್ತೇ । ಅನ್ನೇನ ಜಾತಾನಿ ಜೀವನ್ತಿ । ಅನ್ನಂ ಪ್ರಯನ್ತ್ಯಭಿಸಂವಿಶನ್ತೀತಿ । ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ । ಪುನರೇವ ವರುಣಂ ಪಿತರಮುಪಸಸಾರ । ಅಧೀಹಿ ಭಗವೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ । ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ । ತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ಸ ತಪೋಽತಪ್ಯತ । ಸ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ॥

೩ . ಪ್ರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿವ್ಯಜಾನಾತ್ । ಪ್ರಾಣಾದ್ಧ್ಯೇವ ಖಲ್ವಿಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯನ್ತೇ । ಪ್ರಾಣೇನ ಜಾತಾನಿ ಜೀವನ್ತಿ । ಪ್ರಾಣಂ ಪ್ರಯಂತ್ಯಭಿಸಂವಿಶನ್ತೀತಿ । ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ । ಪುನರೇವ ವರುಣಂ ಪಿತರಮುಪಸಸಾರ । ಅಧೀಹಿ ಭಗವೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ । ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ । ತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ಸ ತಪೋಽತಪ್ಯತ । ಸ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ॥

೪ . ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವ್ಯಜಾನಾತ್ । ಮನಸೋ ಹ್ಯೇವ ಖಲ್ವಿಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯನ್ತೇ । ಮನಸಾ ಜಾತಾನಿ ಜೀವನ್ತಿ । ಮನಃ ಪ್ರಯನ್ತ್ಯಭಿಸಂವಿಶನ್ತೀತಿ । ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ । ಪುನರೇವ ವರುಣಂ ಪಿತರಮುಪಸಸಾರ । ಅಧೀಹಿ ಭಗವೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ । ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ । ತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ಸ ತಪೋಽತಪ್ಯತ । ಸ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ॥

೫ . ವಿಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವ್ಯಜಾನಾತ್ । ವಿಜ್ಞಾನಾದ್ಧ್ಯೇವ ಖಲ್ವಿಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯನ್ತೇ । ವಿಜ್ಞಾನೇನ ಜಾತಾನಿ ಜೀವನ್ತಿ । ವಿಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಯನ್ತ್ಯಭಿಸಂವಿಶನ್ತೀತಿ । ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ । ಪುನರೇವ ವರುಣಂ ಪಿತರಮುಪಸಸಾರ । ಅಧೀಹಿ ಭಗವೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ । ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ । ತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ಸ ತಪೋಽತಪ್ಯತ । ಸ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ॥

೬ . ಆನಂದೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವ್ಯಜಾನಾತ್ । ಆನನ್ದಾದ್ಧ್ಯೇವ ಖಲ್ವಿಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯನ್ತೇ । ಆನನ್ದೇನ ಜಾತಾನಿ ಜೀವನ್ತಿ । ಆನಂದಂ ಪ್ರಯನ್ತ್ಯಭಿಸಂವಿಶನ್ತೀತಿ । ಸೈಷಾ ಭಾರ್ಗವೀವಾರುಣೀ ವಿದ್ಯಾ । ಪರಮೇ ವ್ಯೋಮನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ । ಯ ಏವಂ ವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋ ಭವತಿ । ಮಹಾನ್ ಭವತಿ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

೭ . ಅನ್ನಂ ನ ನಿನ್ದ್ಯಾತ್ । ತದ್ವ್ರತಮ್ । ಪ್ರಾಣೋ ವಾ ಅನ್ನಮ್ । ಶರೀರಮನ್ನಾದಮ್ । ಪ್ರಾಣೇ ಶರೀರಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ । ಶರೀರೇ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ । ತದೇತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ । ಸ ಯ ಏತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋ ಭವತಿ । ಮಹಾನ್ ಭವತಿ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

೮ . ಅನ್ನಂ ನ ಪರಿಚಕ್ಷೀತ । ತದ್ವ್ರತಮ್ । ಆಪೋ ವಾ ಅನ್ನಮ್ । ಜ್ಯೋತಿರನ್ನಾದಮ್ । ಅಪ್ಸು ಜ್ಯೋತಿಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ । ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಾಪಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ । ತದೇತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ । ಸ ಯ ಏತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋ ಭವತಿ । ಮಹಾನ್ ಭವತಿ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

೯ . ಅನ್ನಂ ಬಹು ಕುರ್ವೀತ । ತದ್ವ್ರತಮ್ । ಪೃಥಿವೀ ವಾ ಅನ್ನಮ್ । ಆಕಾಶೋಽನ್ನಾದಃ । ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ । ಆಕಾಶೇ ಪೃಥಿವೀ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ । ತದೇತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ । ಸ ಯ ಏತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋ ಭವತಿ । ಮಹಾನ್ ಭವತಿ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

೧೦ .ನ ಕಂಚನ ವಸತೌ ಪ್ರತ್ಯಾಚಕ್ಷೀತ । ತದ್ವ್ರತಮ್ । ತಸ್ಮಾದ್ಯಯಾ ಕಯಾ ಚ ವಿಧಯಾ ಬಹ್ವನ್ನಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ । ಅರಾಧ್ಯಸ್ಮಾ ಅನ್ನಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ । ಏತದ್ವೈ ಮುಖತೋಽನ್ನಗ್ಂ ರಾದ್ಧಮ್ । ಮುಖತೋಽಸ್ಮಾ ಅನ್ನಗ್ಂ ರಾಧ್ಯತೇ । ಏತದ್ವೈ ಮಧ್ಯತೋಽನ್ನಗ್ಂ ರಾದ್ಧಮ್ । ಮಧ್ಯತೋಽಸ್ಮಾ ಅನ್ನಗ್ಂ ರಾಧ್ಯತೇ । ಏತದ್ವಾ ಅಂತತೋಽನ್ನಗ್ಂ ರಾದ್ಧಮ್ । ಅಂತತೋಽಸ್ಮಾ ಅನ್ನಗ್ಂ ರಾಧ್ಯತೇ । ಯ ಏವಂ ವೇದ । ಕ್ಷೇಮ ಇತಿ ವಾಚಿ । ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಇತಿ

ಪ್ರಾಣಾಪಾನಯೋಃ । ಕರ್ಮೇತಿ ಹಸ್ತಯೋಃ । ಗತಿರಿತಿ ಪಾದಯೋಃ । ವಿಮುಕ್ತಿರಿತಿ ಪಾಯೌ । ಇತಿ ಮಾನುಷೀಸ್ಸಮಾಜ್ಞಾಃ । ಅಥ ದೈವೀಃ । ತೃಪ್ತಿರಿತಿ ವೃಷ್ಟೌ । ಬಲಮಿತಿ ವಿದ್ಯುತಿ । ಯಶ ಇತಿ ಪಶುಷು । ಜ್ಯೋತಿರಿತಿ ನಕ್ಷತ್ರೇಷು । ಪ್ರಜಾತಿರಮೃತಮಾನನ್ದ ಇತ್ಯುಪಸ್ಥೇ । ಸರ್ವಮಿತ್ಯಾಕಾಶೇ । ತತ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠೇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಾನ್ ಭವತಿ । ತನ್ಮಹ ಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಮಹಾನ್ ಭವತಿ । ತನ್ಮನ ಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಮಾನವಾನ್ಭವತಿ । ತನ್ನಮ ಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ನಮ್ಯಂತೇಽಸ್ಮೈ ಕಾಮಾಃ । ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಬ್ರಹ್ಮವಾನ್ ಭವತಿ । ತದ್ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪರಿಮರ ಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಪರ್ಯೇಣಂ ಮ್ರಿಯನ್ತೇ ದ್ವಿಷಂತಸ್ಸಪತ್ನಾಃ । ಪರಿ ಯೇಽಪ್ರಿಯಾ ಭ್ರಾತೃವ್ಯಾಃ । ಸ ಯಶ್ಚಾಯಂ ಪುರುಷೇ । ಯಶ್ಚಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇ । ಸ ಏಕಃ । ಸ ಯ ಏವಂ ವಿತ್ । ಅಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ ಪ್ರೇತ್ಯ । ಏತಮನ್ನಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಏತಂ ಪ್ರಾಣಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಏತಂ ಮನೋಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಏತಂ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಏತಮಾನನ್ದಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಇಮಾನ್ ಲೋಕಾನ್ ಕಾಮಾನ್ನೀ ಕಾಮರೂಪ್ಯನುಸಂಚರನ್ । ಏತಥ್ಸಾಮಗಾಯನ್ನಾಸ್ತೇ । ಹಾ ೩ ವು ಹಾ ೩ ವು ಹಾ ೩ ವು । ಅಹಮನ್ನಮಹಮನ್ನಮಹಮನ್ನಮ್ । ಅಹಮನ್ನಾದೋ೨ಽಹಮನ್ನಾದೋ೨ಽಹಮನ್ನಾದಃ । ಅಹಗ್ಂ ಶ್ಲೋಕಕೃದಹಗ್ಂ ಶ್ಲೋಕಕೃದಹಗ್ಂ ಶ್ಲೋಕಕೃತ್ । ಅಹಮಸ್ಮಿ ಪ್ರಥಮಜಾ ಋತಾ ೩ ಸ್ಯ । ಪೂರ್ವಂ ದೇವೇಭ್ಯೋ ಅಮೃತಸ್ಯ

ನಾ ೩ ಭಾಯೀ । ಯೋ ಮಾ ದದಾತಿ ಸ ಇ ದೇವ ಮಾ ೩ ವಾಃ । ಅಹಮನ್ನಮನ್ನಮದಂತಮಾ ೩ ದ್ಮಿ । ಅಹಂ ವಿಶ್ವಂ ಭುವನಮಭ್ಯಭವಾಮ್ । ಸುವರ್ನ ಜ್ಯೋತೀಃ । ಯ ಏವಂ ವೇದ । ಇತ್ಯುಪನಿಷತ್ ॥

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಸಹ ನಾವವತು । ಸಹ ನೌ ಭುನಕ್ತು । ಸಹ ವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ ॥ ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

ಇತಿ ಯಜುರ್ವೇದೀಯಾ ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ

ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ತು

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ವಾಙ್ಮೇ ಮನಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ । ಮನೋ ಮೇ ವಾಚಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ । ಆವಿರಾವೀರ್ಮ ಏಧಿ । ವೇದಸ್ಯ ಮ ಆಣೀಸ್ಥಃ । ಶ್ರುತಂ ಮೇ ಮಾ ಪ್ರಹಾಸೀಃ । ಅನೇನಾಧೀತೇನ । ಅಹೋರಾತ್ರಾನ್ ಸಂದಧಾಮಿ । ಋತಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ಸತ್ಯಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ತನ್ಮಾಮವತು । ತದ್ವಕ್ತಾರಮವತು । ಅವತು ಮಾಮ್ । ಅವತು ವಕ್ತಾರಮ್ । ಅವತು ವಕ್ತಾರಮ್ ॥ ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

ಅಥ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

೧. ಓಂ ಆತ್ಮಾ ವಾ ಇದಮೇಕ ಏವಾಗ್ರ ಆಸೀತ್ । ನಾನ್ಯತ್ಕಿಂಚನ ಮಿಷತ್ । ಸ ಈಕ್ಷತ ಲೋಕಾನ್ನು ಸೃಜಾ ಇತಿ ॥

೨. ಸ ಇಮಾಲ್ಲೋಕಾನಸೃಜತ । ಅಮ್ಭೋ ಮರೀಚೀರ್ಮರಮಾಪೋಽದೋಽಮ್ಭಃ ಪರೇಣ ದಿವಂ ದ್ಯೌಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಽನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಮರೀಚಯಃ । ಪೃಥಿವೀ ಮರೋ ಯಾ ಅಧಸ್ತಾತ್ ತಾ ಆಪಃ ॥

೩. ಸ ಈಕ್ಷತೇಮೇ ನು ಲೋಕಾ ಲೋಕಪಾಲಾನ್ನು ಸೃಜಾ ಇತಿ । ಸೋಽದ್ಭ್ಯ ಏವ ಪುರುಷಂ ಸಮುದ್ಧೃತ್ಯಾಽಮೂರ್ಛಯತ್ ॥

೪. ತಮಭ್ಯತಪತ್ ತಸ್ಯಾಭಿತಪ್ತಸ್ಯ ಮುಖಂ ನಿರಭಿದ್ಯತ ಯಥಾಽ-ಣ್ಡಮ್ । ಮುಖಾದ್ವಾಗ್ವಾಚೋಽಗ್ನಿರ್ನಾಸಿಕೇ ನಿರಭಿದ್ಯೇತಾಂ ನಾಸಿಕಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣಾದ್ವಾಯುರಕ್ಷಿಣೀ

ನಿರಭಿದ್ಯೇತಾಮಕ್ಷೀಭ್ಯಾಂ ಚಕ್ಷುಶ್ಚಕ್ಷುಷ ಆದಿತ್ಯಃ ಕರ್ಣೌ
ನಿರಭಿದ್ಯೇತಾಂ ಕರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಶ್ರೋತ್ರಾದ್ದಿಶಸ್ತ್ವಙ್
ನಿರಭಿದ್ಯತ ತ್ವಚೋ ಲೋಮಾನಿ ಲೋಮಭ್ಯ
ಓಷಧಿವನಸ್ಪತಯೋ ಹೃದಯಂ ನಿರಭಿದ್ಯತ ಹೃದಯಾನ್ಮನೋ
ಮನಸಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ನಾಭಿರ್ನಿರಭಿದ್ಯತ ನಾಭ್ಯಾ ಅಪಾನೋಽಪಾನಾನ್ಮೃತ್ಯುಃ
ಶಿಶ್ನಂ ನಿರಭಿದ್ಯತ ಶಿಶ್ನಾದ್ರೇತೋ ರೇತಸ ಆಪಃ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

೧. ತಾ ಏತಾ ದೇವತಾಃ ಸೃಷ್ಟಾ ಅಸ್ಮಿನ್ ಮಹತ್ಯರ್ಣವೇ ಪ್ರಾಪತನ್ ।
ತಮಶನಾಯಾಪಿಪಾಸಾಭ್ಯಾಮನ್ವವಾರ್ಜತ್ । ತಾ ಏನಮಬ್ರುವ –
ನ್ನಾಯತನಂ ನಃ ಪ್ರಜಾನೀಹಿ ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಅನ್ನಮದಾಮೇತಿ ॥

೨. ತಾಭ್ಯೋ ಗಾಮಾನಯತ್ ತಾ ಅಬ್ರುವನ್ ನ ವೈ
ನೋಽಯಮಲಮಿತಿ । ತಾಭ್ಯೋಽಶ್ವಮಾನಯತ್ ತಾ ಅಬ್ರುವನ್
ನ ವೈ ನೋಽಯಮಲಮಿತಿ ॥

೩. ತಾಭ್ಯಃ ಪುರುಷಮಾನಯತ್ ತಾ ಅಬ್ರುವನ್ ಸುಕೃತಂ ಬತೇತಿ ।
ಪುರುಷೋ ವಾವ ಸುಕೃತಮ್ । ತಾ ಅಬ್ರವೀದ್ಯಥಾಯತನಂ
ಪ್ರವಿಶತೇತಿ ॥

೪. ಅಗ್ನಿರ್ವಾಗ್ಭೂತ್ವಾ ಮುಖಂ ಪ್ರಾವಿಶದ್ವಾಯುಃ ಪ್ರಾಣೋ ಭೂತ್ವಾ
ನಾಸಿಕೇ ಪ್ರಾವಿಶದಾದಿತ್ಯಶ್ಚಕ್ಷುರ್ಭೂತ್ವಾಽಕ್ಷಿಣೀ ಪ್ರಾವಿಶದ್ದಿಶಃ
ಶ್ರೋತ್ರಂ ಭೂತ್ವಾ ಕರ್ಣೌ ಪ್ರಾವಿಶನ್ನೋಷಧಿವನಸ್ಪತಯೋ

ಲೋವಮಾನಿ ಭೂತ್ವಾ ತ್ವಚಂ ಪ್ರಾವಿಶಂಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ಮನೋ ಭೂತ್ವಾ ಹೃದಯಂ ಪ್ರಾವಿಶನ್ಮೃತ್ಯುರಪಾನೋ ಭೂತ್ವಾ ನಾಭಿಂ ಪ್ರಾವಿಶದಾಪೋ ರೇತೋ ಭೂತ್ವಾ ಶಿಶ್ನಂ ಪ್ರಾವಿಶನ್ ॥

೫. ತಮಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ ಅಬ್ರೂತಾವಮಾವಾಭ್ಯಾಮಭಿಪ್ರಜಾನೀ-ಹೀತಿ । ತೇ ಅಬ್ರವೀದೇತಾಸ್ವೇವ ವಾಂ ದೇವತಾಸ್ವಾಭಜಾ-ಮ್ಯೇತಾಸು ಭಾಗಿನ್ಯೌ ಕರೋಮೀತಿ । ತಸ್ಮಾದ್ಯಸ್ಯೈ ಕಸ್ಯೈ ಚ ದೇವತಾಯೈ ಹವಿರ್ಗೃಹ್ಯತೇ ಭಾಗಿನ್ಯಾವೇವಾಸ್ಯಾಮಶನಾಯಾ-ಪಿಪಾಸೇ ಭವತಃ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

೧. ಸ ಈಕ್ಷತೇಮೇ ನು ಲೋಕಾಶ್ಚ ಲೋಕಪಾಲಾಶ್ಚಾನ್ನಮೇಭ್ಯಃ ಸೃಜಾ ಇತಿ ॥

೨. ಸೋಽಪೋಽಭ್ಯತಪತ್ ತಾಭ್ಯೋಽಭಿತಪ್ತಾಭ್ಯೋ ಮೂರ್ತಿರಜಾಯತ । ಯಾ ವೈ ಸಾ ಮೂರ್ತಿರಜಾಯತಾನ್ನಂ ವೈ ತತ್ ॥

೩. ತದೇನತ್ ಸೃಷ್ಟಂ ಪರಾಙತ್ಯಜಿಘಾಂಸತ್ ತದ್ವಾಚಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್ ತನ್ನಾಶಕ್ನೋದ್ವಾಚಾ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನದ್ವಾಚಾಗ್ರಹೈ-ಷ್ಯದಭಿವ್ಯಾಹೃತ್ಯ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥

೪ . ತತ್ಪ್ರಾಣೇನಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್ ತನ್ನಾಶಕ್ನೋತ್ ಪ್ರಾಣೇನ ಗ್ರಹೀತುಮ್ । ಸ ಯದ್ಧೈನತ್ ಪ್ರಾಣೇನಾಗ್ರಹೈಷ್ಯದಭಿಪ್ರಾಣ್ಯ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥

೫ . ತಚ್ಚಕ್ಷುಷಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್ ತನ್ನಾಶಕ್ನೋಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಗ್ರಹೀತುಮ್ । ಸಯದ್ಧೈನಚ್ಚಕ್ಷುಷಾಽಗ್ರಹೈಷ್ಯದ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮ-ತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥

೬ . ತಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್ ತನ್ನಾಶಕ್ನೋಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣ ಗ್ರಹೀತುಮ್ । ಸ ಯದ್ಧೈನಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣಾಗ್ರಹೈಷ್ಯಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥

೭ . ತತ್ತ್ವಚಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್ ತನ್ನಾಶಕ್ನೋತ್ ತ್ವಚಾ ಗ್ರಹೀತುಮ್ । ಸ ಯದ್ಧೈನತ್ ತ್ವಚಾಗ್ರಹೈಷ್ಯತ್ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥

೮ . ತನ್ಮನಸಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್ ತನ್ನಾಶಕ್ನೋನ್ಮನಸಾ ಗ್ರಹೀತುಮ್ । ಸ ಯದ್ಧೈನನ್ಮನಸಾಽಗ್ರಹೈಷ್ಯದ್ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥

೯ . ತಚ್ಛಿಶ್ನೇನಾಜಿಘೃಕ್ಷತ್ ತನ್ನಾಶಕ್ನೋಚ್ಛಿಶ್ನೇನ ಗ್ರಹೀತುಮ್ । ಸ ಯದ್ಧೈನಚ್ಛಿಶ್ನೇನಾಗ್ರಹೈಷ್ಯದ್ವಿಸೃಜ್ಯ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥

೧೦ . ತದಪಾನೇನಾಜಿಘೃಕ್ಷತ್ ತದಾವಯತ್ । ಸೈಷೋಽನ್ನಸ್ಯ ಗ್ರಹೋ ಯದ್ವಾಯುರನ್ನಾಯುರ್ವಾ ಏಷ ಯದ್ವಾಯುಃ ॥

೧೧ . ಸ ಈಕ್ಷತ ಕಥಂ ನ್ವಿದಂ ಮದೃತೇ ಸ್ಯಾದಿತಿ । ಸ ಈಕ್ಷತ ಕತರೇಣ ಪ್ರಪದ್ಯಾ ಇತಿ । ಸ ಈಕ್ಷತ ಯದಿ ವಾಚಾಭಿವ್ಯಾಹೃತಂ ಯದಿ ಪ್ರಾಣೇನಾಭಿಪ್ರಾಣಿತಂ ಯದಿ ಚಕ್ಷುಷಾ ದೃಷ್ಟಂ ಯದಿ ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಶ್ರುತಂ ಯದಿ ತ್ವಚಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ಯದಿ ಮನಸಾ ಧ್ಯಾತಂ ಯದ್ಯಪಾನೇನಾಭ್ಯಪಾನಿತಂ ಯದಿ ಶಿಶ್ನೇನ ವಿಸೃಷ್ಟಮಥ ಕೋಽಹಮಿತಿ ॥

೧೨ .ಸ ಏತಮೇವ ಸೀಮಾನಂ ವಿದಾರ್ಯೈತಯಾ ದ್ವಾರಾ ಪ್ರಾಪದ್ಯತ ।
ಸೈಷಾ ವಿದೃತಿರ್ನಾಮ ದ್ವಾಸ್ತದೇತನ್ನಾನ್ದನಮ್ । ತಸ್ಯ ತ್ರಯ
ಆವಸಥಾಸ್ತ್ರಯಃ ಸ್ವಪ್ನಾಃ । ಅಯಮಾವಸಥೋಽಯಮಾವ
ಸಥೋಽಯಮಾವಸಥ ಇತಿ ॥

೧೩ .ಸ ಜಾತೋ ಭೂತಾನ್ಯಭಿವ್ಯೈಖ್ಯತ್ ಕಿಮಿಹಾನ್ಯಂ ವಾವದಿಷದಿತಿ ।
ಸ ಏತಮೇವ ಪುರುಷಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತತಮಮಪಶ್ಯದಿದಮದರ್ಶ-
ಮಿತೀಂ ३ ॥

೧೪ .ತಸ್ಮಾದಿದನ್ದ್ರೋ ನಾಮೇದನ್ದ್ರೋ ಹ ವೈ ನಾಮ ತಮಿದನ್ದ್ರಂ
ಸನ್ತಮಿನ್ದ್ರ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಪರೋಕ್ಷೇಣ । ಪರೋಕ್ಷಪ್ರಿಯಾ
ಇವ ಹಿ ದೇವಾಃ ಪರೋಕ್ಷಪ್ರಿಯಾ ಇವ ಹಿ ದೇವಾಃ ॥

ಇತಿ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ
ಇತಿ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧ . ಪುರುಷೇ ಹ ವಾ ಅಯಮಾದಿತೋ ಗರ್ಭೋ ಭವತಿ ಯದೇತದ್ರೇತಃ ।
ತದೇತತ್ಸರ್ವೇಭ್ಯೋಽಙ್ಗೇಭ್ಯಸ್ತೇಜಃ ಸಮ್ಭೂತಮಾತ್ಮನ್ಯೇವಾ-
ತ್ಮಾನಂ ಬಿಭರ್ತಿ ತದ್ಯದಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ಸಿಞ್ಚತ್ಯಥೈನಜ್ಜನಯತಿ ತದಸ್ಯ
ಪ್ರಥಮಂ ಜನ್ಮ ॥

೨ . ತತ್ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಆತ್ಮಭೂಯಂ ಗಚ್ಛತಿ ಯಥಾ ಸ್ವಮಙ್ಗಂ ತಥಾ ।
ತಸ್ಮಾದೇನಾಂ ನ ಹಿನಸ್ತಿ ಸಾಸ್ಯೈತಮಾತ್ಮಾನಮತ್ರ ಗತಂ
ಭಾವಯತಿ ॥

೩. ಸಾ ಭಾವಯಿತ್ರೀ ಭಾವಯಿತವ್ಯಾ ಭವತಿ । ತಂ ಸ್ತ್ರೀ ಗರ್ಭಂ ಬಿಭರ್ತಿ ಸೋಽಗ್ರ ಏವ ಕುಮಾರಂ ಜನ್ಮನೋಽಗ್ರೇಽಧಿಭಾವಯತಿ । ಸ ಯತ್ಕುಮಾರಂ ಜನ್ಮನೋಽಗ್ರೇಽಧಿಭಾವ-ಯತ್ಯಾತ್ಮಾನಮೇವ ತದ್ಭಾವಯತ್ಯೇಷಾಂ ಲೋಕಾನಾಂ ಸನ್ತತ್ಯಾ ಏವಂ ಸನ್ತತಾ ಹೀಮೇ ಲೋಕಾಸ್ತದಸ್ಯ ದ್ವಿತೀಯಂ ಜನ್ಮ ॥

೪. ಸೋಽಸ್ಯಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪುಣ್ಯೇಭ್ಯಃ ಕರ್ಮಭ್ಯಃ ಪ್ರತಿಧೀಯತೇ ಅಥಾಸ್ಯಾಯಮಿತರ ಆತ್ಮಾ ಕೃತಕೃತ್ಯೋ ವಯೋಗತಃ ಪ್ರೈತಿ ಸ ಇತಃ ಪ್ರಯನ್ನೇವ ಪುನರ್ಜಾಯತೇ ತದಸ್ಯ ತೃತೀಯಂ ಜನ್ಮ ॥

ತದುಕ್ತಮೃಷಿಣಾ –

೫. ಗರ್ಭೇ ನು ಸನ್ನನ್ವೇಷಾಮವೇದಮಹಂ ದೇವಾನಾಂ ಜನಿಮಾನಿ ವಿಶ್ವಾ । ಶತಂ ಮಾ ಪುರ ಆಯಸೀರರಕ್ಷನ್ ಅಧಃ ಶ್ಯೇನೋ ಜವಸಾ ನಿರದೀಯಮಿತಿ । ಗರ್ಭ ಏವೈತಚ್ಛಯಾನೋ ವಾಮದೇವ ಏವಮುವಾಚ ॥

೬. ಸ ಏವಂ ವಿದ್ವಾನಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಭೇದಾದೂರ್ಧ್ವ ಉತ್ಕ್ರಮ್ಯಾ-ಮುಷ್ಮಿನ್ ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನಾಪ್ತ್ವಾ ಅಮೃತಃ ಸಮಭವತ್ ಸಮಭವತ್ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧ . ಕೋಽಯಮಾತ್ಮೇತಿ ವಯಮುಪಾಸ್ಮಹೇ ಕತರಃ ಸ ಆತ್ಮಾ । ಯೇನ ವಾ ಪಶ್ಯತಿ ಯೇನ ವಾ ಶೃಣೋತಿ ಯೇನ ವಾ ಗನ್ಧಾನಾಜಿಘ್ರತಿ ಯೇನ ವಾ ವಾಚಂ ವ್ಯಾಕರೋತಿ ಯೇನ ವಾ ಸ್ವಾದು ಚಾಸ್ವಾದು ಚ ವಿಜಾನಾತಿ ॥

೨ . ಯದೇತದ್ ಹೃದಯಂ ಮನಶ್ಚೈತತ್ । ಸಂಜ್ಞಾನಮಾಜ್ಞಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಮೇಧಾ ದೃಷ್ಟಿರ್ಧೃತಿರ್ಮತಿರ್ಮನೀಷಾ ಜೂತಿಃ ಸ್ಮೃತಿಃ ಸಂಙ್ಕಲ್ಪಃ ಕ್ರತುರಸುಃ ಕಾಮೋ ವಶ ಇತಿ । ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವೈತಾನಿ ಪ್ರಜ್ಞಾನಸ್ಯ ನಾಮಧೇಯಾನಿ ಭವನ್ತಿ ॥

೩ . ಏಷ ಬ್ರಹ್ಮೈಷ ಇನ್ದ್ರ ಏಷ ಪ್ರಜಾಪತಿರೇತೇ ಸರ್ವೇ ದೇವಾ ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಿ ಪೃಥಿವೀ ವಾಯುರಾಕಾಶ ಆಪೋ ಜ್ಯೋತೀಂಷೀತ್ಯೇತಾನೀಮಾನಿ ಚ ಕ್ಷುದ್ರಮಿಶ್ರಾಣೀವ । ಬೀಜಾನೀತರಾಣಿ ಚೇತರಾಣಿ ಚಾಣ್ಡಜಾನಿ ಚ ಜಾರುಜಾನಿ ಚ ಸ್ವೇದಜಾನಿ ಚೋದ್ಭಿಜ್ಜಾನಿ ಚಾಶ್ವಾ ಗಾವಃ ಪುರುಷಾ ಹಸ್ತಿನೋ ಯತ್ಕಿಂಚೇದಂ ಪ್ರಾಣಿ ಜಙ್ಗಮಂ ಚ ಪತತ್ರಿ ಚ ಯಚ್ಚ ಸ್ಥಾವರಮ್ ಸರ್ವಂ ತತ್ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇತ್ರಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇತ್ರೋ ಲೋಕಃ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮ ॥

೪ . ಸ ಏತೇನ ಪ್ರಜ್ಞೇನಾತ್ಮನಾಽಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದುತ್ಕ್ರಮ್ಯಾಮುಷ್ಮಿನ್ ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನಾಪ್ತ್ವಾ ಅಮೃತಃ ಸಮಭವತ್ ಸಮಭವತ್ ॥

ಇತಿ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ವಾಙ್ಮೇ ಮನಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ । ಮನೋ ಮೇ ವಾಚಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ । ಆವಿರಾವೀರ್ಮ ಏಧಿ । ವೇದಸ್ಯ ಮ ಆಣೀಸ್ಥಃ । ಶ್ರುತಂ ಮೇ ಮಾ ಪ್ರಹಾಸೀಃ । ಅನೇನಾಧೀತೇನ । ಅಹೋರಾತ್ರಾನ್ ಸಂದಧಾಮಿ । ಋತಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ಸತ್ಯಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ತನ್ಮಾಮವತು ।ತದ್ವಕ್ತಾರಮವತು । ಅವತು ಮಾಮ್ । ಅವತು ವಕ್ತಾರಮ್ ।ಅವತು ವಕ್ತಾರಮ್ ॥

ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

ಇತಿ ಋಗ್ವೇದೀಯಾ ಐತರೇಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ

ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರೋಪನಿಷತ್ತು

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಸಹ ನಾವವತು । ಸಹ ನೌ ಭುನಕ್ತು । ಸಹ ವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ ॥
ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಓಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನೋ ವದನ್ತಿ ॥

೧ . ಕಿಂ ಕಾರಣಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಕುತಃ ಸ್ಮ ಜಾತಾ
ಜೀವಾಮ ಕೇನ ಕ್ವ ಚ ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠಾಃ ।
ಅಧಿಷ್ಠಿತಾಃ ಕೇನ ಸುಖೇತರೇಷು
ವರ್ತಾಮಹೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ವ್ಯವಸ್ಥಾಮ್ ॥

೨ . ಕಾಲಃ ಸ್ವಭಾವೋ ನಿಯತಿರ್ಯದೃಚ್ಛಾ
ಭೂತಾನಿ ಯೋನಿಃ ಪುರುಷ ಇತಿ ಚಿನ್ತ್ಯಮ್ ।
ಸಂಯೋಗ ಏಷಾಂ ನ ತ್ವಾತ್ಮಭಾವಾ-
ದಾತ್ಮಾಽಪ್ಯನೀಶಃ ಸುಖದುಃಖಹೇತೋಃ ॥

೩ . ತೇ ಧ್ಯಾನಯೋಗಾನುಗತಾ ಅಪಶ್ಯನ್
ದೇವಾತ್ಮಶಕ್ತಿಂ ಸ್ವಗುಣೈರ್ನಿಗೂಢಾಮ್ ।
ಯಃ ಕಾರಣಾನಿ ನಿಖಿಲಾನಿ ತಾನಿ
ಕಾಲಾತ್ಮಯುಕ್ತಾನ್ಯಧಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕಃ ॥

೪ . ತಮೇಕನೇಮಿಂ ತ್ರಿವೃತಂ ಷೋಡಶಾಂತಂ
ಶತಾರ್ಧಾರಂ ವಿಂಶತಿಪ್ರತ್ಯರಾಭಿಃ ।
ಅಷ್ಟಕೈಃ ಷಡ್ಭಿರ್ವಿಶ್ವರೂಪೈಕಪಾಶಂ
ತ್ರಿಮಾರ್ಗಭೇದಂ ದ್ವಿ ನಿಮಿತ್ತೈಕಮೋಹಮ್ ॥

೫ . ಪಞ್ಚಸ್ರೋತೋಽಂಬುಂ ಪಂಚಯೋನ್ಯುಗ್ರವಕ್ರಾಂ
ಪಂಚಪ್ರಾಣೋರ್ಮಿಂ ಪಂಚಬುದ್ಧ್ಯಾದಿಮೂಲಾಮ್ ।
ಪಂಚಾವರ್ತಾಂ ಪಂಚದುಃಖೌಘವೇಗಾಂ
ಪಂಚಾಶದ್ಭೇದಾಂ ಪಂಚಪರ್ವಾಮಧೀಮಃ ॥

೬ . ಸರ್ವಜೀವೇ ಸರ್ವಸಂಸ್ಥೇ ಬೃಹನ್ತೇ
ಅಸ್ಮಿನ್ ಹಂಸೋ ಭ್ರಾಮ್ಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ರೇ ।
ಪೃಥಗಾತ್ಮಾನಂ ಪ್ರೇರಿತಾರಂ ಚ ಮತ್ವಾ
ಜುಷ್ಟಸ್ತತಸ್ತೇನಾಮೃತತ್ವಮೇತಿ ॥

೭ . ಉದ್ಗೀಥಮೇತತ್ ಪರಮಂ ತು ಬ್ರಹ್ಮ
ತಸ್ಮಿಂಸ್ತ್ರಯಂ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಾಽಕ್ಷರಂ ಚ ।
ಅತ್ರಾನ್ತರಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ವಿದಿತ್ವಾ
ಲೀನಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ತತ್ಪರಾ ಯೋನಿಮುಕ್ತಾಃ ॥

೮ . ಸಂಯುಕ್ತಮೇತತ್ ಕ್ಷರಮಕ್ಷರಂ ಚ
ವ್ಯಕ್ತಾಽವ್ಯಕ್ತಂ ಭರತೇ ವಿಶ್ವಮೀಶಃ ।
ಅನೀಶಶ್ಚಾತ್ಮಾ ಬಧ್ಯತೇ ಭೋಕ್ತೃಭಾವಾತ್
ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೇವಂ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾಶೈಃ ॥

೯ . ಜ್ಞಾಜ್ಞೌ ದ್ವಾವಜಾವೀಶನೀಶಾ–
ವಜಾ ಹ್ಯೇಕಾ ಭೋಕ್ತೃಭೋಗ್ಯಾರ್ಥಯುಕ್ತಾ ।
ಅನಂತಶ್ಚಾತ್ಮಾ ವಿಶ್ವರೂಪೋ ಹ್ಯಕರ್ತಾ
ತ್ರಯಂ ಯದಾ ವಿನ್ದತೇ ಬ್ರಹ್ಮಮೇತತ್ ॥

೧೦ . ಕ್ಷರಂ ಪ್ರಧಾನಮಮೃತಾಕ್ಷರಂ ಹರಃ
ಕ್ಷರಾತ್ಮಾನಾವೀಶತೇ ದೇವ ಏಕಃ ।
ತಸ್ಯಾಭಿಧ್ಯಾನಾದ್ಯೋಜನಾತ್ತತ್ತ್ವಭಾವಾ–
ದ್ಭೂಯಶ್ಚಾಂತೇ ವಿಶ್ವಮಾಯಾನಿವೃತ್ತಿಃ ॥

೧೧ .ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೇವಂ ಸರ್ವಪಾಶಾಪಹಾನಿಃ
ಕ್ಷೀಣೈಃ ಕ್ಲೇಶೈರ್ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುಪ್ರಹಾಣಿಃ ।
ತಸ್ಯಾಭಿಧ್ಯಾನಾತ್ ತೃತೀಯಂ ದೇಹಭೇದೇ
ವಿಶ್ವೈಶ್ವರ್ಯಂ ಕೇವಲ ಆಪ್ತಕಾಮಃ ॥

೧೨ .ಏತಜ್ಜ್ಞೇಯಂ ನಿತ್ಯಮೇವಾತ್ಮಸಂಸ್ಥಂ
ನಾತಃ ಪರಂ ವೇದಿತವ್ಯಂ ಹಿ ಕಿಂಚಿತ್ ।
ಭೋಕ್ತಾ ಭೋಗ್ಯಂ ಪ್ರೇರಿತಾರಂ ಚ ಮತ್ವಾ
ಸರ್ವಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತ್ರಿವಿಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಮೇತತ್ ॥

೧೩ . ವಹ್ನೇರ್ಯಥಾ ಯೋನಿಗತಸ್ಯ ಮೂರ್ತಿ–
ರ್ನ ದೃಶ್ಯತೇ ನೈವ ಚ ಲಿಂಗನಾಶಃ ।
ಸ ಭೂಯ ಏವೇಂಧನಯೋನಿಗೃಹ್ಯ–
ಸ್ತದ್ವೋಭಯಂ ವೈ ಪ್ರಣವೇನ ದೇಹೇ ॥

೧೪ .ಸ್ವದೇಹಮರಣಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಣವಂ ಚೋತ್ತರಾರಣಿಮ್ ।
ಧ್ಯಾನನಿರ್ಮಥನಾಭ್ಯಾಸಾದ್ದೇವಂ ಪಶ್ಯೇನ್ನಿಗೂಢವತ್ ॥

೧೫ .ತಿಲೇಷು ತೈಲಂ ದಧನೀವ ಸರ್ಪಿ–
ರಾಪಃ ಸ್ರೋತಸ್ಸ್ವರಣೀಷು ಚಾಗ್ನಿಃ ।
ಏವಮಾತ್ಮಾಽಽತ್ಮನಿ ಗೃಹ್ಯತೇಽಸೌ
ಸತ್ಯೇನೈನಂ ತಪಸಾ ಯೋಽನುಪಶ್ಯತಿ ॥

೧೬ .ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿನಮಾತ್ಮಾನಂ ಕ್ಷೀರೇ ಸರ್ಪಿರಿವಾರ್ಪಿತಮ್ ।
ಆತ್ಮವಿದ್ಯಾತಪೋಮೂಲಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೋಪನಿಷತ್ ಪರಂ
ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೋಪನಿಷತ್ ಪರಮಿತಿ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧ . ಯುಞ್ಜಾನಃ ಪ್ರಥಮಂ ಮನಸ್ತತ್ತ್ವಾಯ ಸವಿತಾ ಧಿಯಃ ।
ಅಗ್ನೇರ್ಜ್ಯೋತಿರ್ನಿಚಾಯ್ಯ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಭರತ್ ॥

೨ . ಯುಕ್ತೇನ ಮನಸಾ ವಯಂ ದೇವಸ್ಯ ಸವಿತುಃ ಸವೇ ।
ಸುವರ್ಗೇಯಾಯ ಶಕ್ತ್ಯಾ ॥

೩ . ಯುಕ್ತ್ವಾಯ ಮನಸಾ ದೇವಾನ್ ಸುವರ್ಯತೋ ಧಿಯಾ ದಿವಮ್ ।
ಬೃಹಜ್ಜ್ಯೋತಿಃ ಕರಿಷ್ಯತಃ ಸವಿತಾ ಪ್ರಸುವಾತಿ ತಾನ್ ॥

೪ . ಯುಞ್ಜತೇ ಮನ ಉತ ಯುಞ್ಜತೇ ಧಿಯೋ
ವಿಪ್ರಾ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಬೃಹತೋ ವಿಪಶ್ಚಿತಃ ।
ವಿ ಹೋತ್ರಾ ದಧೇ ವಯುನಾ ವಿದೇಕ
ಇನ್ಮಹೀ ದೇವಸ್ಯ ಸವಿತುಃ ಪರಿಷ್ಟುತಿಃ ॥

೫ . ಯುಜೇ ವಾಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪೂರ್ವ್ಯಂ ನಮೋಭಿ–
ರ್ವಿಶ್ಲೋಕ ಏತು ಪಥ್ಯೇವ ಸೂರೇಃ ।
ಶೃಣ್ವಂತು ವಿಶ್ವೇ ಅಮೃತಸ್ಯ ಪುತ್ರಾ
ಆ ಯೇ ಧಾಮಾನಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ತಸ್ಥುಃ ॥

೬ . ಅಗ್ನಿರ್ಯತ್ರಾಭಿಮಥ್ಯತೇ ವಾಯುರ್ಯತ್ರಾಧಿರುಧ್ಯತೇ ।
ಸೋಮೋ ಯತ್ರಾತಿರಿಚ್ಯತೇ ತತ್ರ ಸಞ್ಜಾಯತೇ ಮನಃ ॥

೭ . ಸವಿತ್ರಾ ಪ್ರಸವೇನ ಜುಷೇತ ಬ್ರಹ್ಮ ಪೂರ್ವ್ಯಮ್ ।
ತತ್ರ ಯೋನಿಂ ಕೃಣವಸೇ ನ ಹಿ ತೇ ಪೂರ್ತಮಕ್ಷಿಪತ್ ॥

೮ . ತ್ರಿರುನ್ನತಂ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸಮಂ ಶರೀರಂ
ಹೃದೀಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಮನಸಾ ಸನ್ನಿವೇಶ್ಯ ।
ಬ್ರಹ್ಮೋಡುಪೇನ ಪ್ರತರೇತ ವಿದ್ವಾನ್
ಸ್ರೋತಾಂಸಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಭಯಾವಹಾನಿ ॥

೯ . ಪ್ರಾಣಾನ್ ಪ್ರಪೀಡ್ಯೇಹ ಸಂಯುಕ್ತಚೇಷ್ಟಃ
ಕ್ಷೀಣೇ ಪ್ರಾಣೇ ನಾಸಿಕಯೋಚ್ಛ್ವಸೀತ ।
ದುಷ್ಟಾಶ್ವಯುಕ್ತಮಿವ ವಾಹಮೇನಂ
ವಿದ್ವಾನ್ ಮನೋ ಧಾರಯೇತಾಪ್ರಮತ್ತಃ ॥

೧೦ . ಸಮೇ ಶುಚೌ ಶರ್ಕರವಹ್ನಿವಾಲುಕಾ–
ವಿವರ್ಜಿತೇ ಶಬ್ದಜಲಾಶ್ರಯಾದಿಭಿಃ ।
ಮನೋಽನುಕೂಲೇ ನ ತು ಚಕ್ಷುಪೀಡನೇ
ಗುಹಾನಿವಾತಾಶ್ರಯಣೇ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ ॥

೧೧ . ನೀಹಾರಧೂಮಾರ್ಕಾನಿಲಾನಲಾನಾಂ
ಖದ್ಯೋತವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಫಟಿಕಶಶೀನಾಮ್ ।
ಏತಾನಿ ರೂಪಾಣಿ ಪುರಸ್ಸರಾಣಿ
ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಭಿವ್ಯಕ್ತಿಕರಾಣಿ ಯೋಗೇ ॥

೧೨ . ಪೃಥಿವ್ಯಪ್ತೇಜೋಽನಿಲಖೇ ಸಮುತ್ಥಿತೇ
ಪಂಚಾತ್ಮಕೇ ಯೋಗಗುಣೇ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ।
ನ ತಸ್ಯ ರೋಗೋ ನ ಜರಾ ನ ಮೃತ್ಯುಃ
ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ಯ ಯೋಗಾಗ್ನಿಮಯಂ ಶರೀರಮ್ ॥

೧೩ .ಲಘುತ್ವಮಾರೋಗ್ಯಮಲೋಲುಪತ್ವಂ
ವರ್ಣಪ್ರಸಾದಂ ಸ್ವರಸೌಷ್ಠವಂ ಚ ।
ಗಂಧಃ ಶುಭೋ ಮೂತ್ರಪುರೀಷಮಲ್ಪಂ
ಯೋಗಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಪ್ರಥಮಾಂ ವದನ್ತಿ ॥

೧೪ .ಯಥೈವ ಬಿಂಬಂ ಮೃದಯೋಪಲಿಪ್ತಂ
ತೇಜೋಮಯಂ ಭ್ರಾಜತೇ ತತ್ಸುಧಾನ್ತಮ್ ।
ತದ್ವಾಽಽತ್ಮತತ್ತ್ವಂ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ದೇಹೀ
ಏಕಃ ಕೃತಾರ್ಥೋ ಭವತೇ ವೀತಶೋಕಃ ॥

೧೫ .ಯದಾತ್ಮತತ್ತ್ವೇನ ತು ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವಂ
ದೀಪೋಪಮೇನೇಹ ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಪಶ್ಯೇತ್ ।
ಅಜಂ ಧ್ರುವಂ ಸರ್ವತತ್ತ್ವೈರ್ವಿಶುದ್ಧಂ
ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೇವಂ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾಶೈಃ ॥

೧೬ .ಏಷ ಹ ದೇವಃ ಪ್ರದಿಶೋಽನು ಸರ್ವಾಃ
ಪೂರ್ವೋ ಹ ಜಾತಃ ಸ ಉ ಗರ್ಭೇ ಅಂತಃ ।
ಸ ಏವ ಜಾತಃ ಸ ಜನಿಷ್ಯಮಾಣಃ
ಪ್ರತ್ಯಙ್ಜನಾಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ಸರ್ವತೋಮುಖಃ ॥

೧೭ .ಯೋ ದೇವೋ ಅಗ್ನೌ ಯೋ ಅಪ್ಸು
ಯೋ ವಿಶ್ವಂ ಭುವನಮಾವಿವೇಶ ।
ಯ ಓಷಧೀಷು ಯೋ ವನಸ್ಪತಿಷು
ತಸ್ಮೈ ದೇವಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧ . ಯ ಏಕೋ ಜಾಲವಾನೀಶತ ಈಶನೀಭಿಃ
ಸರ್ವಾಂಲ್ಲೋಕಾನೀಶತ ಈಶನೀಭಿಃ ।
ಯ ಏವೈಕ ಉದ್ಭವೇ ಸಂಭವೇ ಚ
ಯ ಏತದ್ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವನ್ತಿ ॥

೨ . ಏಕೋ ಹಿ ರುದ್ರೋ ನ ದ್ವಿತೀಯಾಯ ತಸ್ಥು-
ರ್ಯ ಇಮಾಂಲ್ಲೋಕಾನೀಶತ ಈಶನೀಭಿಃ ।
ಪ್ರತ್ಯಙ್ಜನಾಂಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ಸಞ್ಚುಕೋಚಾನ್ತಕಾಲೇ
ಸಂಸೃಜ್ಯ ವಿಶ್ವಾ ಭುವನಾನಿ ಗೋಪಾಃ ॥

೩ . ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುರುತ ವಿಶ್ವತೋಮುಖೋ
ವಿಶ್ವತೋಬಾಹುರುತ ವಿಶ್ವತಸ್ಪಾತ್ ।
ಸಂ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಧಮತಿ ಸಂಪತತ್ರೈ-
ರ್ದ್ಯಾವಾಭೂಮೀ ಜನಯನ್ ದೇವ ಏಕಃ ॥

೪ . ಯೋ ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಭವಶ್ಚೋದ್ಭವಶ್ಚ
ವಿಶ್ವಾಧಿಪೋ ರುದ್ರೋ ಮಹರ್ಷಿಃ ।
ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಂ ಜನಯಾಮಾಸ ಪೂರ್ವಂ
ಸ ನೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಶುಭಯಾ ಸಂಯುನಕ್ತು ॥

೫ . ಯಾ ತೇ ರುದ್ರ ಶಿವಾ ತನೂರಘೋರಾಽಪಾಪಕಾಶಿನೀ ।
ತಯಾ ನಸ್ತನುವಾ ಶನ್ತಮಯಾ ಗಿರಿಶನ್ತಾಭಿಚಾಕಶೀಹಿ ॥

೬ . ಯಾಮಿಷುಂ ಗಿರಿಶನ್ತ ಹಸ್ತೇ ಬಿಭರ್ಷ್ಯಸ್ತವೇ ।
ಶಿವಾಂ ಗಿರಿತ್ರ ತಾಂ ಕುರು ಮಾ ಹಿಂಸೀಃ ಪುರುಷಂ ಜಗತ್ ॥

೭. ತತಃ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮಪರಂ ಬೃಹನ್ತಂ
ಯಥಾನಿಕಾಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಗೂಢಮ್ ।

ವಿಶ್ವಸ್ಯೈಕಂ ಪರಿವೇಷ್ಟಿತಾರ–
ಮೀಶಂ ತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾಽಮೃತಾ ಭವನ್ತಿ ॥

೮ . ವೇದಾಹಮೇತಂ ಪುರುಷಂ ಮಹಾನ್ತ–
ಮಾದಿತ್ಯವರ್ಣಂ ತಮಸಃ ಪರಸ್ತಾತ್ ।
ತಮೇವ ವಿದಿತ್ವಾಽತಿಮೃತ್ಯುಮೇತಿ
ನಾನ್ಯಃ ಪನ್ಥಾ ವಿದ್ಯತೇಽಯನಾಯ ॥

೯ . ಯಸ್ಮಾತ್ ಪರಂ ನಾಪರಮಸ್ತಿ ಕಿಞ್ಚಿದ್
ಯಸ್ಮಾನ್ನಾಣೀಯೋ ನ ಜ್ಯಾಯೋಽಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿತ್ ।
ವೃಕ್ಷ ಇವ ಸ್ತಬ್ಧೋ ದಿವಿ ತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕ–
ಸ್ತೇನೇದಂ ಪೂರ್ಣಂ ಪುರುಷೇಣ ಸರ್ವಮ್ ॥

೧೦ .ತತೋ ಯದುತ್ತರತರಂ ತದರೂಪಮನಾಮಯಮ್ ।
ಯ ಏತದ್ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವನ್ತಿ ಅಥೇತರೇ ದುಃಖಮೇವಾಪಿಯನ್ತಿ ॥

೧೧ .ಸರ್ವಾನನಶಿರೋಗ್ರೀವಃ ಸರ್ವಭೂತಗುಹಾಶಯಃ ।
ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಸ ಭಗವಾಂಸ್ತಸ್ಮಾತ್ ಸರ್ವಗತಃ ಶಿವಃ ॥

೧೨ .ಮಹಾನ್ ಪ್ರಭುರ್ವೈ ಪುರುಷಃ ಸತ್ತ್ವಸ್ಯೈಷ ಪ್ರವರ್ತಕಃ ।
ಸುನಿರ್ಮಲಾಮಿಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಮೀಶಾನೋ ಜ್ಯೋತಿರವ್ಯಯಃ ॥

೧೩ .ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋಽನ್ತರಾತ್ಮಾ
ಸದಾ ಜನಾನಾಂ ಹೃದಯೇ ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಃ ।
ಹೃದಾಮನ್ವೀಶೋ ಮನಸಾಽಭಿಕ್ಲೃಪ್ತೋ
ಯ ಏತದ್ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವನ್ತಿ ॥

೧೪ .ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾ ಪುರುಷಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಹಸ್ರಪಾತ್ ।
ಸ ಭೂಮಿಂ ವಿಶ್ವತೋ ವೃತ್ವಾಽತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ದಶಾಂಗುಲಮ್ ॥

೧೫ .ಪುರುಷ ಏವೇದಂ ಸರ್ವಂ ಯದ್ಭೂತಂ ಯಚ್ಚ ಭವ್ಯಮ್ ।
ಉತಾಮೃತತ್ವಸ್ಯೇಶಾನೋ ಯದನ್ನೇನಾತಿರೋಹತಿ ॥

೧೬ .ಸರ್ವತಃ ಪಾಣಿಪಾದಂ ತತ್ ಸರ್ವತೋಽಕ್ಷಿಶಿರೋಮುಖಮ್ ।
ಸರ್ವತಃ ಶ್ರುತಿಮಲ್ಲೋಕೇ ಸರ್ವಮಾವೃತ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ ॥

೧೭ .ಸರ್ವೇನ್ದ್ರಿಯಗುಣಾಭಾಸಂ ಸರ್ವೇನ್ದ್ರಿಯವಿವರ್ಜಿತಮ್ ।
ಸರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಭುಮೀಶಾನಂ ಸರ್ವಸ್ಯ ಶರಣಂ ಬೃಹತ್ ॥

೧೮ .ನವದ್ವಾರೇ ಪುರೇ ದೇಹೀ ಹಂಸೋ ಲೇಲಾಯತೇ ಬಹಿಃ ।
ವಶೀ ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಸ್ಥಾವರಸ್ಯ ಚರಸ್ಯ ಚ ॥

೧೯ .ಅಪಾಣಿಪಾದೋ ಜವನೋ ಗ್ರಹೀತಾ
ಪಶ್ಯತ್ಯಚಕ್ಷುಃ ಸ ಶೃಣೋತ್ಯಕರ್ಣಃ ।
ಸ ವೇತ್ತಿ ವೇದ್ಯಂ ನ ಚ ತಸ್ಯಾಸ್ತಿ ವೇತ್ತಾ
ತಮಾಹುರಗ್ರ್ಯಂ ಪುರುಷಂ ಮಹಾನ್ತಮ್ ॥

೨೦ . ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾ-
ನಾತ್ಮಾ ಗುಹಾಯಾಂ ನಿಹಿತೋಽಸ್ಯ ಜಂತೋಃ ।
ತಮಕ್ರತುಂ ಪಶ್ಯತಿ ವೀತಶೋಕೋ
ಧಾತುಃ ಪ್ರಸಾದಾನ್ಮಹಿಮಾನಮೀಶಮ್ ॥

೨೧ .ವೇದಾಹಮೇತಮಜರಂ ಪುರಾಣಂ
ಸರ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಸರ್ವಗತಂ ವಿಭುತ್ವಾತ್ ।
ಜನ್ಮನಿರೋಧಂ ಪ್ರವದನ್ತಿ ಯಸ್ಯ
ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನೋ ಹಿ ಪ್ರವದನ್ತಿ ನಿತ್ಯಮ್ ॥

ಇತಿ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧. ಯ ಏಕೋಽವರ್ಣೋ ಬಹುಧಾ ಶಕ್ತಿಯೋಗಾ-
ದ್ವರ್ಣಾನನೇಕಾನ್ನಿಹಿತಾರ್ಥೋ ದಧಾತಿ ।
ವಿ ಚೈತಿ ಚಾನ್ತೇ ವಿಶ್ವಮಾದೌ ಸ ದೇವಃ
ಸ ನೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಶುಭಯಾ ಸಂಯುನಕ್ತು ॥

೨. ತದೇವಾಗ್ನಿಸ್ತದಾದಿತ್ಯಸ್ತದ್ವಾಯುಸ್ತದು ಚಂದ್ರಮಾಃ ।
ತದೇವ ಶುಕ್ರಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತದಾಪಸ್ತತ್ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥

೩. ತ್ವಂ ಸ್ತ್ರೀ ತ್ವಂ ಪುಮಾನಸಿ ತ್ವಂ
ಕುಮಾರ ಉತ ವಾ ಕುಮಾರೀ ।
ತ್ವಂ ಜೀರ್ಣೋ ದಂಡೇನ ವಂಚಸಿ ತ್ವಂ
ಜಾತೋ ಭವಸಿ ವಿಶ್ವತೋಮುಖಃ ॥

೪. ನೀಲಃ ಪತಂಗೋ ಹರಿತೋ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷ-
ಸ್ತಡಿದ್ಗರ್ಭ ಋತವಃ ಸಮುದ್ರಾಃ ।
ಅನಾದಿಮತ್ತ್ವಂ ವಿಭುತ್ವೇನ ವರ್ತಸೇ
ಯತೋ ಜಾತಾನಿ ಭುವನಾನಿ ವಿಶ್ವಾ ॥

೫. ಅಜಾಮೇಕಾಂ ಲೋಹಿತಶುಕ್ಲಕೃಷ್ಣಾಂ
ಬಹ್ವೀಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸೃಜಮಾನಾಂ ಸರೂಪಾಃ ।
ಅಜೋ ಹ್ಯೇಕೋ ಜುಷಮಾಣೋಽನುಶೇತೇ
ಜಹಾತ್ಯೇನಾಂ ಭುಕ್ತಭೋಗಾಮಜೋಽನ್ಯಃ ॥

೬. ದ್ವಾ ಸುಪರ್ಣಾ ಸಯುಜಾ ಸಖಾಯಾ
ಸಮಾನಂ ವೃಕ್ಷಂ ಪರಿಷಸ್ವಜಾತೇ ।
ತಯೋರನ್ಯಃ ಪಿಪ್ಪಲಂ ಸ್ವಾದ್ವತ್ತ್ಯ-
ನಶ್ನನ್ನನ್ಯೋ ಅಭಿಚಾಕಶೀತಿ ॥

೭ . ಸಮಾನೇ ವೃಕ್ಷೇ ಪುರುಷೋ ನಿಮಗ್ನೋ–
ಽನೀಶಯಾ ಶೋಚತಿ ಮುಹ್ಯಮಾನಃ ।
ಜುಷ್ಟಂ ಯದಾ ಪಶ್ಯತ್ಯನ್ಯಮೀಶ–
ಮಸ್ಯ ಮಹಿಮಾನಮಿತಿ ವೀತಶೋಕಃ ॥

೮ . ಋಚೋ ಅಕ್ಷರೇ ಪರಮೇ ವ್ಯೋಮನ್
ಯಸ್ಮಿನ್ ದೇವಾ ಅಧಿ ವಿಶ್ವೇ ನಿಷೇದುಃ ।
ಯಸ್ತಂ ನ ವೇದ ಕಿಮೃಚಾ ಕರಿಷ್ಯತಿ
ಯ ಇತ್ತದ್ವಿದುಸ್ತ ಇಮೇ ಸಮಾಸತೇ ॥

೯ . ಛಂದಾಂಸಿ ಯಜ್ಞಾಃ ಕ್ರತವೋ ವ್ರತಾನಿ
ಭೂತಂ ಭವ್ಯಂ ಯಚ್ಚ ವೇದಾ ವದನ್ತಿ ।
ಅಸ್ಮಾನ್ಮಾಯೀ ಸೃಜತೇ ವಿಶ್ವಮೇತತ್
ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚಾನ್ಯೋ ಮಾಯಯಾ ಸನ್ನಿರುದ್ಧಃ ॥

೧೦ . ಮಾಯಾಂ ತು ಪ್ರಕೃತಿಂ ವಿದ್ಯಾನ್ಮಾಯಿನಂ ತು ಮಹೇಶ್ವರಮ್ ।
ತಸ್ಯಾವಯವಭೂತೈಸ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಸರ್ವಮಿದಂ ಜಗತ್ ॥

೧೧ . ಯೋ ಯೋನಿಂ ಯೋನಿಮಧಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕೋ
ಯಸ್ಮಿನ್ನಿದಂ ಸಂ ಚ ವಿ ಚೈತಿ ಸರ್ವಮ್ ।
ತಮೀಶಾನಂ ವರದಂ ದೇವಮೀಡ್ಯಂ
ನಿಚಾಯ್ಯೇಮಾಂ ಶಾನ್ತಿಮತ್ಯನ್ತಮೇತಿ ॥

೧೨ . ಯೋ ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಭವಶ್ಚೋದ್ಭವಶ್ಚ
ವಿಶ್ವಾಧಿಪೋ ರುದ್ರೋ ಮಹರ್ಷಿಃ ।
ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಂ ಪಶ್ಯತ ಜಾಯಮಾನಂ
ಸ ನೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಶುಭಯಾ ಸಂಯುನಕ್ತು ॥

೧೩ . ಯೋ ದೇವಾನಾಮಧಿಪೋ
ಯಸ್ಮಿಂಲ್ಲೋಕಾ ಅಧಿಶ್ರಿತಾಃ ।

ಯ ಈಶೇ ಅಸ್ಯ ದ್ವಿಪದಶ್ಚತುಷ್ಪದಃ
ಕಸ್ಮೈ ದೇವಾಯ ಹವಿಷಾ ವಿಧೇಮ ॥

೧೪ . ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಕಲಿಲಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ
ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಸ್ರಷ್ಟಾರಮನೇಕರೂಪಮ್ ।
ವಿಶ್ವಸ್ಯೈಕಂ ಪರಿವೇಷ್ಟಿತಾರಂ
ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಶಿವಂ ಶಾನ್ತಿಮತ್ಯನ್ತಮೇತಿ ॥

೧೫ .ಸ ಏವ ಕಾಲೇ ಭುವನಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾ
ವಿಶ್ವಾಧಿಪಃ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಗೂಢಃ ।
ಯಸ್ಮಿನ್ ಯುಕ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಯೋ ದೇವತಾಶ್ಚ
ತಮೇವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಾಂಶ್ಛಿನತ್ತಿ ॥

೧೬ .ಘೃತಾತ್ ಪರಂ ಮಂಡಮಿವಾತಿಸೂಕ್ಷ್ಮಂ
ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಶಿವಂ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಗೂಢಮ್ ।
ವಿಶ್ವಸ್ಯೈಕಂ ಪರಿವೇಷ್ಟಿತಾರಂ
ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೇವಂ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾಶೈಃ ॥

೧೭ .ಏಷ ದೇವೋ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಸದಾ ಜನಾನಾಂ ಹೃದಯೇ ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಃ ।
ಹೃದಾ ಮನೀಷಾ ಮನಸಾಽಭಿಕ್ಲೃಪ್ತೋ
ಯ ಏತದ್ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವನ್ತಿ ॥

೧೮ .ಯದಾಽತಮಸ್ತನ್ನ ದಿವಾ ನ ರಾತ್ರಿ-
ರ್ನ ಸನ್ನ ಚಾಸಚ್ಛಿವ ಏವ ಕೇವಲಃ ।
ತದಕ್ಷರಂ ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ
ಪ್ರಜ್ಞಾ ಚ ತಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಸೃತಾ ಪುರಾಣೀ ॥

೧೯ .ನೈನಮೂರ್ಧ್ವಂ ನ ತಿರ್ಯಂಚಂ ನ ಮಧ್ಯೇ ಪರಿಜಗ್ರಭತ್ ।
ನ ತಸ್ಯ ಪ್ರತಿಮಾ ಅಸ್ತಿ ಯಸ್ಯ ನಾಮ ಮಹದ್ಯಶಃ ॥

೨೦ . ನ ಸಂದೃಶೇ ತಿಷ್ಠತಿ ರೂಪಮಸ್ಯ
ನ ಚಕ್ಷುಷಾ ಪಶ್ಯತಿ ಕಶ್ಚನೈನಮ್ ।
ಹೃದಾ ಹೃದಿಸ್ಥಂ ಮನಸಾ ಯ ಏನ-
ಮೇವಂ ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವನ್ತಿ ॥

೨೧ .ಅಜಾತ ಇತ್ಯೇವಂ ಕಶ್ಚಿದ್ಭೀರುಃ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ ।
ರುದ್ರ ಯತ್ತೇ ದಕ್ಷಿಣಂ ಮುಖಂ ತೇನ ಮಾಂ ಪಾಹಿ ನಿತ್ಯಮ್ ॥

೨೨ . ಮಾ ನಸ್ತೋಕೇ ತನಯೇ ಮಾ ನ ಆಯುಷಿ
ಮಾ ನೋ ಗೋಷು ಮಾ ನೋ ಅಶ್ವೇಷು ರೀರಿಷಃ ।
ವೀರಾನ್ ಮಾ ನೋ ರುದ್ರ ಭಾಮಿತೋ-
ವಧೀರ್ಹವಿಷ್ಮಂತಃ ಸದಮಿತ್ ತ್ವಾ ಹವಾಮಹೇ ॥

ಇತಿ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಪಞ್ಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧ . ದ್ವೇ ಅಕ್ಷರೇ ಬ್ರಹ್ಮಪರೇ ತ್ವನಂತೇ
ವಿದ್ಯಾಽವಿದ್ಯೇ ನಿಹಿತೇ ಯತ್ರ ಗೂಢೇ ।
ಕ್ಷರಂ ತ್ವವಿದ್ಯಾ ಹ್ಯಮೃತಂ ತು ವಿದ್ಯಾ
ವಿದ್ಯಾಽವಿದ್ಯೇ ಈಶತೇ ಯಸ್ತು ಸೋಽನ್ಯಃ ॥

೨ . ಯೋ ಯೋನಿಂ ಯೋನಿಮಧಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕೋ
ವಿಶ್ವಾನಿ ರೂಪಾಣಿ ಯೋನೀಶ್ಚ ಸರ್ವಾಃ ।
ಋಷಿಂ ಪ್ರಸೂತಂ ಕಪಿಲಂ ಯಸ್ತಮಗ್ರೇ
ಜ್ಞಾನೈರ್ಬಿಭರ್ತಿ ಜಾಯಮಾನಂ ಚ ಪಶ್ಯೇತ್ ॥

೩. ಏಕೈಕಂ ಜಾಲಂ ಬಹುಧಾ ವಿಕುರ್ವ-
ನ್ನಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಸಂಹರತ್ಯೇಷ ದೇವಃ ।
ಭೂಯಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಯತಯಸ್ತಥೇಶಃ
ಸರ್ವಾಧಿಪತ್ಯಂ ಕುರುತೇ ಮಹಾತ್ಮಾ ॥

೪. ಸರ್ವಾ ದಿಶ ಊರ್ಧ್ವಮಧಶ್ಚ ತಿರ್ಯಕ್
ಪ್ರಕಾಶಯನ್ ಭ್ರಾಜತೇ ಯದ್ವನಡ್ವಾನ್ ।
ಏವಂ ಸ ದೇವೋ ಭಗವಾನ್ ವರೇಣ್ಯೋ
ಯೋನಿಸ್ವಭಾವಾನಧಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕಃ ॥

೫. ಯಚ್ಚ ಸ್ವಭಾವಂ ಪಚತಿ ವಿಶ್ವಯೋನಿಃ
ಪಾಚ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ ಪರಿಣಾಮಯೇದ್ಯಃ ।
ಸರ್ವಮೇತದ್ವಿಶ್ವಮಧಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕೋ
ಗುಣಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ ವಿನಿಯೋಜಯೇದ್ಯಃ ॥

೬. ತದ್ವೇದಗುಹ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸು ಗೂಢಂ
ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ವೇದತೇ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿಮ್ ।
ಯೇ ಪೂರ್ವಂದೇವಾ ಋಷಯಶ್ಚ ತದ್ವಿದು-
ಸ್ತೇ ತನ್ಮಯಾ ಅಮೃತಾ ವೈ ಬಭೂವುಃ ॥

೭. ಗುಣಾನ್ವಯೋ ಯಃ ಫಲಕರ್ಮಕರ್ತಾ
ಕೃತಸ್ಯ ತಸ್ಯೈವ ಸ ಚೋಪಭೋಕ್ತಾ ।
ಸ ವಿಶ್ವರೂಪಸ್ತ್ರಿಗುಣಸ್ತ್ರಿವರ್ತ್ಮಾ
ಪ್ರಾಣಾಧಿಪಃ ಸಂಚರತಿ ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಃ ॥

೮. ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರೋ ರವಿತುಲ್ಯರೂಪಃ
ಸಂಕಲ್ಪಾಹಂಕಾರಸಮನ್ವಿತೋ ಯಃ ।
ಬುದ್ಧೇರ್ಗುಣೇನಾತ್ಮಗುಣೇನ ಚೈವ
ಆರಾಗ್ರಮಾತ್ರೋ ಹ್ಯಪರೋಽಪಿ ದೃಷ್ಟಃ ॥

೯. ವಾಲಾಗ್ರಶತಭಾಗಸ್ಯ ಶತಧಾ ಕಲ್ಪಿತಸ್ಯ ಚ ।
ಭಾಗೋ ಜೀವಃ ಸ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸ ಚಾನನ್ತ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥

೧೦. ನೈವ ಸ್ತ್ರೀ ನ ಪುಮಾನೇಷ ನ ಚೈವಾಯಂ ನಪುಂಸಕಃ ।
ಯದ್ಯಚ್ಛರೀರಮಾದತ್ತೇ ತೇನ ತೇನ ಸ ಯುಜ್ಯತೇ ॥

೧೧. ಸಂಕಲ್ಪನಸ್ಪರ್ಶನದೃಷ್ಟಿಮೋಹೈ-
ರ್ಗ್ರಾಸಾಂಬುವೃಷ್ಟ್ಯಾ ಚಾತ್ಮವಿವೃದ್ಧಿಜನ್ಮ ।
ಕರ್ಮಾನುಗಾನ್ಯನುಕ್ರಮೇಣ ದೇಹೀ
ಸ್ಥಾನೇಷು ರೂಪಾಣ್ಯಭಿಸಂಪ್ರಪದ್ಯತೇ ॥

೧೨. ಸ್ಥೂಲಾನಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣಿ ಬಹೂನಿ ಚೈವ
ರೂಪಾಣಿ ದೇಹೀ ಸ್ವಗುಣೈರ್ವೃಣೋತಿ ।
ಕ್ರಿಯಾಗುಣೈರಾತ್ಮಗುಣೈಶ್ಚ ತೇಷಾಂ
ಸಂಯೋಗಹೇತುರಪರೋಽಪಿ ದೃಷ್ಟಃ ॥

೧೩. ಅನಾದ್ಯನನ್ತಂ ಕಲಿಲಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ
ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಸ್ರಷ್ಟಾರಮನೇಕರೂಪಮ್ ।
ವಿಶ್ವಸ್ಯೈಕಂ ಪರಿವೇಷ್ಟಿತಾರಂ
ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೇವಂ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾಶೈಃ ॥

೧೪. ಭಾವಗ್ರಾಹ್ಯಮನೀಡಾಖ್ಯಂ ಭಾವಾಭಾವಕರಂ ಶಿವಮ್ ।
ಕಲಾಸರ್ಗಕರಂ ದೇವಂ ಯೇ ವಿದುಸ್ತೇ ಜಹುಸ್ತನುಮ್ ॥

ಇತಿ ಪಞ್ಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧ . ಸ್ವಭಾವಮೇಕೇ ಕವಯೋ ವದನ್ತಿ
ಕಾಲಂ ತಥಾಽನ್ಯೇ ಪರಿಮುಹ್ಯಮಾನಾಃ ।
ದೇವಸ್ಯೈಷ ಮಹಿಮಾ ತು ಲೋಕೇ
ಯೇನೇದಂ ಭ್ರಾಮ್ಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ರಮ್ ॥

೨ . ಯೇನಾವೃತಂ ನಿತ್ಯಮಿದಂ ಹಿ ಸರ್ವಂ
ಜ್ಞಃ ಕಾಲಕಾರೋ ಗುಣೀ ಸರ್ವವಿದ್ಯಃ ।
ತೇನೇಶಿತಂ ಕರ್ಮ ವಿವರ್ತತೇ ಹ
ಪೃಥ್ವ್ಯಪ್ತೇಜೋಽನಿಲಖಾನಿ ಚಿಂತ್ಯಮ್ ॥

೩ . ತತ್ಕರ್ಮ ಕೃತ್ವಾ ವಿನಿವರ್ತ್ಯ ಭೂಯ-
ಸ್ತತ್ತ್ವಸ್ಯ ತತ್ತ್ವೇನ ಸಮೇತ್ಯ ಯೋಗಮ್ ।
ಏಕೇನ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ತ್ರಿಭಿರಷ್ಟಭಿರ್ವಾ
ಕಾಲೇನ ಚೈವಾತ್ಮಗುಣೈಶ್ಚ ಸೂಕ್ಷ್ಮೈಃ ॥

೪ . ಆರಭ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ಗುಣಾನ್ವಿತಾನಿ
ಭಾವಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ ವಿನಿಯೋಜಯೇದ್ಯಃ ।
ತೇಷಾಮಭಾವೇ ಕೃತಕರ್ಮನಾಶಃ
ಕರ್ಮಕ್ಷಯೇ ಯಾತಿ ಸ ತತ್ತ್ವತೋಽನ್ಯಃ ॥

೫ . ಆದಿಃ ಸ ಸಂಯೋಗನಿಮಿತ್ತಹೇತುಃ
ಪರಸ್ತ್ರಿಕಾಲಾದಕಲೋಽಪಿ ದೃಷ್ಟಃ ।
ತಂ ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಭವಭೂತಮೀಡ್ಯಂ
ದೇವಂ ಸ್ವಚಿತ್ತಸ್ಥಮುಪಾಸ್ಯ ಪೂರ್ವಮ್ ॥

೬ . ಸ ವೃಕ್ಷಕಾಲಾಕೃತಿಭಿಃ ಪರೋಽನ್ಯೋ
ಯಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಪಂಚಃ ಪರಿವರ್ತತೇಽಯಮ್ ।

ಧರ್ಮಾವಹಂ ಪಾಪನುದಂ ಭಗೇಶಂ
ಜ್ಞಾತ್ವಾಽಽತ್ಮಸ್ಥಮಮೃತಂ ವಿಶ್ವಧಾಮ ॥

೭ . ತಮೀಶ್ವರಾಣಾಂ ಪರಮಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ
ತಂ ದೇವತಾನಾಂ ಪರಮಂ ಚ ದೈವತಮ್ ।
ಪತಿಂ ಪತೀನಾಂ ಪರಮಂ ಪರಸ್ತಾದ್
ವಿದಾಮ ದೇವಂ ಭುವನೇಶಮೀಡ್ಯಮ್ ॥

೮ . ನ ತಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ಕರಣಂ ಚ ವಿದ್ಯತೇ
ನ ತತ್ಸಮಶ್ಚಾಭ್ಯಧಿಕಶ್ಚ ದೃಶ್ಯತೇ ।
ಪರಾಽಸ್ಯ ಶಕ್ತಿರ್ವಿವಿಧೈವ ಶ್ರೂಯತೇ
ಸ್ವಾಭಾವಿಕೀ ಜ್ಞಾನಬಲಕ್ರಿಯಾ ಚ ॥

೯ . ನ ತಸ್ಯ ಕಶ್ಚಿತ್ ಪತಿರಸ್ತಿ ಲೋಕೇ
ನ ಚೇಶಿತಾ ನೈವ ಚ ತಸ್ಯ ಲಿಂಗಮ್ ।
ಸ ಕಾರಣಂ ಕರಣಾಧಿಪಾಧಿಪೋ
ನ ಚಾಸ್ಯ ಕಶ್ಚಿಜ್ಜನಿತಾ ನ ಚಾಧಿಪಃ ॥

೧೦ . ಯಸ್ತಂತುನಾಭ ಇವ ತಂತುಭಿಃ ಪ್ರಧಾನಜೈಃ
ಸ್ವಭಾವತೋ ದೇವ ಏಕಃ ಸ್ವಮಾವೃಣೋತ್ ।
ಸ ನೋ ದಧಾತು ಬ್ರಹ್ಮಾಪ್ಯಯಮ್ ॥

೧೧ .ಏಕೋ ದೇವಃ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಗೂಢಃ
ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ತರಾತ್ಮಾ ।
ಕರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷಃ ಸರ್ವಭೂತಾಧಿವಾಸಃ
ಸಾಕ್ಷೀ ಚೇತಾ ಕೇವಲೋ ನಿರ್ಗುಣಶ್ಚ ॥

೧೨. ಏಕೋ ವಶೀ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಾಣಾಂ ಬಹೂನಾ–
ಮೇಕಂ ಬೀಜಂ ಬಹುಧಾ ಯಃ ಕರೋತಿ ।
ತಮಾತ್ಮಸ್ಥಂ ಯೇಽನುಪಶ್ಯಂತಿ ಧೀರಾ–
ಸ್ತೇಷಾಂ ಸುಖಂ ಶಾಶ್ವತಂ ನೇತರೇಷಾಮ್ ॥

೧೩. ನಿತ್ಯೋ ನಿತ್ಯಾನಾಂ ಚೇತನಶ್ಚೇತನಾನಾ–
ಮೇಕೋ ಬಹೂನಾಂ ಯೋ ವಿದಧಾತಿ ಕಾಮಾನ್ ।
ತತ್ಕಾರಣಂ ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗಾಧಿಗಮ್ಯಂ
ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೇವಂ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾಶೈಃ ॥

೧೪. ನ ತತ್ರ ಸೂರ್ಯೋ ಭಾತಿ ನ ಚಂದ್ರತಾರಕಂ
ನೇಮಾ ವಿದ್ಯುತೋ ಭಾನ್ತಿ ಕುತೋಽಯಮಗ್ನಿಃ ।
ತಮೇವ ಭಾನ್ತಮನುಭಾತಿ ಸರ್ವಂ
ತಸ್ಯ ಭಾಸಾ ಸರ್ವಮಿದಂ ವಿಭಾತಿ ॥

೧೫. ಏಕೋ ಹಂಸೋ ಭುವನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ
ಸ ಏವಾಗ್ನಿಃ ಸಲಿಲೇ ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಃ ।
ತಮೇವ ವಿದಿತ್ವಾಽತಿ ಮೃತ್ಯುಮೇತಿ
ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ವಿದ್ಯತೇಽಯನಾಯ ॥

೧೬. ಸ ವಿಶ್ವಕೃದ್ವಿಶ್ವವಿದಾತ್ಮಯೋನಿ–
ರ್ಜ್ಞಃ ಕಾಲಕಾಲೋ ಗುಣೀ ಸರ್ವವಿದ್ಯಃ ।
ಪ್ರಧಾನಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಪತಿರ್ಗುಣೇಶಃ
ಸಂಸಾರಮೋಕ್ಷಸ್ಥಿತಿಬಂಧಹೇತುಃ ॥

೧೭. ಸ ತನ್ಮಯೋ ಹ್ಯಮೃತ ಈಶಸಂಸ್ಥೋ
ಜ್ಞಃ ಸರ್ವಗೋ ಭುವನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾ ।
ಯ ಈಶೇಽಸ್ಯ ಜಗತೋ ನಿತ್ಯಮೇವ
ನಾನ್ಯೋ ಹೇತುರ್ವಿದ್ಯತ ಈಶನಾಯ ॥

೧೮. ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ವಿದಧಾತಿ ಪೂರ್ವಂ
ಯೋ ವೈ ವೇದಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಹಿಣೋತಿ ತಸ್ಮೈ ।
ತಂ ಹ ದೇವಮಾತ್ಮಬುದ್ಧಿಪ್ರಕಾಶಂ
ಮುಮುಕ್ಷುರ್ವೈ ಶರಣಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ॥

೧೯. ನಿಷ್ಕಲಂ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಂ ಶಾನ್ತಂ ನಿರವದ್ಯಂ ನಿರಞ್ಜನಮ್ ।
ಅಮೃತಸ್ಯ ಪರಂ ಸೇತುಂ ದಗ್ಧೇಂಧನಮಿವಾನಲಮ್ ॥

೨೦. ಯದಾ ಚರ್ಮವದಾಕಾಶಂ ವೇಷ್ಟಯಿಷ್ಯನ್ತಿ ಮಾನವಾಃ ।
ತದಾ ದೇವಮವಿಜ್ಞಾಯ ದುಃಖಸ್ಯಾಂತೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥

೨೧. ತಪಃ ಪ್ರಭಾವಾದ್ದೇವಪ್ರಸಾದಾಚ್ಚ
ಬ್ರಹ್ಮ ಹ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರೋಽಥ ವಿದ್ವಾನ್ ।
ಅತ್ಯಾಶ್ರಮಿಭ್ಯಃ ಪರಮಂ ಪವಿತ್ರಂ
ಪ್ರೋವಾಚ ಸಮ್ಯಗೃಷಿಸಂಘಜುಷ್ಟಮ್ ॥

೨೨. ವೇದಾನ್ತೇ ಪರಮಂ ಗುಹ್ಯಂ ಪುರಾಕಲ್ಪೇ ಪ್ರಚೋದಿತಮ್ ।
ನಾಪ್ರಶಾನ್ತಾಯ ದಾತವ್ಯಂ ನಾಪುತ್ರಾಯಾಶಿಷ್ಯಾಯ ವಾ ಪುನಃ ॥

೨೩. ಯಸ್ಯ ದೇವೇ ಪರಾ ಭಕ್ತಿರ್ಯಥಾ ದೇವೇ ತಥಾ ಗುರೌ ।
ತಸ್ಯೈತೇ ಕಥಿತಾ ಹ್ಯರ್ಥಾಃ ಪ್ರಕಾಶನ್ತೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಕಾಶನ್ತೇ
ಮಹಾತ್ಮನ ಇತಿ ॥

ಇತಿ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಸಹ ನಾವವತು । ಸಹ ನೌ ಭುನಕ್ತು । ಸಹ ವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ ॥
ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

ಇತಿ ಕೃಷ್ಣಯಜುರ್ವೇದೀಯಾ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ

ಜಾಬಾಲೋಪನಿಷತ್ತು

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಭದ್ರಂ ಕರ್ಣೇಭಿಃ ಶೃಣುಯಾಮ ದೇವಾಃ । ಭದ್ರಂ ಪಶ್ಯೇಮಾ–
ಕ್ಷಭಿರ್ಯಜತ್ರಾಃ । ಸ್ಥಿರೈರಙ್ಗೈಸ್ತುಷ್ಟುವಾಗ್ಂಸಸ್ತನೂಭಿಃ ।
ವ್ಯಶೇಮ ದೇವಹಿತಂ ಯದಾಯುಃ ॥
ಓಂ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ॥

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

೧. ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಂ ಯದನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ದೇವಾನಾಂ ದೇವಯಜನಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಸದನಮವಿಮುಕ್ತಂ ವೈ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ದೇವಾನಾಂ ದೇವಯಜನಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಸದನಂ ತಸ್ಮಾದ್ಯತ್ರ ಕ್ವಚನ ಗಚ್ಛತಿ ತದೇವ ಮನ್ಯೇತೇತೀದಂ ವೈ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ದೇವಾನಾಂ ದೇವಯಜನಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಸದನಮತ್ರ ಹಿ ಜನ್ತೋಃ ಪ್ರಾಣೇಷೂತ್ಕ್ರಮಮಾಣೇಷು ರುದ್ರಸ್ತಾರಕಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವ್ಯಾಚಷ್ಟೇ ಯೇನಾಸಾವಮೃತೀ ಭೂತ್ವಾ ಮೋಕ್ಷೀ ಭವತಿ ತಸ್ಮಾದವಿಮುಕ್ತಮೇವ ನಿಷೇವೇತಾವಿಮುಕ್ತಂ ನ ವಿಮುಞ್ಚೇದೇವಮೇವೈತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

೨. ಅಥ ಹೈನಮತ್ರಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಂ ಯ ಏಷೋಽನನ್ತೋಽವ್ಯಕ್ತ ಆತ್ಮಾ ತಂ ಕಥಮಹಂ ವಿಜಾನೀಯಾಮಿತಿ ಸ ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ

ಸೋಽವಿಮುಕ್ತ ಉಪಾಸ್ಯೋ ಯ ಏಷೋಽನನ್ತೋಽವ್ಯಕ್ತ ಆತ್ಮಾ ಸೋಽವಿಮುಕ್ತೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತಿ ಸೋಽವಿಮುಕ್ತಃ ಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತಿ ವರಣಾಯಾಂ ನಾಸ್ಯಾಂ ಚ ಮಧ್ಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತಿ ಕಾ ವೈ ವರಣಾ ಕಾ ಚ ನಾಸೀತಿ ಸರ್ವಾನಿನ್ದ್ರಿಯಕೃತಾನ್ದೋಷಾನ್ವಾರಯತೀತಿ ತೇನ ವರಣಾ ಭವತಿ ಸರ್ವಾನಿನ್ದ್ರಿಯಕೃತಾನ್ಪಾಪಾನ್ನಾಶಯತಿ ತೇನ ನಾಸೀ ಭವತೀತಿ ಕತಮಚ್ಚಾಸ್ಯ ಸ್ಥಾನಂ ಭವತೀತಿ ಭ್ರುವೋರ್ಘ್ರಾಣಸ್ಯ ಚ ಯಃ ಸಂಧಿಃ ಸ ಏಷ ದ್ಯೌರ್ಲೋಕಸ್ಯ ಪರಸ್ಯ ಚ ಸಂಧಿರ್ಭವತೀತ್ಯೇತದ್ವೈ ಸಂಧಿಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ ಉಪಾಸತ ಇತಿ ಸೋಽವಿಮುಕ್ತ ಉಪಾಸ್ಯ ಇತಿ ಸೋಽವಿಮುಕ್ತಂ ಜ್ಞಾನಮಾಚಷ್ಟೇ ಯೋ ವೈ ತದೇತದೇವಂ ವೇದ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

೩. ಅಥ ಹೈನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣ ಊಚುಃ ಕಿಂ ಜಾಪ್ಯೇನಾಮೃತತ್ವಂ ಬ್ರೂಹೀತಿ ಸ ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಶತರುದ್ರಿಯೇಣೇತ್ಯೇತಾನಿ ಹ ವಾ ಅಮೃತನಾಮಧೇಯಾನ್ಯೇತೈರ್ಹ ವಾ ಅಮೃತೋ ಭವತೀತ್ಯೇವ-ಮೇವೈತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ॥

ಇತಿ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ

೪. ಅಥ ಹ ಜನಕೋ ಹ ವೈದೇಹೋ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮುಪಸ-ಮೇತ್ಯೋವಾಚ ಭಗವನ್ಸಂನ್ಯಾಸಮನುಬ್ರೂಹೀತಿ ಸ ಹೋವಾಚ

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ಯ ಗೃಹೀ ಭವೇದ್ಗೃಹೀ ಭೂತ್ವಾ ವನೀ ಭವೇದ್ವನೀ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರವ್ರಜೇದ್ಯದಿ ವೇತರಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದೇವ ಪ್ರವ್ರಜೇದ್ಗೃಹಾದ್ವಾ ವನಾದ್ವಾಽಥ ಪುನರವ್ರತೀ ವಾ ವ್ರತೀ ವಾ ಸ್ನಾತಕೋ ವಾಽಸ್ನಾತಕೋ ವೋತ್ಸನ್ನಾಗ್ನಿಕೋ ವಾ ಯದಹರೇವ ವಿರಜೇತ್ತದಹರೇವ ಪ್ರವ್ರಜೇತ್ತದ್ವೈಕೇ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾ-ಮೇವೇಷ್ಟಿಂ ಕುರ್ವನ್ತಿ ತದು ತಥಾ ನ ಕುರ್ಯಾದಾಗ್ನೇಯೀಮೇವ ಕುರ್ಯಾದಗ್ನಿರ್ಹ ವೈ ಪ್ರಾಣಃ । ಪ್ರಾಣಮೇವೈತಯಾ ಕರೋತಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತ್ರೈಧಾತವೀಯಾಮೇವ ಕುರ್ಯಾದೇತಯೈವ ತ್ರಯೋ ಧಾತವೋ ಯದುತ ಸತ್ತ್ವಂ ರಜಸ್ತಮ ಇತ್ಯಯಂ ತೇ ಯೋನಿರ್ಋತ್ವಿಯೋ ಯತೋ ಜಾತೋ ಅರೋಚಥಾಃ । ತಂ ಜಾನನ್ನಗ್ನ ಆರೋಹಾಥಾನೋ ವರ್ಧಯಾ ರಯಿಮಿತ್ಯನೇನ ಮನ್ತ್ರೇಣಾಗ್ನಿಮಾ-ಜಿಘ್ರೇದೇಷ ವಾ ಅಗ್ನೇರ್ಯೋನಿರ್ಯಃ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣಂ ಗಚ್ಛ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯೇವಮೇವೈತದಾಹ ಗ್ರಾಮಾದಗ್ನಿಮಾಹೃತ್ಯ ಪೂರ್ವವದಗ್ನಿಮಾಘ್ರಾಪಯೇದ್ಯದ್ಯಗ್ನಿಂ ನ ವಿನ್ದೇದಪ್ಸು ಜುಹುಯಾದಾಪೋ ವೈ ಸರ್ವಾ ದೇವತಾಃ । ಓಂ ಸರ್ವಾಭ್ಯೋ ದೇವತಾಭ್ಯೋ ಜುಹೋಮಿ ಸ್ವಾಹೇತಿ ಹುತ್ವಾ ಸಮದ್ಧೃತ್ಯ ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾತ್ಸಾಜ್ಯಂ ಹವಿರನಾಮಯಂ ಮೋಕ್ಷಮನ್ತ್ರಸ್ರಯ್ಯೇವಂ ವಿನ್ದೇತ್ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೈತದುಪಾಸಿತವ್ಯಮೇವೈತ್ತದ್ಭಗವನ್ನಿತಿ ವೈ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ॥

ಇತಿ ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ

ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃ ಖಣ್ಡಃ

೫. ಅಥ ಹೈನಮತ್ರಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಯಜ್ಞೋಪವೀತೀ ಕಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇತಿ ಸ ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಇದಮೇವಾಸ್ಯ ತದ್ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಯ ಆತ್ಮಾ ಪ್ರಾಶ್ಯಾಽಽಚಮ್ಯಾಯಂ ವಿಧಿಃ ಪರಿವ್ರಾಜಕಾನಾಂ ವೀರಾಧ್ವಾನೇ ವಾಽನಾಶಕೇ ವಾಽಪಾಂ ಪ್ರವೇಶೇ ವಾಽಗ್ನಿಪ್ರವೇಶೇ ವಾ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನೇ ವಾಽಥ

ಪರಿವ್ರಾಡ್ವಿವರ್ಣವಾಸಾ ಮುಣ್ಡೋಽಪರಿಗ್ರಹಃ ಶುಚಿರದ್ರೋಹೀ ಭೈಕ್ಷಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಾಯ ಭವತಿ ಯದ್ಯಾತುರಃ ಸ್ಯಾನ್ಮನಸಾ ವಾಚಾ ವಾ ಸಂನ್ಯಸೇದೇಷ ಪನ್ಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಹಾನುವಿತ್ತಸ್ತೇನೈತಿ ಸಂನ್ಯಾಸೀ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಿತ್ಯೇವಮೇವೈಷ ಭಗವನ್ನಿತಿ ವೈ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ॥

ಇತಿ ಪಞ್ಚಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಅಥ ಷಷ್ಠಃ ಖಣ್ಡಃ

೬. ತತ್ರ ಪರಮಹಂಸಾ ನಾಮ ಸಂವರ್ತಕಾರುಣಿಶ್ವೇತಕೇತು-ದುರ್ವಾಸಋಭುನಿದಾಘಜಡಭರತದತ್ತಾತ್ರೇಯರೈವತಕಪ್ರಭೃತಯೋಽ-ವ್ಯಕ್ತಲಿಙ್ಗಾ ಅವ್ಯಕ್ತಾಚಾರಾ ಅನುನ್ಮತ್ತಾ ಉನ್ಮತ್ತವದಾಚರನ್ತಸ್ತ್ರಿದಣ್ಡಂ ಕಮಣ್ಡಲುಂ ಪಾತ್ರಂ ಶಿಕ್ಯಂ ಜಲಪವಿತ್ರಂ ಶಿಖಾಂ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಚೇತ್ಯೇತತ್ಸರ್ವಂ ಭೂಃ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಪ್ಸು ಪರಿತ್ಯಜ್ಯಾಽಽತ್ಮಾನಮನ್ವಿಚ್ಛೇ-ದ್ಯಥಾಜಾತರೂಪಧರೋ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವೋ ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹಸ್ತತ್ತ್ವಬ್ರಹ್ಮ-ಮಾರ್ಗೇ ಸಮ್ಯಕ್ಸಂಪನ್ನಃ ಶುದ್ಧಮಾನಸಃ ಪ್ರಾಣಸಂಧಾರಣಾರ್ಥಂ ಯಥೋಕ್ತಕಾಲೇ ವಿಮುಕ್ತೋ ಭೈಕ್ಷಮಾಚರನ್ನುದಕಪಾತ್ರೇಣ ಲಾಭಾಲಾಭೌ ಸಮೌ ಭೂತ್ವಾ, ಶೂನ್ಯಾಗಾರದೇವಗೃಹತೃಣಕೂಟ-ವಲ್ಮೀಕವೃಕ್ಷಮೂಲಕುಲಾಲಶಾಲಾಗ್ನಿಹೋತ್ರನದೀಪುಲಿನಗಿರಿಕುಹರ-ಕನ್ದರಕೋಟರನಿರ್ಝರಸ್ಥಣ್ಡಿಲೇಷ್ವನಿಕೇತವಾಸ್ಯಪ್ರಯತ್ನೋ ನಿರ್ಮಮಃ ಶುಕ್ಲಧ್ಯಾನಪರಾಯಣೋಽಧ್ಯಾತ್ಮನಿಷ್ಠೋಽಶುಭಕರ್ಮನಿರ್ಮೂಲನಪರಃ ಸಂನ್ಯಾಸೇನ ದೇಹತ್ಯಾಗಂ ಕರೋತಿ ಸ ಪರಮಹಂಸೋ ನಾಮೇತಿ ॥

ಇತಿ ಷಷ್ಠಃ ಖಣ್ಡಃ

ಶಾಂತಿಮಂತ್ರ

ಓಂ ಭದ್ರಂ ಕರ್ಣೇಭಿಃ ಶೃಣುಯಾಮ ದೇವಾಃ । ಭದ್ರಂ ಪಶ್ಯೇಮಾಕ್ಷಭಿರ್ಯಜತ್ರಾಃ । ಸ್ಥಿರೈರಙ್ಗೈಸ್ತುಷ್ಟುವಾಗ್ಂಸಸ್ತನೂಭಿಃ । ವ್ಯಶೇಮ ದೇವಹಿತಂ ಯದಾಯುಃ ॥ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ಶಾನ್ತಿಃ ॥

ಇತಿ ಅಥರ್ವವೇದೀಯಾ ಜಾಬಾಲೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ

ಕೌಷೀತಕೀಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪನಿಷತ್ತು

ಅಥ ಪ್ರಥಮೋಧ್ಯಾಯಃ

೧. ವಾಙ್ಮೇ ಮನಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಮನೋ ಮೇ ವಾಚಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ ಆವಿರಾವಿರ್ಮರ್ಯೋಽಭೂರ್ವೇದ ಸಾ ಮತ್ಸಾಣೀರ್ಋತಂ ಮಾ ಮಾ ಹಿಂಸೀರನೇನಾಧೀತೇನಾಹೋರಾತ್ರಾತ್ಸಂವಸಾಮ್ಯಗ್ನ ಇಳಾ ನಮ ಇಳಾ ನಮ ಋಷಿಭ್ಯೋ ಮನ್ತ್ರಕೃದ್ಭ್ಯೋ ಮನ್ತ್ರಪತಿಭ್ಯೋ ನಮೋ ವೋಽಸ್ತು ದೇವೇಭ್ಯಃ ಶಿವಾ ನಃ ಶನ್ತಮಾ ಭವ ಸುಮೃಳೀಕಾ ಸರಸ್ವತೀ ಮಾ ತೇ ವ್ಯೋಮ ಸಂದೃಶಿ । ಅದಬ್ಧಂ ಮನ ಇಷಿರಂ ಚಕ್ಷುಃ ಸೂರ್ಯೋ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ದೀಕ್ಷೇ ಮಾ ಮಾ ಹಿಂಸೀಃ ॥

೨. ಚಿತ್ರೋ ಹ ವೈ ಗಾರ್ಗ್ಯಾಯಣಿರ್ಯಕ್ಷ್ಯಮಾಣ ಆರುಣಿಂ ವವ್ರೇ ಸ ಹ ಪುತ್ರಂ ಶ್ವೇತಕೇತುಂ ಪ್ರಜಿಘಾಯ ಯಾಜಯೇತಿ ತಂ ಹಾಸೀನಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಗೌತಮಸ್ಯ ಪುತ್ರಾಸ್ತಿ ಸಂವೃತಂ ಲೋಕೇ ಯಸ್ಮಿನ್ಮಾ ಧಾಸ್ಯಸ್ಯನ್ಯಮುತಾಹೋ ವಾಧ್ವಾ ತಸ್ಯ ಮಾ ಲೋಕೇ ಧಾಸ್ಯಸೀತಿ । ಸ ಹೋವಾಚ ನಾಹಮೇತದ್ವೇದ ಹನ್ತಾಽಽಚಾರ್ಯಂ ಪೃಚ್ಛಾನೀತಿ ಸ ಹ ಪಿತರಮಾಸಾದ್ಯ ಪಪ್ರಚ್ಛೇತೀತಿ ಮಾಽಪ್ರಾಕ್ಷೀತ್ಕಥಂ ಪ್ರತಿಬ್ರವಾಣೀತಿ ಸ ಹೋವಾಚಾಹಮಪ್ಯೇತನ್ನ ವೇದ ಸದಸ್ಯೇವ ವಯಂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಮಧೀತ್ಯ ಹರಾಮಹೇ ಯನ್ನಃ ಪರೇ ದದತ್ಯೇಹ್ಯುಭೌ ಗಮಿಷ್ಯಾವ ಇತಿ । ಸ ಹ ಸಮಿತ್ಪಾಣಿಶ್ಚಿತ್ರಂ ಗಾರ್ಗ್ಯಾಯಣಿಂ ಪ್ರತಿಚಕ್ರಮ ಉಪಾಯಾನೀತಿ ತಂ ಹೋವಾಚ ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಘೋಽಸಿ ಗೌತಮ ಯೋ ನ ಮಾನಮುಪಾಗಾ ಏಹಿ ವ್ಯೇವ ತ್ವಾ ಜ್ಞಪಯಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ॥

೩. ಸ ಹೋವಾಚ ಯೇ ವೈ ಕೇ ಚಾಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರಯನ್ತಿ ಚನ್ದ್ರಮಸ-ಮೇವ ತೇ ಸರ್ವೇ ಗಚ್ಛನ್ತಿ । ತೇಷಾಂ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ಆಪ್ಯಾಯತೇ ತಾನಪರಪಕ್ಷೇ ನ ಪ್ರಜನಯತಿ । ಏತದ್ವೈ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ದ್ವಾರಂ ಯಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾಸ್ತಂ ಯಃ ಪ್ರತ್ಯಾಹ ತಮತಿಸೃಜತೇಽಥ ಯ ಏನಂ ನ ಪ್ರತ್ಯಾಹ ತಮಿಹ ವೃಷ್ಟಿರ್ಭೂತ್ವಾ ವರ್ಷತಿ ಸ ಇಹ ಕೀಟೋ

ವಾ ಪತಙ್ಗೋ ವಾ ಶಕುನಿರ್ವಾ ಶಾರ್ದೂಲೋ ವಾ ಸಿಂಹೋ ವಾ ಮತ್ಸ್ಯೋ ವಾ ಪರಶ್ವಾ ವಾ ಪುರುಷೋ ವಾಽನ್ಯೋ ವೈತೇಷು ಸ್ಥಾನೇಷು ಪ್ರತ್ಯಾಜಾಯತೇ ಯಥಾಕರ್ಮ ಯಥಾವಿದ್ಯಮ್ । ತಮಾಗತಂ ಪೃಚ್ಛತಿ ಕೋಽಸೀತಿ ತಂ ಪ್ರತಿಬ್ರೂಯಾದ್ವಿಚಕ್ಷಣಾದೃತವೋ ರೇತ ಆಭೃತಂ ಪಞ್ಚದಶಾತ್ಪ್ರಸೂತಾತ್ಪಿತ್ರ್ಯವತಸ್ತನ್ಮಾ ಪುಂಸಿ ಕರ್ತರ್ಯೇರಯಧ್ವಮ್ । ಪುಂಸಾ ಕರ್ತ್ರಾ ಮಾತರಿಮಾ ನಿಷಿಕ್ತ ಸ ಜಾಯ ಉಪಜಾಯಮಾನೋ ದ್ವಾದಶತ್ರಯೋದಶ ಉಪಮಾಸೋ ದ್ವಾದಶತ್ರಯೋದಶೇನ ಪಿತ್ರಾಽಽಸಂ ತದ್ವಿದೇ ಪ್ರತಿತದ್ವಿದೇಽಹಂ ತನ್ಮ ಋತವೋ ಅಮರ್ತ್ಯವ ಆಭರಧ್ವಮ್ । ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ತೇನ ತಪಸಾ ಋತುರಸ್ಮ್ಯಾರ್ತವೋಽಸ್ಮಿ ಕೋಽಸ್ಮಿ ತ್ವಮಸ್ಮೀತಿ ತಮತಿಸೃಜತೇ ॥

೪ . ಸ ಏತಂ ದೇವಯಾನಂ ಪನ್ಥಾನಮಾಪದ್ಯಾಗ್ನಿಲೋಕಮಾಗಚ್ಛತಿ ಸ ವಾಯುಲೋಕಂ ಸ ಆದಿತ್ಯಲೋಕಂ ಸ ವರುಣಲೋಕಂ ಸ ಇನ್ದ್ರಲೋಕಂ ಸ ಪ್ರಜಾಪತಿಲೋಕಂ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ತಸ್ಯ ಹ ವಾ ಏತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ಯ ಆರೋ ಹ್ರದೋ ಮುಹೂರ್ತಾ ಯೇಷ್ಟಿಹಾ ವಿಜರಾ ನದೀಲ್ಯೋ ವೃಕ್ಷಃ ಸಾಲಜ್ಯಂ ಸಂಸ್ಥಾನಮಪರಾಜಿತಮಾಯತನ-ಮಿನ್ದ್ರಪ್ರಜಾಪತೀ ದ್ವಾರಗೋಪೌ । ವಿಭುಪ್ರಮಿತಂ ವಿಚಕ್ಷಣಾಽಽಸನ್ದ್ಯ-ಮಿತೌಜಾಃ ಪರ್ಯಙ್ಕಃ ಪ್ರಿಯಾ ಚ ಮಾನಸೀ ಪ್ರತಿರೂಪಾ ಚ ಚಾಕ್ಷುಷೀ ಪುಷ್ಪಾಣ್ಯಾವಯತೌ ವೈ ಚ ಜಗಾನ್ಯಮ್ಬಾಶ್ಚಾಮ್ಬಾವಯವೀಶ್ಚಾಪ್ಸರಸಃ । ಅಮ್ಬಯಾ ನದ್ಯಸ್ತಮಿತ್ಥಂವಿದಾಗಚ್ಛತಿ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಽಽಹಾಭಿಧಾವತ ಮಮ ಯಶಸಾ ವಿಜರಾಂ ವಾ ಅಯಂ ನದೀಂ ಪ್ರಾಪನ್ನ ವಾ ಅಯಂ ಜರಯಿಷ್ಯತೀತಿ ॥

೫ . ತಂ ಪಞ್ಚ ಶತಾನ್ಯಪ್ಸರಸಾಂ ಪ್ರತಿಯನ್ತಿ ಶತಂ ಚೂರ್ಣಹಸ್ತಾಃ ಶತಂ ವಾಸೋಹಸ್ತಾಃ ಶತಂ ಫಲಹಸ್ತಾಃ ಶತಮಾಞ್ಜನಹಸ್ತಾಃ ಶತಂ ಮಾಲ್ಯಹಸ್ತಾಸ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಲಙ್ಕಾರೇಣಾಲಂಕುರ್ವನ್ತಿ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾಲ-ಙ್ಕಾರೇಣಾಲಙ್ಕೃತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಾಭಿಪ್ರೈತಿ ಸ ಆಗಚ್ಛತ್ಯಾರಂ ಹ್ರದಂ ತಂ ಮನಸಾತ್ಯೇತಿ । ತಮಿತ್ವಾ ಸಂಪ್ರತಿವಿದೋ ಮಜ್ಜನ್ತಿ ಸ ಆಗಚ್ಛತಿ ಮುಹೂರ್ತಾನ್ಯೇಷ್ಟಿತಹಾಂಸ್ತೇಽಸ್ಮಾದಪದ್ರವನ್ತಿ ಸ ಆಗಚ್ಛತಿ ವಿಜರಾಂ ನದೀಂ ತಾಂ ಮನಸೈವಾತ್ಯೇತಿ । ತತ್ಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತೇ

ಧೂನುತೇ । ತಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಾ ಜ್ಞಾತಯಃ ಸುಕೃತಮುಪಯನ್ತ್ಯಪ್ರಿಯಾ ದುಷ್ಕೃತಂ ತದ್ಯಥಾ ರಥೇನ ಧಾವಯನ್ರಥಚಕ್ರೇ ಪರ್ಯವೇಕ್ಷೇತ ಏವಮಹೋರಾತ್ರೇ ಪರ್ಯವೇಕ್ಷೇತ ಏವಂ ಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತೇ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ದ್ವಂದ್ವಾನಿ ಸ ಏಷ ವಿಸುಕೃತೋ ವಿದುಷ್ಕೃತೋ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮೈವ ಅಭಿಪ್ರೈತಿ ॥

೬ . ಸ ಆಗಚ್ಛತೀಲ್ಯಂ[1] ವೃಕ್ಷಂ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಗನ್ಧಃ ಪ್ರವಿಶತಿ ಸ ಆಗಚ್ಛತಿ ಸಾಲಜ್ಯಂ ಸಂಸ್ಥಾನಂ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮರಸಃ ಪ್ರವಿಶತಿ ಸ ಆಗಚ್ಛತ್ಯಪರಾಜಿತ – ಮಾಯತನಂ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಃ ಪ್ರವಿಶತಿ ಸ ಆಗಚ್ಛತಿ । ಇಂದ್ರಪ್ರಜಾಪತೀ ದ್ವಾರಗೋಪೌ ತಾವಸ್ಮಾದಪದ್ರವತಃ ಸ ಆಗಚ್ಛತಿ ವಿಭುಪ್ರಮಿತಂ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಃ ಪ್ರವಿಶತಿ ಸ ಆಗಚ್ಛತಿ ವಿಚಕ್ಷಣಾಮಾಸಂದೀಂ ಬೃಹದ್ರಥಂತರೇ ಸಾಮನೀ ಪೂರ್ವೌ ಪಾದೌ ಶ್ಯೈತನೌಧಸೇ ಚಾಪರೌ ವೈರೂಪವೈರಾಜೇ ಅನೂಚ್ಯತೇ ಶಾಕ್ವರರೈವತೇ ತಿರಶ್ಚೀ ಸಾ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಹಿ ವಿಪಶ್ಯತಿ ಸ ಆಗಚ್ಛತ್ಯಮಿತೌಜಸಂ ಪರ್ಯಙ್ಕಂ ಸ ಪ್ರಾಣಸ್ತಸ್ಯ ಭೂತಂ ಚ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚ ಪೂರ್ವೌ ಪಾದೌ ಶ್ರೀಶ್ಚೇರಾ ಚಾಪರೌ ಬೃಹದ್ರಥಂತರೇ ಅನೂಚ್ಯೇ ಭದ್ರಯಜ್ಞಾಯಜ್ಞೀಯೇ ಶೀರ್ಷಣ್ಯೇ ಋಚಶ್ಚ ಸಾಮಾನಿ ಚ ಪ್ರಾಚೀನಾತಾನಾನಿ ಯಜೂಂಷಿ ತಿರಶ್ಚೀನಾನಿ ಸೋಮಾಂಶವ ಉಪಸ್ತರಣಮುದ್ಗೀಥ ಉಪಶ್ರೀಃ ಶ್ರೀರುಪಬರ್ಹಣಂ ತಸ್ಮಿನ್ಬ್ರಹ್ಮಾऽऽಸ್ತೇ ತಮಿತ್ಥಂ ವಿತ್ಪಾದೇನೈವಾಗ್ರ ಆರೋಹತಿ । ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪೃಚ್ಛತಿ ಕೋऽಸೀತಿ ತಂ ಪ್ರತಿಬ್ರೂಯಾತ್ ॥

೭ . ಋತುರಸ್ಮ್ಯೃತವೋऽಸ್ಮ್ಯಾಕಾಶಾದ್ಯೋನೇಃ ಸಂಭೂತೋ ಭಾಯಾಃ ಏತತ್ಸಂವತ್ಸರಸ್ಯ ತೇಜೋ ಭೂತಸ್ಯ ಭೂತಸ್ಯ ಭೂತಸ್ಯ ಭೂತಸ್ಯಾऽऽತ್ಮಾ ತ್ವಮಾತ್ಮಾऽऽಸಿ ಯಸ್ತ್ವಮಸಿ ಸೋऽಹಮಸ್ಮೀತಿ ತಮಾಹ ಕೋऽಹಮಸ್ಮೀತಿ ಸತ್ಯಮಿತಿ ಬ್ರೂಯಾತ್ಕಿಂ ತದ್ಯತ್ಸತ್ಯಮಿತಿ ಯದನ್ಯದ್ದೇವೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ತತ್ಸದಥ ಯದ್ದೇವಾಶ್ಚ ಪ್ರಾಣಾಶ್ಚ ತತ್ತ್ಯಂ ತದೇತಯಾ ವಾಚಾऽಭಿವ್ಯಾಹ್ರಿಯತೇ ಸತ್ಯಮಿತ್ಯೇತಾವದಿದಂ ಸರ್ವಮಿದಂ ಸರ್ವಮಸಿ । ಇತ್ಯೇವೈನಂ ತದಾಹ {ತದೇತದೃಕ್ಶ್ಲೋಕೇ–

1. ಇಲ್ಯನಾಮಾನಂ ವೃಕ್ಷಂ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ನಾಭ್ಯುಕ್ತಮ್ । ಯಜೂದರಃ ಸಾಮಶಿರಾ ಅಸಾವೃಙ್ಮೂರ್ತಿರವ್ಯಯಃ । ಸ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಸ ವಿಜ್ಞೇಯ ಋಷಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಮಯೋ ಮಹಾನಿತಿ ।} ತಮಾಹ ಕೇನ ಮೇ ಪೌಂಸ್ಯಾನಿ ನಾಮಾನ್ಯಾಪ್ನೋಷೀತಿ ಪ್ರಾಣೇನೇತಿ ಬ್ರೂಯಾತ್ । ಕೇನ ಸ್ತ್ರೀನಾಮಾನೀತಿ ವಾಚೇತಿ ಕೇನ ನಪುಂಸಕಾನೀತಿ ಮನಸೇತಿ ಕೇನ ಗನ್ಧಾನಿತಿ ಪ್ರಾಣೇನೇತ್ಯೇವ ಬ್ರೂಯಾತ್ । ಕೇನ ರೂಪಾಣೀತಿ ಚಕ್ಷುಷೇತಿ ಕೇನ ಶಬ್ದಾನಿತಿ ಶ್ರೋತ್ರೇಣೇತಿ ಕೇನಾನ್ನರಸಾನಿತಿ ಜಿಹ್ವಯೇತಿ ಕೇನ ಕರ್ಮಾಣೀತಿ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಮಿತಿ ಕೇನ ಸುಖದುಃಖೇ ಇತಿ ಶರೀರೇಣೇತಿ ಕೇನಾನನ್ದಂ ರತಿಂ ಪ್ರಜಾತಿಮಿತ್ಯುಪಸ್ಥೇನೇತಿ । ಕೇನೇತ್ಯಾ ಇತಿ ಪಾದಾಭ್ಯಾಮಿತಿ ಕೇನ ಧಿಯೋ ವಿಜ್ಞಾತವ್ಯಂ ಕಾಮಾನಿತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯೇತಿ ಬ್ರೂಯಾತ್ತಮಾಹ । ಆಪೋ ವೈ ಖಲು ಮೇ ಹ್ಯಸಾವಯಂ ತೇ ಲೋಕ ಇತಿ ಸಾ ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಜಿತಿರ್ಯಾ ವ್ಯಷ್ಟಿಸ್ತಾಂ ಜಿತಿಂ ಜಯತಿ ತಾಂ ವ್ಯಷ್ಟಿಂ ವ್ಯಶ್ನುತೇ ಯ ಏವಂ ವೇದ ಯ ಏವಂ ವೇದ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧. ಪ್ರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಹ ಸ್ಮಾಽಽಹ ಕೌಷೀತಕಿಸ್ತಸ್ಯ ಹ ವಾ ಏತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಮನೋ ದೂತಂ ವಾಕ್ಪರಿವೇಷ್ಟ್ರೀ ಚಕ್ಷುರ್ಗೋಪ್ತೃ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಸಂಶ್ರಾವಯಿತೃ ತಸ್ಮೈ ವಾ ಏತಸ್ಮೈ ಪ್ರಾಣಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಏತಾಃ ಸರ್ವಾ ದೇವತಾ ಅಯಾಚಮಾನಾಯ ಬಲಿಂ ಹರನ್ತಿ ತಥೋ ಏವಾಸ್ಮೈ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯಯಾಚಮಾನಾ-ಯೈವ ಬಲಿಂ ಹರನ್ತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ತಸ್ಯೋಪನಿಷನ್ನ ಯಾಚೇದಿತಿ । ತದ್ಯಥಾ ಗ್ರಾಮಂ ಭಿಕ್ಷಿತ್ವಾಽಲಬ್ಧ್ವೋಪವಿಶೇನ್ನಾಹಮತೋ ದತ್ತಮಶ್ನೀಯಾಮಿತಿ । ಯ ಏವೈನಂ ಪುರಸ್ತಾತ್ಪ್ರತ್ಯಾಚಕ್ಷೀರಂಸ್ತ ಏವೈನಮುಪಮನ್ತ್ರಯನ್ತೇ ದದಾಮ ತ ಇತಿ । ಏಷ ಧರ್ಮೋ ಯಾಚಿತೋ

ಭವತಿ । ಅನ್ಯತಸ್ತ್ವೇವೈನಮುಪಮನ್ತ್ರಯನ್ತೇ ದದಾಮ ತ ಇತಿ ಪ್ರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಹ ಸ್ಮಾಹಪೈಙ್ಗ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಹ ವಾ ಏತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಾಕ್ಪರಸ್ತಾಚ್ಚಕ್ಷುರಾರುನ್ಧೇ ಚಕ್ಷುಃ ಪರಸ್ತಾಚ್ಛ್ರೋತ್ರಮಾರುನ್ಧೇ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಪರಸ್ತಾನ್ಮನ ಆರುನ್ಧೇ ಮನಃ ಪರಸ್ತಾತ್ಪ್ರಾಣ ಆರುನ್ಧೇ ತಸ್ಮೈ ವಾ ಏತಸ್ಮೈ ಪ್ರಾಣಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಣ ಏತಾಃ ಸರ್ವಾ ದೇವತಾ ಅಯಾಚಮಾನಾಯ ಬಲಿಂ ಹರನ್ತಿ ತಥೋ ಏವಾಸ್ಮೈ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯಯಾಚಮಾನಾಯೈವ ಬಲಿಂ ಹರನ್ತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ತಸ್ಯೋಪನಿಷನ್ನ ಯಾಚೇದಿತಿ ತದ್ಯಥಾ ಗ್ರಾಮಂ ಭಿಕ್ಷಿತ್ವಾಽಲಬ್ಧ್ವೋಪವಿಶೇನ್ನಾಹಮತೋ ದತ್ತಮಶ್ನೀಯಾಮಿತಿ ಯ ಏವೈನಂ ಪುರಸ್ತಾತ್ಪ್ರತ್ಯಾಚಕ್ಷೀರಂಸ್ತ ಏವೈನಮುಪಮನ್ತ್ರಯನ್ತೇ ದದಾಮ ತ ಇತ್ಯೇಷ ಧರ್ಮೋ ಯಾಚಿತೋ ಭವತ್ಯನ್ಯತಸ್ತ್ವೇವೈನಮುಪಮನ್ತ್ರಯನ್ತೇ ದದಾಮ ತ ಇತಿ ॥

೨ . ಅಥಾತ ಏಕಧನಾವರೋಧನಂ ಯದೇಕಧನಮಭಿಧ್ಯಾಯಾತ್ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ವಾಽಮಾವಾಸ್ಯಾಯಾಂ ವಾ ಶುದ್ಧಪಕ್ಷೇ ವಾ ಪುಣ್ಯೇ ನಕ್ಷತ್ರೇಽಗ್ನಿಮುಪಸಮಾಧಾಯ ಪರಿಸಮೂಹ್ಯ ಪರಿಸ್ತೀರ್ಯ ಪರ್ಯುಕ್ಷ್ಯೋತ್ಪೂಯ ದಕ್ಷಿಣಂ ಜಾನ್ವಾಚ್ಯ ಸ್ರುವೇಣ ವಾ ಚಮಸೇನ ವಾ ಕಂಸೇನ ವೈತಾ ಆಜ್ಯಾಹುತೀರ್ಜುಹೋತಿ ವಾಙ್ನಾಮ ದೇವತಾಽವರೋಧಿನೀ ಸಾ ಮೇಽಮುಷ್ಮಾ ದಿದಮವರುನ್ಧಾಂ ತಸ್ಯೈ ಸ್ವಾಹಾ । ಪ್ರಾಣೋ ನಾಮ ದೇವತಾಽವರೋಧಿನೀ ಸಾ ಮೇಽಮುಷ್ಮಾದಿದಮವರುನ್ಧಾಂ ತಸ್ಯೈ ಸ್ವಾಹಾ । ಚಕ್ಷುರ್ನಾಮ ದೇವತಾಽವರೋಧಿನೀ ಸಾ ಮೇಽಮುಷ್ಮಾದಿದಮವರುನ್ಧಾಂ ತಸ್ಯೈ ಸ್ವಾಹಾ । ಶ್ರೋತ್ರಂ ನಾಮ ದೇವತಾಽವರೋಧಿನೀ ಸಾ ಮೇಽಮುಷ್ಮಾದಿದಮವರುನ್ಧಾಂ ತಸ್ಯೈ ಸ್ವಾಹಾ । ಮನೋ ನಾಮ ದೇವತಾಽವರೋಧಿನೀ ಸಾ ಮೇಽಮುಷ್ಮಾದಿದಮವರುನ್ಧಾಂ ತಸ್ಯೈ ಸ್ವಾಹಾ । ಪ್ರಜ್ಞಾ ನಾಮ ದೇವತಾಽವರೋಧಿನೀ ಸಾ ಮೇಽಮುಷ್ಮಾದಿದಮವರುನ್ಧಾಂ ತಸ್ಯೈ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಥ ಧೂಮಗನ್ಧಂ ಪ್ರಜಿಘ್ರಾಯಾಜ್ಯಲೇಪೇನಾಙ್ಗಾನ್ಯನುವಿಮೃಜ್ಯ ವಾಚಂಯಮೋಽಭಿಪ್ರವ್ರಜ್ಯರ್ಥಂ ಬ್ರುವೀತ ದೂತಂ ವಾ ಪ್ರಹಿಣುಯಾಲ್ಲಭತೇ ಹೈವ ॥

೩ . ಅಥಾತೋ ದೈವಃ ಸ್ಮರೋ ಯಸ್ಯ ಪ್ರಿಯೋ ಬುಭೂಷೇದ್ಯಸ್ಯೈ ವಾ ಏಷಾಂ ವೈ ತೇಷಾಮೇವೈಕಸ್ಮಿನ್ಪರ್ವಣ್ಯಗ್ನಿಮುಪಸಮಾಧಾಯೈ-

ತಯೈವಾವೃತ್ಯೈತಾ ಆಜ್ಯಾಹುತೀರ್ಜುಹೋತಿ ವಾಚಂ ತೇ ಮಯಿ ಜುಹೋಮ್ಯಸೌ ಸ್ವಾಹಾ । ಪ್ರಾಣಂ ತೇ ಮಯಿ ಜುಹೋಮ್ಯಸೌ ಸ್ವಾಹಾ । ಚಕ್ಷುಸ್ತೇ ಮಯಿ ಜುಹೋಮ್ಯಸೌ ಸ್ವಾಹಾ । ಶ್ರೋತ್ರಂ ತೇ ಮಯಿ ಜುಹೋಮ್ಯಸೌ ಸ್ವಾಹಾ । ಮನಸ್ತೇ ಮಯಿ ಜುಹೋಮ್ಯಸೌ ಸ್ವಾಹಾ । ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ತೇ ಮಯಿ ಜುಹೋಮ್ಯಸೌ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಥ ಧೂಮಗನ್ಧಂ ಪ್ರಜಿಘ್ರಾಯಾಜ್ಯಲೇಪೇನಾಙ್ಗಾನ್ಯನುವಿಮೃಜ್ಯ ವಾಚಂಯಮೋಽ-ಭಿಪ್ರವ್ರಜ್ಯ ಸಂಸ್ಪರ್ಶಂ ಜಿಗಮಿಷೇದಪಿ ವಾತಾದ್ವಾ ಸಂಭಾಷಮಾಣ-ಸ್ತಿಷ್ಠೇತ್ಪ್ರಿಯೋ ಹೈವ ಭವತಿ ಸ್ಮರನ್ತಿ ಹೈವಾಸ್ಮಾತ್ ॥

೪ . ಅಥಾತಃ ಸಾಂಯಮನಂ ಪ್ರಾತರ್ದನಮಾನ್ತರಮಗ್ನಿಹೋತ್ರಮಿತಿ ಚಾಚಕ್ಷತೇ ಯಾವದ್ವೈ ಪುರುಷೋ ಭಾಷತೇ ನ ತಾವತ್ಪ್ರಾಣಿತುಂ ಶಕ್ನೋತಿ ಪ್ರಾಣಂ ತದಾ ವಾಚಿ ಜುಹೋತಿ ಯಾವದ್ವೈ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಾಣಿತಿ ನ ತಾವದ್ಭಾಷಿತುಂ ಶಕ್ನೋತಿ ವಾಚಂ ತದಾ ಪ್ರಾಣೇ ಜುಹೋತಿ । ಏತೇ ಅನನ್ತೇ ಅಮೃತಾಹುತೀ ಜಾಗ್ರಚ್ಚ ಸ್ವಪಂಶ್ಚ ಸಂತತಮವ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಜುಹೋತ್ಯಥ ಯಾ ಅನ್ಯಾ ಆಹುತಯೋಽನ್ತವತ್ಯಸ್ತಾಃ ಕರ್ಮಮಯ್ಯೋ ಹಿ ಭವನ್ತ್ಯೇತದ್ಧ ವೈ ಪೂರ್ವೇ ವಿದ್ವಾಂಸೋಽಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ನ ಜುಹವಾಂಚಕ್ರುಃ । ಉಕ್ಥಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಹ ಸ್ಮಾಹ ಶುಷ್ಕಭೃಙ್ಗಾಂಸ್ತದೃ-ಗಿತ್ಯುಪಾಸೀತ ಸರ್ವಾಣಿ ಹಾಸ್ಮೈ ಭೂತಾನಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ಯಾಯಾಭ್ಯರ್ಚನ್ತೇ ತದ್ಯಜುರಿತ್ಯುಪಾಸೀತ ಸರ್ವಾಣಿ ಹಾಸ್ಮೈ ಭೂತಾನಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ಯಾಯ ಯುಜ್ಯನ್ತೇ ತತ್ಸಾಮೇತ್ಯುಪಾಸೀತ ಸರ್ವಾಣಿ ಹಾಸ್ಮೈ ಭೂತಾನಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ಯಾಯ ಸನ್ನಮನ್ತೇ ತಚ್ಛ್ರೀರಿತ್ಯುಪಾಸೀತ ತದ್ಯಶ ಇತ್ಯುಪಾಸೀತ ತತ್ತೇಜ ಇತ್ಯುಪಾಸೀತ ತದ್ಯಥೈತಚ್ಛಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಶ್ರೀಮತ್ತಮಂ ಯಶಸ್ವಿತಮಂ ತೇಜಸ್ವಿತಮಂ ಭವತಿ ತಥೋ ಏವೈವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸ-ರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಶ್ರೀಮತ್ತಮೋ ಯಶಸ್ವಿತಮಸ್ತೇಜಸ್ವಿತಮೋ ಭವತಿ । ತಮೇತಮೈಷ್ಟಕಂ ಕರ್ಮಮಯಮಾತ್ಮಾನಮಧ್ವರ್ಯುಃ ಸಂಸ್ಕರೋತಿ ತಸ್ಮಿನ್ಯಜುರ್ಮಯಂ ಪ್ರವಯತಿ ಯಜುರ್ಮಯ-ಮೃಙ್ಮಯಂ ಹೋತಾ ಋಗ್ಮಯೇ ಸಾಮಮಯಮುದ್ಗಾತಾ ಸ ಏಷ ಸರ್ವಸ್ಯೈ ತ್ರಯೀವಿದ್ಯಾಯಾ ಆತ್ಮೈಷ ಉ ಏವಾಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಏತದಾತ್ಮಾ ಭವತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ॥

೫ . ಅಥಾತಃ ಸರ್ವಜಿತಃ ಕೌಷೀತಕೇಸ್ತ್ರೀಣ್ಯುಪಾಸನಾನಿ ಭವನ್ತಿ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಕೃತ್ವಾಽಪ ಆಚ್ಯಮ್ಯ ತ್ರಿರುದಪಾತ್ರಂ ಪ್ರಸಿಚ್ಯೋದ್ಯನ್ತಮಾದಿತ್ಯಮುಪತಿಷ್ಠೇತ ವರ್ಗೋಽಸಿ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಮೇ ವೃಙ್ಧೀತ್ಯೇತಯೈವಾವೃತಾ ಮಧ್ಯೇ ಸನ್ತಮುದ್ವರ್ಗೋಽಸಿ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಮೇ ಉದ್ವೃಙ್ಧೀತ್ಯೇತಯೈವಾವೃತಾಸ್ತಂ ಯನ್ತಂ ಸಂವರ್ಗೋಽಸಿ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಮೇ ಸಂವೃಙ್ಧೀತಿ । ಯದಹೋ-ರಾತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಪಾಪಂ ಕರೋತಿ ಸಂ ತದ್ವೃಙ್ಕ್ತೇ । ಅಥ ಮಾಸಿ ಮಾಸ್ಯಮಾವಾಸ್ಯಾಯಾಂ ಪಶ್ಚಾಚ್ಚನ್ದ್ರಮಸಂ ದೃಶ್ಯಮಾನಮುಪ-ತಿಷ್ಠೇತೈತಯೈವಾವೃತಾ ಹರಿತತೃಣಾಭ್ಯಾಂ ವಾಕ್ಪ್ರತ್ಯಸ್ಯತಿ ಯತ್ತೇ ಸುಸೀಮಂ ಹೃದಯಮಧಿ ಚನ್ದ್ರಮಸಿ ಶ್ರಿತಂ ತೇನಾಮೃತತ್ವಸ್ಯೇಶಾನೇ ಮಾಽಹಂ ಪೌತ್ರಮಘಂ ರುದಮಿತಿ ನ ಹಾಸ್ಮಾತ್ಪೂರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರೈತೀತಿ ನು ಜಾತಪುತ್ರಸ್ಯಾಥಾಜಾತಪುತ್ರಸ್ಯಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ ಸಮೇತು ತೇ ಸಂ ತೇ ಪಯಾಂಸಿ ಸಮು ಯನ್ತು ವಾಜಾ ಯಮಾದಿತ್ಯಾ ಅಂಶುಮಾಪ್ಯಾಯಯನ್ತೀತ್ಯೇತಾಸ್ತಿಸ್ರ ಋಚೋ ಜಪಿತ್ವಾ ಮಾಽಸ್ಮಾಕಂ ಪ್ರಾಣೇನ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರಾಪ್ಯಾಯಯಿಷ್ಠಾ ಯೋಽಸ್ಮಾನ್ದ್ವೇಷ್ಟಿ ಯಂ ಚ ವಯಂ ದ್ವಿಷ್ಮಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣೇನ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರಾಪ್ಯಾಯ-ಯಸ್ವೇತಿ ದೈವೀಮಾವೃತಮಾವರ್ತ ಆದಿತ್ಯಸ್ಯಾಽವೃತಮನ್ವಾವರ್ತ ಇತಿ ದಕ್ಷಿಣಂ ಬಾಹುಮನ್ವಾವರ್ತತೇ ॥

೬ . ಅಥ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ಪುರಸ್ತಾಚ್ಚನ್ದ್ರಮಸಂ ದೃಶ್ಯಮಾನ-ಮುಪತಿಷ್ಠೇತೈತಯೈವಾವೃತಾ ಸೋಮೋ ರಾಜಾಸಿ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ಪಞ್ಚಮುಖೋಽಸಿ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ ಏಕಂ ಮುಖಂ ತೇನ ಮುಖೇನ ರಾಜ್ಞೋಽತ್ಸಿ ತೇನ ಮುಖೇನಮಾಮನ್ನಾದಂ ಕುರು ರಾಜಾ ತ ಏಕಂ ಮುಖಂ ತೇನ ಮುಖೇನ ವಿಶೋಽತ್ಸಿ ತೇನ ಮುಖೇನ ಮಾಮನ್ನಾದಂ ಕುರುಶ್ಯೇನಸ್ತ ಏಕಂ ಮುಖಂ ತೇನ ಮುಖೇನ ಪಕ್ಷಿಣೋಽತ್ಸಿ ತೇನ ಮುಖೇನ ಮಾಮನ್ನಾದಂ ಕುರ್ವಗ್ನಿಷ್ಟ ಏಕಂ ಮುಖಂ ತೇನ ಮುಖೇನೇಮಂ ಲೋಕಮತ್ಸಿ ತೇನ ಮುಖೇನ ಮಾಮನ್ನಾದಂ ಕುರು ತ್ವಯಿ ಪಞ್ಚಮಂ ಮುಖಂ ತೇನ ಮುಖೇನ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯತ್ಸಿ ತೇನ ಮುಖೇನ ಮಾಮನ್ನಾದಂ ಕುರು ಮಾಸ್ಮಾಕಂ ಪ್ರಾಣೇನ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರವಕ್ಷೇಷ್ಠಾ ಯೋಽಸ್ಮಾ-

ನ್ದ್ವೇಷ್ಟಿ ಯಂ ಚ ವಯಂ ದ್ವಿಷ್ಮಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣೇನ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ-ವಕ್ಷೀಯಸ್ವೇತಿ ದೈವೀಮಾವೃತಮಾವರ್ತ ಆದಿತ್ಯಸ್ಯಾವೃತಮನ್ವಾವರ್ತ ಇತಿ ದಕ್ಷಿಣಂ ಬಾಹುಮನ್ವಾವರ್ತತೇ । ಅಥ ಸಂವೇಶ್ಯಞ್ಜಾಯಾಯೈ ಹೃದಯಮಭಿಮೃಶೇದ್ಯತ್ತೇ ಸುಸೀಮೋ ಹೃದಯೋ ಹಿತಮನ್ತಃ ಪ್ರಜಾಪತೌ ಮನ್ಯೇಽಹಂ ಮಾಂ ತದ್ವಿದ್ವಾಂಸಂ ತೇನ ಮಾಽಹಂ ಪೌತ್ರಮಘಂ ರುದಮಿತಿ ನ ಹಾಸ್ಮಾತ್ಪೂರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರೈತೀತಿ ॥

೨. ಅಥ ಪ್ರೋಷ್ಯಾಯನ್ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮೂರ್ಧಾನಮಭಿಮೃಶೇತ್ । ಅಙ್ಗಾದಙ್ಗಾತ್ಸಂಭವಸಿ ಹೃದಯಾದಧಿಜಾಯಸೇ । ಆತ್ಮಾ ತ್ವಂ ಪುತ್ರ ಮಾವಿಥ ಸ ಜೀವ ಶರದಃ ಶತಮಸಾವಿತಿ ನಾಮಾಸ್ಯ ಗೃಹ್ಣಾತಿ । ಅಶ್ಮಾ ಭವ ಪರಶುರ್ಭವ ಹಿರಣ್ಯಮಸ್ತೃತಂ ಭವ ತೇಜೋ ವೈ ಪುತ್ರನಾಮಾಸಿ ಸ ಜೀವ ಶರದಃ ಶತಮಸಾವಿತಿ ನಾಮಾಸ್ಯ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ಯೇನ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪರ್ಯಗೃಹ್ಣಾದರಿಷ್ಟ್ಯೈ ತೇನ ತ್ವಾ ಪರಿಗೃಹ್ಣಾಮ್ಯಸಾವಿತಿ ನಾಮಾಸ್ಯ ಗೃಹ್ಣಾತ್ಯಥಾಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರ್ಣೇ ಜಪತ್ಯಸ್ಮೈ ಪ್ರಯನ್ಧಿ ಮಘವನ್ನೃ-ಜೀಷಿನ್ನಿತೀನ್ದ್ರ ಶ್ರೇಷ್ಠಾನಿ ದ್ರವಿಣಾನಿಧೇಹೀತಿ ಸವ್ಯೇ ಮಾ ಚ್ಛೈತ್ಥಾ ಮಾ ವ್ಯಥಿಷ್ಠಾಃ ಶತಂ ಶರದ ಆಯುಷೋ ಜೀವ ಪುತ್ರ ತೇ ನಾಮ್ನಾ ಮೂರ್ಧಾನಮವಜಿಘ್ರಾಮ್ಯಸಾವಿತಿ ತ್ರಿಮೂರ್ಧಾನಮವಜೀಘ್ರೇದ್ಗವಾಂ ತ್ವಾ ಹಿಂಕಾರೇಣಾಭಿ ಹಿಂಕರೋಮೀತಿ ತ್ರಿರ್ಮೂರ್ಧಾನಮಭಿ ಹಿಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ॥

೩. ಅಥಾತೋ ದೈವಃ ಪರಿಮರ ಏತದ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮ ದೀಪ್ಯತೇ ಯದಗ್ನಿರ್ಜ್ವಲತ್ಯಥೈತನ್ಮ್ರಿಯತೇ ಯನ್ನ ಜ್ವಲತಿ ತಸ್ಯಾದಿತ್ಯಮೇವ ತೇಜೋ ಗಚ್ಛತಿ ವಾಯುಂ ಪ್ರಾಣ ಏತದ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮ ದೀಪ್ಯತೇ ಯದಾದಿತ್ಯೋ ದೃಶ್ಯತೇಽಥೈತನ್ಮ್ರಿಯತೇ ಯನ್ನ ದೃಶ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ಚನ್ದ್ರಮಸಮೇವ ತೇಜೋ ಗಚ್ಛತಿ ವಾಯುಂ ಪ್ರಾಣ ಏತದ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮ ದೀಪ್ಯತೇ ಯಚ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ದೃಶ್ಯತೇ । ಅಥೈತನ್ಮ್ರಿಯತೇ ಯನ್ನ ದೃಶ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ವಿದ್ಯುತಮೇವ ತೇಜೋ ಗಚ್ಛತಿ ವಾಯುಂ ಪ್ರಾಣ ಏತದ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮ ದೀಪ್ಯತೇ ತದ್ವಿದ್ಯುದ್ವಿದ್ಯೋತತೇಽಥೈತನ್ಮ್ರಿಯತೇ ಯನ್ನ ವಿದ್ಯೋತತೇ ತಸ್ಯ ವಾಯುಮೇವ ತೇಜೋ ಗಚ್ಛತಿ ವಾಯುಂ ಪ್ರಾಣಃ । ತಾ ವಾ ಏತಾಃ ಸರ್ವಾ ದೇವತಾ ವಾಯುಮೇವ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ವಾಯೌ ಮೃತಾ ನ ಮೃಚ್ಛನ್ತೇ ತಸ್ಮಾದೇವ ಉ ಪುನರುದೀರತ ಇತ್ಯಧಿದೈವ-

ತಮಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಮೇತದ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮ ದೀಪ್ಯತೇ ಯದ್ವಾಚಾ ವದತ್ಯಥೈ- ತನ್ಮ್ರಿಯತೇ ಯನ್ನ ವದತಿ ತಸ್ಯ ಚಕ್ಷುರೇವ ತೇಜೋ ಗಚ್ಛತಿ ಪ್ರಾಣಂ ಪ್ರಾಣ ಏತದ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮ ದೀಪ್ಯತೇ ಯಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಪಶ್ಯತ್ಯಥೈತನ್ಮ್ರಿಯತೇ ಯನ್ನ ಪಶ್ಯತಿ ತಸ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರಮೇವ ತೇಜೋ ಗಚ್ಛತಿ ಪ್ರಾಣಂ ಪ್ರಾಣ ಏತದ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮ ದೀಪ್ಯತೇ ಯಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣ ಶೃಣೋತ್ಯಥೈತನ್ಮ್ರಿಯತೇ ಯನ್ನ ಶೃಣೋತಿ ತಸ್ಯ ಮನ ಏವ ತೇಜೋ ಗಚ್ಛತಿ ಪ್ರಾಣಂ ಪ್ರಾಣ ಏತದ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮ ದೀಪ್ಯತೇ ಯನ್ಮನಸಾ ಧ್ಯಾಯತ್ಯಥೈತನ್ಮ್ರಿಯತೇ ಯನ್ನ ಧ್ಯಾಯತಿ ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಮೇವ ತೇಜೋ ಗಚ್ಛತಿ ಪ್ರಾಣಂ ಪ್ರಾಣಸ್ತಾ ವಾ ಏತಾಃ ಸರ್ವಾ ದೇವತಾಃ ಪ್ರಾಣಮೇವ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪ್ರಾಣೇ ಮೃತಾ ನ ಮೃಚ್ಛನ್ತೇ ತಸ್ಮಾದೇವ ಉ ಪುನರುದೀರತೇ ತದ್ಯದಿ ಹ ವಾ ಏವಂ ವಿದ್ವಾಂಸ ಉಭೌ ಪರ್ವತಾವಭಿಪ್ರವರ್ತೇಯಾತಾಂ ತುಸ್ತೂರ್ಷ- ಮಾಣೌ ದಕ್ಷಿಣಶ್ಚೋತ್ತರಶ್ಚ ನ ಹೈವೈನಂಸ್ತೃಣ್ವೀಯಾತಾವ್ । ಅಥ ಯ ಏನಂ ದ್ವಿಷನ್ತಿ ಯಾಂಶ್ಚ ಸ್ವಯಂ ದ್ವೇಷ್ಟಿ ತ ಏನಂ ಸರ್ವೇ ಪರಿಮ್ರಿಯನ್ತೇ ॥

೯. ಅಥಾತೋ ನಿಃಶ್ರೇಯುಸಾದಾನಂ ಸರ್ವಾ ಹ ವೈ ದೇವತಾ ಅಹಂಶ್ರೇಯಸೇ ವಿವದಮಾನಾಃ । ಅಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾದುಚ್ಚಕ್ರಮುಸ್ತದ್ದಾ- ರುಭೂತಂ ಶಿಶ್ಯೇಽಥೈನದ್ವಾಕ್ಪ್ರವಿವೇಶ ತದ್ವಾಚಾ ವದಚ್ಛಿಶ್ಯ ಏವ । ಅಥೈನಚ್ಚಕ್ಷುಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ತದ್ವಾಚಾ ವದಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಪಶ್ಯಚ್ಛಿಶ್ಯ ಏವಾಥೈನಚ್ಛ್ರೋತ್ರಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ತದ್ವಾಚಾ ವದಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಪಶ್ಯ- ಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣ ಶೃಣ್ವಚ್ಛಿಶ್ಯ ಏವಾಥೈನನ್ಮನಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ತದ್ವಾಚಾ ವದಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಪಶ್ಯಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣ ಶೃಣ್ವನ್ಮನಸಾ ಧ್ಯಾಯಚ್ಛಿಶ್ಯ ಏವಾಥೈ- ನತ್ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ತತ್ತತ ಏವ ಸಮುತ್ತಸ್ಥೌ ತೇ ದೇವಾಃ ಪ್ರಾಣೇ ನಿಃಶ್ರೇಯುಸಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಮೇವ ಪ್ರಜ್ಞಾತ್ಮಾನಮಭಿಸಂಭೂಯ ಸಹೈತೈಃ ಸರ್ವೈರಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದುಚ್ಚಕ್ರಮುಃ । ತೇ ವಾಯುಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಆಕಾಶಾತ್ಮಾನಃ ಸ್ವರೀಯುಸ್ತಥೋ ಏವೈವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಾಣಮೇವ ಪ್ರಜ್ಞಾತ್ಮಾನಮಭಿಸಂಭೂಯ ಸಹೈತೈಃ ಸರ್ವೈರಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾದುತ್ಕ್ರಾಮತಿ ಸ ವಾಯುಪ್ರತಿಷ್ಠ ಆಕಾಶಾತ್ಮಾ ಸ್ವರೇತಿ ಸ ತದ್ಭವತಿ ಯತ್ರೈತೇ ದೇವಾಸ್ತತ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ತದಮೃತೋ ಭವತಿ ಯದಮೃತಾ ದೇವಾಃ ॥

೧೦ . ಅಥಾತಃ ಪಿತಾಪುತ್ರೀಯಂ ಸಂಪ್ರದಾನಮಿತಿ ಚಾಚಕ್ಷತೇ ಪಿತಾ ಪುತ್ರಂ ಪ್ರೇಷ್ಯನ್ನಾಹ್ವಯತಿ ನವೈಸ್ತೃಣೈರಗಾರಂ ಸಂಸ್ತೀರ್ಯಾಗ್ನಿ-ಮುಪಸಮಾಧಾ ಯೋದಕುಮ್ಭಂ ಸಪಾತ್ರಮುಪನಿಧಾಯಾಹತೇನ ವಾಸಸಾ ಸಂಪ್ರಚ್ಛನ್ನಃ ಸ್ವಯಂ ಶ್ಯೇತ ಏತ್ಯ ಪುತ್ರ ಉಪರಿಷ್ಟಾದಬಿ-ನಿಪದ್ಯತೇ ಇನ್ದ್ರಿಯೈರಸ್ಯೇನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ಸಂಸ್ಪೃಶ್ಯಾಪಿ ವಾಽಸ್ಯಾಭಿಮುಖತ ಏವಾಸೀತಾಥಾಸ್ಮೈ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ವಾಚಂ ಮೇ ತ್ವಯಿ ದಧಾನೀತಿ ಪಿತಾ ವಾಚಂ ತೇ ಮಯಿ ದಧ ಇತಿ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರಾಣಂ ಮೇ ತ್ವಯಿ ದಧಾನೀತಿ ಪಿತಾ ಪ್ರಾಣಂ ತೇ ಮಯಿ ದಧ ಇತಿ ಪುತ್ರಃ । ಚಕ್ಷುರ್ಮೇ ತ್ವಯಿ ದಧಾನೀತಿ ಪಿತಾ ಚಕ್ಷುಸ್ತೇ ಮಯಿ ದಧ ಇತಿ ಪುತ್ರಃ । ಶ್ರೋತ್ರಂ ಮೇ ತ್ವಯಿ ದಧಾನೀತಿ ಪಿತಾ ಶ್ರೋತ್ರಂ ತೇ ಮಯಿ ದಧ ಇತಿ ಪುತ್ರಃ । ಅನ್ನರಸಾನ್ಮೇ ತ್ವಯಿ ದಧಾನೀತಿ ಪಿತಾ ಅನ್ನರಸಾಂಸ್ತೇ ಮಯಿ ದಧ ಇತಿ ಪುತ್ರಃ । ಕರ್ಮಾಣಿ ಮೇ ತ್ವಯಿ ದಧಾನೀತಿ ಪಿತಾ ಕರ್ಮಾಣಿ ತೇ ಮಯಿ ದಧ ಇತಿ ಪುತ್ರಃ । ಸುಖದುಃಖೇ ಮೇ ತ್ವಯಿ ದಧಾನೀತಿ ಪಿತಾ ಸುಖದುಃಖೇ ತೇ ಮಯಿ ದಧ ಇತಿ ಪುತ್ರಃ । ಆನಂದಂ ರತಿಂ ಪ್ರಜಾತಿಂ ಮೇ ತ್ವಯಿ ದಧಾನೀತಿ ಪಿತಾ ಆನಂದಂ ರತಿಂ ಪ್ರಜಾತಿಂ ತೇ ಮಯಿ ದಧ ಇತಿ ಪುತ್ರಃ । ಇತ್ಯಾ ಮೇ ತ್ವಯಿ ದಧಾನೀತಿ ಪಿತಾ ಇತ್ಯಾಸ್ತೇ ಮಯಿ ದಧ ಇತಿ ಪುತ್ರಃ । ಧಿಯೋ ವಿಜಾತವ್ಯಂ ಕಾಮಾನ್ಮೇ ತ್ವಯಿ ದಧಾನೀತಿ ಪಿತಾ ಧಿಯೋ ವಿಜ್ಞಾತವ್ಯಂ ಕಾಮಾಂಸ್ತೇ ಮಯಿ ದಧ ಇತಿ ಪುತ್ರಃ । ಅಥ ದಕ್ಷಿಣಾವೃತ್ಪ್ರಾಙುಪ-ನಿಷ್ಕ್ರಾಮತಿ ತಂ ಪಿತಾಽನುಮನ್ತ್ರಯತೇ ಯಶೋ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ-ಮನ್ನಾದ್ಯಂ ಕೀರ್ತಿಸ್ತ್ವಾ ಜುಷತಾಮಿತ್ಯಥೇತರಃ ಸವ್ಯಮಂಸಮನ್ವ-ವೇಕ್ಷತೇ ಪಾಣಿನಾಽನ್ತರ್ಧಾಯ ವಸನಾನ್ತೇನ ವಾ ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಾಲ್ಲೋಕಾನ್ಕಾಮಾನಾಪ್ನುಹೀತಿ ಸ ಯದ್ಯಗದಃ ಸ್ಯಾತ್ಪುತ್ರ-ಸ್ಯೈಶ್ವರ್ಯೇ ಪಿತಾ ವಸೇತ್ಪರಿ ವಾ ವ್ರಜೇದ್ಯದ್ಯು ವೈ ಪ್ರೇಯಾದ್ಯದೇ-ವೈನಂ ಸಮಾಪಯತಿ ತಥಾ ಸಮಾಪಯಿತವ್ಯೋ ಭವತಿ ತಥಾ ಸಮಾಪಯಿತವ್ಯೋ ಭವತಿ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧. ಪ್ರತರ್ದನೋ ಹ ದೈವೋದಾಸಿರಿನ್ದ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಂ ಧಾಮೋಪಜಗಾಮ । ಯುದ್ಧೇನ ಚ ಪೌರುಷೇಣ ಚ ತಂ ಹೇನ್ದ್ರ ಉವಾಚ । ಪ್ರತರ್ದನ ವರಂ ತೇ ದದಾನೀತಿ ಸ ಹೋವಾಚ ಪ್ರತರ್ದನಃ । ತ್ವಮೇವ ಮೇ ವೃಣೀಷ್ವ । ಯಂ ತ್ವಂ ಮನುಷ್ಯಾಯ ಹಿತತಮಂ ಮನ್ಯಸ ಇತಿ ತಂ ಹೇನ್ದ್ರ ಉವಾಚ । ನ ವೈ ವರೋಽವರಸ್ಮೈ ವೃಣೀತೇ ತ್ವಮೇವ ವೃಣೀಷ್ವೇತ್ಯೇವಮವರೋ ವೈ ಕಿಲ ಮ ಇತಿ ಹೋವಾಚ ಪ್ರತರ್ದನೋಽಥೋ ಖಲ್ವಿನ್ದ್ರಃ ಸತ್ಯಾದೇವ ನೇಯಾಯ । ಸತ್ಯಂ ಹೀನ್ದ್ರಃ ಸ ಹೋವಾಚ । ಮಾಮೇವ ವಿಜಾನೀಹ್ಯೇತದೇವಾಹಂ ಮನುಷ್ಯಾಯ ಹಿತತಮಂ ಮನ್ಯೇ । ಯನ್ಮಾಂ ವಿಜಾನೀಯಾತ್ । ತ್ರಿಷೀರ್ಷಾಣಂ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಮಹನಮರುನ್ಮುಖಾನ್ಯತೀನ್ಸಾಲಾವೃಕೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಯಚ್ಛಂ ಬಹ್ವೀಃ ಸಂಧಾ ಅತಿಕ್ರಮ್ಯ ದಿವಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದೀಯಾನತೃಣಮಹಮನ್ತರಿಕ್ಷೇ ಪೌಲೋಮಾನ್ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಕಾಲಖಾಞ್ಜಾನ್ । ತಸ್ಯ ಮೇ ತತ್ರ ನ ಲೋಮ ಚ ಮಾ ಮೀಯತೇ । ಸ ಯೋ ಮಾಂ ವಿಜಾನೀಯಾನ್ನಾಸ್ಯ ಕೇನ ಚ ಕರ್ಮಣಾ ಲೋಕೋ ಮೀಯತೇ । ನ ಮಾತೃವಧೇನ ನ ಪಿತೃವಧೇನ ನ ಸ್ತೇಯೇನ ನ ಭ್ರೂಣಹತ್ಯಯಾ ನಾಸ್ಯ ಪಾಪಂ ಚ ನ ಚಕೃಷೋ ಮುಖಾನ್ನೀಲಂ ವೇತೀತಿ ॥

೨. ಸ ಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಣೋಽಸ್ಮಿ ಪ್ರಜ್ಞಾತ್ಮಾ ತಂ ಮಾಮಾಯುರಮೃತಮಿತ್ಯುಪಾಸ್ಸ್ವ । ಆಯುಃ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣೋ ವಾ ಆಯುಃ । ಪ್ರಾಣ ಏವಾಮೃತಮ್ । ಯಾವದ್ಧ್ಯಸ್ಮಿಞ್ಛರೀರೇ ಪ್ರಾಣೋ ವಸತಿ ತಾವದಾಯುಃ । ಪ್ರಾಣೇನ ಹ್ಯೇವಾಮುಷ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇಽಮೃತತ್ತ್ವಮಾಪ್ನೋತಿ । ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಸತ್ಯಂ ಸಂಕಲ್ಪಮ್ । ಸ ಯೋ ಮಮಾಯುರಮೃತಮಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಯುರಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕ ಏತಿ । ಆಪ್ನೋತ್ಯಮೃತತ್ವಮಕ್ಷಿತಿಂ ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ । ತದ್ಧೈಕ ಆಹುರೇಕಭೂಯಂ ವೈ ಪ್ರಾಣಾ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ । ನ ಹಿ ಕಶ್ಚನ ಶಕ್ನುಯಾತ್ಸಕೃದ್ವಾಚಾ ನಾಮ ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯಿತುಂ ಚಕ್ಷುಷಾ ರೂಪಂ ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಶಬ್ದಂ ಮನಸಾ ಧ್ಯಾತುಮಿತ್ಯೇಕಭೂಯಂ ವೈ ಪ್ರಾಣಾಃ । ಏಕೈಕಮೇತಾನಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವ

ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯನ್ತಿ । ವಾಚಂ ವದನ್ತೀಂ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾ ಅನು ವದನ್ತಿ । ಚಕ್ಷುಃ ಪಶ್ಯತ್ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾ ಅನು ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಶೃಣ್ವತ್ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾ ಅನು ಶೃಣ್ವನ್ತಿ, ಮನೋ ಧ್ಯಾಯತ್ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾ ಅನು ಧ್ಯಾಯನ್ತಿ, ಪ್ರಾಣಂ ಪ್ರಾಣನ್ತಂ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾ ಅನು ಪ್ರಾಣನ್ತೀತಿ । ಏವಮು ಹೈತದಿತಿ ಹೇನ್ದ್ರ ಉವಾಚ । ಅಸ್ತಿ ತ್ವೇವ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ನಿಃಶ್ರೇಯಸಮಿತಿ ॥

೩ . ಜೀವತಿ ವಾಗಪೇತೋ ಮೂಕಾನ್ ಹಿ ಪಶ್ಯಾಮೋ ಜೀವತಿ ಚಕ್ಷುರಪೇತೋಽನ್ಧಾನ್ ಹಿ ಪಶ್ಯಾಮೋ ಜೀವತಿ ಶ್ರೋತ್ರಾಪೇತೋ ಬಧಿರಾನ್ ಹಿ ಪಶ್ಯಾಮೋ ಜೀವತಿ ಮನೋಪೇತೋ ಬಾಲಾನ್ ಹಿ ಪಶ್ಯಾಮೋ ಜೀವತಿ ಬಾಹುಚ್ಛಿನ್ನೋ ಜೀವತ್ಯೂರುಚ್ಛಿನ್ನ ಇತಿ । ಏವಂ ಹಿ ಪಶ್ಯಾಮ ಇತಿ । ಅಥ ಖಲು ಪ್ರಾಣ ಏವ ಪ್ರಜ್ಞಾತ್ಮೇದಂ ಶರೀರಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯೋತ್ಥಾಪಯತಿ । ತಸ್ಮಾದೇತದೇವೋಕ್ಥಮುಪಾಸೀತ । ಯೋ ವೈ ಪ್ರಾಣಃ ಸಾ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಯಾ ವಾ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಸ ಪ್ರಾಣಃ । ಸಹ ಹ್ಯೇತಾವಸ್ಮಿಞ್ಛರೀರೇ ವಸತಃ ಸಹೋತ್ಕ್ರಾಮತಸ್ತಸ್ಯೈಷೈವ ದೃಷ್ಟಿಃ । ಏತದ್ವಿಜ್ಞಾನಮ್ । ಯತ್ರೈತತ್ಪುರುಷಃ ಸುಪ್ತಃ ಸ್ವಪ್ನಂ ನ ಕಂಚನ ಪಶ್ಯತ್ಯಥಾಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಾಣೇ ಏವೈಕಧಾ ಭವತಿ । ತದೈನಂ ವಾಕ್ಸರ್ವೈ-ರ್ನಾಮಭಿಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ ಚಕ್ಷುಃ ಸರ್ವೈಃ ರೂಪೈಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಸರ್ವೈಃ ಶಬ್ದೈಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ ಮನಃ ಸರ್ವೈರ್ಧ್ಯಾನೈಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ । ಸ ಯದಾ ಪ್ರತಿಬುಧ್ಯತೇ । ಯಥಾಗ್ನೇರ್ಜ್ವಲತಃ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾ ವಿಪ್ರತಿಷ್ಠೇರನ್ನೇವಮೇವೈತಸ್ಮಾದಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಾಣಾ ಯಥಾಯತನಂ ವಿಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತೇ ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯೋ ದೇವಾ ದೇವೇಭ್ಯೋ ಲೋಕಾಃ । ತಸ್ಯೈಷೈವ ಸಿದ್ಧಿಃ । ಏತದ್ವಿಜ್ಞಾನಮ್ । ಯತ್ರೈತತ್ಪುರುಷ ಆರ್ತೋ ಮರಿಷ್ಯನ್ನಾಬಲ್ಯಂ ನ್ಯೇತ್ಯ ಸಂಮೋಹಂ ನ್ಯೇತಿ ತದಾಹುಃ ಉದಕ್ರಮೀಚ್ಚಿತ್ತಮ್ । ನ ಶೃಣೋತಿ ನ ಪಶ್ಯತಿ ನ ವಾಚಾ ವದತಿ ನ ಧ್ಯಾಯತ್ಯಥಾಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಾಣೇ ಏವೈಕಧಾ ಭವತಿ ತದೈನಂ ವಾಕ್ಸರ್ವೈ-ರ್ನಾಮಭಿಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ ಚಕ್ಷುಃ ಸರ್ವೈಃ ರೂಪೈಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಸರ್ವೈಃ ಶಬ್ದೈಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ ಮನಃ ಸರ್ವೈರ್ಧ್ಯಾನೈಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ ಯದಾ ಪ್ರತಿಬುಧ್ಯತೇ ಯಥಾಗ್ನೇರ್ಜ್ವಲತೋ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾ ವಿಪ್ರತಿಷ್ಠೇರನ್ನೇವಮೇವೈತಸ್ಮಾ ದಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಾಣಾ ಯಥಾಯತನಂ ವಿಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತೇ ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯೋ ದೇವಾಃ ದೇವೇಭ್ಯೋ ಲೋಕಾಃ ॥

೪ . ಸ ಯದಾ ಅಸ್ಮಾತ್ ಶರೀರಾತ್ ಉತ್ಕ್ರಾಮತಿ ಸಹ ಏವ ಏತೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಉತ್ಕ್ರಾಮತಿ ವಾಗಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾಣಿ ನಾಮಾನ್ಯಭಿವಿಸೃಜತೇ । ವಾಚಾ ಸರ್ವಾಣಿ ನಾಮಾನಿ ಆಪ್ನೋತಿ । ಪ್ರಾಣೋಽಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾನ್ ಗನ್ಧಾನಭಿವಿಸೃಜತೇ ಪ್ರಾಣೇನ ಸರ್ವಾನ್ ಗನ್ಧಾನಾಪ್ನೋತಿ ಚಕ್ಷುರಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣ್ಯಭಿವಿಸೃಜತೇ ಚಕ್ಷುಷಾ ಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ಶ್ರೋತ್ರಮಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾನ್ ಶಬ್ದಾನ್ ಅಭಿವಿಸೃಜತೇ ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಸರ್ವಾನ್ ಶಬ್ದಾನ್ ಆಪ್ನೋತಿ ಮನೋ ಅಸ್ಮಾತ್ ಸರ್ವಾಣಿ ಧ್ಯಾನಾನಿ ಅಭಿವಿಸೃಜತೇ ಮನಸಾ ಸರ್ವಾಣಿ ಧ್ಯಾನಾನ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ಸೈಷಾ ಪ್ರಾಣೇ ಸರ್ವಾಪ್ತಿಃ । ಯೋ ವೈ ಪ್ರಾಣಃ ಸಾ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಯಾ ವಾ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಸ ಪ್ರಾಣಃ ಸಹ ಹ್ಯೇತಾವಸ್ಮಿಞ್ಛರೀರೇ ವಸತಃ ಸಹೋತ್ಕ್ರಾಮತಃ । ಅಥ ಖಲು ಯಥಾಽಸ್ಯೈ ಪ್ರಜ್ಞಾಯೈ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯೇಕಂ ಭವನ್ತಿ ತದ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ ॥

೫ . ವಾಗೇವ ಅಸ್ಯಾಃ ಏಕಂ ಅಂಗಂ ಅದೂದುಹತ್ ತಸ್ಯೈ ನಾಮ ಪರಸ್ತಾತ್ಪ್ರತಿವಿಹಿತಾ ಭೂತಮಾತ್ರಾ ಪ್ರಾಣಾ ಏವಾಸ್ಯಾ ಏಕಂ ಅಂಗಂ ಅದೂದುಹತ್ ತಸ್ಯ ಗಂಧಃ ಪರಸ್ತಾತ್ಪ್ರತಿವಿಹಿತಾ ಭೂತಮಾತ್ರಾ ಚಕ್ಷುರೇವಾಸ್ಯಾ ಏಕಂ ಅಂಗಂ ಅದೂದುಹತ್ ತಸ್ಯ ರೂಪಂ ಪರಸ್ತಾತ್ಪ್ರತಿವಿಹಿತಾ ಭೂತಮಾತ್ರಾ ಜಿಹ್ವೈವಾಸ್ಯಾ ಏಕಂ ಅಂಗಂ ಅದೂದುಹತ್ ತಸ್ಯ ಅನ್ನರಸಃ ಶ್ರೋತ್ರಮೇವಾಸ್ಯ ಏಕಂ ಅಗಂ ಅದೂದುಹತ್ ತಸ್ಯ ಶಬ್ದ ಪರಸ್ತಾತ್ ಪ್ರತಿವಿಹಿತಾ ಭೂತಮಾತ್ರಾ ಪರಸ್ತಾತ್ಪ್ರತಿವಿಹಿತಾ ಭೂತಮಾತ್ರಾ ಹಸ್ತಾವೇವಾಸ್ಯಾ ಏಕಂ ಅಂಗಂ ಅದೂದುಹತ್ ತಯೋಃ ಕರ್ಮ ಪರಸ್ತಾತ್ಪ್ರತಿವಿಹಿತಾ ಭೂತಮಾತ್ರಾ ಶರೀರಮೇವಾಸ್ಯಾ ಏಕಂ ಅಂಗಂ ಅದೂದುಹತ್ ತಸ್ಯ ಸುಖದುಃಖೇ ಪರಸ್ತಾತ್ಪ್ರತಿವಿಹಿತಾ ಭೂತಮಾ- ತ್ರೋಪಸ್ಥ ಏವಾಸ್ಯಾ ಏಕಂ ಅಂಗಂ ಅದೂದುಹತ್ ತಸ್ಯಾನನ್ದೋ ರತಿಃ ಪ್ರಜಾತಿಃ ಪರಸ್ತಾತ್ಪ್ರತಿವಿಹಿತಾ ಭೂತಮಾತ್ರಾ ಪಾದಾವೇವಾಸ್ಯಾ ಏಕಂ ಅಂಗಂ ಅದೂದುಹತ್ ತಯೋರಿತ್ಯಾಃ ಪರಸ್ತಾತ್ಪ್ರತಿವಿಹಿತಾ ಭೂತಮಾತ್ರಾ ಪ್ರಜ್ಞೈವಾಸ್ಯಾ ಏಕಂ ಅಂಗಂ ಅದೂದುಹತ್ ತಸ್ಯ ಧಿಯೋ ವಿಜ್ಞಾತವ್ಯಂ ಕಾಮಾಃ ಪರಸ್ತಾತ್ಪ್ರತಿವಿಹಿತಾ ಭೂತಮಾತ್ರಾ ॥

೬ . ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ವಾಚಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ವಾಚಾ ಸರ್ವಾಣಿ ನಾಮಾನಿ ಆಪ್ನೋತಿ । ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಪ್ರಾಣಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಪ್ರಾಣೇನ ಸರ್ವಾನ್ಗನ್ಧಾನಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಚಕ್ಷುಃ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಚಕ್ಷುಷಾ ಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಸರ್ವಾಞ್ಛಬ್ದಾನಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಜಿಹ್ವಾಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಜಿಹ್ವಯಾ ಸರ್ವಾನನ್ನರಸಾನಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಹಸ್ತೌ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಸರ್ವಾಣಿ ಕರ್ಮಾಣ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಶರೀರಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಶರೀರೇಣ ಸುಖದುಃಖೇ ಆಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯೋಪಸ್ಥಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಉಪಸ್ಥೇನ ಆನನ್ದಂ ರತಿಂ ಪ್ರಜಾತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಪಾದೌ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಪಾದಾಭ್ಯಾಂ ಸರ್ವಾ ಇತ್ಯಾ ಆಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯೈವ ಧಿಯಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞಯೈವ ಧಿಯೋ ವಿಜ್ಞಾತವ್ಯಂ ಕಾಮಾನಾಪ್ನೋತಿ ॥

೭ . ನ ಹಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೇತಾ ವಾಙ್ನಾಮ ಕಿಂಚನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯೇತ್ । ಅನ್ಯತ್ರ ಮೇ ಮನೋ ಅಭೂದಿತ್ಯಾಹ । ನಾಹಮೇತನ್ನಾಮ ಪ್ರಜ್ಞಾಸಿಷಮಿತಿ । ನ ಹಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೇತಃ ಪ್ರಾಣೋ ಗನ್ಧಂ ಕಂಚನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯೇದನ್ಯತ್ರ ಮೇ ಮನೋಽಭೂದಿತ್ಯಾಹ ನಾಹಮೇತಂ ಗನ್ಧಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಸಿಷಮಿತಿ, ನ ಹಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೇತಂ ಚಕ್ಷೂ ರೂಪಂ ಕಿಂಚನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯೇದನ್ಯತ್ರ ಮೇ ಮನೋಽಭೂದಿತ್ಯಾಹ ನಾಹಮೇತದ್ರೂಪಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಸಿಷಮಿತಿ, ನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೇತಂ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಶಬ್ದಂ ಕಂಚನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯೇದನ್ಯತ್ರ ಮೇ ಮನೋಽಭೂದಿತ್ಯಾಹ ನಾಹಮೇತಂ ಶಬ್ದಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಸಿಷಮಿತಿ, ನ ಹಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೇತಾ ಜಿಹ್ವಾಽನ್ನರಸಂ ಕಂಚನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯೇದನ್ಯತ್ರ ಮೇ ಮನೋಽಭೂದಿತ್ಯಾಹ ನಾಹಮೇತಮನ್ನರಸಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಸಿಷಮಿತಿ, ನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೇತೋ ಹಸ್ತೌ ಕರ್ಮ ಕಿಂಚನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯೇತಾಮನ್ಯತ್ರ ಮೇ ಮನೋಽಭೂದಿತ್ಯಾಹ ನಾಹಮೇತತ್ಕರ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞಾಸಿಷಮಿತಿ ನ ಹಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೇತಂ ಶರೀರಂ ಸುಖಂ ದುಃಖಂ ಕಿಂಚನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯೇದನ್ಯತ್ರ ಮೇ ಮನೋಽಭೂದಿತ್ಯಾಹ ನಾಹಮೇತತ್ಸುಖಂ ದುಃಖಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಸಿಷಮಿತಿ, ನ ಹಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೇತ ಉಪಸ್ಥ ಆನನ್ದಂ ರತಿಂ ಪ್ರಜಾತಿಂ ಕಾಂಚನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯೇದನ್ಯತ್ರ ಮೇ ಮನೋಽಭೂದಿತ್ಯಾಹ ನಾಹಮೇತಮಾನನ್ದಂ ನ ರತಿಂ ನ ಪ್ರಜಾತಿಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಸಿಷಮಿತಿ, ನ ಹಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೇತೌ ಪಾದಾವಿತ್ಯಾಂ

ಕಾಂಚನ ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯೇತಾಮನ್ಯತ್ರ ಮೇ ಮನೋಽಭೂದಿತ್ಯಾಹ ನಾಹಮೇತಾಮಿತ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಸಿಷಮಿತಿ । ನ ಹಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೇತಾ ಧೀಃ ಕಾಚನ ಸಿಧ್ಯೇತ್ । ನ ಪ್ರಜ್ಞಾತವ್ಯಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಯೇತ ॥

೮ . ನ ವಾಚಂ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸೀತ । ವಕ್ತಾರಂ ವಿದ್ಯಾತ್ । ನ ಗನ್ಧಂ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸೀತ ಘ್ರಾತಾರಂ ವಿದ್ಯಾತ್ । ನ ರೂಪಂ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸೀತ ರೂಪವಿದ್ಯಂ ವಿದ್ಯಾತ್ । ನ ಶಬ್ದಂ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸೀತ ಶ್ರೋತಾರಂ ವಿದ್ಯಾನ್ನಾನ್ನರಸಂ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸೀತಾನ್ನರಸಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾತಾರಂ ವಿದ್ಯಾತ್ । ನ ಕರ್ಮ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸೀತ ಕರ್ತಾರಂ ವಿದ್ಯಾನ್ನ ಸುಖದುಃಖೇ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸೀತ ಸುಖದುಃಖಯೋರ್ವಿಜ್ಞಾತಾರಂ ವಿದ್ಯಾನ್ನಾನನ್ದಂ ನ ರತಿಂ ನ ಪ್ರಜಾತಿಂ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸೀತಾನನ್ದಸ್ಯ ರತೇಃ ಪ್ರಜಾತೇರ್ವಿಜ್ಞಾತಾರಂ ವಿದ್ಯಾನ್ನೇತ್ಯಾಂ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸೀತೈತಾರಂ ವಿದ್ಯಾತ್ । ನ ಮನೋ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸೀತ ಮನ್ತಾರಂ ವಿದ್ಯಾತ್ । ತಾ ವಾ ಏತಾ ದಶೈವ ಭೂತಮಾತ್ರಾ ಅಧಿಪ್ರಜ್ಞಂ ದಶ ಪ್ರಜ್ಞಾಮಾತ್ರಾ ಅಧಿಭೂತಂ ಯದ್ಧಿ ಭೂತಮಾತ್ರಾ ನ ಸ್ಯುರ್ನ ಪ್ರಜ್ಞಾಮಾತ್ರಾಃ ಸ್ಯುರ್ಯದ್ವಾ ಪ್ರಜ್ಞಾಮಾತ್ರಾ ನ ಸ್ಯುರ್ನ ಭೂತಮಾತ್ರಾಃ ಸ್ಯುಃ । ನ ಹ್ಯನ್ಯತರತೋ ರೂಪಂ ಕಿಂಚನ ಸಿಧ್ಯೇತ್ । ನೋ ಏತನ್ನಾನಾ । ತದ್ಯಥಾರಥಸ್ಯಾರೇಷು ನೇಮಿರರ್ಪಿತೋ ನಾಭಾವರಾ ಅರ್ಪಿತಾ ಏವಮೇವೈತಾ ಭೂತಮಾತ್ರಾಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಮಾತ್ರಾಸು ಅರ್ಪಿತಾಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಮಾತ್ರಾಃ ಪ್ರಾಣೇಽರ್ಪಿತಾಃ ಸ ಏಷ ಪ್ರಾಣ ಏವ ಪ್ರಜ್ಞಾತ್ಮಾ ಆನನ್ದೋಽಜರೋಽಮೃತಃ । ನ ಸಾಧುನಾ ಕರ್ಮಣಾ ಭೂಯಾನ್ನೋ ಏವಾಸಾಧುನಾ ಕನೀಯಾನ್ । ಏಷ ಹ್ಯೇವೈನಂ ಸಾಧು ಕರ್ಮ ಕಾರಯತಿ ತಂ ಯಮೇಭ್ಯೋ ಲೋಕೇಭ್ಯ ಉನ್ನಿನೀಷತ ಏಷ ಉ ಏವೈನಮಸಾಧು ಕರ್ಮ ಕಾರಯತಿ ತಂ ಯಮಧೋ ನಿನೀಷತೇ । ಏಷ ಲೋಕಪಾಲಃ ಏಷ ಲೋಕಾಧಿಪತಿಃ ಏಷ ಸರ್ವೇಶಃ ಸ ಮ ಆತ್ಮೇತಿ ವಿದ್ಯಾತ್ ಸ ಮ ಆತ್ಮೇತಿ ವಿದ್ಯಾತ್ ॥

ಇತಿ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧ . ಅಥ ಗಾರ್ಗ್ಯೋ ಹ ವೈ ಬಾಲಾಕಿರನೂಚಾನಃ ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಟ ಆಸ ಸೋಽವಸದುಶೀನರೇಷು ಸ ವಸನ್ಮತ್ಸ್ಯೇಷು ಕುರುಪಞ್ಚಾಲೇಷು ಕಾಶಿವಿದೇಹೇಷ್ವಿತಿ ಸ ಹಾಜಾತಶತ್ರುಂ ಕಾಶ್ಯಮೇತ್ಯೋವಾಚ । ಬ್ರಹ್ಮ ತೇ ಬ್ರವಾಣೀತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುಃ । ಸಹಸ್ರಂ ದದ್ಮಸ್ತ ಇತ್ಯೇತಸ್ಯಾಂ ವಾಚಿ ಜನಕೋ ಜನಕ ಇತಿ ವಾ ಉ ಜನಾ ಧಾವನ್ತೀತಿ ॥

೨ . ಆದಿತ್ಯೇ ಬೃಹಚ್ಚನ್ದ್ರಮಸ್ಯನ್ನಂ ವಿದ್ಯುತಿ ಸತ್ಯಂ ಸ್ತನಯಿತ್ನೌ ಶಬ್ದೋ ವಾಯಾವಿನ್ದ್ರೋ ವೈಕುಂಠ ಆಕಾಶೇ ಪೂರ್ಣಮಗ್ನೌ ವಿಷಾಸಹಿರಿತ್ಯಪ್ಸು ತೇಜ ಇತ್ಯಧಿದೈವತಮಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಮಾದರ್ಶೇ ಪ್ರತಿರೂಪಶ್ಛಾಯಾಯಾಂ ದ್ವಿತೀಯಃ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಕಾಯಾಮಸುರಿತಿ ಶಬ್ದೇ ಮೃತ್ಯುಃ ಸ್ವಪ್ನೇ ಯಮಃ ಶರೀರೇ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ದಕ್ಷಿಣೇಽಕ್ಷಿಣಿ ವಾಚಃ ಸವ್ಯೇಽಕ್ಷಿಣಿ ಸತ್ಯಸ್ಯ ॥

೩ . ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ಆದಿತ್ಯೇ ಪುರುಷಸ್ತಮೇ–ವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂ–ವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ । ಬೃಹನ್ಪಾಣ್ಡರವಾಸಾ ಅತಿಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮೂರ್ಧೇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇಽತಿಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮೂರ್ಧಾ ಭವತಿ ॥

೪ . ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ಚನ್ದ್ರಮಸಿ ಪುರುಷಸ್ತಮೇವಾಹ–ಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ಸೋಮೋ ರಾಜಾಽನ್ನಸ್ಯಾತ್ಮೇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇಽನ್ನಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಭವತಿ ॥

೫ . ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ವಿದ್ಯುತಿ ಪುರುಷಸ್ತಮೇವಾಹ–ಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾ–ಸ್ತೇಜಸ ಆತ್ಮೇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವ–ಮುಪಾಸ್ತೇ ತೇಜಸ ಆತ್ಮಾ ಭವತಿ ॥

೬. ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ಸ್ತನಯಿತ್ನೌ ಪುರುಷಸ್ತ-ಮೇವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ಶಬ್ದಸ್ಯಾऽऽತ್ಮೇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಶಬ್ದಸ್ಯಾऽऽತ್ಮಾ ಭವತಿ ॥

೭. ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ಆಕಾಶೇ ಪುರುಷಸ್ತಮೇವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ಪೂರ್ಣಮಪ್ರವರ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಪೂರ್ಯತೇ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿಃ । ನೋ ಏವ ಸ್ವಯಂ ನಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾ ಪುರಾ ಕಾಲಾತ್ಪ್ರವರ್ತತೇ ॥

೮. ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ವಾಯೌ ಪುರುಷಸ್ತಮೇವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ಇನ್ದ್ರೋ ವೈಕುಂಠೋऽಪರಾಜಿತಾ ಸೇನೇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ । ಜಿಷ್ಣುರ್ಹ ವಾ ಅಪರಾಜಯಿಷ್ಣುಃ । ಅನ್ಯತಸ್ತ್ಯಜಾಯೀ ಭವತಿ ॥

೯. ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷೋऽಗ್ನೌ ಪುರುಷಃ ತಮೇವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ವಿಷಾಸಹಿರಿತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ವಿಷಾಸಹಿರ್ಹ್ಯೇವಾನ್ವೇಷ ಭವತಿ ॥

೧೦. ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷೋऽಪ್ಸು ಪುರುಷಸ್ತಮೇವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ನಾಮ್ನ ಆತ್ಮೇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ನಾಮ್ನ ಆತ್ಮಾ ಭವತೀತ್ಯಧಿ-ದೈವತಮಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಮ್ ॥

೧೧ .ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ಆದರ್ಶೇ ಪುರುಷಸ್ತ-ಮೇವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ಪ್ರತಿರೂಪ ಇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮು ಪಾಸ್ತೇ ಪ್ರತಿರೂಪೋ ಹೈವಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಯಾಮಾಜಾಯತೇ ನಾಪ್ರತಿರೂಪಃ ॥

೧೨ .ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಕಾಯಾಂ ಪುರುಷಃ ತಮೇವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದ-ಯಿಷ್ಠಾಃ ದ್ವಿತೀಯೋಽನಪಗ ಇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ವಿನ್ದತೇ ದ್ವಿತೀಯಾತ್ । ದ್ವಿತೀಯವಾನ್ಭವತಿ ॥

೧೩ .ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ಶಬ್ದಃ ಪುರುಷಮನ್ವೇತಿ ತಮೇವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ಅಸುರಿತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ನೋ ಏವ ಸ್ವಯಂ ನಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾ ಪುರಾ ಕಾಲಾತ್ಸಂಮೋಹಮೇತಿ ॥

೧೪ .ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ಛಾಯಾಪುರುಷಸ್ತಮೇವಾ-ಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂ-ವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ಮೃತ್ಯುರಿತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ನೋ ಏವ ಸ್ವಯಂ ನಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾ ಪುರಾ ಕಾಲಾತ್ಪ್ರಮೀಯತೇ ॥

೧೫ .ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ಶಾರೀರಃ ಪುರುಷಸ್ತಮೇವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ಪ್ರಜಾಪತಿರಿತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಪ್ರಜಾಯತೇ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿಃ ॥

೧೬ .ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಆತ್ಮಾ ಯೇನೈತತ್ಪುರುಷಃ ಸುಪ್ತಃ ಸ್ವಪ್ನ್ಯಯಾ ಚರತಿ ತಮೇವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ

ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ಯಮೋ ರಾಜೇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಸರ್ವಂ ಹಾಸ್ಮಾ ಇದಂ ಶ್ರೈಷ್ಠ್ಯಾಯ ಯಮ್ಯತೇ ॥

೧೭ .ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ದಕ್ಷಿಣೇಽಕ್ಷನ್ಪುರುಷಸ್ತ-ಮೇವಾಹಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂ-ವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ನಾಮ್ನಃ ಆತ್ಮಾಽಗ್ನೇರಾತ್ಮಾ ಜ್ಯೋತಿಷ ಆತ್ಮೇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತ ಏತೇಷಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಾತ್ಮಾ ಭವತಿ ॥

೧೮ .ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿರ್ಯ ಏವೈಷ ಸವ್ಯೇಽಕ್ಷನ್ಪುರುಷಸ್ತಮೇವಾಹ-ಮುಪಾಸ ಇತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವಾದಯಿಷ್ಠಾಃ ಸತ್ಯಸ್ಯಾಽಽತ್ಮಾ ವಿದ್ಯುತ ಆತ್ಮಾ ತೇಜಸಃ ಆತ್ಮೇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸ ಯೋ ಹೈತಮೇವಮುಪಾಸ್ತ ಏತೇಷಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಾತ್ಮಾ ಭವತೀತಿ ॥

೧೯ .ತತ ಉ ಹ ಬಾಲಾಕಿಸ್ತೂಷ್ಣೀಮಾಸ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುಃ । ಏತಾವನ್ನು ಬಾಲಾಕಾ೩ ಇ ಇತ್ಯೇತಾವದ್ಧೀತಿ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಸ್ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮೃಷಾ ವೈ ಕಿಲ ಮಾ ಸಮವಾದಯಿಷ್ಠಾ ಬ್ರಹ್ಮ ತೇ ಬ್ರವಾಣೀತಿ । ಸ ಹೋವಾಚ । ಯೋ ವೈ ಬಾಲಕ ಏತೇಷಾಂ ಪುರುಷಾಣಾಂ ಕರ್ತಾ ಯಸ್ಯ ವೈ ತತ್ಕರ್ಮ ಸ ವೈ ವೇದಿತವ್ಯ ಇತಿ ತತ ಉ ಹ ಬಾಲಾಕಿಃ ಸಮಿತ್ಪಾಣಿಃ ಪ್ರತಿಚಕ್ರಮ ಉಪಾಯಾನೀತಿ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುಃ ಪ್ರತಿಲೋಮರೂಪಮೇವ ತತ್ಸ್ಯಾದ್ಯತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುಪನಯೇತ್ । ಏಹಿ ವ್ಯೇವ ತ್ವಾ ಜ್ಞಪಯಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ತಂ ಹ ಪಾಣಾವಭಿಪದ್ಯ ಪ್ರವವ್ರಾಜ ತೌ ಹ ಸುಪ್ತಂ ಪುರುಷಮಾಜಗ್ಮತುಸ್ತಂ ಹಾಜಾತಶತ್ರುರಾಮನ್ತ್ರಯಾಂಚಕ್ರೇ । ಬೃಹನ್ಪಾಂಡರವಾಸಃ ಸೋಮ ರಾಜನ್ನಿತಿ । ಸ ಉ ಹ ತೂಷ್ಣೀಮೇವ ಶಿಶ್ಯೇ । ತತ ಉ ಹೈನಂ ಯಷ್ಟ್ಯಾ ಅವಿಚಿಕ್ಷೇಪ ಸ ತತ ಏವ ಸಮುತ್ತಸ್ಥೌ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುಃ । ಕ್ವೈಷ ಏತದ್ಬಾಲಾಕೇ ಪುರುಷೋಽಶಯಿಷ್ಟ ಕ್ವೈತದಭೂತ್ । ಕುತ ಏತದಾಗಾ೩ ದಿತಿ । ತತ ಉ ಹ ಬಾಲಾಕಿರ್ನ ವಿಜಜ್ಞೇ ತಂ ಹೋವಾಚಾಜಾತ-

ಶತ್ರುರ್ಯತ್ರೈಷ ಏತದ್ಬಾಲಾಕೇ ಪುರುಷೋಽಶಯಿಷ್ಟ ಯತ್ರೈತದಭೂದ್ಯತ ಏತದಾಗಾದಿತಿ । ಹಿತಾ ನಾಮ ಹೃದಯಸ್ಯ ನಾಡ್ಯೋ ಹೃದಯಾತ್ಪುರೀತತಮಭಿಪ್ರತನ್ವನ್ತಿ ತದ್ಯಥಾ ಸಹಸ್ರಧಾ ಕೇಶೋ ವಿಪಾಟಿತಸ್ತಾವದಣ್ವ್ಯಃ ಪಿಙ್ಗಲಸ್ಯಾಣಿಮ್ನಾ ತಿಷ್ಠನ್ತಿ । ಶುಕ್ಲಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಪೀತಸ್ಯ ಲೋಹಿತಸ್ಯೇತಿ ತಾಸು ತದಾ ಭವತಿ । ಯದಾ ಸುಪ್ತಃ ಸ್ವಪ್ನಂ ನ ಕಂಚನ ಪಶ್ಯತ್ಯಥಾಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಾಣ ಏವೈಕಧಾ ಭವತಿ ತದೈನಂ ವಾಕ್ಸರ್ವೈರ್ನಾಮಭಿಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ ಚಕ್ಷುಃ ಸರ್ವೈ ರೂಪೈಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಸರ್ವೈಃ ಶಬ್ದೈಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ ಮನಃ ಸರ್ವೈರ್ಧ್ಯಾನೈಃ ಸಹಾಪ್ಯೇತಿ ಸ ಯದಾ ಪ್ರತಿಬುಧ್ಯತೇ ಯಥಾಽಗ್ನೇರ್ಜ್ವಲತಃ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾ ವಿಪ್ರತಿಷ್ಠೇರನ್ನೇವಮೇವೈ ತಸ್ಮಾದಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಾಣಾ ಯಥಾಯತನಂ ವಿಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತೇ ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯೋ ದೇವಾ ದೇವೇಭ್ಯೋ ಲೋಕಾಃ ॥

೨೦. ತದ್ಯಥಾ ಕ್ಷುರಃ ಕ್ಷುರಧಾನೇಽವಹಿತಃ ಸ್ಯಾತ್ । ವಿಶ್ವಂಭರೋ ವಾ ವಿಶ್ವಂಭರಕುಲಾಯ ಏವಮೇವೈಷ ಪ್ರಜ್ಞ ಆತ್ಮೇದಂ ಶರೀರಮಾತ್ಮಾನಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟಃ । ಆ ಲೋಮಭ್ಯ ಆ ನಖೇಭ್ಯಃ । ತಮೇತಮಾತ್ಮಾನಮೇತ ಆತ್ಮಾನೋಽನ್ವವಸ್ಯನ್ತಿ । ಯಥಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಿನಂ ಸ್ವಾಃ । ತದ್ಯಥಾ ಶ್ರೇಷ್ಠೀ ಸ್ವೈರ್ಭುಙ್ಕ್ತೇ ಯಥಾ ವಾ ಸ್ವಾಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಿನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತ್ಯೇವಮೇವೈಷ ಪ್ರಜ್ಞಾತ್ಮೈತೈರಾತ್ಮಭಿರ್ಭುಙ್ಕ್ತೇ । ಏವಂ ವೈ ತಮಾತ್ಮಾನಮೇತ ಆತ್ಮನೋ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ । ಸ ಯಾವದ್ಧ ವಾ ಇನ್ದ್ರ ಏತಮಾತ್ಮಾನಂ ನ ವಿಜಜ್ಞೇ ತಾವದೇನಮಸುರಾ ಅಭಿಬಭೂವುಃ ಸ ಯದಾ ವಿಜಜ್ಞೇಽಥ ಹತ್ವಾಽಸುರಾನ್ವಿಜಿತ್ಯ ಸರ್ವೇಷಾಂ ದೇವಾನಾಂ ಶ್ರೈಷ್ಠ್ಯಂ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಮಾಧಿಪತ್ಯಂ ಪರೀಯಾಯ ತಥೋ ಏವೈವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪಾಪ್ಮನೋಽಪಹತ್ಯ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಶ್ರೈಷ್ಠ್ಯಂ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಮಾಧಿಪತ್ಯಂ ಪರ್ಯೇತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ಯ ಏವಂ ವೇದ ॥

ಇತಿ ಋಗ್ವೇದೀಯಾ ಕೌಷೀತಕೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ

ಮಂತ್ರಗಳ ಅಕ್ಷರಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂತ್ರಪ್ರತೀಕ		ಪುಟ	ಉಪನಿಷತ್ತು
ಅ			
ಅಗ್ನಿರ್ಮೂರ್ಧಾ ಚಕ್ಷುಷೀ	---	೪೪	ಮುಂಡಕ
ಅಗ್ನಿರ್ಯತ್ರಾಭಿಮಥ್ಯತೇ	---	೧೧೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಅಗ್ನಿರ್ಯಥೈಕೋ	---	೨೪	ಕಠ
ಅಗ್ನಿರ್ವಾಗ್ಭೂತ್ವಾ	---	೯೯	ಐತರೇಯ
ಅಗ್ನೇ ನಯ ಸುಪಥಾ ರಾಯೇ	---	೩	ಈಶ
ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋ	---	೨೨	ಕಠ
ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋ	---	೨೨	ಕಠ
ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋ	---	೧೧೩	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋಽಂತರಾತ್ಮಾ	---	೨೭	ಕಠ
ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರೋ ರವಿತುಲ್ಯರೂಪಃ	---	೧೧೯	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಅಜಾತ ಇತ್ಯೇವಂ ಕಶ್ಚಿದ್ಭೀರುಃ	---	೧೧೮	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಅಜಾಮೇಕಾಂ ಲೋಹಿತಶುಕ್ಲಕೃಷ್ಣಾಂ	---	೧೧೫	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಅಜೀರ್ಯತಾಮಮೃತಾನಾಮ್	---	೧೪	ಕಠ
ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ	---	೧೮	ಕಠ
ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ಮಹತೋ	---	೧೧೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಅತಃ ಸಮುದ್ರಾ ಗಿರಯಶ್ಚ	--	೪೫	ಮುಂಡಕ
ಅತ್ರೈಷ ದೇವಃ	---	೩೫	ಪ್ರಶ್ನ
ಅಥ ಕಬನ್ಧೀ ಕಾತ್ಯಾಯನಃ	---	೨೮	ಪ್ರಶ್ನ
ಅಥ ಗಾರ್ಗ್ಯೋ ಹ ವೈ	---	೧೪೬	ಕೌಷೀತಕೀ
ಅಥ ಪರಾ ಯಯಾ ತದಕ್ಷರ	---	೪೧	ಮುಂಡಕ
ಅಥ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ	---	೧೩೭	ಕೌಷೀತಕೀ
ಅಥ ಪ್ರೋಶ್ಯಾಯನ್ ಪುತ್ರಸ್ಯ	---	೧೩೮	ಕೌಷೀತಕೀ
ಅಥ ಯದಿ ದ್ವಿಮಾತ್ರೇಣ	---	೩೬	ಪ್ರಶ್ನ
ಅಥ ವಾಯುಮಬ್ರುವನ್	---	೭	ಕೇನ
ಅಥ ಹ ಜನಕೋ ಹ ವೈದೇಹೋ	---	೧೨೭	ಜಾಬಾಲ
ಅಥ ಹೈನಂ ಕೌಸಲ್ಯಃ	---	೩೨	ಪ್ರಶ್ನ
ಅಥ ಹೈನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ	---	೧೨೭	ಜಾಬಾಲ
ಅಥ ಹೈನಂ ಭಾರ್ಗವಃ	---	೩೦	ಪ್ರಶ್ನ
ಅಥ ಹೈನಂ ಶೈಬ್ಯಃ	---	೩೬	ಪ್ರಶ್ನ
ಅಥ ಹೈನಂ ಸುಕೇಶಾಃ	---	೩೭	ಪ್ರಶ್ನ
ಅಥ ಹೈನಂ ಸೌರ್ಯಾಯಣೀ	---	೩೪	ಪ್ರಶ್ನ

ಅಥ ಹೈನಮತ್ರಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ	---	೧೨೬	ಜಾಬಾಲ
ಅಥ ಹೈನಮತ್ರಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ	---	೧೨೮	ಜಾಬಾಲ
ಅಥರ್ವಣೇ ಯಾಂ ಪ್ರವದೇತ	---	೪೦	ಮುಂಡಕ
ಅಥಾತ ಏಕಧನಾವರೋಧನಂ	---	೧೩೫	ಕೌಷೀತಕೀ
ಅಥಾತಃ ಪಿತಾ ಪುತ್ರೀಯಂ	---	೧೪೦	ಕೌಷೀತಕೀ
ಅಥಾತಃ ಸರ್ವಜಿತಃ	---	೧೩೭	ಕೌಷೀತಕೀ
ಅಥಾತಃ ಸಾಂಯಮನಂ	---	೧೩೬	ಕೌಷೀತಕೀ
ಅಥಾತೋ ದೈವಃ ಪರಿಮರಃ	---	೧೩೮	ಕೌಷೀತಕೀ
ಅಥಾತೋ ದೈವಃ ಸ್ಮರಃ	---	೧೩೫	ಕೌಷೀತಕೀ
ಅಥಾತೋ ನಿಶ್ರೇಯಸಾದಾನಂ	---	೧೩೯	ಕೌಷೀತಕೀ
ಅಥಾದಿತ್ಯ ಉದಯನ್	---	೨೮	ಪ್ರಶ್ನ
ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಯದೇತತ್	---	೮	ಕೇನ
ಅಥೇನ್ದ್ರಮಬ್ರುವನ್	---	೭	ಕೇನ
ಅಥೈಕಯೋರ್ಧ್ವ ಉದಾನಃ	---	೩೩	ಪ್ರಶ್ನ
ಅಥೋತ್ತರೇಣ ತಪಸಾ	---	೨೯	ಪ್ರಶ್ನ
ಅನಾದ್ಯನಂತಂ ಕಲಿಲಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ	---	೧೨೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಅನುಪಶ್ಯ ಯಥಾ ಪೂರ್ವೇ	---	೧೦	ಕಠ
ಅನೇಜದೇಕಂ ಮನಸೋ ಜವೀಯೋ	---	೧	ಈಶ
ಅನ್ಧಂ ತಮಃ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಯೇಽವಿದ್ಯಾಮ್	---	೨	ಈಶ
ಅನ್ಧಂ ತಮಃ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಯೇಽಸಮ್ಭೂತಿಮ್	---	೨	ಈಶ
ಅನ್ನಂ ನ ನಿನ್ದ್ಯಾತ್	---	೯೪	ತೈ.ಭೃಗು
ಅನ್ನಂ ನ ಪರಿಚಕ್ಷೀತ	---	೯೫	ತೈ.ಭೃಗು
ಅನ್ನಂ ಬಹು ಕುರ್ವೀತ	---	೯೫	ತೈ.ಭೃಗು
ಅನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ	---	೯೩	ತೈ.ಭೃಗು
ಅನ್ನಂ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ	---	೩೦	ಪ್ರಶ್ನ
ಅನ್ನಾದ್ವೈ ಪ್ರಜಾಃ	---	೮೬	ತೈ.ಬ್ರಹ್ಮ
ಅನ್ಯಚ್ಛ್ರೇಯೋಽನ್ಯದುತೈವ	---	೧೫	ಕಠ
ಅನ್ಯತ್ರ ಧರ್ಮಾದನ್ಯತ್ರಾಧರ್ಮಾತ್	---	೧೭	ಕಠ
ಅನ್ಯದೇವ ತದ್ ವಿದಿತಾದ್	---	೪	ಕೇನ
ಅನ್ಯದೇವಾಹುಃ ಸಮ್ಭವಾತ್	---	೨	ಈಶ
ಅನ್ಯದೇವಾಹುರ್ವಿದ್ಯಯಾ	---	೨	ಈಶ
ಅಪಾಣಿಪಾದೋ ಜವನೋ ಗ್ರಹೀತಾ	---	೧೧೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಅಮಾತ್ರಶ್ಚತುರ್ಥೋಽವ್ಯವಹಾರ್ಯಃ	---	೫೫	ಮಾಂಡೂಕ್ಯ
ಅರಣ್ಯೋರ್ನಿಹಿತೋ	---	೨೨	ಕಠ
ಅರಾ ಇವ ರಥನಾಭೌ	---	೩೧	ಪ್ರಶ್ನ

ಅರಾ ಇವ ರಥನಾಭೌ ಪ್ರಾಣೇ	---	೩೮	ಪ್ರಶ್ನ
ಅರಾ ಇವ ರಥನಾಭೌ ಸಂಹತಾಃ	---	೪೬	ಮುಂಡಕ
ಅವಿದ್ಯಾಯಾಂ ಬಹುಧಾ	---	೪೩	ಮುಂಡಕ
ಅವಿದ್ಯಾಯಾಮನ್ತರೇ	---	೧೫	ಕಠ
ಅವಿದ್ಯಾಯಾಮನ್ತರೇ	---	೪೨	ಮುಂಡಕ
ಅವ್ಯಕ್ತಾತ್ತು ಪರಃ	---	೨೬	ಕಠ
ಅಶಬ್ದಮಸ್ಪರ್ಶಮ್	---	೨೦	ಕಠ
ಅಶರೀರಗ್ಂ ಶರೀರೇಷು	---	೧೮	ಕಠ
ಅಸದ್ವಾ ಇದಮಗ್ರ	---	೮೯	ತೈ.ಬ್ರಹ್ಮ
ಅಸನ್ನೇವ ಸಃ	---	೮೯	ತೈ.ಬ್ರಹ್ಮ
ಅಸುರ್ಯಾ ನಾಮ ತೇ ಲೋಕಾಃ	---	೧	ಈಶ
ಅಸ್ತೀತ್ಯೇವೋಪಲಬ್ಧವ್ಯಃ	---	೨೬	ಕಠ
ಅಸ್ಯ ವಿಸ್ರಂಸಮಾನಸ್ಯ	---	೨೩	ಕಠ
ಅಹಂ ವೃಕ್ಷಸ್ಯ	---	೮೪	ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ
ಅಹೋರಾತ್ರೋ ವೈ	---	೩೦	ಪ್ರಶ್ನ

ಆ

ಆತ್ಮನ ಏಷ ಪ್ರಾಣಃ	---	೩೨	ಪ್ರಶ್ನ
ಆತ್ಮಾ ವಾ ಇದಮ್	---	೯೮	ಐತರೇಯ
ಆತ್ಮಾನಗ್ಂ ರಥಿನಂ ವಿದ್ಧಿ	---	೧೯	ಕಠ
ಆದಿಃ ಸ ಸಂಯೋಗನಿಮಿತ್ತಹೇತುಃ	---	೧೨೧	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಆದಿತ್ಯೇ ಬೃಹತ್	---	೧೪೬	ಕೌಷೀತಕೀ
ಆದಿತ್ಯೋ ಹ ವೈ ಪ್ರಾಣಃ	---	೨೮	ಪ್ರಶ್ನ
ಆದಿತ್ಯೋ ಹ ವೈ ಬಾಹ್ಯಃ ಪ್ರಾಣಃ	---	೩೩	ಪ್ರಶ್ನ
ಆನನ್ದೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ	---	೯೪	ತೈ.ಭೃಗು
ಆರಭ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ಗುಣಾನ್ವಿತಾನಿ	---	೧೨೧	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಆವಿಃ ಸಂನಿಹಿತಮ್	---	೪೬	ಮುಂಡಕ
ಆಶಾಪ್ರತೀಕ್ಷೇ ಸಙ್ಗತಗ್ಂ	---	೧೧	ಕಠ
ಆಸೀನೋ ದೂರಂ ವ್ರಜತಿ	---	೧೮	ಕಠ

ಇ

ಇನ್ದ್ರಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಣ ತೇಜಸಾ	---	೩೧	ಪ್ರಶ್ನ
ಇನ್ದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪೃಥಗ್ಭಾವಮ್	---	೨೫	ಕಠ
ಇನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ಹಯಾನಾಹುಃ	---	೧೯	ಕಠ

ಇನ್ದ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ ಪರಂ ಮನೋ --- ೨೬ ಕಠ
ಇನ್ದ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ ಪರಾ ಹ್ಯರ್ಥಾಃ --- ೧೯ ಕಠ
ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಂ ಮನ್ಯಮಾನಾ --- ೪೩ ಮುಂಡಕ
ಇಹ ಚೇದವೇದೀದಥ --- ೬ ಕೇನ
ಇಹ ಚೇದಶಕದ್ಬೋದ್ಧುಮ್ --- ೨೫ ಕಠ

ಈ

ಈಶಾವಾಸ್ಯಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಮ್ --- ೧ ಈಶ

ಉ

ಉತ್ತಿಷ್ಠತ ಜಾಗ್ರತ --- ೨೦ ಕಠ
ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಯತಿಂ ಸ್ಥಾನಮ್ --- ೩೪ ಪ್ರಶ್ನ
ಉದ್ಗೀಥ ಮೇತತ್ ಪರಮಮ್ --- ೧೦೭ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಉಪನಿಷದಂ ಭೋ ಬ್ರೂಹಿ --- ೮ ಕೇನ
ಉಶನ್ ಹ ವೈ ವಾಜಶ್ರವಸಃ --- ೧೦ ಕಠ

ಊ

ಊರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರಾಣಮುನ್ನಯತಿ --- ೨೩ ಕಠ
ಊರ್ಧ್ವಮೂಲೋಽವಾಕ್ಶಾಖಃ --- ೨೫ ಕಠ

ಋ

ಋಗ್ಭಿರೇತಂ ಯಜುರ್ಭಿಃ --- ೩೭ ಪ್ರಶ್ನ
ಋಚೋ ಅಕ್ಷರೇ ಪರಮೇ ವ್ಯೋಮನ್ --- ೧೧೬ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಋತಂ ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ --- ೮೩ ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ
ಋತಂ ಪಿಬನ್ತೌ ಸುಕೃತಸ್ಯ --- ೧೮ ಕಠ
ಋತುರಸ್ಮ್ಯೃರ್ತವೋಽಸ್ಮಿ --- ೧೩೩ ಕೌಷೀತಕೀ

ಏ

ಏಕೈಕಂ ಜಾಲಂ ಬಹುಧಾ ವಿಕುರ್ವನ್ --- ೧೧೯ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಏಕೋ ದೇವಃ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಗೂಡಃ --- ೧೨೨ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಏಕೋ ವಶೀ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಾಣಾಂ ಬಹೂನಾಮ್ --- ೧೨೩ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಏಕೋ ವಶೀ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ತರಾತ್ಮಾ --- ೨೪ ಕಠ

ಏಕೋ ಹಂಸೋ ಭುವನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ	---	೧೨೩	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಏಕೋ ಹಿ ರುದ್ರೋ ನ ದ್ವಿತೀಯಾಯ	---	೧೧೨	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಸಮ್ಪರಿಗೃಹ್ಯ	---	೧೭	ಕಠ
ಏತಜ್ಞೇಯಂ ನಿತ್ಯಮೇವಾತ್ಮಸಂಸ್ಥಂ	---	೧೦೮	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಏತತ್ತುಲ್ಯಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ	---	೧೩	ಕಠ
ಏತದಾಲಮ್ಬನಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ	---	೧೭	ಕಠ
ಏತದ್ಧ್ಯೇವಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ	---	೧೭	ಕಠ
ಏತಸ್ಮಾಜ್ಜಾಯತೇ ಪ್ರಾಣಃ	---	೪೪	ಮುಂಡಕ
ಏತೇಷು ಯಶ್ಚರತೇ	---	೪೨	ಮುಂಡಕ
ಏಷ ತೇಽಗ್ನಿರ್ನಚಿಕೇತಃ	---	೧೨	ಕಠ
ಏಷ ದೇವೋ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಮಹಾತ್ಮಾ	---	೧೧೭	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಏಷ ಬ್ರಹ್ಮೈಷ ಇನ್ದ್ರಃ	---	೧೦೪	ಐತರೇಯ
ಏಷ ಸರ್ವೇಶ್ವರಃ ಏಷ ಸರ್ವಜ್ಞ	---	೫೪	ಮಾಂಡೂಕ್ಯ
ಏಷ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು	---	೨೦	ಕಠ
ಏಷ ಹ ದೇವಃ ಪ್ರತಿಶೋಽನು ಸರ್ವಾಃ	---	೧೧೧	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಏಷ ಹಿ ದ್ರಷ್ಟಾ ಸ್ಪ್ರಷ್ಟಾ	---	೩೫	ಪ್ರಶ್ನ
ಏಷೋಽಗ್ನಿಸ್ತಪತಿ	---	೩೧	ಪ್ರಶ್ನ
ಏಷೋಽಣುರಾತ್ಮಾ ಚೇತಸಾ	---	೪೯	ಮುಂಡಕ
ಏಹ್ಯೇಹೀತಿ ತಮಾಹುತಯಃ	---	೪೨	ಮುಂಡಕ

ಓ

ಓಂಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರ ಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ	---	೫೩	ಮಾಂಡೂಕ್ಯ
ಓಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮ	---	೮೩	ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ

ಕ

ಕಾಮಸ್ಯಾಪ್ತಿಂ ಜಗತಃ	---	೧೬	ಕಠ
ಕಾಮಾನ್ ಯಃ ಕಾಮಯತೇ	---	೫೦	ಮಂಡಕ
ಕಾಲಃ ಸ್ವಭಾವೋ ನಿಯತಿರ್ಯದೃಚ್ಛಾ	---	೧೦೬	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಕಾಲೀ ಕರಾಲೀ ಚ	---	೪೨	ಮುಂಡಕ
ಕಿಂ ಕಾರಣಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಕುತಃ	---	೧೦೬	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಕುರ್ವನ್ನೇವೇಹ ಕರ್ಮಾಣಿ	---	೧	ಈಶ
ಕೇನೇಷಿತಂ ಪತತಿ ಪ್ರೇಷಿತಂ ಮನಃ	---	೪	ಕೇನ
ಕೋಽಯಮಾತ್ಮೇತಿ	---	೧೦೪	ಐತರೇಯ

ಕ್ಷರಂ ಪ್ರಧಾನಮಮೃತಾಕ್ಷರಂ ಹರಃ --- ೧೦೮ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ

ಗ

ಗತಾಃ ಕಾಲಾಃ ಪಂಚದಶ --- ೫೧ ಮುಂಡಕ
ಗುಣಾನ್ವಯೋಯಃ ಫಲಕರ್ಮಕರ್ತಾ --- ೧೧೯ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ

ಘ

ಘೃತಾತ್ ಪರಂ ಮಂಡಮಿವಾತಿಸೂಕ್ಷ್ಮಂ --- ೧೧೭ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ

ಚ

ಚಿತ್ರೋ ಹ ವೈ ಗಾರ್ಗ್ಯಾಯಣಿಃ --- ೧೩೧ ಕೌಷೀತಕೀ

ಛ

ಛಂದಾಂಸಿ ಯಜ್ಞಾಃ ಕ್ರತವೋ ವ್ರತಾನಿ --- ೧೧೬ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ

ಜ

ಜಾಗರಿತಸ್ಥಾನೋ ಬಹಿಷ್ಪ್ರಜ್ಞಃ --- ೫೪ ಮಾಂಡೂಕ್ಯ
ಜಾಗರಿತಸ್ಥಾನೋ ವೈಶ್ವಾನರಃ --- ೫೪ ಮಾಂಡೂಕ್ಯ
ಜಾನಾಮ್ಯಹಗ್ಂ ಶೇವಧಿಃ --- ೧೬ ಕಠ
ಜೀವತಿ ವಾಗೋ ಪೇತೋ --- ೧೪೨ ಕೌಷೀತಕೀ
ಜ್ಞಾಜ್ಞೌ ದ್ವಾವಜಾವೀಶನೀಶಾ --- ೧೦೭ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೇವಂ ಸರ್ವಪಾಶಾಪಹಾನಿಃ --- ೧೦೮ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ

ತ

ತಂ ದುರ್ದರ್ಶಂ ಗೂಢಮ್ --- ೧೬ ಕಠ
ತಂ ಪಂಚಶತಾನ್ಯಪ್ಸರಸ --- ೧೩೨ ಕೌಷೀತಕೀ
ತಗ್ಂ ಹ ಕುಮಾರಗ್ಂ ಸನ್ತಮ್ --- ೧೦ ಕಠ
ತಚ್ಚಕ್ಷುಷಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್ --- ೧೦೧ ಐತರೇಯ
ತಚ್ಛಿಶ್ನೇನಾಜಿಘೃಕ್ಷತ್ --- ೧೦೧ ಐತರೇಯ
ತಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣಾಜಿಘೃಕ್ಷತ್ --- ೧೦೧ ಐತರೇಯ
ತತ್ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಆತ್ಮಭೂಯಂ --- ೧೦೨ ಐತರೇಯ
ತತ ಉ ಹ ಬಾಲಾಕಿಃ --- ೧೪೯ ಕೌಷೀತಕೀ
ತತಃ ಪಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಂ ಬೃಹಂತಮ್ --- ೧೧೨ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ

ತತೋ ಯದುತ್ತರತರಂ	---	೧೧೩	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ತತ್ಕರ್ಮ ಕೃತ್ವಾ ವಿನಿವರ್ತ್ಯ	---	೧೨೧	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ತತ್ತ್ವಚಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್	---	೧೦೧	ಐತರೇಯ
ತತ್ಪ್ರಾಣೇನಾಜಿಘೃಕ್ಷತ್	---	೧೦೧	ಐತರೇಯ
ತತ್ರ ಪರಮಹಂಸಾ ನಾ ವ	---	೧೨೯	ಜಾಬಾಲ
ತತ್ರಾ ಪರಾ ಋಗ್ವೇದೋ	---	೪೦	ಮುಂಡಕ
ತದಪಾನೇನಾಜಿಘೃಕ್ಷತ್	---	೧೦೧	ಐತರೇಯ
ತದಭ್ಯದ್ರವತ್ ತಮಭ್ಯ ವದತ್	---	೭	ಕೇನ
ತದಭ್ಯದ್ರವತ್ ತಮಭ್ಯ ವದತ್	---	೭	ಕೇನ
ತದುಕ್ತಮೃಷಿಣಾ – ಗರ್ಭೇ ನು	---	೧೦೩	ಐತರೇಯ
ತದೇಜತಿ ತನ್ನೈಜತಿ	---	೧	ಈಶ
ತದೇತತ್ ಸತ್ಯಂ ಮನ್ತ್ರೇಷು	---	೪೧	ಮುಂಡಕ
ತದೇತತ್ ಸತ್ಯಂ ಯಥಾ	---	೪೪	ಮುಂಡಕ
ತದೇತತ್ ಸತ್ಯಮೃಷಿಃ	---	೫೨	ಮುಂಡಕ
ತದೇತದಿತಿ ಮನ್ಯನ್ತೇ	---	೨೪	ಕಠ
ತದೇತದೃಚಾಭ್ಯುಕ್ತಮ್	---	೫೧	ಮುಂಡಕ
ತದೇನತ್ ಸೃಷ್ಟಮ್	---	೧೦೦	ಐತರೇಯ
ತದೇವಾಗ್ನಿಸ್ತದಾದಿತ್ಯಸ್ತದ್ವಾಯು	---	೧೧೫	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ತದ್ಧ ತದ್ವನಂ ನಾಮ	---	೮	ಕೇನ
ತದ್ಧೈಷಾಂ ವಿಜಜ್ಞೌ	---	೬	ಕೇನ
ತದ್ಯಥಾ ಕ್ಷುರಃ ಕ್ಷುರದಾನೇ	---	೧೫೦	ಕೌಷೀತಕೀ
ತದ್ಯೇಹ ವೈ ತತ್	---	೩೦	ಪ್ರಶ್ನ
ತದ್ವೇದಗುಹ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸು ಗೂಢಮ್	---	೧೧೯	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ತನ್ಮನಸಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್	---	೧೦೧	ಐತರೇಯ
ತಪಃ ಪ್ರಭಾವಾದ್ದೇವಪ್ರಸಾದಾಚ್ಚ	---	೧೨೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ತಪಃ ಶ್ರದ್ಧೇ ಯೇ ಹ್ಯುಪವಸನ್ತಿ	---	೪೩	ಮುಂಡಕ
ತಪಸಾ ಚೀಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮ	---	೪೧	ಮುಂಡಕ
ತಮಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರೀಯಮಾಣೋ	---	೧೨	ಕಠ
ತಮಭ್ಯತಪತ್	---	೯೮	ಐತರೇಯ
ತಮಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ	---	೧೦೦	ಐತರೇಯ
ತಮೀಶ್ವರಾಣಾಂ ಪರಮಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ	---	೧೨೨	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ತಮೇಕನೇಮಿಂ ತ್ರಿವೃತಂ	---	೧೦೭	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ದೇವಾ ಬಹುಧಾ	---	೪೫	ಮುಂಡಕ
ತಸ್ಮಾದಗ್ನಿಃ ಸಮಿಧಃ	---	೪೪	ಮುಂಡಕ
ತಸ್ಮಾದಿದನ್ದ್ರೋ ನಾಮ	---	೧೦೨	ಐತರೇಯ

ತಸ್ಮಾದೃಚಃ ಸಾಮ ಯಜೂಗ್ಂಷಿ	---	೪೪	ಮುಂಡಕ
ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಇನ್ದ್ರೋಽತಿತರಾಮ್	---	೮	ಕೇನ
ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಏತೇ ದೇವಾಃ	---	೮	ಕೇನ
ತಸ್ಮಿಗ್ಂಸ್ತ್ವಯಿ ಕಿಂ ವೀರ್ಯಮ್	---	೭	ಕೇನ
ತಸ್ಮಿಗ್ಂಸ್ತ್ವಯಿ ಕಿಂ ವೀರ್ಯಮ್	---	೭	ಕೇನ
ತಸ್ಮೈ ತಪೋ ದಮಃ ಕರ್ಮೇತಿ	---	೯	ಕೇನ
ತಸ್ಮೈ ತೃಣಂ ನಿದಧಾವೇತದಾದತ್ಸ್ವೇತಿ	---	೭	ಕೇನ
ತಸ್ಮೈ ತೃಣಂ ನಿದಧಾವೇತದ್ದಹೇತಿ	---	೭	ಕೇನ
ತಸ್ಮೈ ಸ ವಿದ್ವಾನುಪಸನ್ನಾಯ	---	೪೩	ಮುಂಡಕ
ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ	---	೨೮	ಪ್ರಶ್ನ
ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ	---	೩೦	ಪ್ರಶ್ನ
ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ	---	೩೨	ಪ್ರಶ್ನ
ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ	---	೩೪	ಪ್ರಶ್ನ
ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ	---	೩೬	ಪ್ರಶ್ನ
ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ	---	೩೮	ಪ್ರಶ್ನ
ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚ	---	೪೦	ಮುಂಡಕ
ತಸ್ಯೈಷ ಆದೇಶೋ ಯದೇತದ್ವಿದ್ಯುತೋ	---	೮	ಕೇನ
ತಾ ಏತಾ ದೇವತಾಃ ಸೃಷ್ಟಾ	---	೯೯	ಐತರೇಯ
ತಾಂ ಯೋಗಮಿತಿ ಮನ್ಯನ್ತೇ	---	೨೬	ಕಠ
ತಾನ್ ವರಿಷ್ಠಃ ಪ್ರಾಣಃ	---	೩೧	ಪ್ರಶ್ನ
ತಾನ್ ಹ ಸ ಋಷಿಃ	---	೨೮	ಪ್ರಶ್ನ
ತಾನ್ ಹೋವಾಚೈತಾವದೇವ	---	೩೮	ಪ್ರಶ್ನ
ತಾಭ್ಯಃ ಪುರುಷಮಾನಯತ್	---	೯೯	ಐತರೇಯ
ತಾಭ್ಯೋ ಗಾಮಾನಯತ್	---	೯೯	ಐತರೇಯ
ತಿಲೇಷು ತೈಲಂ ದಧನೀವ ಸರ್ಪಿ	---	೧೦೮	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ತಿಸ್ರೋ ಮಾತ್ರಾ ಮೃತ್ಯುಮತ್ಯಃ	---	೩೭	ಪ್ರಶ್ನ
ತಿಸ್ರೋ ರಾತ್ರೀಯವಾತ್ಸೀಃ	---	೧೧	ಕಠ
ತೇ ತಮರ್ಚಯನ್ತಸ್ತ್ವಂ	---	೩೯	ಪ್ರಶ್ನ
ತೇ ಧ್ಯಾನಯೋಗಾನುಗತಾ	---	೧೦೬	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ತೇಽಗ್ನಿಮಬ್ರುವನ್ ಜಾತವೇದಃ	---	೭	ಕೇನ
ತೇಜೋ ಹ ವಾ ಉದಾನಃ	---	೩೩	ಪ್ರಶ್ನ
ತೇಷಾಮಸೌ ವಿರಜಃ	---	೩೦	ಪ್ರಶ್ನ
ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತಸ್ತ್ರಯಮೇತತ್	---	೧೨	ಕಠ
ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತಸ್ತ್ರಿಭಿರೇತ್ಯ	---	೧೨	ಕಠ
ತ್ರಿರುನ್ನತಂ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸಮಂ ಶರೀರಮ್	---	೧೧೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ತ್ವಂ ಸ್ತ್ರೀ ತ್ವಂ ಪುಮಾನಸಿ ತ್ವಂ	---	೧೧೫	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ

ದ

ದಿವ್ಯೋ ಹ್ಯಮೂರ್ತಃ ಪುರುಷಃ	---	೪೪	ಮುಂಡಕ
ದೂರಮೇತೇ ವಿಪರೀತೇ	---	೧೫	ಕಠ
ದೇವಾನಾಮಸಿ ವಹ್ನಿತಮಃ	---	೩೧	ಪ್ರಶ್ನ
ದೇವೈರತ್ರಾಪಿ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಿತಮ್	---	೧೩	ಕಠ
ದೇವೈರತ್ರಾಪಿ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಿತಮ್	---	೧೩	ಕಠ
ದ್ವಾ ಸುಪರ್ಣಾ ಸಯುಜಾ	---	೪೮	ಮುಂಡಕ
ದ್ವಾ ಸುಪರ್ಣಾ ಸಯುಜಾ	---	೧೧೫	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ದ್ವೇ ಅಕ್ಷರೇ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೇ ತ್ವನಂತೇ	---	೧೧೮	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ

ಧ

ಧನುರ್ಗೃಹೀತ್ವೌಪನಿಷದಮ್	---	೪೬	ಮುಂಡಕ

ನ

ನ ಕಂಚನ ವಸತೌ	---	೯೫	ತೈ.ಭೃಗು
ನ ಚಕ್ಷುಷಾ ಗೃಹ್ಯತೇ	---	೪೯	ಮುಂಡಕ
ನ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇ ವಾ	---	೧೭	ಕಠ
ನ ತತ್ರ ಚಕ್ಷುರ್ಗಚ್ಛತಿ	---	೪	ಕೇನ
ನ ತತ್ರ ಸೂರ್ಯೋ ಭಾತಿ	---	೨೫	ಕಠ
ನ ತತ್ರ ಸೂರ್ಯೋ ಭಾತಿ	---	೪೭	ಮುಂಡಕ
ನ ತತ್ರ ಸೂರ್ಯೋ ಭಾತಿ ನ ಚನ್ದ್ರತಾರಕಮ್	---	೧೨೩	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ನ ತಸ್ಯ ಕಶ್ಚಿತ್ ಪತಿರಸ್ತಿ	---	೧೨೨	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ನ ತಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ಕರಣಂ ಚ	---	೧೨೨	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ನ ನರೇಣಾವರೇಣ	---	೧೬	ಕಠ
ನ ಪ್ರಾಣೇನ ನಾಪಾನೇನ	---	೨೩	ಕಠ
ನ ವಾಚಂ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸೀತ	---	೧೪೫	ಕೌಷೀತಕೀ
ನ ವಿತ್ತೇನ ತರ್ಪಣೀಯೋ	---	೧೪	ಕಠ
ನ ಸಂದೃಶೇ ತಿಷ್ಠತಿ	---	೨೬	ಕಠ
ನ ಸಂದೃಶೇ ತಿಷ್ಠತಿ ರೂಪಮಸ್ಯ	---	೧೧೮	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ನ ಸಾಮ್ಪರಾಯಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ	---	೧೫	ಕಠ
ನ ಹಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೇತಾ ವಾಙ್ನಾಮ	---	೧೪೪	ಕೌಷೀತಕೀ
ನವದ್ವಾರೇ ಪುರೇ ದೇಹೀ	---	೧೧೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ನಾಚಿಕೇತಮುಪಾಖ್ಯಾನಮ್	---	೨೦	ಕಠ

ನಾನ್ತಃ ಪ್ರಜ್ಞಂ ನ ಬಹಿಃ ಪ್ರಜ್ಞಮ್	---	೫೪	ಮಾಂಡೂಕ್ಯ
ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರವಚನೇನ	---	೧೮	ಕಠ
ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರವಚನೇನ	---	೫೦	ಮುಂಡಕ
ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಬಲಹೀನೇನ	---	೫೦	ಮುಂಡಕ
ನಾವಿರತೋ ದುಶ್ಚರಿತಾತ್	---	೧೮	ಕಠ
ನಾಹಂ ಮನ್ಯೇ ಸುವೇದೇತಿ	---	೫	ಕೇನ
ನಿತ್ಯೋ ನಿತ್ಯಾನಾಂ ಚೇತಶ್ಚೇತನಾನಾಮ್	---	೨೪	ಕಠ
ನಿತ್ಯೋಽನಿತ್ಯಾನಾಮ್	---	೧೨೩	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ನಿಷ್ಕಲಂ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಂ ಶಾಂತಂ ನಿರವದ್ಯಂ	---	೧೨೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ನೀಲಃ ಪತಂಗೋ ಹರಿತೋ	---	೧೧೫	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ನೀಹಾರ ಧೂಮಾರ್ಕಾನಿಲಾನಲಾನಾಂ	---	೧೧೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ನೈವ ವಾಚಾ ನ ಮನಸಾ	---	೨೬	ಕಠ
ನೈವ ಸ್ತ್ರೀ ನ ಪುಮಾನೇಷನ	---	೧೨೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ನೈವಮೂರ್ಧ್ವಂ ನ ತಿರ್ಯಂಚಮ್	---	೧೧೭	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ನೈಷಾ ತರ್ಕೇಣ ಮತಿರಾಪನೇಯಾ	---	೧೬	ಕಠ

ಪ

ಪಞ್ಚಪಾದಂ ಪಿತರಮ್	---	೨೯	ಪ್ರಶ್ನ
ಪಞ್ಚಸ್ರೋತೋಽಂಬುಂ ಪಞ್ಚಯೋ	---	೧೦೭	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಪರಮೇವಾಕ್ಷರಮ್	---	೩೫	ಪ್ರಶ್ನ
ಪರಾಚಃ ಕಾಮಾನನುಯನ್ತಿ	---	೨೧	ಕಠ
ಪರಾಞ್ಚಿ ಖಾನಿ ವ್ಯತೃಣತ್	---	೨೧	ಕಠ
ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ಲೋಕಾನ್ ಕರ್ಮಚಿತಾನ್	---	೪೩	ಮುಂಡಕ
ಪಾಯೂಪಸ್ಥೇಽಪಾನಮ್	---	೩೩	ಪ್ರಶ್ನ
ಪೀತೋದಕಾ ಜಗ್ಧತೃಣಾಃ	---	೧೦	ಕಠ
ಪುರಮೇಕಾದಶದ್ವಾರಮ್	---	೨೩	ಕಠ
ಪುರುಷ ಏವೇದಂ ವಿಶ್ವಮ್	---	೪೫	ಮುಂಡಕ
ಪುರುಷ ಏವೇದಂ ಸರ್ವ ಯದ್ಭೂತಂ	---	೧೧೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಪುರುಷೇ ಹ ವಾ ಅಯಮ್	---	೧೦೨	ಐತರೇಯ
ಪೂಷನ್ನೇಕರ್ಷೇ ಯಮ ಸೂರ್ಯ	---	೨	ಈಶ
ಪೃಥಿವೀ ಚ ಪೃಥಿವೀಮಾತ್ರಾ ಚ	---	೩೫	ಪ್ರಶ್ನ
ಪೃಥಿವ್ಯನ್ತರಿಕ್ಷಂ	---	೮೩	ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ
ಪೃಥಿವ್ಯಪ್ತೇಜೋಽನಿಲಖೇ	---	೧೧೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಪ್ರ ತೇ ಬ್ರವೀಮಿ ತದು	---	೧೨	ಕಠ

ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ಚರಸಿ	---	೩೧	ಪ್ರಶ್ನ
ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ವಾಚಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ	---	೧೪೪	ಕೌಷೀತಕೀ
ಪ್ರಣವೋ ಧನುಃ ಶರೋ ಹ್ಯಾತ್ಮಾ	---	೪೬	ಮುಂಡಕ
ಪ್ರತರ್ದನೋ ಹ ದೈವೋದಾಸಿಃ	---	೧೪೧	ಕೌಷೀತಕೀ
ಪ್ರತಿಬೋಧವಿದಿತಮ್	---	೬	ಕೇನ
ಪ್ರಾಣಂ ದೇವಾ ಅನು	---	೮೭	ತೈ.ಬ್ರಹ್ಮ
ಪ್ರಾಣಸೇದಂ ವಶೇ	---	೩೨	ಪ್ರಶ್ನ
ಪ್ರಾಣಾಗ್ನಯ ಏವೈತಸ್ಮಿನ್	---	೩೪	ಪ್ರಶ್ನ
ಪ್ರಾಣಾನ್ ಪ್ರಪೀಡ್ಯೇಹ ಸಂಯುಕ್ತಚೇಷ್ಟಃ	---	೧೧೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಪ್ರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ	---	೯೩	ತೈ.ಭೃಗು
ಪ್ರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಹ ಸ್ಮಾ ಹ	---	೧೩೪	ಕೌಷೀತಕೀ
ಪ್ರಾಣೋ ಹ್ಯೇಷ ಯಃ ಸರ್ವಭೂತೈಃ	---	೪೮	ಮುಂಡಕ
ಪ್ಲವಾ ಹ್ಯೇತೇ ಅದೃಢಾಃ	---	೪೨	ಮುಂಡಕ

ಬ

ಬಹೂನಾಮೇಮಿ ಪ್ರಥಮೋ	---	೧೦	ಕಠ
ಬೃಹಚ್ಚ ತದ್ದಿವ್ಯಮ್	---	೪೯	ಮುಂಡಕ
ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ ಯಾಜ್ಞಲ್ಕ್ಯಂ	---	೧೨೬	ಜಾಬಾಲ
ಬ್ರಹ್ಮ ಹ ದೇವೇಭ್ಯೋ ವಿಜಿಗ್ಯೇ	---	೬	ಕೇನ
ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಪ್ನೋತಿ	---	೮೬	ತೈ.ಬ್ರಹ್ಮ
ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಥಮಃ	---	೪೦	ಮುಂಡಕ
ಬ್ರಹ್ಮೈವೇದಮಮೃತಮ್	---	೪೭	ಮುಂಡಕ

ಭ

ಭದ್ರಂ ಕರ್ಣೇಭಿಃ	---	೧೩೦	ಜಾಬಾಲ
ಭಯಾದಸ್ಯಾಗ್ನಿಸ್ತಪತಿ	---	೨೫	ಕಠ
ಭಾವಗ್ರಾಹ್ಯಮನೀಡಾಖ್ಯಂ	---	೧೨೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಭಿದ್ಯತೇ ಹೃದಯಗ್ರನ್ಥಿಃ	---	೪೭	ಮುಂಡಕ
ಭೀಷಾಸ್ಮಾದ್ವಾತಃ	---	೯೦	ತೈ.ಬ್ರಹ್ಮ
ಭೂರ್ಭುವಃ ಸುವಃ	---	೮೧	ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ
ಭೃಗುರ್ವೈ	---	೯೨	ತೈ.ಭೃಗು

ಮ

ಮನಸೈವೇದಮಾಪ್ತವ್ಯಮ್	---	೨೨	ಕಠ
ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ	---	೯೩	ತೈ.ಭೃಗು
ಮನೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಶರೀರನೇತಾ	---	೪೭	ಮುಂಡಕ
ಮಹತಃ ಪರಮವ್ಯಕ್ತಮ್	---	೧೯	ಕಠ
ಮಹಾನ್ ಪ್ರಭುರ್ವೈ ಪುರುಷಃ	---	೧೧೩	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಮಾನಸ್ತೋಕೇ ತನಯೇ ಮಾ ನ	---	೧೧೮	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಮಾಯಾಂ ತು ಪ್ರಕೃತಿಂ ವಿದ್ಯಾನ್ಮಾಯಿನಂ	---	೧೧೬	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಮಾಸೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ	---	೨೯	ಪ್ರಶ್ನ
ಮೃತ್ಯುಪ್ರೋಕ್ತಾಂ ನಚಿಕೇತೋಽಥ	---	೨೭	ಕಠ

ಯ

ಯ ಇಮಂ ಪರಮಮ್	---	೨೦	ಕಠ
ಯ ಇಮಂ ಮಧ್ವದಮ್	---	೨೧	ಕಠ
ಯ ಏಕೋ ಜಾಲವಾನೀಶತ	---	೧೧೨	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯ ಏಕೋಽವರ್ಣೋ ಬಹುಧಾ	---	೧೧೫	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯ ಏವಂ ವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರಾಣಮ್	---	೩೩	ಪ್ರಶ್ನ
ಯ ಏಷು ಸುಪ್ತೇಷು ಜಾಗರ್ತಿ	---	೨೩	ಕಠ
ಯಂ ಯಂ ಲೋಕಂ ಮನಸಾ	---	೪೯	ಮುಂಡಕ
ಯಃ ಪುನರೇತಂ ತ್ರಿಮಾತ್ರೇಣ	---	೩೭	ಪ್ರಶ್ನ
ಯಃ ಪೂರ್ವಂ ತಪಸೋ	---	೨೧	ಕಠ
ಯಃ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವವಿತ್	---	೪೭	ಮುಂಡಕ
ಯಃ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವವಿದ್ಯಸ್ಯ	---	೪೧	ಮುಂಡಕ
ಯಃ ಸೇತುರೀಜಾನಾನಾಮ್	---	೧೯	ಕಠ
ಯಚ್ಚ ಸ್ವಭಾವಂ ಪಚತಿ ವಿಶ್ವಯೋನಿಃ	---	೧೧೯	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ನ ಪಶ್ಯತಿ	---	೫	ಕೇನ
ಯಚ್ಚಿತ್ತಸ್ತೇನೈಷ ಪ್ರಾಣಮ್	---	೩೩	ಪ್ರಶ್ನ
ಯಚ್ಛೇದ್ವಾಙ್ಮನಸೀ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ	---	೨೦	ಕಠ
ಯಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣ ನ ಶೃಣೋತಿ	---	೫	ಕೇನ
ಯತಶ್ಚೋದೇತಿ ಸೂರ್ಯೋ	---	೨೨	ಕಠ
ಯತೋ ವಾಚೋ	---	೮೮	ತೈ.ಬ್ರಹ್ಮ
ಯತೋ ವಾಚೋ	---	೯೧	ತೈ.ಬ್ರಹ್ಮ
ಯತ್ಪ್ರಾಣೇನ ನ ಪ್ರಾಣಿತಿ	---	೫	ಕೇನ
ಯತ್ರ ಸುಪ್ತೋ ನ ಕಂಚನ	---	೫೪	ಮಾಂಡೂಕ್ಯ

ಯಥಾ ನದ್ಯಃ ಸ್ಯನ್ದಮಾನಾಃ	--- ೫೧	ಮುಂಡಕ
ಯಥಾ ಪುರಸ್ತಾದ್ಭವಿತಾ	--- ೧೧	ಕಠ
ಯಥಾ ಸಮ್ರಾಡೇವ	--- ೩೩	ಪ್ರಶ್ನ
ಯಥಾದರ್ಶೇ ತಥಾ	--- ೨೫	ಕಠ
ಯಥೈವ ಬಿಂಬಂ ಮೃದಯೋಪಲಿಪ್ತಂ	--- ೧೧೧	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯಥೋದಕಂ ದುರ್ಗೇ ವೃಷ್ಟಮ್	--- ೨೨	ಕಠ
ಯಥೋದಕಂ ಶುದ್ಧೇ ಶುದ್ಧಮ್	--- ೨೨	ಕಠ
ಯಥೋರ್ಣನಾಭಿಃ ಸೃಜತೇ	--- ೪೧	ಮುಂಡಕ
ಯದರ್ಚಿಮದ್ಯದಣುಭ್ಯಃ	--- ೪೬	ಮುಂಡಕ
ಯದಾ ಚರ್ಮವದಾಕಾಶಂ	--- ೧೨೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯದಾ ತ್ವಮಭಿವರ್ಷಸಿ	--- ೩೧	ಪ್ರಶ್ನ
ಯದಾ ಪಞ್ಚಾವತಿಷ್ಠನ್ತೇ	--- ೨೬	ಕಠ
ಯದಾ ಪಶ್ಯಃ ಪಶ್ಯತೇ	--- ೪೮	ಮುಂಡಕ
ಯದಾ ಲೇಲಾಯತೇ ಹ್ಯರ್ಚಿಃ	--- ೪೧	ಮುಂಡಕ
ಯದಾ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಭಿದ್ಯನ್ತೇ	--- ೨೬	ಕಠ
ಯದಾಽತಮಸ್ತನ್ನ ದಿವಾ ನ ರಾತ್ರಿರ್ನ	--- ೧೧೭	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯದಾತ್ಮತತ್ತ್ವೇನ ತು ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವಂ	--- ೧೧೧	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯದಾಸರ್ವೇ ಪ್ರಮುಚ್ಯನ್ತೇ	--- ೨೬	ಕಠ
ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ ಸುವೇದೇತಿ	--- ೫	ಕೇನ
ಯದಿದಂ ಕಿಂ ಚ ಜಗತ್ಸರ್ವಮ್	--- ೨೫	ಕಠ
ಯದುಚ್ಛ್ವಾಸಃನಿಶ್ವಾಸೌ	--- ೩೪	ಪ್ರಶ್ನ
ಯದೇತದ್ ಹೃದಯಮ್	--- ೧೦೪	ಐತರೇಯ
ಯದೇವೇಹ ತದಮುತ್ರ	--- ೨೨	ಕಠ
ಯದ್ವಾಚಾಽನಭ್ಯುದಿತಮ್	--- ೫	ಕೇನ
ಯನ್ಮನಸಾ ನ ಮನುತೇ	--- ೫	ಕೇನ
ಯಶ್ಛನ್ದಸಾಮ್ ಋಷಭಃ	--- ೮೦	ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ
ಯಸ್ತಂತುನಾಭ ಇವ ತಂತುಭಿಃ	--- ೧೨೨	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯಸ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ ಭವತಿ	--- ೧೯	ಕಠ
ಯಸ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ ಭವತಿ	--- ೧೯	ಕಠ
ಯಸ್ತು ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ	--- ೧	ಈಶ
ಯಸ್ತ್ವವಿಜ್ಞಾನವಾನ್	--- ೧೯	ಕಠ
ಯಸ್ತ್ವವಿಜ್ಞಾನವಾನ್	--- ೧೯	ಕಠ
ಯಸ್ಮಾತ್ ಪರಂ ನಾಪರಮಸ್ತಿ	--- ೧೧೩	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯಸ್ಮಿನ್ ದ್ಯೌಃ ಪೃಥಿವೀ	--- ೪೬	ಮುಂಡಕ
ಯಸ್ಮಿನ್ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ	--- ೧	ಈಶ

ಯಸ್ಮಿನ್ನಿದಂ ವಿಚಿಕಿತ್ಸನ್ತಿ	---	೧೪	ಕಠ
ಯಸ್ಯ ದೇವೇ ಪರಾ ಭಕ್ತಿರ್ಯಥಾ	---	೧೨೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮ ಚ ಕ್ಷತ್ರಂ ಚ	---	೧೮	ಕಠ
ಯಸ್ಯಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಮದರ್ಶಮ್	---	೪೨	ಮುಂಡಕ
ಯಸ್ಯಾಮತಂ ತಸ್ಯ ಮತಂ	---	೬	ಕೇನ
ಯಾ ತೇ ರುದ್ರ ಶಿವಾ ತನೂಃ	---	೧೧೨	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯಾ ಪ್ರಾಣೇನ ಸಮ್ಭವತಿ	---	೨೧	ಕಠ
ಯಾ ತೇ ತನೂರ್ವಾಚಿ	---	೩೨	ಪ್ರಶ್ನ
ಯಾಮಿಷುಂ ಗಿರಿಶನ್ತ ಹಸ್ತೇ	---	೧೧೨	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯುಂಜತೇ ಮನ ಉತ ಯುಂಜತೇ	---	೧೦೯	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯುಂಜಾನಃ ಪ್ರಥಮಂ ಮನಸ್ತತ್ವಾಯ	---	೧೦೯	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯುಕ್ತೇನ ಮನಸಾ ವಯಂ	---	೧೦೯	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯುಕ್ತ್ವಾಯ ಮನಸಾ ದೇವಾನ್	---	೧೦೯	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯುಜೇ ವಾಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪೂರ್ವ್ಯಂ	---	೧೦೯	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯೇ ಯೇ ಕಾಮಾ ದುರ್ಲಭಾಃ	---	೧೩	ಕಠ
ಯೇನ ರೂಪಗ್ಂ ರಸಂ ಗನ್ಧಮ್	---	೨೧	ಕಠ
ಯೇನಾವೃತಂ ನಿತ್ಯಮಿದಂ ಹಿ ಸರ್ವಂ	---	೧೨೧	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯೇಯಂ ಪ್ರೇತೇ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ	---	೧೩	ಕಠ
ಯೋ ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಭವಶ್ಚೋದ್ಭವಶ್ಚ	---	೧೧೨	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯೋ ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಭವಶ್ಚೋದ್ಭವಶ್ಚ	---	೧೧೬	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯೋ ದೇವಾನಾಮಧಿಪೋ	---	೧೧೬	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯೋ ದೇವೋ ಅಗ್ನೌ ಯೋ	---	೧೧೧	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ವಿದಧಾತಿ ಪೂರ್ವಂ	---	೧೨೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯೋ ಯೋನಿಂ ಯೋನಿಮಧಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕೋ	---	೧೧೬	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯೋ ಯೋನಿಂ ಯೋನಿಮಧಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕೋ	---	೧೧೮	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಯೋ ವಾ ಏತಾಮೇವಮ್	---	೯	ಕೇನ
ಯೋನಿಮನ್ಯೇ ಪ್ರಪದ್ಯನ್ತೇ	---	೨೩	ಕಠ

ಲ

ಲಘುತ್ವಮಾರೋಗ್ಯಮಲೋಲುಪತ್ವಂ	---	೧೧೧	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಲೋಕಾದಿಮಗ್ನಿಮ್	---	೧೨	ಕಠ

ವ

ವಹ್ನೇರ್ಯಥಾ ಯೋನಿಗತಸ್ಯ	---	೧೦೮	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ವಾಗೇವಾಸ್ಯಾ ಏಕಮಂಗಂ	---	೧೪೩	ಕೌಷೀತಕೀ
ವಾಙ್ಮೇ ಮನಸಿ	---	೯೮	ಐತರೇಯ
ವಾಙ್ಮೇ ಮನಸಿ	---	೧೩೧	ಕೌಷೀತಕೀ
ವಾಯುರನಿಲಮಮೃತಮ್	---	೩	ಈಶ
ವಾಯುರ್ಯಥೈಕೋ ಭುವನಮ್	---	೨೪	ಕಠ
ವಾಲಾಗ್ರಶತಭಾಗಸ್ಯ ಶತಧಾ	---	೧೨೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ವಿಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ	---	೯೪	ತೈ.ಭೃಗು
ವಿಜ್ಞಾನಂ ಯಜ್ಞಂ	---	೮೮	ತೈ.ಬ್ರಹ್ಮ
ವಿಜ್ಞಾನಸಾರಥಿರ್ಯಸ್ತು	---	೧೯	ಕಠ
ವಿಜ್ಞಾನಾತ್ಮಾ ಸಹ	---	೩೬	ಪ್ರಶ್ನ
ವಿದ್ಯಾಂ ಚಾವಿದ್ಯಾಂ ಚ	---	೨	ಈಶ
ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುರತ ವಿಶ್ವತೋಮುಖೋ	---	೧೧೨	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಹರಿಣಮ್	---	೨೯	ಪ್ರಶ್ನ
ವೇದಮನೂಚ್ಯ	---	೮೪	ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ
ವೇದಾಂತೇ ಪರಮಂ ಗುಹ್ಯಂ	---	೧೨೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ವೇದಾನ್ತವಿಜ್ಞಾನಸುನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಾಃ	---	೫೧	ಮುಂಡಕ
ವೇದಾಹಮೇತಂ ಪುರುಷಂ	---	೧೧೩	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ವೇದಾಹಮೇತಮಜರಂ ಪುರಾಣಂ	---	೧೧೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ವೈಶ್ವಾನರಃ ಪ್ರವಿಶತ್ಯತಿಥಿಃ	---	೧೧	ಕಠ
ವ್ರಾತ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಣ	---	೩೨	ಪ್ರಶ್ನ

ಶ

ಶಂ ನೋ ಮಿತ್ರಃ	---	೭೯	ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ
ಶಂ ನೋ ಮಿತ್ರಃ	---	೮೫	ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ
ಶತಂ ಚೈಕಾ ಚ ಹೃದಯಸ್ಯ	---	೨೭	ಕಠ
ಶತಾಯುಷಃ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾನ್	---	೧೩	ಕಠ
ಶಾನ್ತಸಙ್ಕಲ್ಪಃ ಸುಮನಾಃ	---	೧೧	ಕಠ
ಶೀಕ್ಷಾಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ	---	೭೯	ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ
ಶೌನಕೋ ಹ ವೈ ಮಹಾಶಾಲಃ	---	೪೦	ಮುಂಡಕ
ಶ್ರವಣಾಯಾಪಿ ಬಹುಭಿಃ	---	೧೬	ಕಠ
ಶ್ರೇಯಶ್ಚ ಪ್ರೇಯಶ್ಚ	---	೧೫	ಕಠ
ಶ್ರೋತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರಂ	---	೪	ಕೇನ
ಶ್ವೋಭಾವಾ ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ	---	೧೪	ಕಠ

ಸ

ಸ ಆಗಚ್ಛತೀಲ್ಯಂವೃಕ್ಷಂ	---	೧೩೩	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಇಮಾಲ್ಲೋಕಾನಸೃಜತ	---	೯೮	ಐತರೇಯ
ಸ ಈಕ್ಷತ ಕಥಂ ನ್ವಿದಮ್	---	೧೦೧	ಐತರೇಯ
ಸ ಈಕ್ಷತೇ ಮೇ ನು ಲೋಕಾಶ್ಚ	---	೧೦೦	ಐತರೇಯ
ಸ ಈಕ್ಷತೇಮೇ ನು ಲೋಕಾ	---	೯೮	ಐತರೇಯ
ಸ ಈಕ್ಷಾಂಚಕ್ರೇ	---	೩೮	ಪ್ರಶ್ನ
ಸ ಏತಂ ದೇವಯಾನಂ ಪನ್ಥಾನಮ್	---	೧೩೨	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಏತಮೇವ ಸೀಮಾನಂ	---	೧೦೨	ಐತರೇಯ
ಸ ಏತೇನ ಪ್ರಜ್ಞೇನಾತ್ಮನಾ	---	೧೦೪	ಐತರೇಯ
ಸ ಏವ ಕಾಲೇ ಭುವನಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾ	---	೧೧೭	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸ ಏವಂ ವಿದ್ವಾನ್	---	೧೦೩	ಐತರೇಯ
ಸ ಏಷ ವೈಶ್ವಾನರಃ	---	೨೯	ಪ್ರಶ್ನ
ಸ ಜಾತೋ ಭೂತಾನ್ಯಭಿವ್ಯೈಲಖ್ಯತ್	---	೧೦೨	ಐತರೇಯ
ಸ ತನ್ಮಯೋಹ್ಯಮೃತ ಈಶಸಂಸ್ಥೋ	---	೧೨೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸ ತಸ್ಮಿನ್ನೇವಾಕಾಶೇ	---	೮	ಕೇನ
ಸ ತ್ವಂ ಪ್ರಿಯಾನ್	---	೧೫	ಕಠ
ಸ ತ್ವಮಗ್ನಿಗ್ಂ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಮ್	---	೧೧	ಕಠ
ಸ ಪರ್ಯಗಾಚ್ಛುಕ್ರಮಕಾಯಮವ್ರಣಮ್	---	೨	ಈಶ
ಸ ಪ್ರಾಣಮಸೃಜತ	---	೩೮	ಪ್ರಶ್ನ
ಸ ಭಾವಯತ್ರೀ	---	೧೦೩	ಐತರೇಯ
ಸ ಯ ಏಷೋಽನ್ತರ್ಹೃದಯ	---	೮೨	ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ
ಸ ಯಥಾ ಸೋಮ್ಯ	---	೩೫	ಪ್ರಶ್ನ
ಸ ಯಥೇಮಾ ನದ್ಯಃ	---	೩೮	ಪ್ರಶ್ನ
ಸ ಯದಾ ತೇಜಸಾ	---	೩೫	ಪ್ರಶ್ನ
ಸ ಯದಾಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾತ್	---	೧೪೩	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಯದಿ ದ್ವಿಮಾತ್ರೇಣ	---	೩೬	ಪ್ರಶ್ನ
ಸ ಯದ್ಯೇಕಮಾತ್ರಮ್	---	೩೬	ಪ್ರಶ್ನ
ಸ ಯೋ ಹ ವೈ ತತ್ ಪರಮಂ	---	೫೧	ಮುಂಡಕ
ಸ ವಿಶ್ವಕೃದ್ವಿಶ್ವವಿದಾತ್ಮಯೋನಿಃ	---	೧೨೩	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸ ವೃಕ್ಷಕಾಲಾಕೃತಿಭಿಃ ಪರೋ	---	೧೨೧	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸ ವೇದೈತತ್ ಪರಮಂ	---	೫೦	ಮುಂಡಕ
ಸ ಹೋವಾಚ ಪಿತರಮ್	---	೧೦	ಕಠ
ಸ ಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಣೋಸ್ಮಿ	---	೧೪೧	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೬	ಕೌಷೀತಕೀ

ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೬	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೬	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೭	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೭	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೭	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೭	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೭	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೮	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೮	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೮	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೮	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೮	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೮	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೯	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸ ಹೋವಾಚ ಬಾಲಾಕಿಃ	---	೧೪೯	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸಂಕಲ್ಪ ನ ಸ್ಪರ್ಶನ ದ್ರಿಷ್ಟಿವೋಹೈಃ	---	೧೨೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯೈನಮೃಷಯಃ	---	೫೦	ಮುಂಡಕ
ಸಂಯುಕ್ತಮೇತತ್ ಕ್ಷರಮಕ್ಷರಂ	---	೧೦೭	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸಂವತ್ಸರೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ	---	೨೯	ಪ್ರಶ್ನ
ಸತ್ಯಮೇವ ಜಯತೇ	---	೪೮	ಮುಂಡಕ
ಸತ್ಯೇನ ಲಭ್ಯಸ್ತಪಸಾ	---	೪೮	ಮುಂಡಕ
ಸಪ್ತ ಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರಭವನ್ತಿ	---	೪೫	ಮುಂಡಕ
ಸಮಾನೇ ವೃಕ್ಷೇ ಪುರುಷಃ	---	೧೧೬	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸಮಾನೇ ವೃಕ್ಷೇ ಪುರುಷೋ	---	೪೮	ಮುಂಡಕ
ಸಮೇ ಶುಚೌ ಶರ್ಕರ ವಹ್ನಿವಾಲುಕಾ	---	೧೧೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸಮ್ಭೂತಿಂ ಚ ವಿನಾಶಂ ಚ	---	೨	ಈಶ
ಸರ್ವಗ್ಂಹ್ಯೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಯಮಾತ್ಮಾ	---	೫೪	ಮಾಂಡೂಕ್ಯ
ಸರ್ವಜೀವೇ ಸರ್ವಸಂಸ್ಥೇ	---	೧೦೭	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸರ್ವತಃ ಪಾಣಿಪಾದಂ ತತ್	---	೧೧೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿನಮಾತ್ಮಾನಂ	---	೧೦೯	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸರ್ವಾ ದಿಶ ಊರ್ಧ್ವಮಧಶ್ಚ ತಿರ್ಯಕ್	---	೧೧೯	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸರ್ವಾನನಶಿರೋಗ್ರೀವಃ	---	೧೧೩	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸರ್ವೇ ವೇದಾ ಯತ್ಪದಮ್	---	೧೭	ಕಠ
ಸರ್ವೇನ್ದ್ರಿಯಗುಣಾಭಾಸಂ	---	೧೧೪	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸವಿತ್ರಾ ಪ್ರಸವೇನ	---	೧೧೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ

ಸಹ ನಾವವತು	---	೮೬	ತೈ.ಬ್ರಹ್ಮ
ಸಹ ನಾವವತು	---	೯೨	ತೈ.ಬ್ರಹ್ಮ
ಸಹ ನಾವವತು	---	೧೨೫	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸಹ ನೌ ಯಶಃ	---	೮೦	ತೈ.ಶೀಕ್ಷಾ
ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾ ಪುರುಷಃ	---	೧೧೩	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸ ಹೋವಾಚ ಯೇ ವೈ ಕೇ	---	೧೩೧	ಕೌಷೀತಕೀ
ಸಾ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಹೋವಾಚ	---	೮	ಕೇನ
ಸಾ ಭಾವಯಿತ್ರೀ	---	೧೦೩	ಐತರೇಯ
ಸುಕೇಶಾ ಚ ಭಾರದ್ವಾಜಃ	---	೨೮	ಪ್ರಶ್ನ
ಸುಷುಪ್ತಸ್ಥಾನಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ	---	೫೫	ಮಾಂಡೂಕ್ಯ
ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಕಲಿಲಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ	---	೧೧೭	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸೂರ್ಯೋ ಯಥಾ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ	---	೨೪	ಕಠ
ಸೋಽಪೋಽಭ್ಯತಪತ್	---	೧೦೦	ಐತರೇಯ
ಸೋಽಭಿಮಾನಾದೂರ್ಧ್ವಮ್	---	೩೧	ಪ್ರಶ್ನ
ಸೋಽಸ್ಯಾಯಮಾತ್ಮಾಽಧ್ಯಕ್ಷರಮ್	---	೫೪	ಮಾಂಡೂಕ್ಯ
ಸೋಽಯಮಾತ್ಮಾ	---	೧೦೩	ಐತರೇಯ
ಸ್ಥೂಲಾನಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣಿ ಬಹೂನಿ ಚೈವ	---	೧೨೦	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸ್ವದೇಹಮರಣಿಂ ಕೃತ್ವಾ	---	೧೦೮	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಾನಸ್ತೈಜಸ ಉಕಾರೋ	---	೫೫	ಮಾಂಡೂಕ್ಯ
ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಾನೋಽನ್ತಃ ಪ್ರಜ್ಞಃ	---	೫೪	ಮಾಂಡೂಕ್ಯ
ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತಂ ಜಾಗರಿತಾನ್ತಂ ಚ	---	೨೧	ಕಠ
ಸ್ವಭಾವಮೇಕೇ ಕವಯೋ ವದನ್ತಿ	---	೧೨೧	ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ
ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ ನ ಭಯಮ್	---	೧೧	ಕಠ

ಹ

ಹಗ್ಂಸಃ ಶುಚಿಷದ್	---	೨೩	ಕಠ
ಹನ್ತ ತ ಇದಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ	---	೨೩	ಕಠ
ಹನ್ತಾ ಚೇನ್ಮನ್ಯತೇ	---	೧೭	ಕಠ
ಹಿರಣ್ಮಯೇ ಪರೇ ಕೋಶೇ	---	೪೭	ಮುಂಡಕ
ಹಿರಣ್ಮಯೇನ ಪಾತ್ರೇಣ	---	೨	ಈಶ
ಹೃದಿ ಹ್ಯೇಷ ಆತ್ಮಾ	---	೩೩	ಪ್ರಶ್ನ

ಮಾಂಡೂಕ್ಯ ಕಾರಿಕೆಗಳ ಅಕ್ಷರಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಕಾರಿಕೆ		ಪುಟ
ಅ		
ಅಕಲ್ಪಕಮಜಂ ಜ್ಞಾನಮ್	---	೬೬
ಅಕಾರೋ ನಯತೇ ವಿಶ್ವಮ್	---	೫೮
ಅಜಃ ಕಲ್ಪಿತಸಂವೃತ್ಯಾ	---	೨೫
ಅಜಮನಿದ್ರಮಸ್ವಪ್ನಮ್	---	೬೬
ಅಜಮನಿದ್ರಮಸ್ವಪ್ನಮ್	---	೨೬
ಅಜಾತಂ ಜಾಯತೇ ಯಸ್ಮಾತ್	---	೨೦
ಅಜಾತಸ್ಯೈವ ಧರ್ಮಸ್ಯ	---	೬೮
ಅಜಾತಸ್ಯೈವ ಭಾವಸ್ಯ	---	೬೪
ಅಜಾತೇಸ್ತ್ರಸತಾಂ ತೇಷಾಮ್	---	೨೭
ಅಜಾದ್ವೈ ಜಾಯತೇ ಯಸ್ಯ	---	೬೯
ಅಜೇಶ್ವಜಮಸಂಕ್ರಾನ್ತಮ್	---	೨೨
ಅಜೇ ಸಾಮ್ಯೇ ತು ಯೇ ಕೇಚಿತ್	---	೨೨
ಅಣುಮಾತ್ರೇಽಪಿ ವೈಧರ್ಮ್ಯೇ	---	೨೨
ಅತೋ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಕಾರ್ಪಣ್ಯಮ್	---	೬೩
ಅದೀರ್ಘತ್ವಾಚ್ಚ ಕಾಲಸ್ಯ	---	೫೯
ಅದ್ವಯಂ ಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಮ್	---	೬೫
ಅದ್ವಯಂ ಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಮ್	---	೨೪
ಅದ್ವೈತಂ ಪರಮಾರ್ಥೋ ಹಿ	---	೬೪
ಅನಾದಿಮಾಯಯಾ ಸುಪ್ತಃ	---	೫೨
ಅನಾದೇರನ್ತವತ್ತ್ವಂ ಚ	---	೨೧
ಅನಿಮಿತ್ತಸ್ಯ ಚಿತ್ತಸ್ಯ	---	೨೫
ಅನಿಶ್ಚಿತಾ ಯಥಾ ರಜ್ಜುಃ	---	೬೦
ಅನ್ತಸ್ಥಾನಾತ್ತು ಭೇದಾನಾಮ್	---	೫೯
ಅನ್ಯಥಾ ಗೃಹ್ಣತಃ ಸ್ವಪ್ನಃ	---	೫೨
ಅಪೂರ್ವಂ ಸ್ಥಾನಿಧರ್ಮೋ ಹಿ	---	೫೯
ಅಭಾವಶ್ಚ ರಥಾದೀನಾಮ್	---	೫೯
ಅಭೂತಾಭಿನಿವೇಶಾದ್ಧಿ	---	೨೫
ಅಭೂತಾಭಿನಿವೇಶೋಽಸ್ತಿ	---	೨೫
ಅಮಾತ್ರೋಽನನ್ತಮಾತ್ರಶ್ಚ	---	೫೯
ಅಲಬ್ಧಾವರಣಾಃ ಸರ್ವೇ	---	೨೨

ಅಲಾತೇ ಸ್ಪನ್ದಮಾನೇ ವೈ	---	೭೨
ಅವಸ್ತ್ವನುಪಲಮ್ಭಂ ಚ	---	೭೬
ಅವ್ಯಕ್ತಾ ಏವ ಯೇಽನ್ತಸ್ತು	---	೬೦
ಅಶಕ್ತಿರಪರಿಜ್ಞಾನಮ್	---	೬೯
ಅಸಜ್ಜಾಗರಿತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ	---	೭೧
ಅಸತೋ ಮಾಯಯಾ ಜನ್ಮ	---	೬೫
ಅಸ್ತಿ ನಾಸ್ತ್ಯಸ್ತಿ ನಾಸ್ತೀತಿ	---	೭೬
ಅಸ್ಪನ್ದಮಾನಮಲಾತಮ್	---	೭೨
ಅಸ್ಪರ್ಶಯೋಗೋ ವೈ ನಾಮ	---	೬೬
ಅಸ್ಪರ್ಶಯೋಗೋ ವೈ ನಾಮ	---	೬೮
ಆ		
ಆತ್ಮಸತ್ಯಾನುಬೋಧೇನ	---	೬೬
ಆತ್ಮಾ ಹ್ಯಾಕಾಶಜ್ಜೀವೈಃ	---	೬೩
ಆದಾವನ್ತೇ ಚ ಯನ್ನಾಸ್ತಿ	---	೫೯
ಆದಾವನ್ತೇ ಚ ಯನ್ನಾಸ್ತಿ	---	೭೧
ಆದಿಬುದ್ಧಾಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯೈವ	---	೭೭
ಆದಿಶಾನ್ತಾ ಹ್ಯನುತ್ಪನ್ನಾಃ	---	೭೭
ಆಶ್ರಮಾಸ್ತ್ರಿವಿಧಾ ಹೀನ	---	೬೪
ಇ		
ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರಂ ಪ್ರಭೋಃ ಸೃಷ್ಟಿಃ	---	೫೬
ಉ		
ಉತ್ಪಾದಸ್ಯಾಪ್ರಸಿದ್ಧತ್ವಾತ್	---	೭೧
ಉತ್ಸೇಕ ಉದಧೇರ್ಯದ್ವತ್	---	೬೭
ಉಪಲಮ್ಭಾತ್ ಸಮಾಚಾರಾತ್	---	೭೨
ಉಪಲಮ್ಭಾತ್ ಸಮಾಚಾರಾತ್	---	೭೨
ಉಪಾಯೇನ ನಿಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್	---	೬೭
ಉಪಾಸನಾಶ್ರಿತೋಧರ್ಮಃ	---	೬೩
ಉಭಯೋರಪಿ ವೈತಥ್ಯಮ್	---	೬೦
ಉಭೇ ಹ್ಯನ್ಯೋನ್ಯದೃಶ್ಯೇತೇ	---	೭೪
ಋ		
ಋಜುವಕ್ರಾದಿಕಾಭಾಸಮ್	---	೭೨
ಏ		
ಏತೈರೇಷೋಽಪೃಥಗ್ಭಾವೈಃ	---	೬೨

ಏವಂ ನ ಜಾಯತೇ ಚಿತ್ತಮ್ --- ೭೨
ಏವಂ ನ ಚಿತ್ತಜಾ ಧರ್ಮಾಃ --- ೭೩

ಓ

ಓಂಕಾರಂ ಪಾದಶೋ ವಿದ್ಯಾತ್ --- ೫೮

ಕ

ಕಲ್ಪಯತ್ಯಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಮ್ --- ೬೦
ಕಾರಣಂ ಯಸ್ಯ ವೈ ಕಾರ್ಯಂ --- ೬೯
ಕಾರಣಾದ್ಯದ್ಯನನ್ಯತ್ವಮ್ --- ೬೯
ಕಾರ್ಯಕಾರಣಬದ್ಧೌ ತೌ --- ೫೭
ಕಾಲ ಇತಿ ಕಾಲವಿದಃ --- ೬೧
ಕೋಟ್ಯಶ್ಚತಸ್ರ ಏತಾಸ್ತು --- ೭೬
ಕ್ರಮತೇ ನ ಹಿ ಬುದ್ಧಸ್ಯ --- ೭೭

ಖ

ಖ್ಯಾಪ್ಯಮಾನಮಜಾತಿಂ ತೈಃ --- ೬೮

ಗ

ಗ್ರಹಣಾಜ್ಜಾಗರಿತವದ್ --- ೭೧
ಗ್ರಹೋ ನ ತತ್ರ ನೋತ್ಸರ್ಗಃ --- ೬೬

ಘ

ಘಟಾದಿಷು ಪ್ರಲೀನೇಷು --- ೬೩

ಚ

ಚರಞ್ಜಾಗರಿತೇ ಜಾಗ್ರತ್ --- ೭೪
ಚಿತ್ತಕಾಲಾ ಹಿ ಯೇಽನ್ತಸ್ತು --- ೬೦
ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಂಸ್ಪೃಶತ್ಯರ್ಥಮ್ --- ೭೦
ಚಿತ್ತಸ್ಪನ್ದಿತಮೇವೇದಮ್ --- ೭೫

ಜ

ಜರಾಮರಣನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ --- ೬೯
ಜಾಗ್ರಚ್ಚಿತ್ತೇಕ್ಷಣೀಯಾಸ್ತೇ --- ೭೪
ಜಾಗ್ರದ್ವೃತ್ತಾವಪಿ ತ್ವನ್ತಃ --- ೬೦
ಜಾತ್ಯಾಭಾಸಂ ಚಲಾಭಾಸಮ್ --- ೭೨
ಜೀವಂ ಕಲ್ಪಯತೇ ಪೂರ್ವಮ್ --- ೬೦
ಜೀವಾತ್ಮನೋಃ ಪೃಥಕ್ತ್ವಂ ಯತ್ --- ೬೪
ಜೀವಾತ್ಮನೋರನನ್ಯತ್ವಮ್ --- ೬೪

ಜ್ಞಾನೇ ಚ ತ್ರಿವಿಧೇ ಜ್ಞೇಯೇ --- ೭೬
ಜ್ಞಾನೇನಾಕಾಶಕಲ್ಪೇನ --- ೬೮

ತ

ತತ್ತ್ವಮಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ --- ೬೨
ತಸ್ಮಾದೇವಂ ವಿದಿತ್ವೈನಮ್ --- ೬೨
ತಸ್ಮಾನ್ನ ಜಾಯತೇ ಚಿತ್ತಮ್ --- ೭೦
ತೈಜಸಸ್ಯೋತ್ವವಿಜ್ಞಾನೇ --- ೫೮
ತ್ರಿಷು ಧಾಮಸು ಯಸ್ತುಲ್ಯಂ --- ೫೮
ತ್ರಿಷು ಧಾಮಸು ಯದ್ಭೋಜ್ಯಮ್ --- ೫೯

ದ

ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ಷಿಮುಖೇ ವಿಶ್ವಃ --- ೫೬
ದುಃಖಂ ಸರ್ವಮನುಸ್ಮೃತ್ಯ --- ೬೭
ದುರ್ದರ್ಶಮತಿಗಮ್ಭೀರಮ್ --- ೭೮
ದ್ರವ್ಯಂ ದ್ರವ್ಯಸ್ಯ ಹೇತುಃ ಸ್ಯಾತ್ --- ೭೩
ದ್ವಯೋರ್ದ್ವಯೋರ್ಮಧುಜ್ಞಾನೇ --- ೬೪
ದ್ವೈತಸ್ಯಾಗ್ರಹಣಂ ತುಲ್ಯಮ್ --- ೫೭

ಧ

ಧರ್ಮಾ ಯ ಇತಿ ಜಾಯನ್ತೇ --- ೭೩

ನ

ನ ಕಶ್ಚಿಜ್ಜಾಯತೇ ಜೀವಃ --- ೬೭
ನ ಕಶ್ಚಿಜ್ಜಾಯತೇ ಜೀವಃ --- ೭೫
ನ ನಿರೋಧೋ ನ ಚೋತ್ಪತ್ತಿಃ --- ೬೨
ನ ನಿರ್ಗತಾ ಅಲಾತಾತ್ತೇ --- ೭೩
ನ ನಿರ್ಗತಾಸ್ತೇ ವಿಜ್ಞಾನಾತ್ --- ೭೩
ನ ಭವತ್ಯಮೃತಂ ಮರ್ತ್ಯಮ್ --- ೬೫
ನ ಭವತ್ಯಮೃತಂ ಮರ್ತ್ಯಮ್ --- ೬೮
ನ ಯುಕ್ತಂ ದರ್ಶನಂ ಗತ್ವಾ --- ೭೧
ನಾಕಾಶಸ್ಯ ಘಟಾಕಾಶೋ --- ೬೩
ನಾಜೇಷು ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮೇಷು --- ೭೪
ನಾತ್ಮ ಭಾವೇನ ನಾನೇದಮ್ --- ೬೨
ನಾತ್ಮಾನಂ ನ ಪರಾಂಶ್ಚೈವ --- ೫೭
ನಾಸ್ತ್ಯಸದ್ಧೇತುಕಮಸತ್ --- ೭೨
ನಾಸ್ವಾದಯೇತ್ ಸುಖಂ ತತ್ರ --- ೬೭

ನಿಸ್ತುತಿರ್ನಿರ್ನಮಸ್ಕಾರಃ	---	೬೨
ನಿಗೃಹೀತಸ್ಯ ಮನಸಃ	---	೬೬
ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಸದಾ ಚಿತ್ತಮ್	---	೭೦
ನಿವೃತ್ತಸ್ಯಾಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯ	---	೭೬
ನಿವೃತ್ತೇಃ ಸರ್ವದುಃಖಾನಾಮ್	---	೫೭
ನಿಶ್ಚಿತಾಯಾಂ ಯಥಾ ರಜ್ಜ್ವಾಮ್	---	೬೦
ನೇಹ ನಾನೇತಿ ಚಾಮ್ನಾಯಾತ್	---	೬೫
ಪ		
ಪಞ್ಚವಿಂಶಕ ಇತ್ಯೇಕೇ	---	೬೧
ಪಾದಾ ಇತಿ ಪಾದವಿದಃ	---	೬೧
ಪೂರ್ವಾಪರಾಪರಿಜ್ಞಾನಮ್	---	೭೦
ಪ್ರಕೃತ್ಯಾಕಾಶವಜ್ಜ್ಞೇಯಾಃ	---	೭೭
ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತೇಃ ಸನಿಮಿತ್ತತ್ವಮ್	---	೭೦
ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತೇಃ ಸನಿಮಿತ್ತತ್ವಮ್	---	೭೦
ಪ್ರಣವಂ ಹೀಶ್ವರಂ ವಿದ್ಯಾತ್	---	೫೮
ಪ್ರಣವೋಹ್ಯಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ	---	೫೮
ಪ್ರಪಞ್ಚೋ ಯದಿವಿದ್ಯೇತ	---	೫೭
ಪ್ರಭವಃ ಸರ್ವಭಾವಾನಾಮ್	---	೫೬
ಪ್ರಾಣ ಇತಿ ಪ್ರಾಣವಿದಃ	---	೬೧
ಪ್ರಾಣಾದಿಭಿರನನ್ತೈಶ್ಚ	---	೬೧
ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸರ್ವಜ್ಞತಾಂ ಕೃತ್ಸ್ನಾಮ್	---	೭೬
ಫ		
ಫಲಾದುತ್ಪದ್ಯಮಾನಃ ಸನ್	---	೬೯
ಬ		
ಬಹಿ ಪ್ರಜ್ಞೋ ವಿಭುರ್ವಿಶ್ವಃ	---	೫೬
ಬೀಜಾಙ್ಕುರಾಖ್ಯೋ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ	---	೭೦
ಬುದ್ಧ್ವಾ ನಿಮಿತ್ತತಾಂ ಸತ್ಯಾಮ್	---	೭೫
ಭ		
ಭಾವೈರಸದ್ಭಿರೇವಾಯುಮ್	---	೬೨
ಭೂತಂ ನ ಜಾಯತೇ ಕಿಂಚಿತ್	---	೬೮
ಭೂತತೋಽಭೂತತೋ ವಾಪಿ	---	೬೫
ಭೂತಸ್ಯ ಜಾತಿಮಿಚ್ಛನ್ತಿ	---	೬೮
ಭೋಗಾರ್ಥಂ ಸೃಷ್ಟಿರಿತ್ಯನ್ಯೇ	---	೫೭

ಮ

ಮಕಾರಭಾವೇ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ಯ	---	೫೮
ಮನ ಇತಿ ಮನೋವಿದಃ	---	೬೧
ಮನಸೋ ನಿಗ್ರಹಾಯತ್ತಮ್	---	೬೬
ಮನೋ ದೃಶ್ಯಮಿದಂ ದ್ವೈತಮ್	---	೬೬
ಮರಣೇ ಸಂಭವೇ ಚೈವ	---	೬೩
ಮಾಯಯಾ ಭಿದ್ಯತೇ ಹ್ಯೇತತ್	---	೬೪
ಮಿತ್ರಾದ್ಯೈಃ ಸಹ ಸಂಮನ್ತ್ರ್ಯ	---	೭೧
ಮೃಲ್ಲೋಹವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾದ್ಯೈಃ	---	೬೪

ಯ

ಯಥಾ ನಿರ್ಮಿತಕೋ ಜೀವಃ	---	೭೫
ಯಥಾ ಭವತಿ ಬಾಲಾನಾಮ್	---	೬೩
ಯಥಾ ಮಾಯಾಮಯಾತ್ ಬೀಜಾತ್	---	೭೩
ಯಥಾ ಮಾಯಾಮಯೋ ಜೀವಃ	---	೭೪
ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನಮಯೋ ಜೀವಃ	---	೭೪
ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ದ್ವಯಾಭಾಸಮ್	---	೬೫
ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ದ್ವಯಾಭಾಸಮ್	---	೭೪
ಯಥೈಕಸ್ಮಿನ್ ಘಟಾಕಾಶೇ	---	೬೩
ಯದಾ ನ ಲಭತೇ ಹೇತೂನ್	---	೭೫
ಯದಾ ನ ಲೀಯತೇ ಚಿತ್ತಮ್	---	೬೭
ಯದಿ ಹೇತೋಃ ಫಲಾತ್ಸಿದ್ಧಿಃ	---	೬೯
ಯಂ ಭಾವಂ ದರ್ಶಯೇದ್ಯಸ್ಯ	---	೬೨
ಯಾವದ್ಧೇತುಫಲಾವೇಶಃ	---	೭೩
ಯಾವದ್ಧೇತುಫಲಾವೇಶಃ	---	೭೩
ಯುಞ್ಜೀತ ಪ್ರಣವೇ ಚೇತಃ	---	೫೮
ಯೋಽಸ್ತಿ ಕಲ್ಪಿತಸಂವೃತ್ಯಾ	---	೭೫

ರ

ರಸಾದಯೋ ಹಿ ಯೇ ಕೋಶಾಃ	---	೬೪
ರೂಪಕಾರ್ಯಸಮಾಖ್ಯಾಶ್ಚ	---	೬೩

ಲ

ಲಯೇ ಸಂಬೋಧಯೇಚ್ಚಿತ್ತಮ್	---	೬೭
ಲೀಯತೇ ಹಿ ಸುಷುಪ್ತೇ ತತ್	---	೬೬
ಲೋಕಾಲ್ಲೋಕವಿದಃ ಪ್ರಾಹುಃ	---	೬೧

ವ

ವಿಕರೋತ್ಯಪರಾನ್ ಭಾವಾನ್	---	೬೦
ವಿಕಲ್ಪೋ ವಿನಿವರ್ತೇತ	---	೫೭
ವಿಜ್ಞಾನೇ ಸ್ಪನ್ದಮಾನೇ ವೈ	---	೭೩
ವಿಪರ್ಯಾಸಾದ್ಯಥಾ ತ್ವನ್ಯೇ	---	೭೨
ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ವಿನಯೋ	---	೭೬
ವಿಪರ್ಯಾಸಾದ್ಯಥಾ ಜಾಗ್ರತ್	---	೭೨
ವಿಭೂತಿಂ ಪ್ರಸವಂ	---	೫೬
ವಿಶ್ವಸ್ಯಾತ್ವವಿವಕ್ಷಾಯಾಮ್	---	೫೮
ವಿಶ್ವೋ ಹಿ ಸ್ಥೂಲಭುಙ್ನಿತ್ಯಮ್	---	೫೬
ವೀತರಾಗಭಯಕ್ರೋಧೈಃ	---	೬೨
ವೇದಾ ಇತಿ ವೇದವಿದಃ	---	೬೧
ವೈತಥ್ಯಂ ಸರ್ವಭಾವಾನಾಮ್	---	೫೯
ವೈಶಾರದ್ಯಂ ತು ವೈ ನಾಸ್ತಿ	---	೭೭

ಸ

ಸ ಏಷ ನೇತಿ ನೇತೀತಿ	---	೬೫
ಸಂವೃತ್ಯಾ ಜಾಯತೇ ಸರ್ವಮ್	---	೭೩
ಸಙ್ಘಾತಾಃ ಸ್ವಪ್ನವತ್ ಸರ್ವೇ	---	೬೩
ಸತೋ ಹಿ ಮಾಯಯಾ ಜನ್ಮ	---	೬೫
ಸಪ್ರಯೋಜನತಾ ತೇಷಾಮ್	---	೫೯
ಸಪ್ರಯೋಜನತಾ ತೇಷಾಮ್	---	೭೧
ಸಂಭವೇ ಹೇತುಫಲಯೋಃ	---	೬೯
ಸಂಭೂತೇರಪವಾದಾಚ್ಚ	---	೬೫
ಸರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಣವೋ ಹ್ಯಾದಿಃ	---	೫೮
ಸರ್ವಾಭಿಲಾಪವಿಗತಃ	---	೬೬
ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾ ಮೃಷಾ ಸ್ವಪ್ನೇ	---	೭೧
ಸವಸ್ತು ಸೋಪಲಮ್ಭಂ ಚ	---	೭೬
ಸಾಂಸಿದ್ಧಿಕೀ ಸ್ವಾಭಾವಿಕೀ	---	೬೮
ಸುಖಮಾವ್ರಿಯತೇ ನಿತ್ಯಮ್	---	೭೬
ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿದಃ	---	೬೧
ಸೃಷ್ಟಿರಿತಿ ಸೃಷ್ಟಿವಿದಃ	---	೬೧
ಸ್ಥೂಲಂ ತರ್ಪಯತೇವಿಶ್ವಮ್	---	೫೬
ಸ್ವತೋ ವಾ ಪರತೋ ವಾಪಿ	---	೭೦
ಸ್ವಪ್ನಜಾಗರಿತಸ್ಥಾನೇ	---	೫೯

ಸ್ವಪ್ನದೃಕ್ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯಾಸ್ತೇ	---	೭೪
ಸ್ವಪ್ನದೃಕ್ಪ್ರಚರನ್ ಸ್ವಪ್ನೇ	---	೭೪
ಸ್ವಪ್ನನಿದ್ರಾಯುತಾವಾದ್ಯೌ	---	೫೭
ಸ್ವಪ್ನಮಾಯೇ ಯಥಾ ದೃಷ್ಟೇ	---	೬೨
ಸ್ವಪ್ನ ವೃತ್ತಾವಪಿ ತ್ವನ್ತಃ	---	೬೦
ಸ್ವಪ್ನೇ ಚಾವಸ್ತುಕಃ ಕಾಯಃ	---	೭೧
ಸ್ವಭಾವೇನಾಮೃತೋ ಯಸ್ಯ	---	೬೫
ಸ್ವಭಾವೇನಾಮೃತೋ ಯಸ್ಯ	---	೬೮
ಸ್ವಸಿದ್ಧಾನ್ತವ್ಯವಸ್ಥಾಸು	---	೬೪
ಸ್ವಸ್ಥಂ ಶಾನ್ತಂ ಸನಿರ್ವಾಣಮ್	---	೬೭

ಹ

ಹೇತುರ್ನ ಜಾಯತೇಽನಾದೇಃ	---	೭೦
ಹೇತೋರಾದಿಃ ಫಲಂ ಯೇಷಾಮ್	---	೬೯
ಹೇತೋರಾದಿಃ ಫಲಂ ಯೇಷಾಮ್	---	೬೯
ಹೇಯಜ್ಞೇಯಾಪ್ಯಪಾಕ್ಯಾನಿ	---	೭೭